مکتوبات سرّی پاشا

والیٔ ولایت دیاربکر

صاحب وناشری

کتابجی آراکل

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله اوچنجی دفعه اوله‌رق
طبع اولنمشدر . رخصتنامه نومروسی ۹۱۹

استانبول

مطبعهٔ نشان بربریان

۱۳۰۹

محررات رسميه. مؤلفات ادبيه ومخابرات سياسيه‌ده مسلك جديدى، وقلم بدايع بديدى ايله نام و شانى شهرت بخش عالم ادبيات اولان دولتلو سرى پاشا حضرتلرينك فكراً و ادباً انموزج ارباب قلم و معارف بولنان آثار جليلهٔ نافعه‌لرى جمله‌سندندر .

مندرجاتى ، مؤثر و متعدد نطقلرى . عميق مطالعه‌لرى. دقيق ملاحظه‌لرى، اديبانه وحكيمانه يازلمش بعض مكتوبلرى ، عريضه‌لرى ؛ الحاصل ولايات شاهانه‌نك اصلاحات ماديهٔ و معنويه‌سنجه هر برى بر نمونهٔ امتثال اولمغه شايان بر طاقم محررات ومخابرات رسميه . مكتوبات خصوصيه ومواد سائرهٔ مهمه‌يى حاويدر .

شو اثر عاليقدرلرى، ايلك دفعه اوله‌رق طربزون ولايت جليله‌سى مطبعه‌سنده طبع ايدلمش اولديغندن

درسعادت و ولايات شاهانه‌جه منافعى تعميم اولنه‌مامش ايدى.

عاجزلرى بو يولده آثار نافعه‌نك نشرينه واسطه اولمغه آرزوكش اولديغم و قدرشناسلغى عين افتخار بيلديكم ايچون ايكنجى طبعنى درعهده ايلدم. بونك ارزرينه ارسالنه عنايت بيوردقلرى سائر بعض مسوده‌لرك ضميله «مكتوبات سرى پاشا» عنوانيله طبع و موقع استفاده‌يه وضع اولنمشدى.

مكتوبات سرى پاشانك مطالعه‌سندن هركسك مستفيد و متلذذ اوله‌جقلرى عاجزلرنجه بى‌اشتباه اولمغله اوته‌دنبرو نشر ايلديكم آثار ميانده مشاراليه حضرتلرينك بو اثر بديعلرينك بو كره‌ده اوچنجى دفعه اوله‌رق طبع و نشرينه واسطه و نائل اوليشيم باشقه‌جه موجب مفخرت و محظوظيت چاكرانه‌م اولمشدر.

صاحب و ناشرى
كتابجى آرا كل

مكتوبات سياسيه

نطق رسمی [*]

بزجه هر سعادتك مدار منفردی شمدی قرائت اولنان شو امر عالیده مندرج، ارادات و ارشادات سنیهٔ حضرت پادشاهی‌یه امتثالدن عبارتدر.

جناب الله موفق بالخیر ایتمك ایستدیکی قوللریچون توفیقات الٰهیه‌سنك اسباب حصولنی‌ده برابر خلق ایدرکه او اسبابدن بری‌ده یرلیغ بلیغ الٰهی وتبلیغ رسالتپناهیدن صکره اولی‌الامرك امرینه اطاعتدر.

بو مثاله امتثال ایدنلر ایچون عدم موفقیت اصلا ممکن و متصور دکلدر.

حتی بوکا مبنیدرکه «انسان ایچون برامرده موفق بالخیر اولمامق مطلقا یاسوء نیت و یا قصور همتدن نشأت ایدر» دیرلر.

---

[*] فی ١٢ ربیع الاول سنه ١٢٩٦ و فی ٢٦ مارت‌سنه ١٢٩٥ تاریخنده طربزونده ایراد اولنمشدر.

ولی نعمت بینتمز پادشاهمز افندمز حضرتلری عصر - مزده عدل و احسان قواعدینی ، مجددانه دکل؛ عادتا موجدانه دینیله‌جك بر صورتده تأسیس و تقریر بیوردیلر .

عدل مجسم؛ و روح جسم عالم اطلاقنه سزا اولان بویله بر پادشاه رحیمك امرینه نصل امتثال اولنماز ؟

بن امور موکوله‌مجه بر وقت بو خط حرکتدن آیرلمیه‌جغم؛ همده آیرلمق نصل ممکن اوله‌بیلور ؟

امینم که رفقای کرامم دخی بو بابده آراء صائبــه ومعاونت کریمانه‌لریله بنی تقویه بیوررلر .

هله اهالی، وطنپرور اولان طوغری مأمورلردن بر وقت معاونتلرینی دریغ ایتمزلر .

چونکه الله دخی طوغری‌یه معیندر .

جنس و ملت تفریق ایتمیــه‌رك اهالینــك هرصنفی قانون نظرنده مساویدر .

حضور قانونده اقویا ایله ضعفا برابر در .

بنم ایسه بلکه‌ده ضعفایه رفقم اوفر در .

انســان ایچون دنیــاده اویقوسز طورمق قابل اوله‌یدی اویقو زمانمی دخی عباداللهك مصالحنی رؤیته حصر ایدردم .

حکومت قپولری هرکس ایچون هر زمان آچیقدر .

حتی کیجه یاریسی بیله ایستەین طرفمزه مراجعت ایده‌بیلور .

عند پادشاهیده و حد ذاتنده شرع وقانوندن اعز واقدس بر شی یوقدر .

حکم شرع وقانونه متابعت ایدنلر، جمیع زمانده ممدوح و مقبول؛ وخلافی حرکتده بولنانلر دائما مقدوح ومدخول اولورلر.

آرقداش و وطنداشلریمك جمله‌سنی بوفکرده کندمله متحد بوله‌جغمی و ان شاالله تعالی دولت ومملکتـه عائدیك چوق آثار نافعه‌یه موفقیتله طرف اشرف حضرت پادشـاهی ایچون جمله‌دن خیرلی دعالر آلدیره‌جغمی امید ایلرم .

همان جنـاب حق حیبب اکرمی حرمتنـه موفق بالخیر بیورسون آمین .

تحریرات عمومیه

عواطف سنیهٔ حضرت پادشاهیدن طربزون ولایتی والیلکی بوکره عهدهٔ عاجزی‌یه توجیه بیورلمغله مرکز ولایتـه مواصلت ومستعیناً بتـوفیق الله تعالی رؤیت وتمشیت امور موکوله‌یه بدأ و مباشرت اولندی .

بیانه حاجت اولمدیغی اوزره نخبهٔ آمال ومقاصد سنیهٔ حضرت

ظل اللهی اولان ترقیات مدنیه ومعموریت مملکیه‌نك تمامیٔ حصولی تقریر امنیت ونشر عدالته وابسته در . بین الامم حکومتلرك علت غائیهٔ تشکلی دخی بودر .

ایمدی حکم قضا و قدر اوله‌رق بو صوك سنه‌لرده دوچار اولدیغمز مصائب طاقتفرسادن عبرت آلان ارباب انتباهه خفی دکلدرکه حالمزی تعمیر و استقبالمزی تأمین ایده‌جك چارهٔ منفرده شو ایکی مقصد مقدس پادشاهینك تسهیل حصولنه مستند در . بونلر معاملات حکومتده اصل دیمك اولوب هیچ بر وقت پیش نظر دقت و اعتنادن دور ایدلماملیدر .

یعنی امنیت عمومیه‌یی اخلاله و معادلات سنیه‌یه مغایر حاله تصدی وضعفایه تعدی ایدنلرك شدیداً و سریعاً منع و زجری مأمورین دولت اوزرینه واجبدر .

سائر مواد مهمه دخی بوکا متفرع اولوب جمله‌دن بریسی و بلکه‌ده کافهٔ حسنیات مدنیه وکمالات انسانیه‌نك متوقف علیهی اولمق حسبیله برنجیسی تعمم انتشار معارفه خدمت، وشو آرالق خزینهٔ جلیله‌نك مصادف اولدیغی بحران مالی‌یی فی‌الجمله تخفیف ایچون اموال امیریه‌یی اخلال خاطر وکوکله باقمیه‌رق یرلو یرندن سریعاً تحصیل وجبایته مسارعت ایتمکدرکه واجبهٔ ذمت اولان بو خصوصه بحق اعتنا و دقت صحیحاً جالب ممدوحیت و خلافی حال و حرکت موجب مقدوحیت اوله‌جغنده اشتباه یوقدر .

برده معلوم اولدیغی وجهله کافهٔ معاملات حکومت مخابره

تحتنده جریان ایتدیکی حالده اکثر محللرده برمادهٔ مهمه وغیرمهمه ایچون مقام ولایتدن اوچ دورت دفعه و بلکه دها زیاده اشعار و استشعار وقوع بولمدقجه ملحقاتدن جواب آلمق قابل اولهمیورکه بوحال دخی آمر ایله مأمور آره سنده کی ارتباط طبیعی وقانونی یی تماماً اخلال؛ و امور اجرائیه یی دوچار عقدهٔ تأخیر و اشکال ایلدیکندن استجوابی متضمن اولان محررات وخصوصیله تلغرافنامه لر جوابلرینك اعطاسنده وتبلیغ اولنه جق اوامرك انفاذ واجراسنده ممکن اوله بیلدیکی قدر التزام سرعت واستعجال ایدلمك بغایت مطلوب و ملتزمدر.

شوراسیده محقق بیلنمایدرکه عصرمزده سعادت وسلامت عمومیه آنجق فعلیاته منحصر؛ ویار واغیار هپ بوکا ناظر ومنتظردرلر. بناءً علیه پی درپی نشر اولنان اوامر علیه وقوانین عدلیه احکامی قولیات دائره سنده براغلمامیدرکه بوبابده کی مقاصد سنیهٔ حضرت ولی النعمته بزده وسعمز قدر خدمت و مهما امکن اداء شکر نعمت ایتمش اوله لم.

الحاصل عون و عنایت باری ایله طرف عاجزیدن ولایتك امورکلیه وجزئیه سنده ایفای حق نظارت اولنه جغی کبی رفقای کرامم دخی امور مأموره لرنجه دائما ابراز مآثر کارآگاهی و رؤیتله درعهده ایتمش اولدقلری وظائف مهمه نی تمامیله ایفایه همت بیوره جقلرینی قویاً امید ایلرم باقی

فی ۱۸ ربیع الاول سنه ۹٦ و فی ۲۹ مارت سنه ۹٥

تذکره صورتی [*]

—

حضور عرفان موفورلرنده معارف عمومیه‌نك منافعندن بحث ایتمك، برمرد بصیره وجود شمس منیره دائر دلیل ایرادینه قالقیشمق قبیلندن اوله‌رق عبث وبی لزومدر. بناءعلیه ذات کمالاتسماتلری کبی برنحریر کاملك امور معارفجه کرك معلومات نافعه ، کرك تدابیر واقعه‌سندن ولاینمز حلقنك عموماً مستفید، وبووسیله ایله مکاتب رسمیه وعمومیه‌نك سایهٔ معارفوایهٔ حضرت پادشاهیده مظهر انضباط و انتظام جدید اولمسی ایچون بوکره تحت ریاست اکملانه‌لرنده اوله‌رق برمعارف قومیسیوننك تشکیلی نزد عاجزیده بالتنسیب اعضالق ایچون شمدیلك خاطره کلوب انتخاب ایدیلان ذواتك اسامیسنی مبین پوصله لفاً بعث وتسریب قلندی.

مومی الیهمك جمله‌سی ابنای وطنلرینك لامعهٔ معارفله تنویر افکار ایتملرینی جداً وحقیقةً آرزو ایدر معارفپرور وحمیتکستر ذاتلر اولمق حسبیله مذاکرات واقعه‌ده آراء صائبه‌لرندن بحق استفاده اولنور امیدندیم.

قلت بضاعه وکثرت مشاغل ایله برابر بو عبد عاجزی دخی

---

[*] اشبو تذکره ١٢٩٦ ذی‌الحجه‌سنده طربزون مرکز نائبی فاضل مشهور مصطفی حمدی افندی مرحومه یازلمشدر.

بو شرفلی جمعیتك اعضاسندن عد بیوررسه‌کز حقیقةً مفتخر و متشکر اولورم.

همان ذوات مومی‌الیهم‌ی نزد عالیلرینه دعوت و سلام مخصوص عاجزانه‌مله اشبو مأموریت خیریه‌لرینی تبلیغه همت وتوفیقات الهیه‌یه استناداً ایشه مباشرت بیورملری مرجودر.

جناب حق ابناء وطنك دین و دنیالرینی معمور ایده‌جك خیرلو آثارك وجوده کتیرلمسنه موفق بیورسون آمین. باقی امر و اراده افندم حضرتلرینکدر.

تذکره صورتی [*]

اولاد وطنك تعلیم وتربیه‌سنی تسهیل و تعمیم کبی نفع و فائده‌سی امر دین ودنیایه عام وشامل اولان برسعادت سرمدیه‌نك واسطهٔ حصولی اولمق انسان ایچون نه بیوك شرف وافتخاردر. ایشته ولایتمز ارکانندن بویله برشرفه نائلیت آرزوسنده اولان ارباب دانش وعرفانی جمع ایله الیمزدن کله‌بیله‌جك خدمتی جداً ایفایه چالشمغی تصمیم ایدرك برانجمن معارف تشکیلنی تنسیب ایلدم.

[*] فی ٢٧ شباط سنه ٩٧ تاریخنده قسطمونیده مأمورین و اشرافدن بعض ذواته یازلمشدر.

بوانجمنده ذات حمیتسماتلری کبی احتیاجات عصر و زمانه واقف اولان افکار منوره اصحابنك وجودی جمعیته شرف ویره جکندن انجمنك رسم افتتاحیله رئیسنی انتخاب واوقات اجتماعنی تعیین ایتمك اوزره بمنه تعالی اوکمزده‌کی جمعه کونی قبل الصلاة حکومت دائره‌سنده کائن مجلس ادارهٔ ولایتـه مخصوص اوطه‌یی تشریف بیورملری رجا اولنور.

مقدمه‌سی خلوص نیتله باشلانان هر شی بعونه تعالی دائما حسن موفقیتله نتیجه‌پذیر اولور.

آنکچون نزده جناب حقك توفیقات وتسهیلات الٓهیه‌سـنه مظهریتـله مسـاعئ مصروفه‌مزك ثمراتنی طوپلایه‌بیله‌جکمز شمدیدن امیدوار اوله‌بیلیرز افندم.

تذکره صورتی [*]

—

مملکتمزده ترقئ معارف اسبابنك استحصـالیچون کچن سنه مرکز ولایتده بر مجلس تشکیل ایدلمشیدی.

مجلس مذکور برمدت کرك حکومت دائره‌سنده، کرك علی

[*] ۳۰ مارت سنه ۹۷ تاریخنده طربزونده مجدداً تشکیل اولنوب الیوم دوام ایدن معارف قومیسیونی اعضاسنه یازلمشدر.

طریق المناوبه اعضای مجلسك خانه‌لرنده اجتماع ایله تعمم انتشار معارف خصوصنده ایجه مساعئ مشکوره ابراز ایده‌بیلمش ایسه‌ده صکره‌لری هر نصلسه اجتماعات و مذاکرات لازمه‌ده مجلس اولکی قدر دوام واهتمام کوستره‌مدیکندن الیوم مجلس مذکورك وجود و عدمی مساوی بر حالده کیدر .

سعادت حال ملك وملتك اصل واساسی ایسه انتشار معارف وعلوم قضیهٔ خیریه‌سی اولوب ذات شوکتسمات حضرت پادشاهینك نخبهٔ آمال وافکار معالی آثار جناب خلافتپناهیلری دخی اك زیاده بو جهته معطوف ومصروف و بو حوالی خلقی دخی لله الحمد فوق العاده آثار فطانت وذکا ایله موصوف ایدوکنه ؛ و او جهتله سابقی کبی فضیلتلو نائب افندی حضرتلرینك تحت ریاست علیه‌لرنده اوله‌رق شو مقصد مقدسك تسریع و تسهیل حصولنه بحق خدمت ایده‌جك یکی بر مجلس معارف هیئتنك تشکیلی مطلق الوجوب حکمنده کورندیکنه بناءً ذات معارفسماتلری کبی بر فضلك آراء صائبه‌سندن استفاده آرزوسیله مجلس مذکور اعضالغی خدمت فخریه‌سنی لطفاً قبول بیوره‌جقلری امید واثقیله ترقیم رجانامه‌یه ابتدار قلندی باقی اراده افندمکدر .

مكتوب خصوصی [*]

—

مشترك تلغرافنامهٔ عالیلری قلبمده‌كی حسیات معارفجویانه‌یی يكيدن تحريك ايله برابر كوزلرمدن اشك تأثر آقتدی .

يابن بدبختم ، ياخود وطنكز بختيار دكلدركه بوكون مات اسلاميه‌نك اعاظم احتياجندن اولان معارف نافعه‌نك ترقيسنه خدمت ايده‌جك هرنه‌يه تشبث ايتمش ايسه‌م حتی هم بنی ، همده معارفی سونلر طرفندن بيله انواع موانعه تصادف ايدرك تصورات و تشبثات خالصانه و خيرخواهانه‌م كاملاً نتيجه‌سز قالمشدر .

بو حالی وطنكزك بختيارسزلغندن زياده كندی بدبختلغمه حمل ايده‌بيليرم .

چونكه قرآن كريمده بر كلام معجز اثر واردر : جناب رب العالمين بيورمشكه « ايحسب الانسان ان يترك سدی » .

ايمدی امين اوليكزكه سزك بوكوزل وطنكزی و عقل و ذكاجه نادرالامثال اولان اولاد وطنكزی دها چوق زمانلر بويله باشی بوش براقمازلر .

انشاءالله يقينده بر كون كله‌جككه شو بنم تصورات خيريه‌م طوعاً و كرهاً حيز آرای حسن حصول اوله‌جقدر .

---

[*] كره‌سوندن طربزونه بعض ذواته يازلمشدر.

لكن قورقارم كه او شرفى اقبالخواه بى اشتباهكز اولان
بو عبد عاجز قزانه‌میه‌جقدر .

ايشته بنم ايچون جاى اسف آنجق بوراسيدر .

اما نه چاره ؟! جناب حق هرقولنه برمظهريت ويرمشدركه
آنى بشقه‌سى بيك چاليشسه اكتسابه موفق اوله‌مز .

آنكچون بنده تصوراتمى فعله چيقارمغه پرده‌كش حيلولت
اولنلره دكل؛ كندى بخت وطالعمه كوسه‌رك محول الحول والاحوال
اولان الله ذوالجلالك ديكر خيرلى ايشلره اولسون بنى موفق
بيورمسنى؛ وانوار معارفت ومدنيتك اشراقات جهان آراسى،
حتى قپالى كوزلرى بيله آچوب هركسك ادراك معالى‌يه شتاب ،
و بو منفرد واسطهٔ منجيه ايله سعادت دارينى اكتساب ايلديكى
بر زمانده حالا كرانخواب غفلتدن باشنى قالديرميان اخوان دينمزى
بر آن اول اوياندرمسنى تمنى واستدعا ايلرم باقى عبرت

١٨ نيسان سنه ٣٠٠

نطق [*]

—

افندیلر !

سزی تبشیر ایدرم . استقبالمز امیندر .

علو همت، خلوص نیته مقارن اولورسه هانکی مشکل وارکه اقتحام اولنه‌مسون .

واقعا بعضا بر بلوط پارچه‌سی‌ده کونشه حائل اوله‌بیلیر ! لکن ممکن دکل آنك ضیاسنی محو ایده‌مز . آن اولورکه ینه پرتوریز انجلا اولور .

حقیقت‌ده اویله در .

بلوطك کونشه حیلولتی قبیلندن اوله‌رق بعضا روی حقیقته‌ده موقت پرده چکن بولنور ! اما ممکن دکل آنی ستر ایده‌مز . زمان اولورکه ینه پرده برانداز و رونما اولور .

ایشته بوکون اویله برحقیقت وامید، کونشك پارلاق ضیالری کوزلرمزی قماشدیروب طورییور .

مدنیت ومعرفت دنیلان عطایای قدرت دخی سیل خروشانه بکزرکه آکا هیچ برشی سدراه اوله‌مز . قارشوسنه کلانی ـ طاغ قدر قوی‌ده اولسه ـ خس و خاشاك کبی سیلر سپورر .

---

[*] طربزون مکتب اعدادیسنك تأسیسنده ایراد اولنمشدر، فی ۱۸ ذی‌الحجه سنه ۱۳۰۱ و فی ۲۷ ایلول سنه ۱۳۰۰

بو كون بزده اويله برموج طوفانخيز ترقى اوكنده بولنيورزكه توفيق الٰهى وسائقهٔ نفوذ پادشاهى ايله بزى ايستر ايستهمز ايلرى سوروب كوتورهجكدر.

آنكچون ينه تكرار ايدرم كه استقبالمز اميددر.

افنديلر!

معلومكز دركه وطن، اولاد وطن ايچون سويلير.

اولاد وطنه ايديلهجك الڭ بيوك خدمت ايسه آنلره سعادت دنيويه و اخرويهيى قزانديرهجق برقزانجه دلالت ايتمكدن عبارتدركه او ده تحصيل علم و معرفتدر.

تحصيل علم ومعرفت، دارالتعليمه محتاجدركه بونلرده پادشاه دل آكاه افندمز حضرتلرينڭ سايهٔ شاهانهلرنده چوغاليور.

ينه او سايهٔ مقدسهدركه ملكمزده سائر ترقيات نافعهٔ مدنيه دخى شمندوفر خيزينه مشابه برسرعتله ايلرى كيدهيور. سوزم طوغريدر.

هله ماضىيه بر نظر رجعى عطف اولنسون.

عصر حاضر حضرت پادشاهينڭ ترقياتيله اسكى حالمز موازنه بيورلسون.

اول وقت شو سوزمڭ عين حقيقت اولديغى ترددسز تسليم اولنور.

اوت! محقق بيلمليزكه دولت عليهنڭ تاريخ تاسسندنبرى كه

آلتى يوز برقدر ييلدر: عثمانليلر شبو دور حضرت عبدالحميدخانى كبى بر دوز مسعود ترقى كورمه‌مشلردر.

بر دليلمزده بو كون سايۀ شاهانه‌لرنده تأسيسيله مفتخر اولديغمز شو مكتب عاليدر.

بو بر مكتبدركه قپولرى ـ جنس وملت، دين و مذهب تفريق ايتميه‌رك ـ عموماً اولاد وطنه آچيق طوتيله‌جقدر.

ان شاء الله شوكتمآب افندمز حضرتلرينك سايۀ ملوكانه‌لرنده اشبو مكسب فيضدن نيجه ارباب قابليت واستعداد يتشه‌جكدر كه بر زمانده مقدس وطنمز آنلرله افتخار ايده‌جكدر.

آنكچون بن دخى يوزمى محراب ملكوته چويره‌رك مسبب الاسباب ومسهل الصعاب اولان الله ذوالجلاله عظيم شكرلر ايدرم كه سايۀ سامئ ولى النعمتده نفعى عمومه شامل بويله بر تأسيس نفيس علمينك برنجى طاشنى قويمغه بوعاجز قوللرى موفق بيورمشدر.

..... جليله‌سنه عريضه

جناب رب عزت، مشيّد اركان دين ودولت اولان ولى نعمت بيمنتمز شهريار تقوى‌شعار افندمز حضرتلرينك بيت المعمور قلب

شاهانه‌لرینی مهبط انوار فیض و سرور، وعهد عدل ملوکانه‌لرنده معابد ومساجد اسلامیه‌یی اقامهٔ مراسم دین مبین ایله برقات دها مزین ومعمور بیورسون.

مقدما صامسونده وقوعبولان حریق کبیرده محترق اولوب خاقان فردوس آشیان عبدالعزیز خان حضرتلرینك نام عالیلرینه اوله‌رق انشاسنه بدأ ایدیلان اولو جامعك تخصیصات مرتبه‌سی کفایت ایتمامکله هنوز اکمالی میسر اوله‌مامشیکن بوکره جانیك سنجاغی متصرف لاحقی سعادتلو رشید پاشا حضرتلرینك تشویقات همکارانه‌سیله متحیزان مأمورین محلیه برر آیلق معاشلرینی ترك واعطا واهالینك اصحاب ثروت ویساری دخی آنلرك بو اثرینه اقتفا ایدرك دفعهٔ طوپلانیلان یوز بیك غروش اعانه ایله سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده همان اتمام انشاسنه بدأ و مباشرت و بو وسیلهٔ جمیله ایله دخی جمله طرفندن دعوات مفروضهٔ حضرت ظل اللهی زیور زبان مصادقت اولندیغنه دائر لواء مذکور اداره مجلسندن ورود ایدن مضبطه‌نك لفاً تقدیمیله کرك پاشای مشارالیهك، کرك آکا پیرو اولان سائر ارباب همت وحمیتك اشبو سعی جمیل پیامبر پسندانه‌لری تقریر عالیه عرض اولنور باقی هر حالده

فی ۲۰ مارت سنه ۹۶

تحريرات عموميه

—

يازق كه ذكاى فطريلرى غبطه‌بخشاى اهالىٔ سائره اولان بو حوالى خلقى، برچوق فرق متضادەيه متفرق اولدقلرندن ايچلرندن — حتى اسم و شهرتلرى بيله حكومتجه مضبوط و معلوم اولان — بعضلرى محض فساد اخلاق اثرى اولەرق كرك يكديكرلرى، كرك مأمورين حكومت عليهنده انواع عزويات ومفترياتى حاوى « مخبر صادق » و « مخبر مستقيم » و « عموم اهالى » و « عموم اهالى وكيلى » كبى امضالرله بر طاقم عرضحاللر، تلغرافلر، مكتوبلر تصنيع وترتيب ايله مقامات عاليه‌يه وولايته تقديم ايتمك ودها جسورلرى بويله بر نقاب ايله احتجاب ايتمكده لزوم كورمەيەرك وحق وعدل صورتنده كورينەرك كنديلرينى ميدان علانيته قويمقده وحقلرنده شكايت ايتدكلرى اشخاصك وجودلرى بلكده واجب الازاله ايدوكنى ادعا ايلمكده ايسەلرده اكثريا مجازات ترهيبيه‌يى استلزام ايدەجك صورتده دكل، حتى رسماً سؤال وجوابى بيله ايجاب ايدەجك يولده‌ادارۀمقال وبيان حالدن عاجزاولوب مرام ومقصدلرى مجرد خلافكيرلرى اولان طرفى لسانه ويرمكله — ولوكه موقتاً اولسون — ناموس وحيثيتنى اخلال ايتمك كبى بر غرض فاسده خدمت ومتابعتدن عبارت ايدوكى وهله‌اهالى نامنه‌اولەرق

کیمسه‌نك له و علیهنه ترتیب ایدیلان عرض و محضرلرك چوغنده‌کی
مهرلری مرتبلری جیبلرنده طاشیه‌رق ایستدکجه تصنیع ایلدکاری
اوراق اشتکائیه‌یه باصمقده و کیمی دخی اوقومق یازمقدن بی
بهره اولان ساده دلان اهالی‌یه ضمننده بر ضرر و فساد اولمیان
بشقه بر مصلحته دائر ایدوکنی بیان ایتمسی اوزرینه او بیچاره‌لر
دخی حقیقت حالی بیلمیه‌رك، و بعضلری بیلورلرسه‌ده بر آدم
حقنده بش اون وحتی ایسترسه بشیوز کشینك یالکز «شویله
بویله‌در» دیمسیله موادمعروضه هر نه‌ایسه بالتحقیق درجهٔ ثبوته
ایصال ایدلمدکجه مشتکی عنه اولان کیمسه حقنده آنك هیچ بر
ضرری اوله‌میوب بلکه بالعکس کندیلرینه مضر اوله‌جغنی درك
وتفرس ایتمیه‌رك علی العمیا مهرله‌مکده اولدقلری حکومت سنیه‌جه
بداهت درجه‌سنده معلوم وثابت ایدوکندن مأمورین حکومت
واحاد اهالیء مملکتك له و علیهنه اوله‌رق ترتیب ایدیلان بو مثللو
ورقه‌لرك نظر حکومتده ذره‌جه قدر و اعتبار واهمیتی یوقدر.

حکومت سنیه هرکسك فریاد داد خواهی و تظلمنی استماع
ایله محافظهٔ حقوق عباده هرآن حاضر و آماده و باخصوص
سایهٔ عدالتوایهٔ حضرت پادشاهیده بلا واسطه اصحاب دعاوینك
مصالحنی رؤیت ایچون محاکم عمومیه دائما مفتوح وکشاده‌ایدوکنه
بناءً خلق تربیه‌سزلکه آلیشدیران وفساد اخلاقه یاردمی اولان
اومقوله محضرلر ترتیبی تکلفنه، و برطاقم مجهول امضالرله پرده
آرقه‌سندن لقردی سویله‌مکه حاجت اولمیوب مدعی ومخبر کیم ایسه

میدان علانیتــه چیقه‌رق و حقلی اولدیغی برایش ایچون ســایهٔ عدالتوایهٔ حضرت پادشاهیده کیمسه‌دن خوف واحتراز ایتمیه‌رك افاده وادعاسی نه‌ایسه آچیقدن آچیغه طوس طوغری سویله‌مليدر.

هله مأمورین حکومت ایچون حقنده حسن شهادتی حاوی خاتمه محضرلر ترتیب ایتدیرمك کبی بر کوچکلك تصور اولنه‌مز.

چونکه هرمأمور قانون دولتــك تعیین ایتدیکی وظائف مخصوصه ایله مکلف اولوب او وظائفه توفیق حرکت و رضای عالیٔ حضرت پادشاهی‌یه موافق صورتده ایفای حسن خدمت ایدرسه نزد عالی واهالیده البته ممدوح و مقبول. وعکسی حالنده بالطبع مقدوح و مسئول اولور.

آنلرك نیك و بد حاللرینی‌ده دائما نظارت وتفتیشلری آلتنده بولندقلری مرجعلری خارجده‌کیلردن البته ایی بیلور.

بناءً علیه وظیفه‌سنی تماميله ایفا ومغایر رضای عالی حالاتدن اتقا ایدنلر ایچون ارباب مرامك تزویرات و تصنیعاتی بر وجهله ضرر ویرمیه‌جکی کبی وظیفه‌سی ایفا و حرکات غیر مرضیه‌دن اتقا ایتمدیکی مرجعنجه مثبت و معلوم اولنــلرده‌ده بیلور بیلمز حقنــده حسن شهادت ایدن خلقك محضرلری اصــلا و قطعاً فائده‌بخش اوله‌مز.

بو سببدن ناشی‌شکر وشکایته دائر یاپیلان ویازیلان اومقوله مزوّر محضرلر، ورقه‌لر، مکتوبلر وتلغرافلرك عدم قبولنــه

و مرتبلرينك تأديبنه ولايحه قطعياً قرار ويريلەرك كيفيت تعميماً ملحقاته بيلديرلديكى كبى باب عالى جانب سامیسنەده عرض وبيان حال اولنمش اولمغله جملەنك معلومى اولمق اوزره اعلان كيفيته ابتدار قلندى .

فى ٧ مايس سنه ٩٥

اردو قائممقاملغنه تحريرات

—

لغرض بعض طرفدن عليهكزده شكايتلر وقوعه كلمكه باشلاديغندن بحثله مقدما حسن خدمات و مساعيكزى تقديراً اهالى جانبندن ويرلمش اولان اوراق صورتلرينك كوندرلديكنه دائر فى ٢٨ نيسان و فى ٥ مايس سنه ٩٥ تاريخلو ايكى قطعه تحريرات بهيەلرى آلندى .

محقق اولەرق معلومكز اولميدركه كيمك حقندهاولورسه اولسون بر مادهٔ مخصوصه تعيين ايدلميەرك و شاكى، مخبر هر كيم ايسه اسمنى تصريح ايتميەرك وقوعبولەجق شكايتلر ولايحه اصلا وقطعاً مسموع وملتفت اولميوب مادهٔ مخصوصه تعيين ايلديكى حالده ده اوماده بالمحاكمه اصولاً ثابت اولمدقجه آنكده ذره قدر حكم و تأثيرى اولەمز .

کذلك ایفای وظائفده تکاسللری ولایتجه معلوم اولان مأمورلرك کندی حقلرنده حسن شهادتی حاوی اهالیدن طوپلادقلری اوراقك دخی اصلا وقطعاً فائده‌سی یوقدر .

مأمورین دولتك ممدوحیت ومقبولیتی آنجق وظائف موکوله‌لرینی مرضیٔ عالی‌یه مطابق صورتده حسن ایفایه دقت ومسارعت ومقدوحیت ومسئولیتی دخی آنك عکسنه حرکتله حاصل اولورکه بوده دائما ولایتك پیش نظر تدقیقنده اولوب بناءً علیه نه وظیفه‌سنی حسن ایفا ایدن مأمورلر حقنده غرضدن منبعث اولان شکایتلرك آنلره ضرری، نه‌ده تکاسللری و سائر سوء حاللری ولایتجه مثبت و معلوم اولنلره اهالی طرفندن بیلور بیلمز وقوع بولان حسن شهادتلرك فائده‌سی اوله‌بیلور .

ایشته بوراسی‌همیشه پیش نظر اعتبار و اعتناده طوتیله‌رق آکا کوره حرکت ایدرسه‌کز هر صورتله امین ومستریح اولورسکز. کوندردیککز اوراق عدم لزومنه مبنی لفاً اعاده قلندی .

فی ١٣ مایس سنه ٩٥

نطق [*]

—

افندیلر !

معلومکز درکه وقت مرهونی حلول ایتمدکجه بوعالمده هیچ بر شی تیسر نمای حصول اولەمز .

ایشته عثمانلیلری دخی بحق بختیار ایدەجك نه قدر اسباب و وسائل ثروت وسعادت وار ایسه کافەسنی جناب حق عهدسعید حضرت عبدالحمید خانی ایچون صاقلامشدر .

واقعا جلوس همایون حضرت پادشاهیدنبری ممالك عثمانیەنك عمران وسامانی قابلیت اصلیەسیله متناسب اولەرق فوق العاده بر سرعتله ترقی ایتمکده درکه بونی هرکس تصدیق ایدر .

ازجمله بو کون سایهٔ شاهانەدە رسم کشادینی اجرا ایتدیکمز شو طریق کبیر و مهمی صدق افادەمه دلیل اولمق اوزره سزه ارائه ایدەبیلیرم .

طولی طقسان کیلومترویه قریب اولان بر طریقه نه وقت باشلاندیغنی تخطر ایدرمیسکز ؟

تام اون بش ییلدر !

حال بوکه کچن سنەیه کلنجەیه قدر بش آلتی کیلومترودن

---

[*] ٨ ذی الحجه ٣٠١ و ١٧ ایلول ٣٠٠ تاریخنده اردو طریقنك کشادنده ایراد اولنمشدر .

زیادەسی یاپیلەمیان بو اوزون یولی بز سایۀ شاهانەدە شو صوك ایکی سنەدە یالکز یوز یکرمی بوقدرکون چالشمقلە کشاد و اکمال ایتمشز در.

کذرکاهی سراپا یوکسك طاغلرە، یالچین قیالرە، جسیم اورمانلرە مصادف اولان بو یولك موقعاً متانتنی، صعوبتنی، بونکلە برابر عملۀ مکلفەمزك عدداً قلتنی بیان اهل انصاف، بو اقدام وغیرتە البتە ستایشخوان اولور.

بو ایسە بشقە بر شی دکل، مجرد توفیق الٰهی ویمن توجە حضرت خلافتپناهی اثریدر.

اهالیمزك بو یولدە مشهود اولان فداکارانە سعی و غیرتنی باخصوص مأمورین ومتحیزان قضانك فوق‌العادە همت وخدمتنی حکومت سنیە نامنە اولەرق لسان شکران ایلە علناً تقدیر ایلرم.

قائممقام پاشا! مأمور افندیلر!

سزی تبریك ایدرم. ایکی ولایت جسیمەیی مسعود ایدەجك بیوك بر مجرای تجارت آچدیکز.

سیواس کبی نیجە بلاد معمورۀ داخلیەیی ساحلمزە تقریب ایتدیکز!

عالم مدنیت منتدار سعیکز در.

وار اولك.

غیرت وحمیت شخصلرندە تجسم ایتمش اولان بویلە بر هیئت محترمە ریاستندە بولنمق شرفنە نائلیتمدن طولایی بن دخی کندیمی

بختیار عد ایدرك ولی نعمت بیمتمز. شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینه دعا ایدرم.
بیورکز! یولمز آچیقدر.

نطق [*]

افندیلر!

سبب اجتماعمزی سزه آکلاته‌یم:

حق رحمت ایلسون. فائق افندینك وفاتی اوزرینه طربزونه بر مفتی تعیینی لازم کلدی.

معلومکزدرکه هریرده وباخصوص بویله مرکز ولایت اولان برمحلده مفتی‌اوله‌جق ذاتك هم متشرع ومتفقه اولمسی، همده قوانین و نظامات دولته و مقتضیات زمانه‌یه واقف بولنمسی شرطدر.

چونکه مفتی، متشرع ومتفقه اولمزسه خدمت افتادن مقصود اصلی اولان فائدهٔ جلیله فوت اولور.

قوانین ونظامات دولته ومقتضیات زمانه‌یه واقف اولمزسه اعضای طبیعیه صره‌سنده مجلس اداره‌ده بولنمسندن دولت و ملت مستفید اوله‌مز.

[*] ١٦ نیسان سنه ٩٧ تاریخیله ایراد اولنمشدر.

آنکچون مفتی افندیلر جامع الجهتین اولمق لازم کلور.
حمد اولسون طربزونده بوصفتلری حائز ایجه علما واردر.
فقط بونلرك هپسی بردن مفتی اوله‌مز یا!...

بونلردن مناسبنی ترجیح ایتمك اقتضا ایدر دیو کچنده حاکم افندی حضرتلری ایله برلکده دوشوندك دیدك‌که «علمای کرامك اکثریسی درس ایله مشغولدرلر. مفتی افندیلر ایسه مجالس اداره‌نك اك ایلرو کلور اعضای طبیعیه‌سندندرلرکه بهمه حال هر اجتماعده حاضر بولنوب آرای صائبه‌لرندن استفاده ایدلمك اهم و الزمدر.

«مشغولیتلری زیاده اولنلر ایسه بویله صورت دائمه‌ده مجلس اداره‌ده بولنه‌مزلر. حتی فائق افندی مرحوم بیله چوق دفعه مجلس اداره‌ده بر مصلحت مهمه‌نك مذاکره‌سی ختام بولمقسزین کندولری مجلسی ترك ایله درسه کیتمکه مجبور اولیوردی.

«بناءً علیه هم صفات مطلوبه‌یی حائز اولمق، همده بویله بر مشغولیت دائمه‌سی بولنمامق اوزره مناسب برذات آرادق. کبار مدرسیندن حمامی‌زاده محمد افندی خاطرمزه کلدی. تمام بوذات مفتیلکه اهلدر. دیه‌رك باتلغراف مقام جلیل مشیخت‌علیایه عرض ایلدك. بونك اوزرینه جواباً آلدیغمز تلغرافنامه‌ده افندیء مومی الیهك انتخابنامه‌سیله مضبطه‌سنك تنظیم وتقدیمی‌اراده بیورلدی. اولوقت مجرد ایشی دغدغه‌یه دوشورمامك ایچون یالکز مجالس ومحاکم موجوده اعضای مسلمه‌سنك افکار و آراسنه مراجعتی تنسیب ایدرك اعضای مومی‌الیهمی جمع ایله لاعلی التعیین مفتیلکه

مناسب بر ذاتی انتخاب ایتملرینی سویلدم . اعضای مجتمعه‌دن اون آلتی ذات خاتونیه مدرسی حافظ محمد افنـدی‌یی انتخاب ایدوب حمامی زاده اقلیتده قالدی .

بزم حاکم افندی‌ایله برلکده دها اول حمامی زاده‌یی ترجیح ایدیشمز ایسه، اولجه بیان ایتدیکم ملاحظه‌یه مبنی ایدی . یعنی مملکتمزده حمامی‌زاده‌دن بشقه مناسبی یوقدر معناسنه‌مبنی دکلدی . انکچون آرای اعضایه لدی‌المراجعه حافظ محمد افندی اکثریتی قزانجه، ینه‌دوشـوندم که حافظ محمد افندی‌ده حقیقةً مفتیلکه اهل ومقتدر وصفات مطلوبه‌یی حائز بر ذاتدر . اولسه اولسـه مشغولیت تدریسـیه‌سی مجاسه مداومته فی‌الجمله مانع اولور دیه خاطره‌کلور . مع‌مافیـه‌بوده انتخاب مذکوری فسخه مدار عد اولنه‌بیله‌جك‌اسبابدن دکلدر . بناءً علیه بن‌ده اکثریتله‌وقوعبولان اشبو انتخابی بالتصدیق یاپیلان انتخابنامه‌یی مقام مشیخت علیـایه تقدیم ایلدم .

بوکا جواباً آلدیغم امرنامه‌ده حمامی زاده محمدافندی علماً، درایةً یك چوق اقرانـنـه فائق اولدیغی باب والای فتواجه‌ده معلوم ایکن، اجرا ایدیلان انتخابده کندیسنك ایکی رأیدن زیاده رأی قزانمامش‌اولمسی‌مطلقا امر انتخابه غرض وفساد قارشمسندن نشأت ایتمش‌اوله‌جغی بیانیله انتخابك‌تجدیدی اراده‌بیورلمش‌ایدی .

ایشته بن اولوقت اعضای مجالس ومحاکمه حصر ایتمیـه‌رك بویله بر جمعیت عمومیه عقدیله یکیدن رأی طوپلامغه حسب‌الامر

مجبور ايدم. فقط كلان امرده يالكز اجرا ايديلان انتخابه غرض و فساد قارشديغى بيان بيوريلوب انتخابك تجديدى بو سببدن ناشى اراده بيورلمش ايدى. حالبوكه او انتخابه غرض وفساد قارشمديغنى بن پك اعلى بيليردم. آنكچون اولكى انتخابى ايدن ذواتى بر دها چاغروب صورسهيدم ينه اولكى سوزلرينى تكرار ايدهجكلرنده شبهم يوغيدى. ذوات. مومى اليهمدن بشقه‌لرينى چاغروب ديكر بر مجلس انتخاب عقد ايتسه‌يدم اولوقت دخى يا حمامى زاده وياخود بشقه‌سى اكثريت قزانمق محتمل ايدى كه او حالده مقدما جريان ايدن انتخابه غرض وفساد قارشمش اولديغى ظننى تأييد ايده‌جكدى. مفتى تعييننده ايسه مطلقا بويله آراى عموميه يه مراجعت ايچون بر قانون و نظام مخصوص يوقدر. شيخ الاسلام افندى حضرتلرى صفات مطلوبه‌يى حائز اولنلردن كيمى مراد بيوررلرسه آنى ترجيح و تعيينده مختار درلر.

بناءعليه بنده كندولرينه يازديغم جوابده «حمامى زاده محمد افندى‌يى بزده اولا ترجيح ايتمشيدك. فقط افندمز بونك ايچون انتخابنامه تنظيم وتقديمنى اراده بيورديكز. مفتى انتخابنده ايسه اهاليدن نه قدر آدم چاغربلوب صورلمق لازم كله جكنه دائر البته بر امر و نظام يوقدر. اوجهتله بنده كزده يالكز مجالس ومحاكم موجوده اعضاى مسلمه‌سنك آراسنه مراجعتله اكتفا ايتمشيدم. آنلرده اكثريتله خاتونيه مدرسى انتخاب ايلديلر. خاتونيه مدرسى ايسه علم وفضيلت وسائر جهتجه حمامى زاده‌دن دون

دکلدر. او سببدن ناشی بنده‌کز ده‌بو انتخابی صواب کوردم. یوقسه امر انتخابه بر کونه غرض وفسادقارشمامشدر. اویله فساد وغرض قارشمش اولیدی؛ الك اول اعتراض ایدن بنده‌کز اولوردم. ایمدی، ایکیسندن هانکیسنی ترجیح بیوررسه‌کز آنی تعیین ایتمك رأی عالیکزه منوطدر.» دیدم.

بونك اوزرینه آرتق حافظ محمد افندینك مفتیلك منشوری کلور امیدنده ایکن برده‌ینه بر امرنامهٔ مشیختپناهی ایله طربزون علما و اشرافی طرفندن مبعوث اولمق اوزره بر چوق مهرلو ایکی عرضحال کلدی. بونلردن اشراف نامنه اولان عرضحال درسعادتده یاپلمش وعلما نامنه اولان دخی بورادن کوندرلمشدر. درسعادتده یازیلان عرضحالده متولی زاده، آلای بکی زاده، آرناود زاده کبی معتبر ذاتلرك ده امضالری وار ایسه‌ده دها بشقه بیلمدیکم آدملرك ده امضالری کوریله‌یور.

طربزوندن کیدن عرضحالده دخی نقیب الاشراف افندی پدرمز ومدرسیندن درویش افندی، سعید افندی، کامل افندی وسائر ذوات متعارفه‌دن بعض علمانك مهر و امضالری وار ایسه‌ده بونلرك درجه‌سنده اولمیانلرك ده مهرلری واردر.

بو ایکی عرضحالده مهری اولان ذاتلر «اوتوز سنه‌دنبری مفتی افندیلره مسودلك ایدن اسکی مفتئ مرحومك یکنی ابراهیم افندی، علمای سائره‌دن الیق واحقدر.» دیومفتیلکه افندئ

مومیالیهك تعیین بیورلمسنی ذات حضرت مشیختپناهیدن استرحام ایدییورلر .

شیخ الاسلام افندی حضرتلری دهامرنامه‌لرنده اکر مسعود ابراهیم افندی مفتیلکه تعیین اولنمزسه طربزونجه پك چوق صداع و مشکلاتی موجب اوله‌جغنی تحقیق واستخبار بیوردقلرندن مذکور ایکی عرضحالی نظر دقته آله‌رق بو بابده‌کی رأی ومطالعهٔ عاجزانه‌م نه ایسه بیلدیرلمسنی امر بیورییورلر .

بو امر حکمنجه شمدی بن احدهمانی ترجیحده مختار ایسه‌مده شبهه‌م یوقدرکه هر هانکیسنی ترجیح ایتسه‌م ینه طرف مخالفی شکایته باشلایه‌جقدر .

واقعا نصل اولسه بو ملاحظه ینه وارد اولور . شوقدرکه بو دفعه دخی یازه‌جغم جواب بر اکثریت مطلقه‌نك آراسنه مستند اولورسه آرتق اقلیتده قلانلرك شکایات وافاداتی اهمیتدن ساقط اولور . همده مصلحت مشورت اصول مشروعه‌سنه تمامیله توفیق ایدلمش بولنور .

بناءً علیه مملکتمزك علماسنی ، اشرافنی ، تجار و معتبرانی دعوتله اکثریتك تمایلاتنی آکلامق ایستدم . تاکه ترجیحده بر خطا ایتمیه‌یم .

اشته افندیلر ! سزی بو مصلحت خیریه‌ایچون بورایه جمع ایتدم . صانیرم که مملکتمزك علمای کرامندن ، اشرافندن ، تجارت محکمه‌سنده اسملری مقید اولان معتبران تجاردن دعوت اولنامش کیمسه یوقدر . دعوت اولنوبده کلمیانلر وارایسه آنی بیله‌مم . بوندکه برابر

ذوات موجوده‌دن بشقه مملکتمزده کیمسه یوق دکلدر. لکن مدعو اولانلر سکسان طقسان ذاتدن زیاده در. آرتق بوندن زیاده‌سیده زیاده در.

بو جمعیتك آراسی افکار عمومیهٔ اهالینك ترجمانی مثابه‌سنده طوتیله‌بیلور. بالخصوص بن بو جمعیتی مقام جلیل مشیخت‌دن رأی عاجزانه‌مه تفویض بیوریلان حق ترجیحه بالاختیار تشریك ایچون عقد ایلدیکم جهتله خارجده قالانلر «بزیده نیچون چاغرمدیکز» دیه‌مزلر.

چونکه بر مجبوریت رسمیه تحتنده دکلم. مراد عاجزانه‌م علما و اشراف و معتبرانك اکثریت اوزره تمایلات وجدانیه‌لری هانکی طرفده اولدیغنی آکلامقدر. بونی آکلامق ایچونده بو جمعیتی کافی کوردم.

ایمدی جمله‌کزدن شونی رجا ایدرم که بعض یرلرده، بعض دفعه وقوعبولدیغی کبی مذاکره، مشاجره‌یی منتج اولمامق ایچون هیچ بریکز رأی وفکرکزی علناً بیان ایتمیکز. رأی وفکرکز هر نه ایسه شو اوطه‌ده‌کی ماصه اوزرنده بولنان ورقپاره‌لره یازوب ممهور صندیقچغز ایچنه آتیکز. صکره آچار باقارزده اکثریت آرا نه طرفده اولدیغنی آکلارز.

«خاتونیه مدرسی حقنده‌کی اسکی انتخابمز کافیدر. بشقه انتخابه حاجت یوقدر.» دیان وارسه بوده بر رأیدر.

«بو جمعیت آزدر، دها فلان وفلانی‌ده چاغرمالیدر.» دیلورسه بوده بر رأیدر.

الحاصل رد وقبوله دائر هر نه دینله جکسه هپسی تمایلات عمومیه‌یی بیلدیره جك شیلر درکه بنم‌ده اصل اوکرنمك استدیکم جهت بودر.

فقط هرکس بو بابده‌کی رأی وفکرینی علناً سویلیوبده مقابلنده‌کینی تعریضه مجبور ایدرسه مذاکره‌ده وقوعنی اصلا آرزو ایتمدیکم مشاجره‌یی منتج اولور.

او سببدن ناشی شفاهاً هیچ بر سوز سویلنمامسنی و هرکس رأی و فکری نه ایسه حاضرلنان ورقپاره‌لره یازوب شوصندقجغزك ایچنه آتمسنی بتکرار رجا ایلرم.

جمله‌کزك فطانت و رؤیت مسلمه‌کزدن قویاً امیدایلرم که مغایر مرضی هیچ بر حال و حرکت وقوعبولمقسزین شومصلحت خیریه قرین حسن ختام اولور.

اخوانیات

مکتوب [*]

بلبل خوش نوانك رونق صباح نوبهاری تقدیس ایچون نهال کل اوستندن مصطبه نشینان چمنصفهٔ صفایه ابلاغ ایتدیکی

[*] حالا طربزون غزته‌سی محرری اولان قندیه‌لی علی راشد افندی‌یه یازلمشدر.

خطبهٔ بليغهٔ اعجاز اثردنده بالاتر برتأثير لطيف روحانيى حاوى اولان نامهٔ نامئ كرامى، خيرخواه بى اشتباهكزك زيب دست احترامى اولدى.

جداً اعتراف ايدرمكه بويله بر ترانهٔ دلنشين، چوقدنبرى صماخ جانه واصل، بلكه بودمه كلنجه شو زمزمهٔ ذوق آور ادبى كبى كوكلمده هيچ برشيدن بو مرتبه سرور وانبساط حاصل اولهمامشيدى.

راقم الحروف كبى، يكرمى بوقدر ييلدنبرى مهجور دارودياز اولان برغريب صادقه كوره اولاد وطنك ترقيات كمالنى بومثللو مخاطبات روح پرورانهلرندن استدلال واستبشار ايله صفالنمق طبيعى در.

اوغلم! شاهد كلجمال وطندن كرچه دورز؛ لكن ينه معناً نائل ذوق و حضورز؛ زيرا حب وطنله مأمورز.

محبت حقيقيه ايسه رافع الحجب ومستلزم الحضور در.

بو مثللو مخاطبات اديبانه دخى تجلئ شهود معنوى ايچون حقاكه نور على نور در.

اوت اوغلم! محبت وطنيهم بردرجه رصانتكير رسوخ و استقرار دركه آرهمزدهكى بعد مسافه آنى كوكلمدن آيرهمز.

لوح دلدن كريدك تصوير بى مثالنى پنجهٔ سختكير اجل بيله سيلوب چيقارهمز.

کاکل کبی سری نه وار اولسه‌قده پریشان
سـودازدۀ شوخ دلارای کریدز
محقق بیل که کریدك :
ریزه‌سنکی کوزمه لعل بدخشـان کورینور

یا سنك کبی بر ادیب لبیب ایله وطن نیچون افتخار ایتمسون؟ یشا اوغلم یشـا! بر کون کله‌جك که وطن سـنك قدرکی بیله‌جك، ونامکی تقدیس واعلا ایده‌جکدر. باقی اخوت ومحبت.

فی ۱۵ مارت ۱۲۹۸

غزل

—

مهر عشـقم پردۀ ظلمت، حجـاب اولمز بکا
ابر زلفك ای صاچی لیلا! نقاب اولمز بکا
نیلیم سـاقی! خمـار آلود اولان جام میی
بادۀ لعلك کبی، رنکین شراب اولمز بکا
مجلس وصلنـده جانانك نه لازم کفتکو؟
غمزۀ پرکوکبی فصل الخطاب اولمز بکا
بر شـه معنی اسـیر حیدر دل کیم آنك
آستـان همتنـدن سـد باب اولمز بکا

بن كه اولدم مطرب درگاه مولانای روم
سری زلف حور عین تار رباب اولمز بکا

۱۲۸۱

—

بلکه او غافله سبب انتباه اولور
بیچاره عاشقك ایشی هپ آه وواه اولور

غزل

—

ذرهٔ خاك رهی مهر درخشان کورینور
ریزه‌سنکی کوزمه لعل بدخشان کورینور
سنك خارا قدر ایخجتمه‌ده قلب ستمی
کرچه ظاهرده لب‌لعلی درافشان کورینور
ینه دوران قره سودایه‌می اوغراتدی دلی
کاکل یارکبی حالی پریشان کورینور
نه قدر محو وجود ایتسه‌ده پروانه ینه
شعله‌پوش اولمه‌ده کیزلی هوس شان کورینور
حق ویره اولمسه طوفانزدهٔ اقلیم وجود
سرینك چشمهٔ چشمان خروشان کورینور

نی ومی لازمٌ و ملزوم کبیدر نیلەلی
نیی میسز ، براقەلم کل نیــه میــلی سری

مکتوب [*]

بر ماضیٔ مسعودك یاد جمیلنی اخطار ایدن عنایتنامهٔ عالیلری شرفورودنده، ذوق ومسرتدن منبعث، حسیات عالیــه ایله قلب صادقم بر حیات جاودانی، برذوق روحانی‌یه ظرف اولمشــدر که آنی شرح وتفســیره، صوت وحرف نامساعد اولمغله بومعاملهٔ قلبیه وکیفیت روحانیه‌نك کشف وتمییزی ینه وجدان سریره‌دان سامیلرینه حواله اولنور.

بوفانی دنیاده مواخاتیله مباهاة وذاتیله عقدموالاة ایتدیکم بر یار صادقك مخاطبات روحپرورانه‌ســندن کسب لذت و صفا ایتمیه‌جك قدر خاملغی، بنده‌کزه نصل روا کوریورســکز که نیجه زماندنبری شرف خطابکزدن محرومیتمی، حائز عز وصول اولمیان بر جوابمه ابتنا ایله عتاب ایدییورسکز.

عزیزم! سنکله کچن بردمه، بیك عالم و آدم فدا اولسون.
سزی کوکلمدن چیقاره‌بیله‌جك دولت دنیا بندن جدا اولسون.

---

[*] اسبق طربزون مرکز متصرفی اولان سعادتلو انیس افندی‌یه یازلمشیدی.

کرچه مشاغل ولایت، طاقتفرسادر؛ اما مراسلات اخلاء، ینه بشقه معنا در.

برید خیالکز کوزمدن؛ امید وصالکز کوکلمدن چیقمز. مکتـوب مسرتبخشالرنده‌کی وعد ملاقات، دل مهجور و محروری سیرابساز ماءالحیاة التفات ایتدی.

سن کیم کله‌سك مجلسه بر یرمی بولنماز؟
باش اوزره یرك وار

آه کرچه نامز والی در؛ لکن آوزرمزه انبـوه اندوهك تواردی علی التوالی در.

متاع کمیاب معالی، بازار عالمده نه‌ده غالی ایمش؟

. . . . کتـابت زمانی آرادیغی کبی، بنده‌کزده وقتیله پرزرینده (پرزرین) ایله اوچدیغمز هوالرد، سوردیکمز صفالره شمدی الله بیلیر تحسر ایدییورم.

اما نه چاره؟ بوده آرزوی عودت شبـاب، و سرابده جستجوی آب قبیلندن تمنیٔ محـال در. باقی بقای توجه ومحبت قلبیه‌لری اخص مأ رب مافی البالدر.

فی ۲۵ کانون ثانی ۱۲۹۵

غزل

—

هر برنده بر کره‌کل بند ایلمکمی مقصدك
حلقه حلقه پیچ پیچ اولمش او کیسولر نه در؟
طوغری سویله! عطرشاهیلرمی سوردك باشکه
سنبل زلفکده یا ای کل! بو خوشبولر نه در؟
سحری کلسون سندن او کرنسون فسونکاران دهر
غمزهٔ فتانکه نسبتله جادولر نه در؟
اولمیدك سن کونش یا مرکز عالم کبی
دائم اطرافکده سیر ایدن بو مهرولر نه در؟
درد هجرانکله اولدی شویله چشمم اشکبار
کیم آکا نسبت آقار صولر نه در جولر نه در؟
سن دیمزمیدك که سنسز کشت کلشن ایلمم
الده کل، آغزکده مل، باشکده شبولر نه در؟
درکه شوقکده سری‌ٔ شکسته خاطرك
سودیکم، باق! ایتدیکی بو هایلر هولر نه در؟

١٢٨٠

غزل

—

سودا زدهٔ زلفك ایمش ای صاچی لیلا !
زنجیره اورك کوکلی مجنونمی نه در بو ؟
طورماز آقار اغلار غم ایله دیده دمادم
فوارهٔ پر خونمی یا جیحونمی نه در بو ؟
تسخیر ایدر علویلری، خاکیلری چشمك
افسانه‌می سویلشدیکی افسونمی نه در بو ؟
حوریلری رقصه کتیرر نازلی خرامك
طوبامی یاخود قامت موزونمی نه در بو ؟
صف بسته بو مژکان جکر دوز ایله قصدك
ای غمزه هلا کو کبی شبخونمی نه در بو ؟
فم نقطهٔ وحدتمی حقیقتده ؟ یك اعلی !
یا حرف مجازیده عجب نونمی نه در بو ؟
جام جمی لبریز نشاط ایلیان آیا ؟
صهبامی یا عکس لب کلکونمی نه در بو ؟
آه ایلیور آهسته ایشتدم او پری‌یی
کندی کبی بر آفته مفتونمی نه در بو ؟

بر راست روش اردەمی بوقدر دیەجکسك
هپ خلق جهان پیرو کردونمی نه در بو ؟
بر کون اولور البت ینه ساحلرس مقصود
فلك دلمز یأس ایله مشحونمی نه در بو ؟
آه ایلسه عالم ینار ادنی شررندن
سرّینك عجب سینەسی کانونمی نه در بو ؟
بلبل کبی اولدك ینه ای خامه طربزا
بیلمم اثر فیض طربزونمی نه در بو ؟
۲۱ کانون ثانی ۹۵

—

قیمتلی برکذاری دکلی نکاهنك ؟
قلبه بوشرحەلر سبب انشراح اولور.

مکتوب [*]

—

عزیزم !

یاد جمیلی، شرقده، غربده مظهر احترام اولان کمالك جمال کمالنه سماع ایله عاشق اولانلرك بری ده بنم.

[*] طوبخانه مکتوبی ممیزی عزتلو حسن رامز افندی‌یه یازلمشدر.

حقیقت! حسن بیانی، سحر حلالی؟ نه‌درکه آکا حسان دخی مفتون و حیران اولور.

آثار ادبیه‌سنك هر بری بدایع فطرتك کمال اعجاز، واعجاز کمالنه برر ناطق برهان اولور.

مؤلفاتنك هرهانکیسنه نظر حکیم ایله باقلسه مبدع بدیع الاسلوبنك وجود کاملنـــه معلم اول، مدانی دکل، ثانی اوله‌مز دنیر.

مسلك موجدانه‌سیله بحق سرفراز ادبای روم‌اولان بوذات بزرکوارك معاصرلری بیله جناب بیهمتاسیله مباهاة ایده‌بیلیر.

نه‌موطلو سزه‌که مخابره طریقیله‌ده فتح باب موالاة ایتدیکز.

بویله بر ادیب کاملك عز خطابی، ذوق سلیم صاحبنه کوره همخاصیت راح روح افزادر که نشوهٔ دائمه‌سی عین‌حیاتدر.

بناءً علیه آله‌جغکز جوابك صورتنی ارسال ایله آندن بنده‌کزی‌ده حصه‌مندفخرمزید ومستفیدبیورمکز اخص‌متمنیاتدر.

باقی اخوت ومحبت. ٣١ کانون‌ثانی ٩٥

غزل

—

ظالملره مهل اولمســه مطلوب الٰهی
بر دمده ییقار عالمی مظلوملرك آهی

ظاهرده نهـان، جان كبى جانانمز اما
اعيان مظاهرده عيـان وجهى كماهى
سر تا بقـدم نور مجسمسك افنـدم
تشبيه ايده مم كون يوزكه كوكده كى ماهى
لازم دكل عاشـقلركه خط همايون
كافى بزه جان ويرمكه بر امر شفاهى
جامه بريجك لعل نمكريزى طوقنسه
مى ايچمه نك اولماز ايدى والله كناهى
هر بر غزلم بويله نو اسلوب اوله مزدى
اوصافك اكر اولمسـه غير متنـاهى
مجنون كبى لاقيـد اولور ارباب محبت
عاقللره در سرى او امرله نواهى

٢٠ كانون ثانى ١٢٩٥

—

كوكل بر آينه در كيم هر آينه آنده
جمال حضرت سلطان لم يزل كورينور

غزل

—

اوپ لب جانانی آغزکدن عذوبت داملاسون
هر سوزکدن دمبدم شهد لطافت داملاسون
وارمیدر؟ عالمده بر مهپاره جانانم کبی
رخلرندن آن با ن نور صباحت داملاسون
بستهٔ لعل شکربارنده در آب حیات
چشمه‌سار خضردن ایسترسه شربت داملاسون
تاب میله کله کرم ایت ساقیٔ کاچهره‌یی
آتشین رخساردن خوی نزاکت داملاسون
سری دمدر یاره نقل ماجری ایت سن بنه
خون ناحق غمزه‌سندن بی‌نهایت داملاسون

١٢٨٥

—

سوزلمش شاهباز غمزهٔ فتانی کوردکمی؟
وارایسه سری اول‌مرغ دل ناکامه‌کوزدیکمش

—

ذاتی کرك یوز آقلغی یوقسه نه ایلسه‌ك
اولماز سیاهیٔ ازلی شسته آب ایله

مکتوب [*]

—

تنظیرندن خامهٔ سحر آفرین حسانی بیله عاجز براقه‌جق درجه‌ده علوی بر فکر منورك ترجمان بیانی اولان نامهٔ منظوم بلاغت نشانی که هر بیتی بر درشهوار معنادر ؛ درج دل صادقدن بشقه صاقلایه‌جق بر محفظهٔ مؤتمن‌می اولور ؟

آنکچون جدوجهدایله سراپا حفظ وازبر، وجودت قریحهٔ ادیبانه‌لرینه تحسین خوان اوله‌رق برکیجه بلکه اذان صبحه‌دك بانك ساپاشی هم آهنك الله اکبر ایلدم .

سیدالادبا، عنوانی کمترین وصف کتابهٔ شانی اولان بر مرشد کاملك مرید ماهر وتلمیذ متبحرندن بو مثللو اثر فیض معنوی متعاقب الورود، ولطف خطابلری بوشکل‌دلکش اوزره دائما نقشبند شهود اولسه چوقمیدر ؟

فیض نظری خاکی آلتون ایتمك شانندن اولان بر آفتاب ارشادك هواداری، بنم کبی ذره دکل، ذره‌دن‌ده کمتر اولسه ، ینه اقتباس نور شهود ایله نزد اولی الابصارده البتّه مغبوط ومحسود اولور .

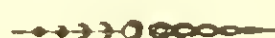
---

[*] قسطمونیلی رشادتلو شیخ سید احمد حجابی افندی حضرتلرینك تلمیذی و خلیفه‌سی ماهر افندی‌یه یازلمشدر .

بو ایسه قیمتی؛ جهانی، بلکه جوهر جانی، دکر بر بختیار. لقدر که ادای شکری واجبدر.

بناءً علیه شو شرف عالمبهایه نائلیت عاجزانه‌مدن طولایی اولا جناب موفق الاموره لازمهٔ حمدوثنایی ایفا وثانیا واسطة العقد خلان، وامامهٔ سبحهٔ اخوان اولان جناب ماهر مظاهر، وعین الاعیان مظاهره عرض منتهای بی انتها ایلرم. باقی نماند هر که نخواهد بقای نو

٢٣ حزیران ٩٨

غزل

—

کرچه کوزلم صورت ظاهرده نهانسك
اما که هپ اعیان مظاهرده عیانسك
حق بوکه پریلرده‌ده یوق سنده‌کی عشوه
سن صورت انسانده مکر حورجنانسك
بر مویجهٔ زلفکه دکمز یکی دنیا
بوحسن ایله حقه بدل جان وجهانسك
جاناندیرایکن جانمه قصد ایتدك آ کافر
بیلدم سنی فتان جهان، آفت جانسك

ممکنمی که سری‌ده اوله رؤیته طاقت
سن دیدهٔ خورشیده بیله خیره رسانسك

١٢٨٤

البـت ترحم ایلر، بو حال پر ملاله
منظور یاراولورسه، ای‌سری! عرضحالك

١٢٨٠

غزل

—

رخ زیبای پرتابك مجسم نور در کویا
تجلیزار عاشـق نور نار طور در کویا
تجلیٔ جمالکله کوکل سرمست حیرتدر
اکرچه صورت ظاهرده آندن دوردر کویا
دکلدر موی کیسو سرپیلن رخسار آل اوزره
کل رنکنه قاپلو فروهٔ سمور در کویا
دکل شب، روز روشن سنسز ای‌مهپاره چشممده
ظلام وحشت اندر وحشت دیجوردر کویا
قدوم نو عروس زیور اندود خیالکله
بو شب دلخانهٔ تاریکمز پرسوردر کویا

قالیپسولر دخی الحق اولور حیران کفتاری
کمالات سخندە خواجەسی منثور در کویا
کورنلر ناکهان اول دختر پاکیزەیی سری
صانیرلر شکل انساندە ملك یاحوردر کویا

١٢٨٤

کافی بکا بیلمك بنی هیچ بیلمسون عالم
زیرا بیوك آفتدر او، شهرت نە لازم

مکتوب [*]

بدایع آثار لطافت نثارینە حیران اولدیغم خامۀ سحر آفرینلری نو دفعە ینە بر معجز ادای نو پیدا ایلە اهتزازنمای بیدای معنا اولمشدرکە نکار شیپذیر دلبندی اولان هر حرف رنکینی کویا بر روح مجسم، کویا ومظروف حروف اولان نکت و مضامین، صانکە بر قطرە مداد ایچندە دریا.

لکن «او ماهیلر کە دریا ایچرە در دریایی بیلمزلر»
حتی بر شاعر معجزبیانە صورلمەکە: ایا بودلکش تماشا

[*] کرەسوندن طربزون عدلیە مفتشی اسبق قدری افندی حضرتلرینە یازلمشدر.

نه در مطلق دیرایدی که : یا رؤیا ایچنــده خلیا، یا خلیا ایچنده رؤیا. فقیر ایسه اویله بر حاله دوش اولدم که : شرفنامهٔ بلاغت پیرالرینی آلنجه هم دلنشین، هم آتشین الفاظنده مندمج اولان عظمت شاندن بر مدت کنــدیمی دهشــتلی بر بهت و حیرت استیلا ایلدی.

زیرا بو نظر ربا اولان طرز نوظهور، حقاکه حــیرتده عقل و شعور ایدی.

الحاـل ریادن عاری، و مرتجلاً لسانمدن صادر و جاری اولان شونی عرض ایتمك ایسترم که : ای فنون شعر و انشانك عارف دقایقدانی !

لمنشیئه

لایق سکا باش اکسه بدیع همدانی یوق ذاتکه عرفانده نه ثانی نه مدانی
قدری بیلنیر هر نرده اولسه ادیبك تقدیر ایدر آنی هم اعالی هم ادانی

والسلام وجعلت الکلام بثنائك مسکی الختام

٢٩ ایلول ٩٥

حاشیه

عزتلو رضوان بك افندی اوغلمزك تغافلنه قارشی بنده کزك شو اسکی بر بیتمی کندیلرینه قرائت بیورمکزی رجا ایلرم.

تغافلکله کوکل شرحه شرحه در
هجران دمنده صانمه که یوق انشراحمز

غزل

—

کون چراغنده باقك الله بر قالمز فروغ
کون یوزین طوتدقجه مهر عالم آرادن یکا
سن آقوب کیتدکجه اول دامن چکوب سرکشلنور
آقمه ای اشك روان اول سروبالادن یکا
سن کورردك جوشش اشك دمادم نیدوکن
ای کوزم نوری یولك دوشسه بو دریادن یکا
نالهٔ واحسرتا در عکس ایدن صانمه کمان
کل قولاق طوت سودیکم سریٔ شیدادن یکا
ایشته حالم کور ایلت یاره پیام حسرتم
کر کچرسن ای صبا کوی دلارادن یکا

١٢٨٥

—

سر تا بپای مولری اولسون دیکن دیکن
مژکانی او تازه کلك خاره بکزه‌دن

یانسون الٰهی جان ودلی تاب نظردن
تابنده مهروماهی رخ یاره بکزه‌دن

١٢٨٥

غزل

—

طاق ابروی بتان محراب و منبر در بکا
بانك مستان نعرهٔ الله اکبر در بکا
دیرو مسجد ایکیسی عندمده یکساندر بنم
کعبة العلیا مجرد وجه دلبر در بکا
عالم بالاده سیر ایلر سروش فکرتم
عرش وفرش ولامکان جمله مسخر در بکا
بر پری پیکر اولور هر دمده آنده جلوه‌کر
صانکه مرآت دلم دیر مصور در بکا
مشتری اولدم ینه بر آفتاب نازه‌کیم
زلفی چنبر، خالی اختر، رویی خاور در بکا
کر دراهن توتیای چشم جان ایتسه‌م نوله
ذرهٔ خاك دری اکسیر احمر در بکا

سری تیه عشق حقده صائمه سرگردان نی
خضر همدم دائما توفیق رهبر در بکا

١٢٨١

مکتوب [*]

—

ادیب معانی آفرین افندمز

مکتوبکزکه اسلوب شناسی پسندینه کماللرده حیران اولور؛ انوار ذکا کبی پرستشگاه نگاه امعان اولدی.

حقمده ابراز بیوریلان مأثر توجه ومحبتك اهمیتی نسبتنده قیمتم یوقکه بنی صحیحاً مقتدار ایدن بو لطفکزه قارشی ایفای تشکره لب جنبان اجتسار اولهیم.

ترتیب بیورهجغکز مجموعهٔ منشآتهکه برنمونهٔ ادبیات، مزیت عالیه‌سنی حائز اولسه گرکدر؛ آثار پریشانمدن هانکیسی قونسه مجموعه‌نك رونق ادبیسنی قیرمقدن، بوزمقدن بشقه نه‌یه یارار؟ آنکچون بویله‌حدناشناسانه برحرکته بیله‌رك نصل جرأت ایده‌بیلیرم؟ دیمك که معذورم. اویله‌ایسه شبهه یوقکه معفوم.

---

[*] انوار ذکا محررینه یازلمشدر.

افندمز! قدر ادبانى ينه اديب اولنلر بيلير. بنـاء عليه بنده‌كز عالم مطبوعاتى جداً شرفلنـديرن آثار عاليهٔ ادبيه‌كزى تقديردن ده عاجزم. شو قدركه هر كوزلك كوزللكنى سچمكه، بناءً عليه آنى سومكه حس طبيعى دخى كافيدر.

ايشته‌بنده‌كزده مجرد شوحس‌طبيعى‌سائقه‌سيله‌دركه نفايس آثار ادبيه‌كزك كرچكدن مفتونى اولديغم ايچون اوكوزل كوزل اثرلرى‌ده، كوزل مؤثرينى ده دائما تقديس ايلرم. باقى اخوت.

فى ٢٤ تشرين اول سنه ٣٠٠

غزل

ويرانه كوكلمى نظركله شن ايلدك
بر بدر تامسككه شبى روشن ايلدك
رشك رخكله لاله‌لرك بغرى خون‌ايدى
سن غالبا بو كون سفر كلشـن ايلدك
تير نكاه عاشـق ايله زخمدار اولور
آندنمى رويكه خطكى جوشن ايلدك
دخت رزك آياغـن اوپر پير ميكـده
ساقى چوق ارلرى سن اسير زن ايلدك

روى نكاردنمى آلور رنكى ساغرك
يوقسه بو آل و رنكى ده سرى سن ايلدك

٩ شباط ٩٧

غزل

—

كيرن بوقالبه صانمه مثاب اولوب كيديور
كلان بو دهر دنى يه مصاب اولوب كيديور
ييقار اساسنى سيل حوادث ايام
بناى محكم عالم، خراب اولوب كيديور
تلونات شئون جهانه آلدانمه
ثمر، شجر، بشر، آخر تراب اولوب كيديور
كوررميسك نيجه يوكسلدى دودى آهمزك
بهار حسننه يارك سحاب اولوب كيديور
شراب عشوه يه طويمز نكاه مخمورى
بزمده كوكلمز اما كباب اولوب كيديور
دكلدر اشك دمادم، اريرده جوهر جان
آقار آياغنه اول سروك آب اولوب كيديور

ایدنجه عالم معنایه سری فکرم عروج
امین وحی خدا همرکاب اولوب کیدییور

١٢٩٩

غزل

—

آیت نور اوقو نور مصحف رخسارنده
سخن دلکشی اعجازده قرآنه یقین
صورتی اوزره خدا آدمی خلق ایتدیکنه
کورمه‌دن مادرخلك کلیور انسانه یقین
ایلر اظهار بزه سر فنا فی اللهی
صانمه بیهوده اولور شعله‌یه پروانه یقین
نیجه شاعرله کورشدمسه‌ده سری بر یسن
بولمدم روحیٔ آکاه کبی جانه یقین

٢٨ شباط ٩٧

نطق رسمی [*]

—

شو اوقونان امر عالی ـ که عظمتلو پادشاهمزك پك معزز بر مثال واجب الامتثالیدر ـ بزه شرع و قانون احکامنه متابعتی امر ایدییور . شرع وقانون ایسه معلومدر که محضا حق اظهار ، مظلومی استظهار ایچون وضع اولنمشدر .

ایمدی اظهار حق استظهار مظلوم خصوصـلرنده بکا الك زیاده یاردم ایده‌نك، یانمده الك زیاده سویملی اولمسی طبیعیدر .

ولی نعمت بیمنتمز شـوکتمآب افندمزك بوعبد صادقلرینی ایکنجی دفعه اوله‌رق ولایتکزه مأمور بیورملری آنجق سزك صلاح حالکزه خدمت ایچوندر .

صلاح امت ایسه معلومدر که اتفاق کلمه ایله حاصلدر. نزاع و تفرقه‌یه سبب اولنلر حقك‌ده خلقك‌ده نظرنده مردود و منفوردر. زیرا هر خیری بسیله‌یان وفاقدر؛ هر شری ده طوغوران نفاقدر.

ایشـته حبـل متین وفاقه طوتمق ایچون بن سزه الیمی اوزادییورم ، اللهه، پادشاهه، اطاعتی، قانونه حرمتی، وطنه محبتی اولنلر، بنمله ال اله ویرر .

بو الدن الینی کری چکن مطلقا خائب وخاسر اولور. زیرا اللهك ید قدرتی جمله‌مزك اللری اوستنده در .

[*] ۲۰ کانون ثانی سنه ۹۸ تاریخنده طربزونده ایراد اولنمشدر .

افندیلر !

ایشته کوریبورسکزکه جناب‌الله طوغریلری عزیز ایدییور. حب معالی ایله مجبول اولان انسان نفسنك ذلیل اولدیغنی ایسترمی ؟

البته ایسته‌مز .

اویله ایسه هیچ بر وقت طوغریلقدن آیرلماملی‌یز که دائما عزیز اوله‌لم . زیرا شوکتلو پادشاهمز دائما طوغری کیدنی طوغری سویلیانی سور .

افندیلر !

وقتك نزاکتنی، ولایتك اهمیتنی ولی نعمتك عاطفتنی تقدیر ایدکز . تقدیر ایدکزکه سزی‌ده تقدیر ایدنلر بولنسون . زیرا فرصت بلوط کبی در که اصلاقراری یوقدر . هنر آنی قاچیرمامقدر . فیاض قدرتك ملکمزه، خلقمزه بخش ایتدیکی استعداد ترقی‌یی ضایع ایتمك قدر بر خسران عظیم تصور اولنه‌مز .

قدرتلو پادشاهمز بو استعداد خدا داددن تمامیله استفاده کزی تأمین وتسهیل ایده‌جك مساعدات سنیه‌لرینی دریغ بیورمیور .

او پادشاه حکمتپناه که عموم تبعه‌سنی بلا استثنا اولادی کبی سوییور .

برده دوشونکزکه بو عالم فانیدر، کیمسه‌یه مال اولماز .

ایمدی روامی که بر غرض نفسانی ایچون انسان آخرتنی‌ده خراب ایتسون ؟

هانیا بنم سلفم، هانیا اومحبوب قلوب اولان یوسف پاشا؟...
بر زمان اوده شوراجقده سزه بویله خطابت ایدییوردی.

بوکون ایسه اواسـان ناطق بر جسم جامد حالنه کیرمش، بلکه اجزاسی بیله انحلالپذیر فنا اولمشدر.

اوف! انسان، حقیقت نه‌ده ظلوم وجهول ایمش!...

افندیلر!

موت مدهشدر، لکن بو عالمده آندن زیاده عبرت آله‌جق شیلرده واردر.

بیلیرسکزکه الله ذوالجلال محول الحول والاحوالدر.

ایشته او عزیز اولان الله بوکون برجلوهٔ عبرت آمیزینی سزه کوستریبور.

عدالت بر میزاندرکه الله بیله عملمزی انکله طارتیور. بر کفه‌سی مکافاة، او بری مجازاتدر هرکس دیله‌دیکی جانبی اختیار ایده‌بیلیر.

مقدمکی مأموریتمده دخی همان عموم طرفـدن کوردیکم حرمت ومحبتی آرتیره‌جق ومعارنت خیرخواهانه‌کزله اولا الله ذوالجلالی، ثانیاً پادشاه کریم الخصالی جمله‌مزدن راضی وخشنود ایده‌جك خدمات حسنه‌یه موفقیتمی الطاف سبحانیه و مددکاریٔ روحانیت نبویه‌دن امید واستدعا ایلرم.

تلغرافنامه

عواطف جهانشمول حضرت پادشاهیدن طربزون ولایتی

والیلکی بوکره دخی عهدهٔ ثناوری‌یه توجیه بیورلمغله مرکز ولایته مواصلت ومستعیناً بتوفیقه تعالی تمشیت امور موکوله‌یه مباشرت اولنمشدر. رفقای کراممه ایالك تبلیغاتم، ترقیات صحیحهٔ مملکته و اوصورتله رضای پاك الٓهی ومطلوب خاص خلافتپناهی‌یی تحصیله وسیلهٔ مستقله اولان احکام شرع وقانونه متابعتله وظائف مقدسه‌مزك تمامیٔ ایفاسنه حصر نظرسعی‌ودقتی توصیه وتأکیددن عبارتدر. بومسلك مستقیمده حرکت ایدن نائل مأمول و دائما مرغوب ومقبول‌اوله‌جغی‌کبی عکسنی اعتیاد ایدنلردخی موفقیت حسنه‌دن محرومیتله مدخول اولمق طبیعدر. بناء علیه صنوف مأمورینك شو ایکی شقدن خیرلوسنی اختیار ایله احیای وطنه متعلق مقاصد سنیهٔ ولی‌النعمته توفیق حرکت و احتیاجات عصر و زمانه کوره آثار مبروره ابرازینه همت بیوره‌جقلرینه امیدم واثقدر. فی ۲ کانون ثانی سنه ۱۲۹۸

نطق رسمی [*]

—

جناب حق وجود مقدس ملوکانه‌لرینی بو ملك و ملته باغشلاسون.

ولی نعمت بی منتمز شوکتمأب افندمز حضرتلرینك، مهدظهور

[*] قسطمونیده ایراد اولنمشدر. فی ۲۵ کانون ثانی سنه ۹۷.

عثمانیـان اولان اناطولی قطعه‌سی اهالیسی حقنـده حسن نظر همایونلری برکمال اولدیغنی سزه کمال ممنونیتله تبشیر ایلرم .

پادشاهمزك احیای وطن جهتنـه مصروف اولان جلائل همم شـاهانه‌لری بزم تقدیر و تعیین ایده‌بیله‌جکمز درجه‌لردن چوق عالیدر .

بو بابده‌کی اوامر سنیهٔ خلافتپناهیلرینی انفاذ واجرا ایچون بو عبد صادقلرینی ولایتکزه لطفاً والی تعیین بیوردیلر.

درعهده ایتدیکم وظیفهٔ مقدسه‌نك اهمیتیله متناسب اقتداره مالك اولمدیغمی اعتراف ایدرم .

بونکله برابر بر نقطهٔ استناد وار که اوده توفیق الٰهیدر.

توفیق الٰهی شرع وقانون احکامندن اصلا منفك اولمیـان امر و رضای خلافتپنـاهی‌یه توفیق حرکت وحسن نیته مقارن اولان علو همتله قزانیلیر .

بزمده ذاتاً بوندن بشقه خط حرکتمز یوقدر .

آنکچون امید ایلرم که امورمزده توفیقات الٰهیه‌یه مظهر اولورز. چونکه فیاض قدرت ایچون بخل و امساك اصلا متصور دکلدر. ارادهٔ کلیهٔ الٰهیه عبدك ارادهٔ جزئیه‌سنه ناظر در .

بزی سرمنزل سعادت وسلامته ایلته‌جك برشهراه مستقیمه سلوك ایلرایسه هادی السـبل اولان الله ذو الجلال دخی هدایت و عنایت الٰهیه‌سنی کندیمزه رهبر نجات ایدر .

اما بونك عکسیده بالعکسدر .

برده بیلملی‌یز که عصرمز عصر ترقیدر؛ زمان وقوف و عطالت دکلدر.

منهاج سعادت اوکمزده آچیق طوریور. بر آدیم ایلری آتان قزانیر.

بو خصوصده دخی متبوع مشروع و معظممز افندمز حضرتلرینك اثر سعادتلرینه اقتفا ایتمك حصول مقصده کفایت ایدر.

نه موطلو یزکه بلااستثنا عموم تبعهٔ صادقه‌سنی مسعود و بختیار ایده‌جك اسباب و وسائلی تحری واستکمالدن بشقه برشی دوشو- نمیان شوکتلو غازی عبدالحمید خان افندمز حضرتلری کبی بر شهنشاه معدلت گستر عهد سعید سلطنتنی ادراك ایلدك.

بویله بر شهریار علی تبارك اغورنده هر وطن پرور فدای جان ایدر.

احوال مملکته کلنجه. قدرت فاطره‌نك بو خاك پاکه بخش ایتدیکی منابع ثروت اولقدر چوقدر که اهالیمزك برقاچ مثلنی بختیار ایده بیلیر.

انشاءالله تعالی معارف ومعابرك تعمیم وتنظیمی بو منبعلردن حقیله استفاده‌مزی تأمین ایده‌جکدر.

چونکه معارف فکر انسانی تربیه و معابر ثروت وسامانی تنمیه ایدر.

ایشته شو اسباب سعادتی تحصیل وتکمیله چالیشانلر وطنلرینه صحیحاً بیوك خدمت و آمال وافکار حضرت ولی‌النعمته موافق حرکت ایتمش اولورلر.

رفقاى كرامله اهالئ مملكتى بو فكر ترقى پرورانه ده متحد بوله جغمى و جمله سندن معاونت كامله يه مظهر اوله جغمى اميد ايلرم .

همان جناب حق حبيب اكرم حرمتنه جمله مزى موفق بالخير بيورسون .

عريضه

—

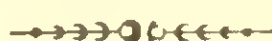
مدت عرفيه سنك انقضاسنه مبنى بوكره درسعادته عودت ايدن انقره ولايتى مركز نائبى سابق فضيلتلو عمر خلوصى افندى داعيلرينك حضور فائض النور ولى النعميلرنده علم و فضل وتقواسندن بحث ايتمه يى معلومى اعلام قبيلندن و بناءً عليه تصديعات بيهوده دن عد ايلرم .

بندهٔ ديرينه لرينك افنديءِ مومى اليه ايله رفاقت عاجزانه م ايلك دفعه اوله رق بوراده وقوع بولمش و بو رفاقتك مدتى ده پك آز سورمش ايسه ده كرك بو آز مدت ظرفنده بالذات وقوع بولان مشهودات، كرك ثقاتدن وقوعبولان مسموعات كمترانه مه نظراً باب والاى جناب مشيختپناهيلرى الحق افتخاره سزا بر وجود كامل دها يتشديرمش اولمسندن طولايى شايان تبريكدر .

ايشته بو عبد عاجزك شهوداً وسماعاً حاصل ايتديكى وقوف

اوزرینه من غیر حد افندمزه عرض ایده‌جکی بر سوز وار ایسه اوده بوقول صادقدن عبارتدر. بو مثللو ارباب استحقاق حقنده بی دریغ و سزاوار بیوریلان الطاف جلیلهٔ اهلپروریلرندن افندیٔ مومی‌الیه داعیلرینك ازسر نو حصه‌مند اوله‌جغی بی‌اشتباهدر باقی.

۹ جمادی‌الاخره سنه ۳۰۲ وفی ۱۴ مارت سنه ۳۰۱

عریضه

خریطه‌سیله کشفنامه‌سی بامضبطه تقدیم قلنان انقره مکتب اعدادیسی حقنده‌کی ملاحظات مخصوصهٔ چاکرانه‌م دخی بروجه آتی عرض اولنور. شویله که بورادە معارف جدیده هنوز منبسط و منتشر اوله‌مدیغندن موجود مکاتب ابتدائیه اسکی حالده ورشدیه مکتبی دخی اونسبتده اولوب بناءعلیه بوراده نه دفعةً مکتب اعدادیه آلنه‌بیله‌جك معلوماتلی شاکرد ونه‌ده مکتب اعدادی پروغرامنده کوستریلان درسلری اوقوته‌بیله‌جك معلم بولنه‌بیلیر آنکچون رأی ومطالعهٔ چاکرانه‌مه قالیرسه مکتبك پروغرامنجه بعض تعدیلات اجراسی لابد ولازم اولوب اول حالده مصارف لازمه‌سی‌ده آکا کوره ترتیب وتخمین ایدیلیر. شویله که: یارین مکتبك بناسی ختام بولسه‌ده رسماً کشادی اجرا اولنسه

مكتبه آلنــه‌جق چوجق بولنه‌ماز . بنـاءً عليه طربزون مكتبی ايچون اورادن متجاسر تقديمی اولديغم پروغرامده كوستردیكی وجهله بورانك مكتب اعداديسی ايچون دخی مطلقا بر احتياط صنفی كشادی لازم كلير . آنجق طربزونجه احتياط صنفنك كرك مدتی، كـرك درسـلری معارفك اوراده‌كی درجهٔ انبسـاط وانتشـارينه كوره تعيين ايدلمشدر . بوراده ايسه معارف نسبت قبول ايتمز درجه‌ده پك كـری ايدوكندن احتياط صنفنك ده كرك مدتی، كرك درسـلرينی احتياجات حاضرهٔ محليه نسبتنده تعيين ايتمدكجه استفاده قابل اوله‌ماز .

ايشته بوسببدن ناشی‌قوللری ديرم‌كه : مكتبك نامی ينه «مكتب اعدادی» اولسون . صنفلری، درسلری دخی آكا كوره ترتيب اولنسون . فقط سايهٔ موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده ديكر مكتبلر دخی اصلاح اولنوب ده او مكتبلر معلومات لازمهٔ ابتدائيه‌يی حائز شاكرد يتشديرمكه باشلايجه‌يه قدر بو مكتب اعدادی كندينه لازم اوله‌جق شـاكردانی ينه كنديسی يتشـديره‌بيلمك اوزره مكمل بر احتياط صنفی كشاد ايتملی . بو صنفه مخصوص آيريجه بر درس پروغرامی تنظيم اولنه‌رق شمديلك آلنه‌جق شاكردان لااقل درت سنه بو صنفده دوام ايله معلومات لازمهٔ ابتـدائيه‌يی اوراده تحصيل وتكميل ايتدكدن صكره مافوقنـده‌كی مكتب اعدادينك صنفلرينه نقل ايتمليدر . بو بويله اولمازسه مكتبك كشادنده يا مرتب درس جدولی موجبنجه تعلم وتدرسه مستعد شاكرد بولنه‌ميه‌جغندن

آلنـه‌جق چوجقلر همان هیچ بر شی استفاده ایده‌میه‌جکلر، یاخود معلم افنـدیلر پروغرامـك خارجنه چیقه‌رق و مکتبی، مکتب اعدادی حالندن چیقاره‌رق عادی بر مکتب حالنه قویه‌جقلردر،

ابتدی ایلروده اویله آرزو اولنماز بر قاریشقلق وقوعنه میدان ویرمکدن ایسـه ینـه مقصود اصلی اولان مکتبك نامی‌ده، پروغرامنی‌ده محافظه ایتمکله برابر کندیسنه لازم اوله‌جـق شاکردانی کندیسی یتشدیرمك اوزره مکتب داخلنده شویله بر احتیاط صنفی تشکیل ایدلمك البته اولی و انسبدر. بو تقدیرجه و بر مصرفله هم مکمل بر مکتب رشدی، همده مکمل بر مکتب اعدادی وجوده کتیرلمش و تعمم انتشـار معارف حقنده‌کی یکانه مقصـد مقدس حضرت پادشاهی‌یه دها زیاده خدمت ایدلمش اولور. الویهٔ ملحق، مرکزلرنده یاپیله‌جق مکاتب اعدادیه حقنـده‌ده فکر و مطـالعهٔ چاکرانه‌م بو مرکزده دائر اولوب صورت معروضه‌نك رهین تصویب واستحسان اوله‌جغنی امیدایلرم.

برده استفاده‌یی تعمیم ایچون ممکن مرتبه ایلی صنفنه زیاده‌جه شاکرد آله‌بیلمك اوزره مصارف دائمهٔ سائره‌دن ممکن مرتبه قصر وتصرفله عائداتك چوغنی ایلی صنفنك مصرفنـه تخصیص ایتمك لازم کله‌جکی بدیهیـدر؛ چونکه برلیـلی صنفی آچیلمازسه مکتبك کشادندن یالکز نفس انقره‌ده ساکن ومتوطن اولنلرك اولادی مستفید اوله‌جقلر. کویلرده وباخصوص قضالرده‌کی اهالینك اولادی اصلا استفاده ایده‌مز، زیرا آنلر شهرلیلر کبی کوندز کلوب کیجه

خانه‌لرینه کیده‌مز. بناءً علیه لیلی صنفنه زنکین اولسون فقیر اولسون شهرلی چوجقلرینك مجاناً قبولی قطعیاً منع ایدیله‌رك صنف مذکور ملحقات لوادن کله‌جك وکیجه‌لری خانه‌لرینه عودت ایده‌میه‌جك شاکردانه منحصر طوتلمالیدر.

عائداتك مقدارینه کوره لیلی صنفنه قاچ شاکرد آلنه‌بیله‌جکنی شمدیدن‌ده تخمین وتعیین ایتمك ممکناتدن ایسه‌ده مکتبك معلمین ومستخدمینه ویریله‌جك معاشلرك کمیتی قطعیاً تعین ایتمدکجه وآرته‌جق پاره‌نك مقداری بیلنمدکچه بوبابده بر حساب صحیح عرض ایدیله‌مز. چونکه طربزونده مکمل بر مکتب رشدیٔ عسکری ایله منتظمجه دیکر مکتبلر بولندیغندن او مکتبلرك معلملری اوراده یاپلمقده اولان مکتب اعدادی درسلرینی دخی جزئی بر معاش ایله تدریس ایتمه‌یی ذاتاً تعهد ایتمش اولدقلرندن اوراسیچون بویله بر حساب یاپیله‌بیلمش ایدی. بوراده ایسه معلملرك کافه‌سنی مطلقا خارجدن کتیرتمك لازم کلوب کچنده تعمیماً ولایاته ارسال بیوریلان پوصله‌ده محرر المقدار معاشلرله درسعادتدن اقتدارلیجه معلملرك کله‌بیله‌جکلرینی چاکر کمینه‌لری اصلا امید ایدمم. بو سببدن ناشی لیلی صنفنه نهایت قاچ چوجق آلنه‌بیله‌جکنی ده شمدیدن کسدیره‌مم.

شوقدرکه جمعیت اسلامیه نقطهٔ نظرندن باقیلیرسه بوراسی حقیقةً اناطولینك پك مهم و معتنا بر موقعی صاییله‌بیله‌جکندن طربزونده، قسطمونیده وسائر بعض بلاد مهمه‌ده اولدیغی کبی

بوراده دخی بر مکتب رشدیهٔ عسکرینك کشادی مطلق الوجوب حکمنده در . بونك اجرای ایجابنه مساعده بیورلمسی صورت مخصوصه‌ده ذات علیای حضرت سرعسکریدن نیاز و استرحام اولنه‌جقدر .

بناءً علیه شو استرحام چاکرانه‌مه مساعده بیوریلوردهبورده‌ده اویله بر مکتب آچیلیرسه اومکتبك معلملری طربزونده‌کیلر کبی جزئی بر ضم معاش ایله مکتب اعدادیده دخی معلمك ایده‌بیله‌جکلرندن طولغون معاشلرله خارجدن زیاده معلم جلبنه حاجت قالماز واول حالده مصرفجه حاصل اوله‌جق تصرف سببیله لیلی صنفنه مجاناً قبول اولنه‌بیله‌جك شاکردانك عددی چوغالیر .

مکتبك صورت انشاسی بحثنه کلنجه: انقره‌ده بویله عالی بر بنایی دکل، مطلوبه موافق اولمق شرطیله الك عادی بر بنا بیله یاپه‌بیله‌جك مهارتلی اوسته‌لر بولنمدیغندن صنعتلرنده‌کی حذاقت و مهارتلری مسلم اولان طربزون اوسته‌لرینه مراجعت لازم کلیر . بناءً علیه طربزونده یاپلمقده اولان مکتبك شرائط معلومهٔ مناقصه‌سنك عینی شرطلرله انقره مکتب اعدادیسی بناسنك دخی اجرای مناقصه‌سی باتلغراف طربزونه اشعار اولنمش؛ بورادن ویریلان ایضاحاته قناعتله دفعةً بی سوره‌رك مناقصه قپوسنی آچان اولمش لکن بناده استعمال اولنه‌جق طاشلری کورمدکجه ایلرو سنه‌واره‌میه‌جقلری اوراده‌کی اوسته‌لر بیان ایتمشلر . ایچلرندن ایکی نفری مخصوصاً بورایه کلوب طاشلری معاینه

ایتمك استدکاری جواباً بیلدیرلمش . بو ایکی اوسته طربزوندن انقره‌یه کلمك اوزره بولنمشدر .

بو اوسته‌لر کلنجه کرك مرکز وملحقات ولایتجه، کرك ینه طربزونجه اصول ونظامنه توفیقاً علناً بالمناقصه تقرر ایده‌جك فی ایله وشرفسانح اوله‌جق ارادهٔ جلیلهٔ آصفانه‌لری موجبنجه بمنه تعالی حلول بهارده مکتبك انشاسنه‌مباشرت اولنمسی مقرردر.

تملرك حفری ایله متعهدك طاشخانه‌لردن چیقاره‌جغی طاشلری موقع انشا آته نقلی حکومته عائد اوله‌جغی کبی مقتضی کرچی دخی حکومت ویره‌جك ویالکز دیوارلرك انشاسی متعهده عائد اوله‌جقدر. مقتضی کرچی‌ده حکومت کذلك بالمناقصه مبایعه ایده‌جکدر. لازم اوله‌جق کراسته‌نك‌ده کراسته چیقان قضالردن بالمناقصه مبایعه‌سی وبعده احشاب ایشلرینك‌دخی بالمناقصه تقرر ایده‌جك فیئاتله متعهدینه احاله‌سی والحاصل جامنه چارچیوه‌سنه وارنجه‌یه‌قدر کافهٔ مالزمه‌سنك بویله بشقه بشقه اجرای‌مناقصه‌سی مقرر در . بعونه‌تعالی سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت خلافتپناهیده اضافهٔ توجهات جناب نظارتپناهیلریله مصلحتك حسن اتمام واجراسنه بالخاصه طرف چاکرانه‌مدن نظارت‌اولنه‌جق ومع‌مافیه طربزونده یاپلدیغی کبی بوراده‌ده معتبران اهالیدن و سائره‌دن مرکب بر قومیسیون مخصوص دخی تشکیل قلنه‌جقدر .

یالکز بوراجه الك زیاده جای تردد و ملاحظه بر جهت وارکه اوده عائدات‌معارفك سرعت وسهولتله الده ایدلمه‌سنده‌کی

امکانسزلکدر. چونکه بر قاچ سنه‌دن برو دوام ایدن رواجسزلك سببیله کرك اعشار مالندن، کرك معارف عائداتندن موجود ذخیره‌لر علی الاکثر صاتیله‌میوب انبارلرده طورمقده اولمغله بوحال دوام ایدرسه مکتبك انشاسی‌ده انشاسندن صکره مصارف لازمهٔ دائمه‌سنك وقت وزمانیله تسویه وایفاسی‌ده بالطبع کسب مشکلات ایدر. مع مافیه جناب، محول الحلول والاحوال خلوص نیتله باشلانان بویله بر امر خیری ازهر جهت تسهیل و تیسیر بیوره‌جغی آزادهٔ قید اشکالدر.

معارف عائدات جدیده‌سی حقنده کلان اوامر علیه شمدی‌یه قدر بوراجه حسن تفهم وتلقی ایدیله‌میه‌رك اولبابده بك یاکلش معامله‌لر جریان ایده‌کلمشدر. بونك امکان تحتده‌کی تحصیلاتنجه‌ده أصلا اعتنا اولنمیوب درسعادته عائد ربعه محسوباً بك آز ارسالات وقوعبولسی دخی هپ بوقاریشقلقدن ناشیدر.

حتی سنه‌نك ختامنه بر آی قالمش اولدیغی حالده ایالك تقسیطده دفعهٔ استحصالی مقتضای ارادهٔ علیه‌دن اولان و یکونی سکسان بو قدر بیك غروشه واران مسقفات ویرکوسی عائداتندن یالکز اوتوز غروش تحصیل واستیفا اولنه‌بیلمش اولدیغی غرائبدن اولمق اوزره عرض ایلرم.

مع مافیه چاکرلری انقره‌یه کلورکلمز بو بابده الویهٔ ملحقه متصرفین کرامنه ازسرنو تبلیغات واضحه ومکرره ایفاسیله اصلاح معاملات وتسریع تحصیلات اسبابنك استکمالنه مسارعت ایلدم.

ایشته شمدی‌یه‌قدر بوکا دائر بر شی عرض و انها ایده‌میشم مجرد حجابمدن ایلری کلمش اولمغله بو بابده معفو و معذور طوتیله‌جغمی امید ایلرم باقی

٢٦ کانون ثانی سنه ٣٠٠

عریضه

—

اکثر محللرده امور ومصالح حکومتك بر مجرای غیرمستقیمده جریاننه، بعض مأمورلرك طریق نا مشروعه میلاننه، خزینهٔ دولتدن مخصص اولان معاشلرك قلتی دخی فی‌الجمله سبب اولمقده اولدیغی قضایای مسلمه‌دندر.

زیرا بر عائله‌یی اداره‌یه کافی اولمیان مقدار معاشه قناعتله ایچه غائله‌لی بر مأموریتی درعهده ایدن آدم مطلقا شو ایکی حالدن خالی دکلدر. یا درایت وکفایتی معاشی نسبتنده بر عاجزدرکه بو، اهل ومقتدر اولان مرتکبدن ده دوندر و یاخود معیشتنی او مأموریت سایه‌سنده و فقط بر صورت غیر مشروعه‌ده تأمینه سعی ایدنلردن اوله‌جغی رونموندر. بونك آرتق اوچنجی بر احتمالی یوقدر.

ایمدی معاشسز بر مأموریتی قبول ایدنلردن حسن خدمت

واستقامت بکله‌مکه حقمز اولمق ایچون کندولرینك نصل اخلاق فاضله صاحبی اولملری لازم کله‌جکنی واویله‌سنك ایسه عصرمزده وجودی یوق درجه‌سنده اندر ایدوکنی دوشونملی یز.

بناءً علیه اولا هر مأموریت ایچون او مأموریته تعیین اولنه‌جق آدمی عائله‌سی خلقیله برابر اداره‌یه کافی معاش تخصیص بیورلماز ایسه ایشه یرار بك آز مأمور بولنه‌جغندن هر آن یار و اغیارك بحق شکایاتنی موجب اولان سوء استعمالات و مغایر مرضی حالاته بر وقت نهایت ویریله‌مز.

چاکرلری بوصوك سنه‌لرده بر چوق اسباب معلومه‌دن ناشی خزینهٔ دولتك اوغرادیغی بحران مالی‌یی بیلمیانلردن اولمدیغم ایچون شو صره‌ده تزیید مصارفه یول آچمقدن حسب الصداقة احتراز ایتمکلکم لازم کله‌جکنی و بلکه‌ده واجب ایدوکنی اعتراف ایلرم. بونکله برابر قلت معاشدن ناشی قابلیتسز مأمورلرك استخدامندن و بنابرین امور اداره‌نك عدم انتظامندن دولتجه وقوعه کلان ضررلری حساب و تخمین ایدنجه هر ایشه فی الجمله اهل و مقتدر مأمورلر بوله‌بیلمك و مصالح دولت و مملکتی آرزوی عالی‌یه موافق بر یولده کوردیرمك ایچون اختیاری لازم کلان مصارف زائده مصارف مثمره قسمندن عد اولنه‌جقدر. بونك ضمننده حصوله کله‌جك منافع کلیه‌نك شمدیکی حالده وقوعه کلان ضررلرله اصلا نسبت قبول ایتمز بردرجه‌یه واره‌جغی امید واثقنده‌یم.

اشبو افادهٔ عاجزانه‌م ولایتك هر شعبهٔ اداره‌سنه عام

و شـاملدر . چونكه حق‌الانصاف اوله‌رق بو ولايتـك نه تقسيماتى ، نه‌ده تخصيصاتى ايجاب حال ومصلحتله متناسب بر قاعدهٔ صحيحه‌يه توفيق ايدلمامش . بناءً عليه عموماً تصحيحات و تعديلات كليه‌يه محتـاج بولنمش اولديغى ظن عاجزانه‌مه كوره بورايه كلان ولاة ايچنـده دولتـلو يوسف پاشـا حضرتلرى دخى الك زياده تصديق وتقدير بيـورانلردن ايدوكنه مبنى بمنه تعالى ايلروده صره‌سى دوشدكجه بو بابده اولان ملاحظات و مطالعات قاصرا- نه‌مى عرض و بيـاندن كيرو طورميـه‌جغم . لكن تقديم الاهم على‌المهم قاعده‌سـنه اتبـاعاً شمديلك كويا قائممقـاملقله اداره اولنوركن ناحيه‌لردنده دون بر حالده قالان بعض قضالرك تخصيصات حاليه‌سـنى جانلاندرمق وحالاً ، مصلحةً قائممقاملق اتخاذينـه احتياج صحيح ايله محتـاج ايكن اليوم مديرلكله اداره اولنان بعض نواحى‌يى قضايه تحويل ايتمك لابد ولازمدر. بناءً عليه مذكور قضا وناحيه‌لر تخصيصات حاليه‌لريله مجدداً تخصيصى ايجاب ايده‌جك معاشـاتك و هر برينك حاوى اولديغى قرانك عدديله واردات عموميه‌سنك مقدارينى مبين تنظيم ايديلان جدول لفاً تقديم قلندى .

جدول مذكورده مرقم تخصيصات حاليـه مقدارينه عطف نظر دقت بيوريلنجه وباخصوص بعض مهم مأموريتلرك بر آقچه بيله معاشى اولمديغى كوريلنجه بو حال حاضرك بقـاسى بالاده عرض اولنـديغى وجهله كرچكدن پك چوق مضرت ملكيه‌يى

منتج و ایجاب حال ومصلحته توفیقاً کوستریلان تعدیلات و آرزو ایدیلان تشکیلاتك قبول و اجراسی ثمرات نافعه‌یی موجب اوله‌جغنه بالبداهه حکم ایدیله‌جکندن امینم ·

تعدیلات و تشکیلات معروضه اساساً قرین تصویب وقبول عالی بیورلدیغی حالده بو قضا و ناحیه‌لرده الیوم موجود و مستخدم اولان مأمورلر ایچنده اهلیت و کفایت صاحبی کیمسه‌لر وار ایسه آنلرك ابقا ، ودیکر محللر ایچون من‌غیرحد طرف چاکرانه‌مدن انتخاب اولنه‌جق مناسبلرینك مجدداً تعیینی عرض و انها اولنمق اوزره کیفیتك طرف عاجزی‌یه اراده و اشعار بیورلمسی مسترحمدر. باقی هر حالده

طربزون فی ٨ حا سنه ٩٦ و فی ١٧ نیسان سنه ٩٥

وداعنامه

جناب مالك الملك شوکتلو پادشاهمزه باغشلاسون. بوکوزل مملکتی سومش اولدیغم قدر دنیاده بر یره محبت ایتمدم دیسه‌م جائز در . حسیات قلبیه‌مه ترجمانلق ایدن لسانمدن خلاف حقیقت بر سوز صدور ایتمیه‌جکنه امینسکز ·

بر چوق مزیات انسانیه‌نك ظرف مستقری اولان مکارم اخلاق حقاکه بو بلدهٔ طیبه خلقنك خصائصندندر .

یکجهتلکده عمومی بر عائله حکمنده اولان بو قوم نجیبدن مفارقتکبی رئیس عائله ایچون بیوك بر الم ذرون تصور اولنه‌مز .

ایشته بو عبد عاجز بو کون اویله بر الملك تأثیرات شدیده‌سی آلتنده بولنیور .

اطرافه منتشر اولان شعاع باصره‌م که سزه محزونانه ایفای رسم وداع ایدییور .

کویا کوکلمده فوران ایدن بر نائرهٔ تحسرك انعکاسیدرکه دریچهٔ چشممدن فرجه‌یاب ظهور اولوب التماع ایدییور .

حاصل کلام حکم قدر بنده‌کزی سزدن آییرییور .

فقط کوکلی پنجهٔ سختگیر اجل بیله دست تعلقکزدن آییره‌ماز . البت امینسکزکه جوهر نفیس محبتکزك یری محفظهٔ جاندر . یاد محبتکز او صورتده محفوظدرکه ملك الموت بیله آکا دستدراز تعرض اوله‌ماز .

سزی آرقداشلرمه، آرقداشلرمی سزه، جمله‌کزی‌ده آللهه امانت ایدییورم .

ای رفقای کرام !

تمشیت امور ولایتجه سزدن کورمش اولدیغم معاونتدن طولایی جمله‌کزه منتدارانه عرض تشکر ایلرم .

نیجه زمانلردن بری نان ونعمتیله پرورده اولدیغکز شو

مملکتك استکمال سعادت حالنه چالیشکز. چالیشکزکه اللهك ده پادشاهكده رضاسی بونکله حاصلدر.

بیلیرسکزکه عمومك رفاهیت وسعادتی مملکتك ازدیاد ثروت و معموریتنه منوطدر.

یکدیکرندن قابل انفکاك اولمیه‌جق صورتده یکوجود اولان دولت وملتك منافع مشترکه‌سی ایشته شو رشتهٔ اتحادایله مربوطدر.

بیلیرسکزکه شوکتلو پادشاهمزك نخبهٔ آمال همایونلری احیای وطن جهتنه معطوفدر.

آنکچون مقام جلیل خلافته عبودیت و صداقت ادعاسنده بولنان مأمورینك مساعیسی دخی آمال خیریهٔ شاهانه‌نك حیزاری حصول اولمسنه مصروف اولمق لازم کلیر.

سایهٔ ولی‌النعمتده اون بو قدر آی امتداد ایدن مأموریت عاجزانه‌مده باشلوجه بعض مهم ایشلره تشبث اولنمشدی‌که بونلردن اکثری قسماً پذیرای حسن ختام اولمشدر.

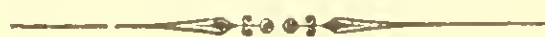
برنجیسی اینه‌بولیده لیمان مقدمه‌سی اوله‌رق باشلانان اسکله، ایکنجیسی هنوز تماميله فعله چیقه‌میان صنایعخانه‌در. بونلرك تصور اولندیغی وجهله اکمالنه چالشمق خیرخواهان دولتك وجیبهٔ ذمتیدر. اوچنجیسیده معلوم اولان یوللر درکه بونلردنده اینه‌بولی طریقی همان بتمش و بوی آباد طریقی دخی غیور ومقدم مأمورلرك غیرت واقدامیله سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت پادشاهیده بتمکه یاقلاشمش کبیدر.

معارفه کلنجه ولایت انجمن معارفنك همت مخصوصه‌سیله مرکز ولایتده آچیلان مکاتب ابتدائیه حقیقة خیلی ایلرولمشدر. ثمراتی هنوز اقتطاف اولنمغه باشلایان بو شجرهٔ عالیه‌نك محافظهٔ نشوونماسیله ارتفاع و اتساعنه آبیاریٔ مساعی حمیتمندانه‌کز کفایت ایدر.

سینوبده انشاسنه تشبث اولنان حبسخانهٔ عموی انسانیته خدمت ایده‌جك بر تأسیس نفیس اولمغله بو خیرلی تشبثك دخی قوه‌ده براغلمامسیچون اجرای ایجابنی تحریدن کیروطورلمامسنی بالخاصه مأمورین عدلیه‌دن رجا ایدرم.

قدر و شانی عالی و نجبه ولایات مهمه‌ده علی‌التوالی والی اولان خلف ذی‌شرفم که وکلای سلطنت سنیه‌نك پك ممتاز- لرندندر، حیات مملکته متعلق موادی البته بو عبد عاجزدن ایی بیلدکلری، وایی دوشوندکلری جهتله بزم شو اوفاق تفك تشبثاتمزی بالکلیه اونوتدیره‌جق صورتده آثار جدیدهٔ عمران و عرفان ابرازینه همت بیوره‌جقلرینه عموم ایله برابر بنده‌کز کده امیدم واثقدر.

همان جناب حق جمله‌مزی موفق بالخیر بیورسون آمین.

بند مخصوص [*]

(حق سوز آجی در)

احتمالکه غزته مزك شمدیکی مسلکنه اعتراض ایدنلرده بولنور. لکن
حق سوزه کیم نه دیه بیلور.
مثلدر دیرلرکه « حق سوزه آقان صولر بیله طورر ».
غزته نه در.
ستایشنامهٔ مأمورین می.
حاشا.
هجونامه می.
خیر.
یا نه در.
مرآت عبرتنمای عالم و خادم افکار امم در.
اویله ایسه عموماً اوراق حوادث و خصوصاً ولایت غزته‌لری پك بیوك، پك مقدس بر وظیفه درعهده ایتمش اولدقلری حالده حیفا که بعضیسی بو وظیفه‌لرینی سوء استعمال و اك مقدس بورجلرینی ایفاده دائما تکاسل واهمال ایتدکلری کوریله‌یور.
هله ولایت غزته‌لری وقوعات صحیحهٔ محلیه‌دن قارئلرینی خبردار ایتمیوبده یالکز مأمورین ولایتی لزومسز مدح وستایشه حصر مقال و یاخود پای‌تختده چیقان غزته‌لرك مندرجاتنی قالبی

[*] قسطمونی غزته‌سنه درج اولنمشیدی.

قالبنــه نقل وانتحال ايدرلرسه شبهه يوق كه مقدس بورجلرينى ايفاده اهمال ايتمش اولورلر .

خوشه كتسون كتمسون وقوعات صحيحهٔ محليه‌يى كتم ايتمك وياخود اوزاقده اولنلرك اغفال ايچون رنك ديكرده كوسترمكه چالشمق ولايت غزته‌لريچون خادم منافعى اولدقلرى مملكته قارشو عفوى غيرجائز بر قباحت و ــ تعبير مجاز ايسه ــ بيوك بر اهانت دكلميدر ؟

اويله ايسه غزته‌مز طوغرى‌يه طوغرى ، اكرى‌يه اكرى ديمكله نيچون شايان مؤاخذه كورلسون ؟

غزته‌لرك مندرجاتنجه اصل آرانه‌جق شى طوغريلق و بيغرضلق اولوب آكا دائر كيمسه‌نك بر ديه‌جكى وار ايسه بيورسون . ايشته غزته‌مزك صحيفه‌لرى معترضلرمزك ادب ووظيفه دائره‌سنده وقوعبوله‌جق اعتراضاتنه ده آچيقدر .

ناموسلريله يشايان مأمورين دولت ايچون اجل مكافات و اشد مجازات لسان مطبوعات ايله صورت محقه و بيغرضانه‌ده وقوعبوله‌جق ستايش وسرزنشدركه ولايت غزته‌لرى مطبوعات سائره‌دن زياده بو وظيفهٔ اصليه‌يى حسن استعمال ودائما خدمهٔ حكومته ده اهالئ محليه‌يه‌ده ارائهٔ مثال واجب الامتثال ايتمليدر .

هله ولايت غزته‌لرينك بالخاصه و بالالتزام واليلرى مدح و ستايش ايديشلرى قدر عالمده كولنج شى اوله‌ماز .

زيرا ولايت غزته‌لرينى يازان قلملر منسوب اولدقلرى ولاتك

افکارینی ترجمه وتحریردن بشقه برشیئه خدمت ایده میه جکلری و نه یازارلرسه والیلرك لسانندن یازمش اوله جقلری اول قدر بدیهیدر که او مقوله مدایح بارده یی کولنج حالنه قویان دخی ایشته بو بداهتدر.
ولاتك لایق ستایش بر فعل وحرکتلری وارسه دیمك که مکلف اولدقلری وظیفه یی ایفا بیورمشلر؛ بوده عادتا بر بورجدر.
عقول سلیمه اصحابی ایسه بورجلرینی اوده مکله کندی کندیلرینه اوکونمکی عیب صایارلر.
والیلرك ده افعال وحرکاتنی وارسون افکار عمومیه یه ترجمانلق خدمتنی درعهده ایدن مطبوعات سائره محاکمه ایتسون.
باخصوص بو محاکمه یی باب عالینك تمیزگاه حقایق اکتناهنه حواله ایتمك اولی کورینور. همده مدح مجرد فائده ویرمز.
ثنای حقیقی یه استحقاق، فعل و اثرله اولور. میدانده لایق ستایش بر فعل واثر اولمینجه استانبولده یکی قپو مداحلری کبی بیك ستایشی کیمسه بر پاره یه آلماز.
ولایت غزته لری ایسه کافهٔ اجراآت و تشبثات محلیه یی نقل و حکایه طریقیله درج ونشره مأذون اولوب بناءً علیه ولاة کرام حضراتنك دخی مساعیٔ مصروفه لری ایشته بو واسطه ایله افکار عمومیه نك تقدیر جهان پسندانه سنه عرض ایدلمش اوله جغندن ستایش مطلوب ایسه اوده شو حالده دها بلیغ دها مؤثر بر صورتده حصول پذیر اولور.
زیرا امور معلومه دندرکه ولایت غزته لرینك علی الاطلاق

ستايش وسرزنش، ايكى فائدۀ عظيمه‌يه مبنى تجويز اولنمشدر. آنلركده بريسى ترغيب، ديكرى ترهيبدر. بوايسه بديهيات اوليه‌دندركه برآدم كنديى نه ترغيب ايده‌بيلور، نه‌ده ترهيب.

بوترغيب وترهيب، مطلقا طرف آخردن واقع اولمق لازم كلور. بو حالده ولايت غزته‌لرى، واليلردن ماعدا مأمورين ومستخدمين ولايتى مناسبى وجهله ترغيب‌ده، ترهيب‌ده ايده‌بيلور. همده ايتمليدر. نته‌كم شمدى بزده بومسلك صحيحى التزام ايتمشزدر.

اوت! ولايت غزته‌لرى بووظيفه‌يى ايفاده مطبوعات سائره‌دن زياده حقليدرلر.

چونكه ولايت مأمورين محليه‌نك نيك وبدينى، هر حالى خارجده‌كيلردن البته اى بيله‌جكدر. بيله‌مزسه عيبدر. آنكيچون مأمورين محليه‌يه، ولايت غزته‌لرندن دها طوغرى، دها صادق مزكى وناصح اوله‌مز.

زيرا برآدمك مكتسبات علميه‌سى امتحان ايله‌ده معلوم اوله‌بيلور. آنجق نظريات ايله عمليات آره‌سنده وجودى اصلا قابل انكار اولميان فرق عظيم حسبيله ايش باشنده فعلاً تجربه اولنمدقجه — ولوكه نظرياتجه ديبلومه صاحبى اولسون — مأمورينك كفايت مطلقه‌لرى بللو اوله‌مز.

ايمدى تجربۀ فعليه‌كه امتحانلرك الڭ صحيحيدر؛ كيمك پيش نظر

تقديرنده ايسه او، و آنك ترجمان افكارى مثابه‌سنده اولان غزته مأمورلرك نيك و بد اداره‌لرينى فعل و حركتلرينه اوزاقدن نظر انداز تماشا اولنلره نسبتله اى بيلمك لازم كلور .

زيرا ينه تكرار ايدرزكه مأمورلرك كفايت وعدم كفايتى وايى ويا كوتو حركتى، اوزاقدن استماع ونظرله دكل بلكه يقيندن تجربهٔ فعليه ايله ثابت اولور .

بوده پك بديهى برشيدركه هركس افعالنه كوره مكافات ومجازات كورميوبده محسن، ترغيب، مسئ، ترهيب ايدلميه‌رك ايكيسى دخى نظر حكومتده مساوى طوتيلورسه حسن سلوك اصحابنك حسب الحميه فتورينى موجب اولمسه بيله رغبتى‌ده آرتيره‌مامق ونقط مهمل ومسيئلرك رهبته بدل جسارتنى آرتيرمق طبيعيدر .

ايمدى حكمت حكومت، بونى اقتضا ايدركه محسن، تقدير وتحسين، مسئ، تقبيح وتهجين اولنه .

ايشته نظام عالم بو ايكى شيله قائمدر .

شمديكى حالده بونك ايچون غزته‌دن اعلى واسطه اوله‌مز.

اويله ايسه بز دخى صورت حال وحركتى بو آينهٔ عبرتماده كوزمكدن قوجونانلرك وهم وتعريضلرينه تبعيتله اتخاذ والتزام ايلديكمز مسلك صحيح ومستقيمى تبديل ايده‌ميز والسلام .

....

مكتوب

دست ارشادكزده خامه، خامه‌دكل، او برميزاب ماءالحياتدركه، هرنه زمان حديقهٔ قرطاس بيان اوزره جريانه باشلاسه (فاحيينابه الارض بعد موتها) سر سبحانيسنى اظهار وعيان ايدر .

تأثير نطق بليغكزى تصوير ايچون عبد راقم الحروف،

دم كلبانكى هم فيض « نفخت فيه من روحى »

فم قدسى زبان عارف باللهى كورسـونلر . .

بيتنى ارتجالاً انشاد ايلدى .

مكتوب رشادتپناهيلرى‌كه، روح الروح توصـيفنه سزادر؛ خزان زدهٔ يأس وفتور اولان زمين دل خزينه حقاكه، باعث فيض وفتوح اولدى .

مجـاورت وزيارت حضرات اولياء الحق موجب سـعادت دين ودنيادر .

تعليم وارشـادكزه دائما عرض احتياج وهر شـيده قول صادقكزله احتجاج ايلرم .

جناب حق، بوعبد عاجزى عالم اسباب ايچنده بولنديرمامش اولسيدى، اختيار تجريد ايله آستان عرفانكزك ملازم غير مفارقى اولوردم .

مع مافيه تأثير پند وارشادكزله ينه ديرم‌كه :

کورسه ادهم، ایتدیکم کثرتده وحدت اختیار
عالم تجریدی ای سری فراغ ایلر بکا

الباقی هوالله.

....

مکتوب

قیمتدار قلمکزله بوکون یالکز دولت علیهٔ عثمانیه‌یه دکل، بلکه هیئت عمومیهٔ اسلامیه‌یه ایتدیککز خدمتی عالمده تقدیر ایتمین وار ایسه قطعیاً عرض ایلرم‌که، یاغافل، یا متغافلدر.

حقا که، مداد خامه‌کزك هر قطره‌سی، میزان عدل حقده برغازینك قلیجندن آقان قان ایله برابردر.

اك مکمل، اك منتظم براردو قوماندانی دخی بوکون بلکه خدمت قلمیه‌کزه معادل برظفری تأمین ایده‌مز.

خامهٔ سحر آفرینکز، بوشرف وشانی قزاندیران ایسه، شبهه یوق‌که، مقصدکزك علویت وقدسیتی‌در.

عند اهل انصافده او اقتدارلی، شعشعه‌لی قلمکزك عنوانی «خادم منافع وطندر.» نه‌کوزل برعنوان مطنن‌در.

بنده‌کز، اوته‌دنبری بدایع آثار خامه‌کزك پرستشکارلرندن اولمغله جداً مفتخرم. بوسیله‌درکه ١١ کانون ثانی ٣٠٠ تاریخلو

تحریرات حکمت بینانکزده وجد آور، برلذت روحپرور بولد-
یغمدن آنی حرزجان ایلدم ......

....

مکتوب

صیت فضیلتی اقطار عالمه منتشر اولان برتحریر متبحرك عز
خطابی، قدر آشنایان ادبه كوره حقیقت! پك قیمتدار، واضافات
شرف صوریدن تجرید نفس ایدنجه بویله برلطفه نائلیت، هركس
ایچون مدار افتخاردر.

ایشته محرر حروف، بوكون اویله برنعمتك متنعمی بولنیوركه
شكرینی ادا ایچون ازدیاد عمر وعافیت فضائلپناهیلرینه دعا ایدر.

هنوز شرف لقای والالرینه نائل اولهمامش ایسه‌مده عظیم
قدر ومنزلت فضیلتشعاریلرینی محصول قریحهٔ عرفانكز اولان نامهٔ
بدایع نمای بلاغت اشتمالكزدن، وسائر آثار مسموعهٔ كمالكزدن
بالاستدلال یقیناً طانیمشمدر.

بناءً علیه جناب فضیلت مآبكزك شو آرالق قیصریه كبی
ولایتمزك الك مهم برلوای معتناسنده سجّاده پیرای شریعت غرّا
اولملرینی كندمجه اعظم اسباب موفقیت وبختیاری عد ایلرم.

ذات علیالرینه مانند برحاكم حكمت شناس، شبهه یوق كه،

نفع ناس ایله خیر ناس اولمقـده دخی ابراز آثار کمال ، ورفقای حکومتنك برنقصانی‌ده اولسه ، تدابیر صائبهٔ حکیمانه‌سیله درحال آنی اکمال ایدر. والسلام علی من رفعه‌الله بفضله واحسانه .

....

نافعه نظارت جلیله‌سنه تحریرات

ممالك محروسهٔ شاهانه ایچنده هیچ یولی یوق برمملکت وارسه اوده طربزون ولایتیدر دیه بیلیرم .

اندرون ولایتده معهود ارضروم طریقندن ماعدا شـوسه کبی عربه یولی دکل، عملیات بشریه ایله وجوده کلمش دوزکونجه عادی برحیوان یولی بیله یوقدر .

قصبه‌لردن کویلره، برقصبه‌دن دیکر قصـبه‌یه وهله ولایت والویهٔ متجاوره‌یه کتمکه مجبور اولانلر، دره تپه آشه‌رق بردرجه زحمت ومشکلاته دوچار اولورلرکه کوزله کورلمدکجه تعریفی قابل دکلدر .

باخصـوص طغیان میاه اثناسـنده کوپریسزلکدن طولایی یولجیلر هانکی جهتده بولنورسه محصورکبی اوراده توقفه مجبور اولور .

بوسـببدن ناشی مملکته یول ایله کلمکه محتاج اولان ثروت ومعموریتـه خلقمز متحسر، وتزاید عمران مملکته خدمت

ودلالت ایتمك ایستیانلر هب خائب و خاسر اولیور .

اورمان و معدنلرك کثرتی جهتیله طربزون ولایتی، ممالك شاهانه‌نك اك زنکینلرندن معدود اولدیغی حالده مجرد یولسزلق سببیله بونلردنده همان هیچ استفاده اولنه‌میور.

جزئی مصرفله کلی فائده حصولی مأمول اولان تأسیسات نافعه‌یه، شمدی‌یه قدر بوراجه لایقیله اهمیت ویرلمه‌مشدر. بوندن طولایی هر وقت یالکز اجانبدن طویدیغمز سرزنشلره قارشو آرتق سویلیه‌جك سوز بولنه‌میور.

سلطنت سنیه‌نك تزاید وارداته اك زیاده محتاج اولدیغی بر زمانده دخی بومثللو منابع صحیحهٔ ثروتدن استفاده یولی آرانیلوب بولنمزسه آتیسیچون انسانه یأس کلمامك قابل دکلدر.

بوملاحظات قاصرانه‌می اولجه‌ده مقام عالیٔ نظارتپناهیلرینه عرض ایتمشیدم.

شمدی‌ده ذات عالیٔ جناب نظارتپناهیلرندن جمله‌نك پك بیوك امیدلری اولدیغیچون بو وجهله تکرار تصدیعه جرأت ایلدم.

کره‌سوندن قره‌حصار شرقی‌یه کیدن یوله، بوندن برقاچ سنه مقدم ایکی طرفدن باشلانوب عملیاتی اینجه ایلرولمش اولدیغی حالده مؤخراً سببسز ترك وتعطیل ایدلدی.

کره‌سونك الحالة هذه نصل برموقع معتنای تجارت اولدیغی

وطریق مذکورك کشادی، حالنده ایسه تجارتك شمدیکندن قاچ قات زیاده ترقی ایده‌جکی لایق وتمامیله معلوم اولسه اکمال طریق ایچون دولت هردرلو فداکارلغی کوزه آلدیره‌جغنده شبهه یوغیدی. مع‌مافیه چاکرلری طریق مذکورك ترك وتعطیلی، منافع ومحسنات مادیه ومعنویه‌سنك مجهولیتندن ایلری کالدیکنه‌ده قائل اوله‌مم.

چونکه معلوم اولمسه اولا او یوله بدأً اولنمزدی.

بونك ترك و تعطیلی مطاقـا بعض عوارضـه مبنی اولسـه کرکدر.

آنجق بز، اکر بوکبی عوارض طبیعیه وضروریه‌نك الجاآتنه تابع اولورسه‌ق مملکتمزده مؤسسات نافعه‌دن هیچ بر شیئه موفق اوله‌میز.

حدّم اولمیـه‌رق بو سوزی اك صادق بر وطنپرور صفتیله سویلیورم.

چونکه ولی نعمت بینتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینك نخبـهٔ افکار و آمال شاهانه‌لری‌ده بومرکزده دائر ایدوکنی ایی بیلیورم.

اهالی، کندی ثروت وسامانلرینك تزایدینه خدمت ایده‌جك بوکبی عملیات نافعه‌ده نیچون بدناً ومجاناً خدمت ایتمسون.

شبهه یوقکه نظام قدیمی موجبنجه اهالی، عملیات طرق ایله مکلف اولمزسه هیچ بر یول یاپیله‌مز.

همده، خلقمزڭ مملکته ثروت ومعموریتـك آنجق یول ایله کیده بیله جکنی چوقدن آکلامش، بناءً علیه «تك همان لازم اولان یوللر یاپلسونده بز مجاناً ایشله‌مکه راضی یز» دیمکه باشلامشدر.

ایمدی خلقك تسـویهٔ طرق ایچون بودرجه ابراز ایتدیکی آرزو وهوسدن بالاستفاده عملیات لازمه‌نك اجراسیچون دولتجه‌ده بر آز فداکارلق ایدلملیدر.

افادهٔ چاکرانه‌مڭ عموم یوللر حقنده ایسه‌ده تقدیم الاهم علی المهم قاعده‌سـنه رعایةً شمدیلك سائر یولله تقدیمه شایان اولان قره‌حصار طریقنك ملطقا تأخیر ایدلمامسنی بالخاصـه نیاز ورجا ایلرم.

چونکه بو یول توسـیع تجارته فوق‌العاده خدمت ایده‌جکی کبی، پك مهم برطریق عسکری دخی اوله‌جغنده شبهه یوقدر.

بناءً علیه طریق مذکورك یاپلمش ویاپیله‌جق قسملریله اکمالی ایچون محتاج اولدیغی عملیات ومصارفاتك مقدارینی مبین ولایت باش مهندسی موسـیو ریوه طرفندن تنظیم اولنان پوصـله لفاً تقدیم قلندی.

اشبو پوصـله‌ده کوستریلان مصارفاتك مقداری اسـتکثار بیورلمسون.

مصارف مذکوره‌دن بوسنه ایچون یالکز یوز یوز اللی بیك غروش کافیدر.

ماعداسی‌ده ان شاء الله تعالی طقسان آلتی ویدی سنه‌لری ایچنده اجرا واکمال اولنه‌جق عملیات ایچون لازمدر.

برده بومصرفك كافه‌سنی طربزون ولایتنه تحمیل ایتمك مناسب اوله‌میه‌جغندن سیواس ولایت جلیله‌سی دخی کندی حصه‌سنه اصابت ایدن مصرفی ایفا، وكذا اوحصه‌یه عائد عملیاتی اجرا ایتملیدر.

مع مافیه ینه رأی وارادهٔ علیهٔ نظارتپناهیلری نه‌مرکزده شرفسانح اولورسه اصابت آنده اولمق قویا مأمول بولنمغین اولبابده ....

عریضه

—

..... تاریخلو تلغرافنامهٔ سامئ جناب وکالتپناهیلرینك فقرهٔ جلیلهٔ اخیره‌سنده، ولایتك محتاج اولدیغی اصلاحاته دائر عرض وبیان معلومات ومطالعات اولنمسی امر وفرمان بیورلمشدر. اشبو مساعدهٔ جلیله‌دن بالاستفاده اولبابده‌کی بعض ملاحظات قاصرانه‌می بروجه آتی تمیزکاه دقایق اکتناه داور اعظمیلرینه عرض وانهایه مسارعت ایلرم.

نزد عالئ جناب وکالتپناهیلرنده بدیهیدرکه ادارهٔ ولایاتجه مطلوب عالی اولان اصلاحاتك مدار محض حصولی، اولا والیلرك، بعده درجه درجه مأمورین سائره‌نك اهلیت، کفایت،

غیرت وحمیتنه وابسته‌در. آنجق بوصفتلری جامع بولنان ولاتك مساعیسی دخی تماميله ثمره‌دار اوله‌بیلك ایچون مطلقا هر برینك عهدهٔ کفایتنه حواله بیوریلان ولایتك اداره‌سیله متناسب، مأذونیت واقتداری حائز اولمسی اعتقاد چاکرانه‌مجه لابد ولازمدر.

ایشته تجارب واقعهٔ کمترانه‌م ایجابنجه ولایاتده کرچکدن بر حسن اداره تأسیسی ایچون شرط اعظم اوله‌رق بونی بولیورم. آنجق ولاته شمدی‌ده اعطا واحسان بیورلمش اولان مأذونیت واقتدارڭ حسن استعمال اولنمجه هیچ دکلسه بعض طرفلرجه بادئ اشتکا اولمقده اولان سوء استعمالاتی دفعه کافی اولدیغنی اعتراف ایدرم.

شو قدر وارکه اخلاق عمومیه‌جه غیر منکر اولان تغیرات عظیمه سببیله طوسطوغری برمسلك اتخاذ ایدوب ایفای حق وظیفه خصوصنده زیاده چالیشان بروالینڭ مطلقا برچوق موانع ومشکلاته تصادف ایلر. کوردیکی ایشەنڭ حصر ایتدیکی زمان ایله، اوموانع ومشکلاتی دفع ایچون اوغراشدیغی اوقات موازنه ایدلسه همان تقابل ایده کلدیکی نزد کمترانه‌مده کذلك تجربهٔ فعلیه ایله ثابتدر.

بوحالك عکسیده بویله‌در.

مع مافیه ایفای حق وظیفه‌یه بذل ماحصل اقتدار ایدنلرله ایتمیانلرك درجات مساعیسنی کوستره‌جك آنجق فعلیاتدر. بوده

دائما باب عالینك پیش نظر تدقیق وتقدیرنده بولندیغیچون چالیشقان اولمیان مأمورك — نه دیرسه دیسون — افاداتی، متشیخك ینه کندودن منقول اولان کراماتی قبیلندن اولمش اولور .

اوجهتله بلطفه تعالی سایهٔ توفیقوایهٔ حضرت پادشاهیده مجرد اضافهٔ توجهات جلیلهٔ داور اعظمیلریله طربزون ولایتنك ادارهٔ عمومیه‌سنجه حال حاضری حال سابقندن نه درجه فرقلی اولدیغنی — ولوکه حکایه طریقیله اولسون — سویله‌مکی حقیقةً بی‌لزوم کوردیکمدن اس‌الاساس اولان تزاید عمران مملکته متعلق خصوصاته نقل کلام ایلدم .

واردات دولتك منبعی اولان ثروت عمومیه‌یی آرتیره‌جق برنجی واسطه، یوللردرکه طربزون ولایتی هرشیدن زیاده آکا محتاجدر .

بناءً علیه شمدیلك کره‌سوندن قره‌حصار شرقی‌یه منتهی اولان طریقك کشادینی اهم والزم کوردیکمدن اولبابده بعض افاده‌یی حاوی نافعه نظارت جلیله‌سنه یازدیغم تحریرات مخصوصه‌نك برصورتنی لفاً تقدیم ایله طریق مذکورك اهمیتنی تقدیرعالیٔ جناب وکالتپناهیلرینه عرض ایلرم .

ولایتجه ایکنجی واوچنجی درجه‌ده نظر اعتنایه آلنه‌جق معدنلرله اورمانلردرکه فیاض قدرتك اوجهتدن طولایی بوولایته

نه چوق کرم وعطاسی اولدیغی معروف ومشهور اولدیغیچون عرض وبیان احتیاجندن مستغنیدر.

بوقدر عطایای قدرتك كیمی، تحت التراب طوریور. كیمی ده قیریله قیریله ویانه یانه محو ونایاب اولوب كیدییور.

یازق‌كه بونجه خزائن ثروتك اوستنده ساكن اولانلر، عادتا محافظهٔ حیات ایده‌جك قدر مدار معیشت تداركندن عاجز قالدقلریچون بالمجبوریه ترك دار ودیار ایدییور.

چونكه وقتیله معدنلر ایشلركن برچوق خلق یالكز معدن عملیاتنه حصر مساعی ایله بشقه حرفت وصنعته آلیشه‌مدقلرندن برمدتدنبری عملیات مذكوره‌نك تعطیلی سببیله ایشسز قالوب شمدی روسیه‌یه هجرته مجبور اولیور.

بناءً علیه بو ولایتده‌كی معدنلرك ایشلدلمسی ماده‌سی، صحیحاً دولتجه فوق‌الغایه نظر دقت واعتنایه آلنمغه شایاندر.

هله اورمانلره بتون بتون یازق اولیور.

اولجه دخی مقام جلیل حضرت وكالتپناهیلرینه عرض ایتمش اولدیغم وجهله شمدیكی اورمان مأمورلری یالكز قصبه‌لرده اوتوروب صاتیلغه‌كلان كراسته‌لردن رسوم معتاده‌یی آلمقدن بشقه ایشلری یوغیمش كبی چوغنك اورمانلرك سمتنه بیله اوغرادیغی یوقدر.

ولایتده اورمان اداره‌سی بوحالده قالیرسه اورمان مأمورلرینك استخدامی دولتجه فائده‌یی دكل، بالعكس كلی ضرری

مستتبع اولمقده اولديغندن بوكاده سريعاً چاره آرانماليدر. بونكله برابر اورمان قوريجيلرينك مطلقا عددينى چوغالتمق لازم كايركه بوبابده اولان ملاحظات قاصرانه‌مى ده‌بمنه تعالى مركز ولايته‌عودت چاكرانه‌مدن صكره انشاءالله تعالى مرجع مخصوصنه عرض ايلرم.

....

غزل

كورمك ديلرسه كيمسه، بردن شب ونهارى
سير ايلسون رخنده، بوزلف مشكبارى

اولسه اكر خرامان، اول سرو سيم اندام
قويمز كوكاده آرام، رفتار دلشكارى

نركسمى كورمامشلر، صحرا نشينى يوقسه؟
آهويه بكزه‌دنلر، چشم سياه يارى

كل دالنه قوناركن، لاله قدح صوناركن
ايلر ينه نه حكمت؟ بلبل هزار زارى

پيرمغان آياقده، طوتسه او نوجوانى
الدن كيدردى فى‌الحال، صوفينك اختيارى

شمدى خموش بلبل، اكامده مستتر كل
وقت بهار كاسون، ديكله‌سن آه وزارى

سرى بوهفت بيتى، هركيم ايدرسه تنظير
مصر كمالك اولدر، سلطان كامكارى

مکتوب

نیجه لاهوتی ادا شیوه‌لرله زینتیاب اولان او روحپرور نامه‌کزی، خیلی دمدرکه مالشکاه نکاه انتباه اولدی.

مداد خامه‌کز سواد عین الحوردنمی؟ یوقسه شامهٔ آفتاب کبی براوزگه نوردنمی مرکبدر نه‌درکه؟ کلمات مکتوبه‌کزی کورر کورمز، کوزم، کوکلم، عقلم، فکرم انجذابات ولهرسان معنی‌ایچنده محو وتباه اولدی.

جوابمك تأخیرینه‌ده سبب وعلتی، بوبهت وحیرت دکلیدر! یاهو! اومعجز اثر قلمکزی، الهی کوزلرکز قدر نه‌ده دلربا ایمش! برنقش دلپذیریله بیك جان ودلی اسیر، بر رشحهٔ قدسی صفیریله تشنکان معرفتی دلسیر ایدر.

شیر وشکر کبی نظم ونثرکزده ممترج اولان لطف خیال عجم ایله حسن مآل عرب، حقا که حیرتده عقل وشعور بدایع پرستان ادبدر.

بوفیض لایزالی، هانکی چشمه‌سار ارشادك رشحات افضالی اولدیغنی‌ده بیلیرم.

ایشته او «ینبوع الفضل والیقین» دن سزك کبی سیرابساز ماءالحیات عرفان اولان بر منیب خداپرستی، بویله جام سرشار بدست، اشراب عهد الست ایله یاران قدیمنی‌ده مست ایلر.

مصلحت نیست مرا سیر ازین آب حیات
ضاعف الله به کل زمان عطشی
الباقی هوالله

....

غزل

زلف وجبین تابان، لیل ونهاره بکزر
خط عذار جانان، ابر بهاره بکزر
بر نیم تبسمیله، تسخیر ایدر جهانی
اول غمزهٔ سخندان، بردلشکاره بکزر
چاغلار آقار دمادم، آغلار بوحاله آدم
کویا که چشم کریان، برچشمه ساره بکزر
لاله کبی ایدرمی داغ درونن اظهار
توتمز ینار اوپنهان، عاشق چناره بکزر
آفاقه عکس ایدر هپ، بانك حزین یارب
سری اوشاه خوبان، شهرتشعاره بکزر

....

مکتوب

روح الکمال، بدیع المقال افندمز

خامهٔ معجز آثارکزه برشرف ابدی قزاندیران قوهٔ طبع بدایع نثارکزی ذوق آشنایان ادب، پرستشکارانه تعظیمه شتابان

اولدقجه بنده‌کزی دائما صف اولده قائم‌مقام احترام‌کوره‌جککزی تأمین ایلرم .

شمدی‌یه قدر مطالعه‌سیله شیرینمذاق اولدیغم آثار ادبا ایچنده ذائقهٔ جانی الك زیاده حلاوتیاب ایدن، «سزك اشعار آبدارکزدر» دیسه‌م اعلان حقیقت ایتمش اولورم .

دامن درمیان غیرت اوله‌رق ادبایه میدان اوقویان سزك کبی غیرتوران عرفانی سزاوار تبریك کورنلرك برنجیلکنی قزانمقله نه قدر مفتخر ایسه‌م بومیدانلرده آت اویناتمغه چیقانلرك چوغنی آز زمان ایچنـــده مغلوب فتور کورمکله‌ده حقیقة متأثرم . زمام استقبال مودوع دست اهتماملری اولان ارباب شبابده آثار فتور کورمك قدر محبان وطنی داغدار تأثر ایده‌جـك نه وار؟ هیچ !

معلومدرکه قولنده، فعلنده ابراز ثبات ایدنلر، اجتنای ثمرات مساعی ایله کامیاب اولورلر .

انشاالله سز بوعزمکزده ثبات ایله اوفرقهٔ ناجیه‌نك سر آمدا-نندن اولدیغکزی فعلاً اثبات ایدرسکز .

لمحرره

سویش جدولنی کورسون ایدنلر شبهه
ملتقی الابحر ایدر بری ثباتی کشـینك

. . . . الباقی هوالله

غزل

بر نظر ایله کللره، بر رخ آل آلی کور
صفحهٔ این و آنده، قدرت لایزالی کور

خالی دکل بو نکته‌دن، جان کوزین آچ‌ده خالی کور
کعبهٔ عارفینده نقش رخ بلالی کور

سویله او شارلاتانلره، هندسه طاصلایانلره
وار نظر ایت قووانلره، نحله‌ده‌کی کمالی کور

باق نظر حکیم ایله، زلف و جبین دلبره
نور هلالی هاله‌ده، هاله‌ده یا هلالی کور

چیقدی یوزه سیاه‌خط، سری سوزمده یوق غلط
کشور حسن و آنده، قورقولان اختلالی کور

....

مکتوب

استاد پیامبر خصلت!

بصر حسی مشاهدهٔ مشهد السرور جمالکزله هنوز قریر اوله‌مامش ایسه‌ده بصر بصیرت، مطالعهٔ مطلع النور کمالکزدن بهره‌مند تنویر اوله‌لی اول قدر قدیمدرکه تدقیق اولنسه زمان توددمزك مبدأ صحیحی، بزم‌الستده‌کی تعارف ارواح اولدیغی تحقق ایدر. تقدیم ایتدیکم کتاب ایله آلدیغم جواب مستطاب، مجرد

فتح باب موالاته برر سبب عادی‌در. یوقسه بر قلب سلیمك اخ کریمی حقنده صاقلادیغی حسیات خالصانه‌یه حرف وصوت نصل ترجمان اوله‌بیلیر، خامهٔ سحر آفرین بیان، رازدان جنان، حس وجدان ایله همزبان دکل. «درمقامی حرف میکویم که‌دم نامحرمست» اویله ایسه تمایلات وجدانیه‌مك شرح وبیاننی، ینه وجدان حالدن عرفان پناهیلرینه حواله ایله اکتفا اولادر. الباقی هوالله

....

مکتوب

برلسان صادقدن صدور ایدن ذکر جمیلکز، سامعه‌نواز اوله‌لی کوکلمده برحس محبت پیدا اولمش ایدی. لطفنامه‌کزله ابراز بیوریلان مأثر حب و ولا، او حس محبتی دوبالا ایدرك بوکون سرتسر قلمرو دل وجانده حکمفرما اولان اودر. شو حسیات مخالصتکارانه‌یی محافظه بابنده کوکلمه رابطه‌بند عهد ومیثاق اولدم. معاملهٔ متقابله‌دن ذاتاً امینم.

غزل

تاب نکهله اولدی کل آل آل، رخ
صانمه دل هزاره ایدر رنك و آل، رخ
ظاهردر آنده نور تجلیٔ ذو الجلال
اولمش ازلده مظهر سر جمال، رخ

بر نکته بر کتاب لدندر شمائلی
بر نسخهٔ نفیسهٔ عبر تمأل ، رخ
قدرت بولیدی کورمکه بر کره کندینی
بندن بتر اولور ایدی آشفته حال ، رخ
خورشید بی زوالیدر اوج ملاحتك
تاب نظرله بولمه‌ده سری کمال ، رخ

....

عریضه

ارباب عرفانه محبت آصفانه‌لری برکمال اولدیغنی بیلدیکم ایچون حقیقت، استانبولده بیله مثلی نادر بولنان بر ذات معارفسماتی افندمزه عرض وتوصیه ایتمك ایسترم. کچن سنه انقردیه کلیرکن بوذات شریف ایله مرزیفونه ملحق برقریه‌ده راست کله ملاقات ایتمشدم. «لیلة القدر خیرمن الف شهر» مصداق عالیسنجه کرچکدن بیك کیجه‌یه بدل اوله‌رق اوقریه‌ده کچیرمش اولدیغم برلیلهٔ مبارکه‌نك ذوق‌رو حانیسی، حالا دماغ جانده باقی وکوکلم اوصحبت روحپرورك حسرتکش ومشتاقی در. بو ذات، مرزیفونك الك ایلری کلیر بر خاندانه منسوب علمادن، شعرادن دده زاده فضیلتلو محمد حلمی افندی داعیلریدرکه صحبتندن حقیقةً استفاده و استلذاذ اولنور بر فاضل بی‌نظیردر.

فاضل مومی‌الیهك دنیاجه براملی اولوب اولمدیغنی بیله‌مز-

سه‌مده مطالب دنیویه‌سی اولدیغی حالده آنلری‌ده تسهیل وتسویه‌یه علو همت مکارم منقبت افاضلپروریلری کافل وکافیدر. بناءً علیه آکادائر بسط مقدمات نیازکارانه‌یه احتیاج کوره‌مدم. برصادق وقدیم بنده‌کزك معروضات خالصانه‌سی، نزد دولتلرنده ملتفت ومسموع اولور امید واثقیله تصدیعه اجتسار ایلدم. باقی، ...

....

غزل

باده کیم سیالهٔ ابریزدر هر قطره‌سی
همعیار ناقد تبریز در هر قطره‌سی

جرعه نوشی منت ایتمز چرخ دونك ماهنه
چشمهٔ خورشید پرتوریزدر هرقطره‌سی

برید بیضادن آلدم جام فیض عشقی کیم
نور تجلی طور آتشخیزدر هر قطره‌سی

اول میك سیراب ذوقیدر کوکلر کیم مدام
نشوهٔ جان بخش ایله لبریزدر هر قطره‌سی

سری الحق بشقه‌در کیفیت صهبای عشق
تلخدر اماکه شوق انکیزدر هرقطره‌سی

....

مکتوب

مکتب اعدادی حقنده‌کی تحریرات خصوصیه‌لری ملفوفاتیله برابر مطالعه‌گذار عاجزانه‌م اولدی .

بو مثللو مواد ایچون مجالس اداره‌نك رأی و قرارلری کافی‌در. آیریجه مجلس عمومی عقدینه مجبوریت رسمیه یوقدر. مجالس ادارهٔ لوا هیئت منتخبه‌سی، عموم اهالئ لوانك وکیللری دیمکدر.

مادامکه مکتب مذکورك جرید میدانـنـده انشاسی مجالس ادارهٔ لواجه قرارکیر اولمش و بو قرار ولایته، ولایتدن‌ده نظارته یازلمش، قربانلر کسیله‌رك، دعالر اوقونه‌رق تمل آتلمش، انشا آته‌ده باشلانمش‌در، شمدی «اوراسی مناسب دکل‌ایمش! مملکتك ایچنده برعرصه آله‌لم‌ده مکتبی اوراده بنا ایده‌لم!» دیمك، عبث و بیهوده‌در. اجراآت حکومتی، ملعبهٔ صبیان دکلدر.

مادامکه جرید میدانی مکتب انشاسنه الویرشلی یر دکل‌ایمش! شمدی بوکا اعتراض ایدنلر دها ابتدای امرده بیان مطالعه ایله حکومتی ایقاظ ایتملی دکلمیدیلر! او وقت نیچون سکوت ایتمشلر؟ معترضـلری، اول وقت سـکوتلریله مجلس ادارهٔ لوانك حسن‌انتخابده‌کی اصابتنی تصدیق ایتمش اولدیلر.

ایشته بزم مملکتده بو مثللو تأسیسات نافعه‌نك مطلوب درجه‌ده ایلریله‌مه‌مسی، هپ بوکبی احوالدن نشأت ایدر. چونکه بریمزك یاپدیغنی اوبریمز بوزار. باخصوص بو مکتبه دوام ایده‌جك شاکردانك قسم کلیسی لیلی اوله‌جقدر. بو مثللو لیلی مکتبلرك، هریرده مملکتك برآز خارجـنـده یاپلمق و درت طرفی اچیق وواسـع میدانلق اولمق عادتدر؛ لازمدر. بنده‌کز ایسـه دوراً قیصریه‌یه

كيتديكمده وسط شهرده بويله بر مكتب عالى انشاسنه الويرشلى هيچ بر وسعتلى عرصه كوره‌مدم. بشقه‌لرى‌ده كوستره‌مدى. اولسيدى كوستررلردى.

بويله بربناى عالى‌يى بيوت ومساكن آره‌سنه صوقمق، نصل تجويز اولنه بيلير؟

هم‌ده مجلس ادارهٔ لوا انتخاب موقع خصوصنده مصيب اولمسيدى، مملكتك عقلاسى مطلقا اخطارات لازمه‌ده قصور ايتمزلردى. مسافر مأمورلردن عبارت اولان درت مهر صاحبلرينك ايسه بو مثللو مكاتب عاليه‌نك نصل مواقعده انشاسى لازم كله‌جكنى بيله‌مدكلرى سياق افاده‌لرندن آكلاشيله‌يور. بناءً عليه مجلس ادارهٔ لوانك ولايتجه‌ده تصويب اولنان قرار واقعى وجه ايله انشاآته مداومت، وقطع سررشتهٔ اعتراضه همت بيورلماسى لازم كلير. باقى، . . .

. . . .

آه آور آلسه ينه داديني مظلوملرك
آه‌در تسليت خاطرى مغموملرك
صبحه‌دك حالنه پروانه‌نك آغلار سيزلر
بكزر عاشقلرينه شفقتى وار مومرلرك
طرزون شاعرينى سرى نه ممكن تقليد
بشقه‌در شيوهٔ كفتارى بو مخدوملرك

شبنم دكل بو تابش نظاره‌دن مكر
تر دوكدی صبحدم كوریجك كل، یناغنی

—

ماه بزم آرا دكل كوك قبه‌سن تنویر ایدن
نار عشق آفاقی ایتدی غالبا سوزان بو شب

—

كلزار غمك قصر صفاسی تمزدر
كوز كوز كورینان یاره دكل، روز نمزدر
شوریده هزار نغم آموز بقایز
كیم جنت فردوس رخك كلشنمزدر
بیهوده فغان ایلیور باغده بلبل
عشقكله اوده دم چكیور نیزنمزدر

مكتوب

مجرد همم سامیهٔ ترقی پرورانه‌لری اثری اوله‌رق بوكره زیور دستكاه انتشار اولان ولایت جلیله‌لری رسمی غزته‌سنك ایلك نسخهٔ نفیسه‌سی، اولبابده‌كی عنایتنامهٔ عالیٔ ولایتپناهیلریله برابر شرفوارد اولوب بوراجه‌ده اوقویانلری جداً مستفید ایلدی.
هر نره‌ده سایه‌انداز اجلال اولسه‌لر، حالی تعمیر واستقبالی تأمین وتقریر ایده‌جك بومثللو آثار ترقی ابرازینه موفقیت سامیهٔ

ولايتپناهيلرى، موهبهٔ سبحانيه اولان علو افكارك ايجاباتندندر. همان جناب حق، سايهٔ ولئ النعمتده دها نيجه آثار خيريه‌يه موفق بيورسون. باقى، ...

تحريرات [*]

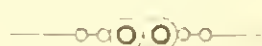
سايهٔ موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده اضافهٔ توجهات عليهٔ آصفانه‌لريله ولايت جليله‌لرى حدودينه قدر اردو يولنك عملياتى ختامپذير اولدى. اشبو شهر جارئ رومينك اون بشنجى جمعه ايرتسى كونى بعض ذوات محترمه ايله برابر حدود باشنه قدر بالعزيمه اورادن ساحله انيله‌رك طريقك اجراى رسم كشادى قرارلشديرلمشدر.

بناءً عليه تقدير عالئ اصفانه‌لرينى جلب ايده‌جك صورتده بذل مساعئ فوق العاده ايله پك آز كون ايچنده اكمال ايديلان بومعتنا يولى، بزمله برابر سراپا كوزدن كچيرمك واجرا اولنه‌جق رسم كشادده حاضر بولنمق اوزره حدوده قريب محلده بولنديغى استخبار اولنان ولايت جليله‌لرى مكتوبجيسى سعادتلو احمد شوقى

[*] اشبو تحريرات ١٣ ايلول سنه ٣٠٠ تاريخنده اردو قضاسى داخلنده كائن اميرلر موقعندن قضاى مذكور جوارنده كائن حميديه قضاسنده بولنان سيواس واليسى سابق دولتلو رفعت پاشا حضرتلرينه يازلمشدر.

افندینك ویاخود دیکر بربنده‌لرینك اعزامنه مساعده بیوریلور ایسه بزم ایچون حقیقةً موجب مفخرت اولور.

طریق مذکوردن ولایت جلیله‌لرینه عائد قسمك دخی رسم کشادی نه وقت اجرا اولنه‌جغی لطفاً امر واشعار ایله برابر قبول بیوریلورسه بورادن‌ده اویله بر مأمورك اعزامیله کسب شرف ایدلمك آرزوی خالصانه‌سنده بولندیغمی دخی علاوةً عرض ایلرم. باقی،...

تلغرافنامه

عواطف جهان شمول حضرت پادشاهیدن طربزون ولایتی والیلکی بوکره دخی عهدهٔ ثناوری‌یه توجیه بیورلمغله مرکز ولایته مواصلت و مستعیناً بتوفیقه تعالی تمشیت امور موکوله‌یه مباشرت اولنمشدر.

رفقای کرامه ایلك تبلیغاتم، ترقیات صحیحهٔ مملکته واو صورتله رضای پاك الهی و مطلوب خاص خلافتپناهی‌یی تحصیله وسیلهٔ مستقله اولان احکام شرع وقانونه متابعتله وظائف مقدسه‌مزك تمامیٔ ایفاسنه حصر نظر سعی ودقتی توصیه و تأکیددن عبارتدر. بومسلك مستقیمده حرکت ایدن، نائل مأمول ودائما مرغوب ومقبول اوله‌جغی کبی عکسنی اعتیاد ایدنلر دخی موفقیت حسنه‌دن محرومیتله مدخول اولمق طبیعیدر. بناءً علیه صنوف

مأمورينك شو ايكى شقدن خيرلوسنى اختيار ايله احياى وطنه متعلق مقاصد سنيهٔ ولى النعمته توفيق حركت واحتياجات عصر وزمانه كوره آثار مبروره ابرازلرينه همت بيوره جقلرينه اميدم واثقدر.

عريضه

. . . ده بولنان . . . دن ايكى بيك كشينك مع فاميليا روسيه ممالكنه هجرت ايتدكلرى كبى دها پك چوق كسانك متهئ هجرت بولندقلرينه وبونلرك بوصورتله عزيمتلرى معدن عملياتنجه اولكى درجه‌ده ايش بوله‌ميه‌رق ضرورته‌دوچار اولملرندن نشأت ايلديكنه دائر طربزونده مقيم . . . قونسلوس وكيلنك سفارته يازديغى تحريرات صورت مترجمه‌سنك لفيله شرفتسطير بيوريلان... تاريخ و ... نومرولى امرنامهٔ عالئ جناب نظارتپناهيلرنده معادن موجوده‌نك كرمئ عملياتنه عدم اهتمامدن منبعث برطاقم موانعك دفعيله بونلردن بروجه مطلوب استفاده‌يه محللرنجه هنوز برچاره بولنه‌مامسئ موجب تأسف اولمقله برابر اشبو هجرت ماده‌سى صحيح ايسه مضرتى جهتيله منعى اسباب سريعه‌سنك صورت حكيمانه‌ده استكمالى اراده وفرمان بيورلمشدر .

معدنلرك تعطيل عملياتندن طولايى مدار معيشتلرى اكا منحصر اولان كموشخانه اهاليسنك فوق‌الغايه برفقر وضرورته

مبتلا اولدقلری کبی خزینهٔ دولت دخی بیوك بر منبع صحیح ثروتدن محروم اولمغله بوبابده نه قدر تأسف اولنسه سزادر .

آنجق بومعدنلرك عملياتی ترك وتعطيل اولنه‌لی اوتوز قرق سنه‌يی متجاوز اولوب اولوقت نصل‌که دولتك امريله تعطيل ايدلمش ايسه شمدی تکرار ايشلدلمسی دخی ينه دولتك امر وارادهسنه متوقف ايدوکی حائز رتبهٔ بداهت وولايته عائد وظيفه بالکز او امر واراده‌يی انفاذ واجرادن عبارتدر .

بوقسه چاکرلرنجه‌ده معلومدرکه تاريخجه مثبت اولديغی اوزره قرون عديده‌دن برو کلش کچمش اولان ملل قديمه‌دن هربری اشبو منابع ثروتدن منافع کليه استحصال ايتمش اولدقلری حالده انتشار معارف سايه‌سنده بومثللو معادندن آز مصرف وکمال سهولتله دها چوق استفاده ايتمه‌نك يوللری کشف اولنمش اولان بويله بردور ترقيده خزائن مذکوره‌نك تحت التراب قالمسيله اوستنده ساکن اولنلرك ترك دار وديار مجبوراوله‌جق صورتده دوچار فقر واضطراب اولمسی صحايف تواريخده بزم ايچون مطلقا برياد جميل براقمسه کرکدر .

مع مافيه وظيفه‌سی بومثللو معادنك اعمال واستعمالی اسباب ووسائلنی استکماله منحصر اولان معادن نظارت بهيه‌سی ، بوکا بر چارهٔ عاجل بوله‌مزسه بوبابده ولايتك بيان بيوريلان تأسفه اشتراکدن بشقه الندن برشی کلمز .

هجرت اهالى بحثنه كلنجه: كموشخانه متصرفلغندن بالاستعلام
جواباً وارد اولوب لفاً تقديم قلنان تلغرافنامه مألندن دخى
مستبان اوله‌جغى وجهله روايت واقعه پك مبالغه‌لى اولوب
فاميليالريله هجرت ايدنلر، طوپى اوتوز نفسدن وماعداسى ينه
عودت ايتمك اوزره هر سنه روسيه‌يه كيدن عمله كروهندن
عبارتدركه بوده اوراجه اسكى عادتدر. باقى، . . .

طربزون فى ١٩ حزيران سنه ٩٥

مكتوب

. . . تاريخلو عنايتنامهٔ عالئ معالى پرورلرى شباطك آلتيسنده
هامه‌پيراى تعظيم وجداً وحقيقةً مستلزم من وفخر عظيم اولدى.
بتون جهان عثمانى ايچون بحق سزاوار افتخار اولان علويت
فكريه وحميت مليهٔ آصفانه‌لرينى حسن تصويرده خامهٔ بدايع نماى
اعجازكارانه‌لرى، اويله بر قدرت خارقة العادات ابراز ايتمشدركه
هر حرفى بر روح مجسم كويا كبى آمال ومقاصد سنيهٔ حضرت
خلافتپناهى‌يى ناطق اولان بو عنايتنامهٔ حقايق مشحونى مطالعه
شرفنه نائل اولانلر تمثال علويت ديسه‌م ينه اداى حق تعبير
ايتمش اوله‌ميه‌جغم. جناب بلند القاب داورانه‌لرينه غائبانه عاشق
پرستشكار واركان دولتمز ايچنده بويله محب معالى، صاحب فكر

عالى ذوات كرامك وجودينى ايشتمكله كرچكدن مالك نصاب افتخار اولديلر.

هله بالخاصه شرف خطاب دولتلرينه نائليتله كامياب اولان بو عبد عاجز، بوسبتون مفتون حسن خصال وكمال اصفانه‌لرى اوله‌رق الى الابد پرستار صدقشعارلرى اولمه‌يى وجدانيله عهد وميثاق ايلدى.

همان جناب حق احياى وطن اوغرنده آمال وافكار حضرت ولى‌النعمته موافق خدمته جمله‌مزى موفق بيورسون دعاسيله ختمزن مقالهٔ شكر ومحمدت اولورم باقى . . .

مكتوب

(سرقران)ك قيمتى آرتيران مطالعهٔ مدققانه‌لرى، مخلص خالص الجنانلرينى حائز نصاب مفخرت ايتمشدر.

حفظ قرآن، شرفنه نائل اوله‌مديغم جهتله مقام استشهادده ايراد ايديلان آيات بيناتك نقلنده سهو وخطادن ادعاى برائت ايده‌مه‌مكلكم طبيعى‌در. معهذا فخر المفسرين حضرت فخرالدينك قرائت عاصم، روايت حفص اوزره يازلمش اولان مصاحف شريفه‌ده‌كى رسم معهوده مغاير اوله‌رق (واذا مسهم طائف...) آيت جليله‌سنده (طائف) كلمه‌سنى (طيف) رسمنده قيد وتحرير بيورمش اولمسى، وبوقيدك بر ايكى يرده تكرر ايتمش بولنمسى

حين ترجمه‌ده فكر مترجمی تردد واشتباهه دوشورمش ايدی .

بناءً عليه شيخ القرا ومفتیٔ بلده فضيلتلو اسماعيل افندی‌یه مراجعته مجبور اولدم . مفتیٔ مشارالیهك خط دستيله محرر اولوب لفاً صوب والای عارفانه‌لرينه ارسال ايلديكم ورقه مطا-لعه‌سندن معلوم اوله‌جغی وجه ايله (طيف) دخی قرا آت مشهو-ره‌دن اولوب (طائف) عاصمك قرائتی ، حفصك روايتی ايدوكی امهات كتب قرائتده مسطور ايمش .

ديمككه حضرت مفسر ، بوبابده عاصمك قرائتنه سائر قرا آت مشهوره‌يی ترجيح ايتمش ، بناءً عليه لفظ مذكوری (طيف) رسمنده يازمشدر ديو مترجم حقير دخی عن قصد آكا ايليشمه‌مشدر .

حتی اول آيت جليله‌نك مصادف اولديغی صحيفه ذيلنه‌ده « طيف ، حيف وزننده . . . » ديه‌رك لفظ مذكورك هم وزنی همده معنای لغويسی كوسترلمشدر .

(وقل رب اعوذ بك) نظم جليلنده (رب) كلمه‌سنك كتابتدن سقوطی ايسه سائر برچوق ياكلشلر كبی سهو مرتب اثری ايدوكی ادنی ملاحظه ايله معلوم اولور .

هر حالده كتابمك دقت تامه ايله مطالعه بيورلمقده اولديغنی كوسترن شو اخطار واشعار فضيلت شعاريلری بنده‌كزی جداً ممنون ايلدی .

بر وجدان خالصك تحفهٔ عزیزه‌سی مقامنده اولان تشکرات مخصوصه‌مك حسن تلقیسی مرجودر. الباقی هوالله.

غزل

نقاب زلفکی رفع ایت رخ چون ماهی کورسونلر
او رخسار اوزره نور ثم وجه اللهی کورسونلر

نه وار قالدیرسه‌ك احسانکله ستر «لن ترانی» یی
جمال پاك بی امثال وبی اشباهی کورسونلر

قورولسون بزم وحدت، دوره چیقسون جام لاهوتی
کلوب عاشقلرك برکره رسم راهی کورسونلر

کوکل کیم محو محویتله ایرمش سر توحیده
نصل ضبط ایلیور ملك فنا فی اللهی کورسونلر

دم کلبانکی هم فیض «نفخت فیه من روحی»
فم قدسی زبان عارف باللهی کورسونلر

اوروب برنعرهٔ جانسوز «یاحق» ماسوایی یاق!
نه در تأثیر آتشتاب برق آهی کورسونلر

اولور اولمازمی یارین مظهر غفرانی اللهك
حضور عزتنده سریٔ اواهی کورسونلر

طربزون مركز متصرفلغنه تحريرات [*]

طربزونده تأسيس وكشادى اتفاق عمومى ايله قرارگير اولان مكتب كبيرك مصارف لازمهٔ دائمه‌سيچون، كذلك اتفاق عمومى ايله اتمك فيئاتنه ضم ايديلن ايكى پاره كويا فقرايه آغر كلديكندن وبويله برمكتبه لزوم كورلمديكندن بحثله قرار مذكورك فسخى حقنده بعض افاده‌يى حاوى قواق ميدانى محله‌سندن قوزين زاده راسم افنديك، وروم متروپوليدى ايله‌ارمنى مرخصه‌سى حرمتلو افنديلرك حكومته ويردكلرى ورقه‌لر اولبابده‌كى تحريرات عليه‌لريله بالورود مطالعه كذار عاجزانه‌م اولدى وينه لفاً افاده قلندى.

مذكور ورقه‌لر ٢٤ و ٢٦ و ٢٧ شباط سنه ٩٨ تاريخلريله مورخ اولوب تاورلرى ايسه مارتك اواخرينه قدر طربزونده بولنديغم حالده بونلرك برآيدن زياده تأخيريله اورادن حركت عاجزانه‌مدن صكره حكومته ويرلمسى واوچنده‌ده پك عجيب برلسان قوللانلمسى وباخصوص مرقوم راسم افنديك ورقه‌سنده ذوات معروفه ومعتبره‌دن كيسه‌نك مهرى اولمديغى كبى حرمتلو متروپوليد ومرخصه افنديلرك ملتلرى نامنه اوله‌رق ويردكلرى ورقه‌لرك دخى امضالرى يازلمامش اولمسى حقيقةً هم تأسفمى وهمده تعجبمى موجب اولمشدر.

---

[*] صامسوندن يازلمشدر.

چونكه معلوم عاليلرى اولديغى اوزره افق غربدن اقطار شرقيه‌يه طوغرى منتشر اولان انوار ترقيات كوناكون، هركسك نظر دقتنى آچمش اولديغندن او ترقياتك مابه الحصولى اولان معارف عموميه‌نك ممالك محروسهٔ جناب ملوكانه‌ده تعميم انتشارى ايچون هر يرده هر درلو وسائل ووسائطه مراجعت اولنه‌رق عصر معارفحصر حضرت پادشاهيده كوچك بيوك پك چوق مكتبلر كشاد ايدلمشدر. آنجق محتاج اولديغمز درجه‌يى بولمق دكل، حتى او درجه‌يه بيله هنوز تقرب ايده‌مديكمز جهتله وطنپرور اولان مأمورين دولت وافكار منوره اصحابندن بولنان معتبران مملكت، معارف عموميه‌نك تعميمنى سائر اصلاحات واجراآت اساسيه‌نك كافه‌سنه تقديم ايدرلر.

حتى سيواس ولايت جليله‌سى واليسى دولتلو رفعت پاشا حضرتلرى دخى عموماً وبش سنه متمادياً چفت باشنه يكرميشر قيه بغداى آكديروب حاصلات واقعه‌سنك قرى مكاتب عموميه‌سنك تنظيم واصلاح اداره‌سى مصارفنه حصر وتخصيص حقنده‌كى تصورلرى مجلس خاص وكلاجه تصويب واستحسان بيوريله‌رق ولايات سائره‌جه‌ده بوصورتك، وياخود هرموقعك حكم وايجابنه كوره ديكر صور مناسبه‌نك اتخاذ واجراسيله مكاتب عموميه‌نك تنظيم واصلاح اداره‌سنه بالاستيذان ارادهٔ كرامتعادهٔ حضرت خلافتپناهى شرفتعلق بيورمش اولديغى معلوم سعادتلريدر.

بناءً عليه نزده سايهٔ احسانوايهٔ حضرت پادشاهيده هواى نسيمىنى تنفسله تفريح ذات وتمديد حيات ايتمكده اولديغمز شوكوزل مملكتك فطرةً غايت ذكى اولان اولادينى اوج سعادته ارتقا ايتديره‌جك برخدمت خيريه‌يه دلالت ايتمه‌يى وجيبهٔ ذمت بيله‌رك برمكتب كبير عمومينك كشادى حقنده‌كى آرزوى صميمئ عاجزانه‌مى، اولا مملكتك اسلام وخرستيان معتبرانندن برخيلى ذوات كرامه بالمناسبه آچديغمده جمله‌سندن اثر حسن تلقى كورمامله اراى عموميه‌يه مراجعتى تنسيب ايلدم.

بركون، معارفپرورلكله مشتهر اولان مجلس ادارهٔ ولايت اعضاسندن آرناود زاده عزتلو احمد افندى نزد عاجزى‌يه كلدى. شومصلحت خيريه ايچون برمجلس عمومى‌نك عقدينى تصور ايلديكمى سويلدم «پك مناسبدر» ديدى. اوكون مجلس ادارهٔ ولايتك‌ده يوم اجتماعى ايدى.

«اويله ايسه مجلسه كيدكده آرقداشلرله سويلشكز؛ آنلرده مناسب كورورلرسه مجلس عمومى‌يه دعوت اولنمسى لازم كلان ذواتك پوسله‌سنى ياپسونلرده چاغره‌لم» ديدم.

احمد افندى دخى افادهٔ واقعه‌مى هيئت مجلسه تبليغ ايله بالاستشاره ذوات مناسبه‌نك پوصله‌سى ياپلدى‌كه بو پوصله‌ده عموم اسلام وخرستيان معتبرانندن بشقه مجلس اداره ومحكمهٔ استيناف ولايتله محكمهٔ بدايت وتجارت ومجلس بلدى هيأت

محترمه‌سى وبعض مأمورين سائره دخى داخل ايدى. بوصله موجبنجه ذوات مومى‌اليهم دعوت اولندى.

معارف عموميه‌نك محتاج تعريف اولميان فوائد عموميه‌سنه وطرزون كبى بر بلدهٔ جسيمه ايچون بويله برمكتب كبير عمومينك وجوب وجودينه، وبونك مصارف لازمهٔ دائمه‌سنى تأمين ايده‌جك ايرادك صورت تداركنه دائر اوزونجه بر نطق ايراد ايلدم.

يتمش سكسان قدر اولان ذوات موجوده له الحمد هنوز برحيات اولدقلرندن جمله‌سنك البته خاطر نشانى اولملق كركدركه بو مثللو تصورات عظيمه‌نك حصولى، مجرد اتفاق عموميه متوقفدر. بناءً عليه هر شيده اكثريت آرا معتبر ايكن بومصلحت خيريه‌ده شايد جمله‌سى اتفاق ايتمزده يالكز بر ذات مخالف رأيده بولنه‌جق اولورسه بو تصوردن صرف نظر ايده‌جكمى، وچونكه بونك حصولنده بنم نفسمجه هيچ نفع وفائده وعدم حصولى تقديرنده برضرر متصور اولمديغى جهتله هرنه‌يه قرار ويريلورسه برشى ديميه‌جكمى علناً ومكرراً سويلدكدن صكره مداولهٔ افكار خصوصنده دها زياده حر وسربست براقمق ايچون كندم بشقه اوطه‌يه چكيلوب هيئت حاضره‌يى يالكز براقدم.

هيئت مومى‌اليها دخى برخيلى مذكراتدن صكره مكتب سلطانينك دولتجه وهرملتجه قبول اولنمش اولان پروغرامنه موافق اولمق وسكنهٔ مملكتدن هر صنفك اولادى مجاناً قبول

اولنمق اوزره طربزونده برمکتب کبیر عمومینك تأسیس وکشادینه
وبو مکتبك کرك مصارف انشائیه وکرك ادارهٔ دائمه‌سی ایچون
نفس طربزون فرونلرنده طبخ و فروخت اولنان اتمکك نرخ
فیئاتنه ایکیشر ولحمك بهر قیه‌سنه بشر پاره ضم ایله بوندن حاصل
اوله‌جق مبالغك قارشولق اتخاذینه، وضمائم مذکوره‌نك صورت
اخذ و استیفاسنی بالمذاکره قرارلشدیرمق ولایحه‌سنی قلمه آلمق
اوزره حضار موجوده‌دن وصرف یرلو معتبرانندن اون سکز
ذات بالانتخاب بونلردن مرکب دیکر برقومیسیون تشکیلنه غیاب
عاجزانه‌مده اتفاق آرا ایله قرار ویرلمش وبشقه بشقه قلمه آلنان
ایکی قطعه قرار نامه‌یی جمله‌سی ینه غیاب عاجزانه‌مده بالطوع
والرضا مهرلمش ایدی.

اشبو قرار اولی متعاقب ذکر اولنان اون سکز ذات دخی
فضیلتلو مفتی افندینك تحت ریاستنده اوله‌رق محکمهٔ استیناف
ولایت اعضاسندن عزتلو پرتو افندینك خانه‌سنده مکرراً بالاجتماع
مذکور ایکیشر وبشر پاره‌نك نه یولده استیفا اولنمسی لازم کله‌
جکنی عریض و عمیق مذاکره‌دن صکره اولبابده ویردکلری
قراری مبین برمضبطه قلمه آلوب ذات والای متصرفیلرینه کتیردیلر.

بونك اوزرینه حکومت تکرار مجلس عمومی‌یی دعوت ایلدی.
وبو دفعه دخی اسلام وخرستیان مدعوینك کافه‌سی یوم ووقت
معینده طوپلاندی.

يالكز رئيس روحانيلر كلدى. كندولرينى دعوته كيدنلره مومى اليهمك كيتنى بوله‌مديلر، كيمى اوكون بشقه ايشى اولديغندن كله‌ميه‌جكنى سويلدى.

حالبوكه برنجى اجتماعده دخى بيان اولنمش اولديغى وجهله بو مصلحت مهمه‌نك تمشيتپذير حصول اولمسى محضا جمله‌نك اتفاق واتحاد آراسنه متوقفدر. شايد بركيمسه مخالفت ايده‌جك اولورسه بالآخر ايشه تفرقه دوشه‌رك بر حسن نتيجه حاصل اوله‌ميه‌جغندن؛ ونتيجه‌سى مشكوك اولان برايشه كيرشمك دخى معقول اولمديغندن رؤساى مومى اليهمك كله‌ملرى شايد بش اون كون مقدمكى اجتماعده ويردكلرى رأى صوابدن نكول وعدول ايتدكلرينه مبتنى ايسه بارى بيهوده مذاكرات ايله اشتغال ايدلمه‌مك اوزره سائر مدعوين محترمه ساعتلرجه منتظر اولدقلرى حالده اصلا مذاكره‌يه كيرشميه‌رك مذاكرات تاليه‌نك اجراسى فردايه بالتعليق رؤساى مومى اليهم رأى وفكرلرى نه ايسه آچيقدن آچيغه بيان ايتملريچون طرف والاى متصرفيلرندن باتذكرهٔ رسميه دعوت اولنديلر.

فرداسى مجلس عمومى‌يى تشكيل ايدن ذوات محترمه‌نك كافه‌سى كلديلر.

بو اجتماعده دخى اولا — سالف الذكر اون سكز ذوات منتخبه‌نك لايحه‌سى اوقوندى. يالكز مكتب عائداتنك تحصيلى

ايچون درت مى ؟ اوچ مى ؟ ايكيمى ؟ نه‌قدر تحصيلدار استخدامى مناسب اوله‌جغنه دائر بعض سوز كچدكدن صكره لائحهٔ مذكو- ره‌نك مندرجاتى بلا تعديل اتفاق ايله قبول اولندى .

ثانياً : مكتبك امور انشائيه ومصارف دائمه‌سنه نظارت ايتمك اوزره تشكيلى لازم كلان قوميسيون اعضا و رئيسنك صورت انتخابى مذاكره اولنه‌رق مذكور هيئتك نصفى مسلم ونصف ديكرى غير مسلم اولمق اوزره آلتى ذاتدن وهانكى ملتدن اولورسه اولسون بر رئيسدن مركب اولمسى ونقط امر انتخابك رأى خفى اصولى اوزره اجرا اولنمسى وبو انتخابه مأمورلرندن مجلسده موجود اولان ذوات رأى ويرميوب امر انتخابك منحصرا يرلى معتبرانى طرفندن اجرا اولنمسيله برابر كرك اعضانك وكرك رئيسك مطلقا يرليدن بولنمسى حقنده طرف عاجزيدن بيان اولنان ملاحظه‌ء عموم طرفندن بالقبول امر انتخاب بوصورتله اجرا قلندى .

حتى هركسك يازديغى رأى پوصله‌لرى صكره‌دن ينه هيئتجه برظرف درونته قونيله‌رق واوزرى مهرلنه‌رك حكومته ويرلكله اليوم نزد والاى متصرفيلرنده محفوظ اولسه كركدر .

يالكز بو اجتماع ثانيده روم متروپوليدى حرمتلو غريغوريوس افندى : « بز بويله بر مكتب كبير عمومينك تأسيس وكشادينه قرار ويرييورز وبو مكتبه هرملتك اولادى كيتسون اوقوسون

دييورز؛ فقط ملتزم، مكتبك پروغرامى نه‌در؟ چوجقلرمز اوراده نه اوكره‌نه‌جكلردر؟ ديه صورارلرسه نه ديه‌جكمزى بيليورز. بناءً عليه اول امرده مكتبك پروغرامنى آكلامق ايسترز» ديدى. حالبوكه اولكى اجتماعده اشبو مكتب كبير عمومى ايچون «مكتب سلطانينك پروغرامى عيناً قبول اولنسون» دنيلمشدى.

بودفعه دخى طرف عاجزيدن افادۀ سابقه تكرار ايله برابر «ايجاب ايدرسه مكتب سلطانى پروغرامنك احتياجات حاضرۀ «مملكته كوره تعديلى دخى ممكندر. پروغرام كوريلور درسلرجه «وسائره‌جه محتاج تعديل برشى وار ايسه تعديل اولنور. شوقدر «واركه پروغرامك اساسى مجهول دكلدر. دولتجه وهركسجه «معلومدر. بناءً عليه پروغرامجه احتراز ايده‌جك برجهت يوقدر. «معمافيه اكر مكتب يالڭمسونه يا خود بشقه برقابه افراغ اولنسونه «دنيلورسه، بوده بحث ديكردر. باخصوص اولكى اجتماعده‌ده: «شايد ايچيڭزدن بريڭز اساساً مخالف رأيده بولنورسه بنده بو «تصوردن بالكليه صرف نظر ايده‌رم ديمشدم. بوسوزى ينه تكرار «ايله برابر اكر اعتراض يالڭز پروغرام حقنده ايسه اوراسى «قولايدر. پروغرامى ديله‌ديكمز قالبه افراغ ايده‌بيلورز. فقط «بوده اولكى اجتماعده سويلنه‌جك برسوز ايدى. اولكى اجتماعده «ايسه پروغرامى مكتب سلطانينك پروغرامنه موافق اولمق «ومصارف لازمه‌سنه بر منوال محرر ات واتمكك فيئاتنه ضم

«ایدیله‌جك بشر وایکیشر پاره‌دن حاصل اوله‌جق مبالغی قارشولق
«طوتمق اوزره طربزونده برمکتب کبیر عمومینك تأسیس وکشادینه
«اتحاد آرا ایله قرارکیر اولدقدن وینه اتحاد آرا ایله تشکیل ایدیلن
«قومیسیون عائدات مذکوره‌نك صورت استیفاسنی مبین لایحه‌یی ده
«یاپوب ویردکدن صکره پروغرام مسئله‌سیچون تشبثات حاضره‌نك
«ترك وتعطیلی مناسب اوله‌ماز» دینلمش ایدی .

برده بو ایکنجی اجتماعده مجلس بلدی رئیسی رفعتلو مصطفی افندی دخی «برکره محله مختارلرینه‌ده صورسه‌ك که عجبا بوخصوصه بزی توکیل ایدییورلرمی؟» یولنده بر سوز سویلدی.

فقط حضار مجلس بالاتفاق بو رأیی جرح ایده‌رك حاضر بالمجلس بولنان مجلس بلدی هیئتی عموماً اهالی مملکتك منتخبی اولدیغی کبی کذلك مرکز ولایتده انتخاب اهالی ایله متشکل نه قدر مجالس ومحاکم وار ایسه جمله‌سنك هیئتلری ومملکتك علماسی، اشرافی، معتبران تجاری وباخصوص ملل ثلثهٔ غیرمسلمه‌نك رؤسای روحانیه‌سی کاملاً موجوددر. بناءً علیه حضار موجودهٔ مومی الیهم برده محله مختارلری طرفندن بشقه‌جه توکیل اولنغه احتیاج مس ایتمیه‌جکی درکاردر . فرض محال اوله‌رق بویله بر توکیله لزوم کورونسه بیله بو، دها ایشه قرار ویرمزدن اول لازم ایدی . یوقسه اساساً مکتب مذکورك کشادینه وعائدات مذکوره‌نك تحصیلنه قرار ویردکدن صکره پروغرام ایچون، یاخود عائدات

مذکوره‌نك صورت استیفاسیچون محله مختارلری طرفندن اخذ وکالت ماده‌سی نابجادر دیدیلر.

آنجق متروپولید افندی ایله بلدیه رئیسی مصطفی افندینك شوافاده‌لری بنده‌کزك نظر دقتمی جلب ایده‌رك تکرار تکرار «بو «مکتب، بو مملکتك اولادی ایچون یاپیله‌جقدر. عمومکز خلوص «نیتله ایستر وبوبابده اتفاق ایدرسه‌کز اولور. اکر ایسته‌مز واتفاق «ایتمزسه‌کز اولماز. ایستدیککز واتفاق ایتدیککز حالده حکومت «دخی بونك تیسرنمای حسن حصول اولمسی ایچون معاونت «لازمه‌یی دریغ ایتمز. ایشته بنم صوك سوزم بودر» دیوب وهیئت آره‌سندن چیقوب اوطه‌مه کلدم.

بومحاوره اوزرینه حضار مجلس عریض وعمیق مذاکره‌دن صکره «اساساً قرارکیر اولان بویله برمصلحت خیریه‌نك ترك وتأخیری قطعا غیر جائزدر. پروغرامك محتاج تعدیل اولان یرلری وارسه صکره تعدیل اولنور» دیه‌رك رئیس روحانیلرکده بلدیه رئیسنکده الحاصل جمله‌نك اتفاقیله کذلك غیاب عاجزانه‌مده ادارهٔ دائمه قومیسیونی اعضا ورئیسنك انتخاباتی اجرا اولندی. حتی رأی پوصه‌لرینی طوپلایانلردن بریسی‌ده حرمتلو متروپولید افندی ایدوکی مؤخراً طرف ثناوری‌یه خبر ویرلمشدر.

ایشته اداره قومیسیوننکده انتخاباتی بو وجهله اجرا اولندقدن صکره قومیسیون ایفای وظیفه‌یه مباشرت ایده‌رك

اتمكك فیئاتنه ضم اولنان ایكیشر پاره‌یی صورت منتظمه‌ده هفته بهفته طوپلامغه باشلادی. باروت بیعیه‌سی فضله‌سی اوله‌رق طرف حكومتدن دخی شباط آینده قومیسون صندغنه یكرمی بیك غروش تسلیم اولندی؛ یالكز لحمك نرخی اولمدیغی وطربزونده هركس حیوان ذبح وفروختنه مأذون بولندیغی ایچون موجود، معروف قصابلر «لحمه نرخ ویرلمز، ویاخود قصابلق اشخاص معدوده‌یه منحصر طوتلمز ایسه لحمك بهر قیه‌سنه ضم اولنه‌جق بش پاره‌نك ایفاسی مشكلدر» دیدیلر.

بونده قصابلرك حقلریده وار ایدی. بناءً علیه قصابلرك بر صورت حسنه‌ده تحت انضباطه آلنمسی آرزو اولندی. مجلس ادارهٔ ولایتده بالدفعات مذاكرات جریان ایتمش ایسه‌ده بر صورت مرضیه ویریله‌مدی. بناءً علیه لحم عائدات مقرره‌سنك هنوز استیفاسنه مباشرت اولنامشدر.

غریبدركه بوراسی؛ یعنی لحمدن هنوز برشی آلنمغه باشلانمامش ایكن ایكی رئیس روحانینك ویردكلری ورقه‌لرده بو لحمدن آلنان عائداتك دخی اهالی‌یه آغر كلدیكندن بحث اولنیور! ! .

باری «اهالی‌یه آغر كله‌جك» دنیلسه؛ دها معقول بر تعبیر استعمال اولنمش اولوردی.

نه ایسه مكتب كبیر عمومینك لزوم ومحسناتی ومصارف دائمه‌سیچون بولنان قارشولغك آغرلغی اصلا حس اولنمیه‌جق

صورتده ومقداری حدکفایه‌ده‌در. بونکله برابر استیفاسنك کمال یسر وسهولتی جمله طرفدن تصدیق اولنه‌رق برمنوال محرر اداره قومیسیونی ایفای وظیفه‌یه باشلادی. صکره قلایجی زاده حاجی عثمان افندینـك و آبانوس‌زاده علی آغانك تحریکیله قواق میدانی محله‌سی مختاری راسم افندی طرفدن مقررات واقعه‌نك علیهنه محضر تنظیم ایدلمکده وبر یونانلی الیـله روملره دیکر بر ورقه مهرلتدیرلمکده اولدیغی سوزی بین‌الناس دوران ایتمکه باشلادی. بوحال ایسه بنده‌کزجه فوق‌العاده موجب استغراب اولدی.

چونکه مجلس عمومینك برنجی وایکنجی اجتماعنـده «یالکز بر رأی مخالف بولنورسه اکثریته باقمیه‌رق تصور وقرار واقعی فسخ ایده‌رم» دیمشکن، ومجلس عمومیده مومی الیهما حاجی عثمان افندی ایله علی آغاده، روم معتبرانك کافه‌سی‌ده حاضر وموجود اولوب قرار واقعی آنلرده تصویب ایله قرارنامه‌لری مهرله‌مشیکن شمدی کویا حکومت فنا بر ایشـه اوك آیاق اولمش کبی حقیقت حالدن وجریان ایدن مذاکراتدن بی‌خبر اولان ساده دلان اهالی‌یی تحریك ایله بویله محضر یاپدرمغـه قالقیشملری صحیح ایسـه عبث وعبیدر دیه نزد عاجزانه‌مه کلان بعض ذواته سویلدم.

بسـبللی آنلرده حاجی عثمان افنـدی ایله علی آغایه خـبر ویردیلرکه برکون ایکیسی‌ده بشقه بشقه اوله‌رق نزد عاجزی‌یه کلوب شومحضر کیفیتندن کندولرینك اصلا وقطعا خبر ومعلوماتلری

اولمدیغنی وکندولری مکتب کبیرك علیهنده دکل، بلکه لهنده اولوب اولجه ویردکلری قراردن دونمیه‌جکلرینی رقت انکیز بر لسان ایله یمین ایده‌رك سویلدیلر.

بنده‌کز ده «واقعا بویله برسوز ایشتدم وتجبده ایتدم؛ چونکه «مکتبك کشادندن فائده‌مند اوله‌جق اولنلر سزك اولادکزدر. «بنم نفسمه عائد برفائده‌سی یوقدر. مادامکه ایسته‌میه‌جکدیکز اثنای «مذکره‌ده سویلملی ایدیکز. ایشه متفقاً قرار ویرلدکدن و رسماً «اعلان ایله برابر اجرا آنه‌ده مباشرت اولندقدن صکره‌ال آلتندن «بویله محضرلر ترتیب ایتمك حقیقة عبثدر؛ فقط مادامکه سز، «بزم بو محضر ایشنده مدخل ومعلوماتمز یوقدر دییورسکز بن ده «ایناندم. ذاتاً سزدن بویله برمناسبتسزلك مأمول ایتمم» دیدم.

برآرالق حرمتلو متروپولید افندی نزد عاجزی‌یه کله‌رك بعض آفاقی مصاحبه‌دن صکره سوز مکتبه انتقال ایلدی.

شویله که:

اولا: اتمکك فیئاتنه ضم ایدیلن ایکی پاره، فقرایه آغر کلیور. مکتبك عائدات لازمه‌سی املاك ویرکوسنه ویاخود بشقه برشیئه ضم اولنسه دها کوزل اولور کبی برسوز سویلدی.

بنده‌کز ده «املاك ویرکوسنه ویاخود بشقه برشیئه ضم قابل «دکلدر. بونکله برابر اتمکه ضم ایدیلن ایکی پاره چوق برشی «اولمایوب عادتا حس اولنماز درجه‌ده برشیدر. بنم مسموعاتمه

«کوره روملردن بعضیلرینك اساس اعتراضی اتمکه دکل، مکتبك
«عمومی اولمسنده ایمش؛ یعنی روملر چوجقلرینی اسلاملرله برلکده
«مکتبه کوندرمك ایسته‌میورلرمش‌ده بوسوزلر هپ بوندن تولد
«ایدییورمش. مقصود بو ایسه آچیقدن سویله‌نلی ایدی. اول
«حالده نفوس موجوده‌نك مقداری نسبتنده عائدات مقرره‌دن
«روملرك حصه‌سی تفریق ایدیله‌بیلوردی‌ده بولقردیلره‌ده حاجت
«قالمازدی! فقط حکومت، مذهب وملت تفریق ایتمه‌رك بالجمله
«اولاد وطنه بر نظر ابوته باقدیغیچون بن بادیٔ امرده شاملاً
«تقسیم ایده‌لم‌ده، هرملت ایچون آیری آیری مکتب یاپه‌لم دیه‌مز
«ایدم.» جوابنی ویردم.

بویولده برچوق مداوله‌ٔ افکار اولندقدن صکره متره‌پولید
افندی : «اکر سزك ابتدادن بوکا موافقت ایده‌جککزی بیلمش
«اولیدم بولقردیلرك بریسنه میدان ویرمزدم؛ چونکه طربزونده
«بولنان روم مکتبی (لیسه) مقامنده اولوب مکتب سلطانیدن
«آشاغی دکلدر. بلکه آندن‌ده ایلری‌در. بو مکتبدن چیقان
«چوجقلر (آقاده‌می)دن بشقه یره کیده‌مز. شوقدرکه روملرکده،
«ارمنیلرکده دها برقیز مکتبنه احتیاج شدیدلری واردر. اکر
«اتمك عائداتندن بزم حصه‌مزه اصابت ایدن مبالغی تفریق واعطا
«ایدرسه‌کز بن‌ده روملرك (لزکی) دیدکاری بناسنی آلوب درحال
«برقیز مکتبنه تحویل ایلرم» دیمش.

بنده کزده «سز طالب اولورسه کز بن ده آییررم؛ فقط سز طالب «اولمدقجه بن آییره مم . زیرا بافبکز حکومتك معارف خصوصنده «دخی ضربانلری مسلمانلرده آنجق طوتیزه دیرلر. » جوابنی ویردم. بونك اوزرینه: «اویله ایسه حرمتلو مرخصه افندی «ایله کوروشه یم ده ینه ویره جکمز قراری سزه خبر ویررم» بولنده ادارهٔ کلام ایدوب کیتمش ایدی. آندن صکره بردها کندوسیله مکتبه دائر سوز اولمدی .

ایشته مکتب حقنده شمدی یه قدر جریان ایدن مذاکرات ومباحثات بوندن عبارتدر. بنده کز سایهٔ احسانوایهٔ حضرت ولی النعمتده ایچنده متعیش اولدیغم مملکته الیدن کلدیکی مرتبه برخدمت ایتمك ایسته دم. لکن مادامکه اهالی بوخدمتی تقدیر ایتمیور وتقدیر ایتمدکدن بشقه کویا حکومتك کیسه یه دانشمقسزین خودبخود ویردیکی برقرار ایله ظلم ایدیور کبی برصورتده تلقی ایلیور بنده کزده قرار واقعی فسخده اصلا تردد ایتمام. یالکز مجلس عمومینك برنجی وایکنجی اجتماعلرنده «بر رأی مخالف اولورسه «بن ده بوتصوردن وازکچرم. یاپه جغمز ایشی اتفاق آرا ایله یاپمق «ایسترم. اکثریت آرایه اعتبار ایتمام؛ زیرا اقلیتده قاله جق مخالفلر «مطلقا کندی رأیلرینی یوروتمك ایچون صکره بویله محضرلر، «ورقه لر یاپدیرمغه قالقیشورلر. بو ایسه ایی برشی دکلدر. عموماً «ایسترسه کز بویله برمکتب یاپه لم. ایستهمزسه کز یاپمیه لم» دیمش

اولديغى حالده اولوقت اسلامى، خرستيانى عموماً «ايسترز» ديسونلر وكندى رضاى اختياريلريله قلمه آلدقلر مضبطه‌لرى مهرله‌سونلرده صكره بويله برشيلر ظهور ايدنجه تكرار آنلرك آراى صائبه‌لرينه مراجعت ايتميه‌رك مقررات سابقه‌نك خودبخود فسخى طرفنه كتمك نصل مناسب اوله‌بيلور؛ چونكه بومثللو امور عامه ايچون هيچ بروقت، هيچ بريرده احاد ناسه مراجعت اولنماز. دائما اصحاب رأيدن اولان اشراف ومعتبران مملكته مراجعت اولنور. باخصوص‌كه شو مجلس عمومى‌يى تشكيل ايدن ذواتدن برچوغى بالاده سويلنديكى وجهله اهالئ مملكتك ذاتاً منتخبلرى اولوب بومثللو امور عامه ايچون اهالى طرفندن بر نوع وكالتى حائز ايديلر.

بناءً عليه تكرار مجلس عمومئ مذكور هيئت محترمه‌سنى جلب ايله بالاستشاره آنلركده رأيلرى منضم اولمدقچه مقررات سابقه‌نك فسخى جائز ومناسب اوله‌ماز. شوقدروار كه روم وارمنى ملتلرى نامنه ويريلن ورقه‌لرى امضا ايدنلر ايچنده مقدما مجلس عمومينكده قرارينى امضا ايتمش كيمسه‌لر وار ايسه اولوقت ايشك رنكى دكيشير. بونك ايچون اول امرده مذكور ورقه‌لرك اصللرى وياخود او ورقه‌لرى امضا ايتمش اولنلرك اساميسنى مبين پوصله‌سى حرمتلو متروپوليد ومرخصه افنديلردن رسماً ايستنيله‌رك و آنه‌رق بعده اجراى ايجابى ضمننده كيفيتك طرف عاجزى‌يه اشعارى

واشبو تحریراتمزك لدی الحاجه افندیٔ مومی الیهمایه ارائه‌سیله برابر مجلس ادارۀ ولایتده وصکره طوپلانه‌جق اولان مجلس عمومیده علناً قرائتی خصوصنه همم . . . فی ٧ نیسان سنه ٩٩

غزل

چیق ایله عرض دیدار، باغ آب وتاب کورسون
چشم سپهر دوار، بر آفتاب کورسون
ایشته خیال جانان، چشممده منطبع‌در
بهزاد معجز آثار، نقش بر آب کورسون
بینی دکل، الف‌در؛ اوستنده مد در ابرو
مصحفمی روی دلدار؛ عالم کتاب کورسون
قالدر رسوم نازی، معتاد ایدین نیازی
دنیاده یار واغیار، بر انقلاب کورسون
هیچ طورمه سری ایله! سوز درونی تشریح
عمرنده رند میخوار، لخت کباب کورسون

عریضه

شورای دولت داخلیه دائره‌سی قراریله شرقسطیر بیوریلان فی ١٥ مارت سنه ٩٩ تاریخ وبر نومرولو امرنامۀ عالیٔ جناب ریاستپناهیلری هامه‌پیرای تعظیم اولدی.

مخابرات جاریهٔ سابقه‌دن معلوم اولمش اوله‌جغی وجهله
اشبو امرنامه‌ده موضوع بحث اولان وقف ناحیه‌سی لیوانه
قضاسنه مربوط ایکن تحدید حدود صره‌سنده بزم طرفده قالان
قرای معلومه‌دن متشکل‌درکه مقدملری طوغریدن طوغری‌یه
قضای مذکور قائممقاملری طرفندن اداره اولنوردی.

مؤخراً بوکویلر بزم طرفده وقضانك دیکر قسم کلیسیله
مرکزی اولان آراتوین قصبه‌سی، روسیه‌لو جانبنده‌قالنجه لازستان
سنجاغی‌نك اقسام باقیه‌سندن تفریق ایدلیه‌رك ینه لازستان
سنجاغی نامیله تشکیل ایدیلن لوایه مربوطیت قدیمه‌سی ابقا
اولندی. وفی ۲۲ کانون‌ثانی‌سنه ۹٤ تاریخنده باتلغرافنامهٔ‌سامی
ویریلان امر اوزرینه اورایه مدیر ومأمورین لازمهٔ سائره
تعیین قلندی.

ایشته ناحیهٔ مذکوره بو صورتله تشکل ایده‌رك متعاقباً
چاکرلری طربزون ولایتنه مأمور اولوب کلدکدن بر مدت
صکره‌ده دور طریقیله لازستان سنجاغنه کیدوب اداره‌سنجه اولان
مشکلاتی بالذات تحقیق ایلدیکمدن ارضروم ولایتنه تحویل
مربوطیتی لزومنی عرض ایتمشدم.

چونکه معروضات مقدمهٔ بندکانه‌مده کورلمش اوله‌جغی
وجهله ناحیهٔ مذکوره ارضروم ولایتیله لازستان سنجاغنی فصل
ایدن سلسلهٔ جبالك اوته طرفنده واقع اولوب الیوم مربوط

بولندیغی مرکزلوایه بعد مسافه‌سی قرق بوقدر ساعتدر. بونکله برابر لازستانك هیچ برجهتندن ناحیهٔ مذکوره‌یه کیدر پیاده یولی بیله یوقدر. موسم صیفده یالکز اوچ درت آی قدر خوپه قضاسندن دره تپه آشه‌رق پیاده آدملر ناحیهٔ مذکوره‌یه کیدوب کله‌بیلورسه‌ده سنه‌نك باقی سکز آینده اوجهتدن‌ده هیچ بر وجهله مرور وعبور قابل دکلدر.

بناءً علیه باطومده‌کی دولت علیه شهبندرخانه‌سی واسطه‌سیله روسیه حکومتندن استحصال ایدلمکده اولان برز آیلق موقت مرور تذکره‌سیله برضبطیه‌مز سلاحسز اوله‌رق روسیه‌یه متروك محللر ایچندن کچوب متصرف لوا ایله ناحیه مدیرینك اوراق مخابره‌سنی نقل وایصال ایدر.

متصرفاقله مدیرلك آره‌سنده بولنان بشقه واسطهٔ مخابره مفقود اولوب اموال محلیه تحصیلاتنك وباخصوص محاکمه‌سی لازم کلن ارباب جرم وجنایتك مرکز لوایه جابی متعذردر.

بناءً علیه تحصیلات واقعه‌یی علی‌الاکثر اوراده بولندیریلان وارضروم قومانداناغنه تابع اولان عساکر شاهانه آلیورسه‌ده ظن چاکرانه‌مه کوره شمدی‌یه قدر دردستجه برحسابی بیله کوریله‌بیلدیکی یوقدر.

چونکه برمنوال معروض اورایه کیدوب کلمك، مطلقا روسیه حدودی ایچندن کچمکه متوقف وبوده کلفتی موجب ایدوکندن

معاملات جاریۀ محلیه‌یه بالطبع مرکز لوا مطلع اوله‌ماز.

حتی ناحیۀ مذکوره اهالیسندن کامل آغا نامنده بریسی، اون بش قدر حیدوده رئیس اوله‌رق دائما تجاوز حدود ایله روسیه‌لولره ایقاع مظالم وتعدیاته جرأت ایلدیکندن بونلرك منع وتأدیبنی، طربزونده مقیم روسیه قونسلوسی ولایتدن التماس ایتمش واشخاص مرقومه‌نك اشبو حرکات شقاوتکارانه‌لری ارضروم قوماندانلغندن دخی بالاستخبار کذلك ولایته معلومات ویرلمشدر. روسیه سفارتی‌ده تجاوزات واقعه‌دن طولایی باب‌عالی‌یه شکایت ایدوب خارجیه نظارت جلیله‌سندن بو بابده اول واخر مؤکد امرلر کلمش اولمغله موجبنجه لازستان متصرفلغنه اجرا قلنان تبلیغات اوزرینه بالتحقیق تبین ایده‌جك حاله کوره ایجابنك اجراسیچون بوکره ینه باطوم طریقیله وقفه برضبطیه ضابطی اعزام اولنه‌جغی متصرفلقدن جواباً بیلدیرلمشدرکه بو دخی ناحیۀ مذکوره‌نك اداره‌سنجه درکار اولان مشکلاتك درجه‌سنی تعیینه کفایت ایدر.

چونکه اشقیانك دردستی ایچون مرکز لوادن عسکر سوقنه لزوم کورنسه، بونلرده باطوم طریقیله کیتمك وطوتیله‌جق اشقیا دخی ینه باطوم طریقیله کتورلمك لازم کلورکه بویله بر قوۀ مسلحه‌نك حدود ایچندن کلوب کچمسنه روسیه حکومتنك هیچ بر وقت مساعده ایتمیه‌جکی وایتسه بیله بو صورتك محذوردن سالم اوله‌میه‌جغی بدیهیدر.

شو تفصيلاتدن مستبان اوله‌جغى وجهله ناحيهٔ مذكوره‌نك اداره‌سنجه بر طاقم مشكلات اولديغى حالده لازستان سنجاغنده ابقاى مربوطيتى، مجرد تحديد حدوددن صكره ناحيه ايله مركز لوا اولان ريزه آره‌سنده طرق مواصله قالمديغى بيلنه‌مه‌مسندن واول وقت والى بولنان ذات طرفندن بالتحقيق بيلديرلمه‌مسندن نشأت ايتمش اوله‌جغنده شبهه يوقدر.

مؤخراً تحويل ارتباطى خصوصنك عرض وانهاسى دخى برمنوال مشروح طرف عاجزيدن اجرا قلنان تحقيقات ايله تبين ايدن مشكلات معروضه‌يه مستنددر.

دها صكره مربوطيت اصليه‌سنك ابقاسى حقنده سالف عاجزى زماندن وقوع بولان انهايه‌گلنجه: بوده ناحيهٔ مذكوره‌نك هيچ بر قيد ونظارت تحتنده اولميه‌رق صورت مستقله‌ده‌كى اداره اولنمه‌سندن مستفيد اولان بعض ارباب مرامك افادات ومستدعيات واقعه‌لرى معلل بالاغراض ايدوكنى آكلامامقده و ايجاب حال ومصلحتى دوشونه‌مه‌مكدن ايلرو كلمش اوله‌جغى ظن اولنور.

برده « بوحاللر، بو مركزدن بيلديرلمكده وبرقلمدن چيقمكده اولديغى حالده بومباينتك وقوعنه سبب نه‌در» ديوحقلى برسؤال ايراد بيورلمشدر.

واقعا بوحاللرى بيلديرن مركز برايسه‌ده قلم برد‌كلدر. اول امرده حقيقت حالى عرض وتصوير ايدن قلم، شمديده او

حقيقتى ميـدانه قويان قلمدركه بوقلمك بياناتنده اصـلا مباينت يوقدر. مباينت واقعه تحقيقسز، تأملسز وحتى نتيجه‌سز اوله‌رق برطاقم اشعارات بيهوده ايله اذهان عاليه‌يى تغليط ايدن قلمدركه بونكده مسئوليتى صاحبنه راجعدر.

گچن سنه جواباً شرفتسطير بيورلمش اولان فى ٤ جماذى الاخر سنه ٩٩ تاريخلو امرنامهٔ اصفانه‌لرى دخى يالكز لازستان متصرفلغنه تبليغ ايديلوب بوبابده ارضروم ولايتيله اصلا مخابره ايدلمديكى طربزونه مواصلت چاكرانه‌مدن صكره بالمناسبه اجرا ايديلن تحقيقـاتدن آكلاشلمشـدر. بناءً عليه درحال لازسـتان متصرفلغندن تأكيداً استعلام اولنديغى كبى ارضروم ولايتنكده بوبابده‌كى رأى ومطالعه‌سى استفسار اولنه‌رق مذكور متصرفلقدن كلن جواب، لفاً تقديم قلندى.

ارضروم ولايتى دخى ايجاب ايدنلرله مخابره ايتمكده اولديغندن نتيجه‌سنى بالقينده بيلديره‌جكنى جواباً بانلغراف اشعار ايلمشدر.

لازستان متصرفلغنك مذكور جوابنامهٔ ملفوفنده‌ده آلتى اوستنه بكزه‌مز برعجائبلك مشاهده بيوريله‌جقدر.

مع مافيـه رأى قاصرانه‌مه قالورسـه بو بابده نه ارضروم ولايتيله مخابره‌يه حاجت واردر، نه‌ده تحقيق ايچون طرفنـدن مأمور كوندرمك لازمدر. چونكه صيفاً وشتاءً ناحيهٔ مذكوره‌يه كيدوب كله‌جك يول اولماديغى معلومدر.

اورایه مخصوص یکی بر یول کشادلی بحثنه کلنجه اولا : محققدرکه ناحیهٔ مذکوره اهالیسی خوپه ساحلنه اینه‌بیلمك ایچون یالکز باشلرینه یکرمی بو قدر ساعتلك بریول کشادینه مقتدر اوله‌مازلر.

ثانیاً : مقتدر اوله‌بیلسه‌لر بیله داخلیه نظارت جلیله‌سندن شرفوارد اولوب صورت مخرجه‌سی لفاً تقدیم قلنان ١٤ شباط ٩٨ تاریخلو تحریرات علیه‌ده مصرح اولدیغی وجهله حدوددن یکرمی بوقدر ساعت بروده واقع ریزه ساحلندن بیله داخله بویله اوزونجه بر یول دکل، حتی قریه‌لر بیننده یاپیله‌جق طرق خصوصیهٔ عادیه‌نك دخی آناطولی استحکامات قومیسیونیله قبل المخابره آچلمامسی مقررات باب‌عالیدن‌در. بوجهتله حدود باشنده اولان خوپه‌دن ینه داخله‌کی حدوده منتهی اولمق اوزره بویله بریولك کشادی جهت عسکریه‌دن قطعا تجویز بیورلماز.

ثالثاً : وقف ناحیه‌سنك اوته طرفنده واقع و ارضروم ولایتنه تابع اسپیر قضاسی ناحیهٔ مذکوره‌یه پك قریب و یولی‌ده دوزدر. بناءً علیه موقعاً اورایه مناسبت تامه‌سی درکار ایکن مجرد برقاچ کیسه‌نك خاطریچون تکلیفات عظیمه اختیاریله ساحلدن داخله یول آچمقده برکونه محسنات تصور ایده‌میورم.

ناحیهٔ مذکوره درت سنه مقدم تشکیل قلندیغی ومعاشات ومصارفاتی محلنجه تسویه اولندیغی حالده شمدی‌یه قدر موازنه‌لره

قونلماسی نه‌دن نشأت ایلدیکی امرنامهٔ ریاستپناهیلرنده محرر اسئله جمله‌سندندر. ایمدی بوراسی رفاقت عاجزانه‌مله صامسونه کلن عزتلو دفتردار افندیدن صورلدقده « سببنی بیلمه‌م؛ فقط اراده‌سی استحصال اولنمامش اولدیغیچون سلفلرم موازنه‌یه ادخال ایتمه‌مش اولدقلرینی محاسبه قلمی افندیلری سویلیوردی » جوابنی ویرمشدر. باقی . . .

صامسون ٢٨ مارت سنه ٩٩

عریضه

طربزون ولایتنك واردات عشریه‌سیلکن طقسان وطقسان اوچ وددرت سنه‌لری دخی بوسنه‌کی کبی امانةً اداره اولنمشیدی.

آنجق بواداره، ولایات سائره‌ده معروف اولان واعشار تعلیماتنده کوستریلن صور تعشیریه‌دن هیچ برینه مماثل و مشابه اولمایوب اویله بأم بشقه بر صورت اداره ایدی‌که بواداره مطلقا یا زراعك ضررینی، یاخود خزینهٔ جلیله‌نك خسارینی مؤدی ایدوکندن اولا مشروع دکلدی. ثانیا: امر تحصیلی تصعیب ایدز وبلکه درجهٔ استحاله‌یه واردیرردی.

چونکه موسم تعشیرك حلولنده تعیین اولنان تخمنلر اکثریا محصولات ترلادن قالقدقدن صکره یا اوسنه اکلمش اولان ترلالرك باشنه کیدوب « بوترلاده شو قدر شی حاصل اولدی »

دیه‌رك و یا کویه واردقلرنده برقاچ کشی طوپلایوب هرکسك نقدر محصولی اولدیغنی آنلردن تحقیق ویاخود محصولك موضوع اولدیغی محللری کشف ایده‌رك بویله بر تخمین عادی ایله اکتفا ایدر کیدرلردی.

بوکشف و تخمین معامله‌سی دخی خیلی زمان سوره‌رك اعشار مأمورلری یاپه‌جقلری دفترلری، حتی سنه‌سی ایچنده یاپوب حکومت محلیه‌یه ویره‌مزلردی.

صکره‌ده حکومت مأمورلری بو دفترلر موجبنجه خلقدن حقوق عشریه‌یی طوپلامغه باشلارسه‌ده چونکه بو حوالیده ذخیره‌ذاتاً قیمتلیجه اولدیغندن مأمورلرعشری آرادیجه قدرفقرای اهالی النده، آووجنده نه وارسه یا ییمش ویا صاتمش بولنوردی.

بناءً علیه سنه‌دن سنه‌یه واردات عشریه‌دن اهالی ذمتنده اداسی مشکل برچوق بقایا تراکم ایدر قالیردی.

صکره اهالیٔ مرقومه ذخیرهٔ عشریه‌یی عیناً اوده‌مکدن صحیحاً اظهار عجز ایله سنه‌سی کچدکدن صکره آنی بدل تحویله، حکومتی مجبور ایدر.

ذخیرهٔ مذکوره برکره بدله تحویل اولندی‌می؟ آرتق سنین سابقه بقایاسی صره‌سنه کچه‌رك اونودولور کیدردی.

شویله که: فی ١ مایس سنه ٩٥ تاریخیله مورخاً مالیه نظارت جلیله‌سنه تقدیم ایتمش اولدیغم عریضهٔ مفصله‌ده دخی

بیان ایتدیکم وجهله اشبو اصول مضره‌نك ثمرهٔ سیئه‌سی اوله‌رق تاریخ مذکورده کچن سنه‌لر اعشار مالندن اهالی ذمتنده اون درت ملیون کسور غروش نقد ایله درت بش یوز بیك کیل آستانه و آلتی یدی یوز بیك قیه ذخیره و حبوبات متنوعه وار ایدی‌که زمان چاکرانه‌مده وقوعبولان اقدامات فوق‌العاده ایله بقایای مذکوره‌نك چوغی تحصیل اولندی.

ایشته چاکرکمینه‌لری، طربزونه‌مواصلتله برابر صحیحاً موجب حیف واسف اولان شو حاللره‌واقف اولوب تاریخی کوستریلان عریضهٔ مذکوره‌مدن اول و صکره دخی متعدد عریضه وتلغرافلرله وبرکره‌ده مجلس ادارهٔ ولایت مضبطه‌سیله ذخیرهٔ عشریه‌دن خیلیسنك نظامیه آنباریله دردنجی اردوی همایون مرتباتنه وماعداسنك فروختیله اثمان حاصله‌سنك ینه تخصیصات عسکریه حوالاتنه وباخصوص مالیه خزینهٔ جلیله‌سنك بعض مستقرضاتنه قارشولق طوتلدیغی امری آلندی. چونکه اسکی اداره کبی اداره اولنورسه بونلردن هیچ بریسنك تمامیله اجراسی یعنی حقوق عشریه‌یه وقتیله دسترس اولنه‌میه‌جغی جهتله کما هو المطلوب عیناً ذخیره اعطاسی‌ده حوالات مهمهٔ مذکوره‌نك تسویه وایفاسی‌ده قابل اوله‌میه‌جقدی. بونك‌ایچون‌ولایت اعشار مفتشی‌عزتلو احمد مختار افندی دخی حاضر اولدیغی حالده مجلس ادارهٔ ولایتجه عریض وعمیق تذکر و تدقیقدن صکره ایجابات

والجاآت موقعيه ايله متناسب و حال و مصلحته وقانون دولتـه موافق ومناسب بر صورت اداره قرارلشديريلوب موجبنجه قلمه آلنان قرارنامه‌نك بر نسخه‌سي‌ينه نظارت مشارالیهایه تقديم ايدلدى. صورت مقرره، اوراقك‌ده تحت تصويب و تصديقنه آلديرلدقدن صكره كيفيت هم اداره ايچون انتخاب وتعيين اولنان مأمورلره، همده مطبوع ورقه‌لرله ووسائط سائره ايله عموم اهالئ قرايه اعلان وتفهيم قلندى.

تعريفنامهٔ مذكورك مندرجاتى بوبابده مؤسس اولان نظامات سنيه‌يه موافق وخزينهٔ جليله‌نك‌ده، اهالينك‌ده حقوق مشروعه‌لرينى كافل اولمقله برابر بو صورتده هم تعشير هم تحصيل ايشلرينك ايكيسيده بردن اجرا قلنمش اوله‌جغندن طقسان سنه‌سندن برى حالا سورينوب كيدن بقايا كبى اهالى ذمتنده حبهٔ واحده قالميه‌جغنه هركسجه امنيت و هله حقلرينه راضى اولان اهاليجه بو قراردن طولايى صحيحاً فوق‌الغايه ممنونيت ومحظوظيت حاصل اولمشيدى. بوكاده، نفس طربزونه مربوط بر ايكى ناحيه‌دن بشقه طربزون سنجاغنك هرجهتده بو اصول معدلت شمول مظهركمال حسن قبول اولوب موجبنجه امر تعشيرك صورتياب حصول اولماسى دليل كافيدر.

حالبويله ايكن منافع شخصيه‌لرينى شرعاً وعقلاً وتجربةً مضرتى ثابت اولان تخمين مجرد اصولنك دوامنده آرايان بعض

كيسه‌لرى، چاكر كمينه‌لرينك بو دفعه مصالح اسكانيه واصلاحات انضباطيه ايله امور تحصيليه‌يه باقمق ايچون ولايت اسكان مهاجرين مأمورى واعشار مفتشى وتحرير ميزى افنديلر بنده‌لرينى استصحاباً بعض ملحقات ولايتى دوره چيقديغمى متعاقب مذكور اصول متخذهٔ سالمه‌يى اخلال ايچون نصل تشبثات مفسدتكارانه‌ده بولندقلرى ويك غريب اوله‌رق بو ايشده.. . مأمورلرندن دخى بعضلرينك ايشه قاريشمه‌سندن نه كونه استفاده‌يه قالقشدقلرى وبرده اصول سالمهٔ مذكوره‌نك تفصيلاتى، صورتلرى لفاً عرض وتقديم قلنان اوراق مطالعه‌سندن بالاطراف محاط علم كائنات شمول جناب نظارتپناهيلرى بيوريلور باقى.

فى ١٦ تشرين اول سنه ١٢٩٥

عريضه

واردات عشريه‌نك تأمين حسن اداره‌سى حقنده استفسار مطالعه‌يى حاوى تسطير بيوريلان فى ٢٤ مارت سنه ٩٨ تاريخ و٥١ نومرولى تحريرات عليهٔ جناب نظارتپناهيلرى و بالحواله ولايت اعشار واغنام نظارتندن ويريلان مذكره، مجلس ادارهٔ ولايتده مطالعه اولندى.

اشبو تحريرات عليه‌ده اعشار واغنام امانت بهيه‌سنجه متصور

اولديغى بيان بيوريلان ايكى صورتدن برنجيسى‌كه : بعدما معشر ومحررلر، عينى ونقـدى اعشارك تحصيلى وظيفه‌سيله مكلف طوتلمايوب وظيفـه‌لرينى يالكز محصولاتك اصلنى وعشرينى ثبت ايده‌رك دفترلرينى بلا تأخير اعشار اداره‌لرينه اعطايه حصر ايله اشـبو دفترلر موجبنجه تحصيلات ايتمك ايچون هر قضـايه عدد قراسيله دائره‌سنك وسعت وجسامتنه كوره اعشار واغنام رسومى تحصيلات عينيه ونقديه‌سندن يوزده مناسب مقدار عائدات ويرلمك اوزره لزومى قدر سوارى تحصيلدارلرى تعيين اولنماسى صورتيدر.

بادئ نظرده تسريع تحصيلدن عبـارت اولان مقصـدك حصولنى تأمينه كفايت ايدر كبى كورينورسه‌ده تجارب فعليه، بو صورتك‌ده مقصد اصلينك حصولنه عدم كفايتنى اثبات ايدر.

چونكه اعشار اداره‌سى باشلوجـه ايكى درلو سوء استعماله اوغرايور.

اولا : معشر ومحررلر، حاصـلاتى طوغرى تعشير وتحرير ايتميورلر؛ صكره‌ده تحصيلاتنه اعتنا ايتميوب عشرك ايفاسنى زراعك يد اختيارينه براقيورلر، وقتيله آراميورلر. اهالى‌ده همان على الاكثر فقرا اولديغنـدن يدلرنده‌كى ذخيره‌يى آز مدت ظرفنـده صرف واستهلاك ايديورلر. حتى دكل يدلرنده قالان عشرى تماماً ويره‌بيلسونلر، بالآخره آج ومحتاج اولدقلرندن بحثله دائما حكومتدن استعانه ايده‌رك ذخيرۀ مستحصله‌نك‌ده برقسمنى تعويضاً آليورلر .

آنكچون اول باول تعشير وتحريرده وقوعبولان سوء استعمالی منع ايله خزينهٔ جليله‌نك حقـوق مشروعه‌سنی ايادئ كسـتم واختلاسـدن قورتارمغه برچاره آرامق لازم كلوركه بوحالده تحصيل ماده‌سی ايكنجی درجه‌ده قالور.

زيرا كوريلوركه معشر ومحررلرك آره‌صره ميدانه چيقابيلان سـوء استعماللرينی تحقيق ايله محاكمـه‌لرينی اجرايه مأمورين ومجالس موجوده، عادتا وقت بتشديره‌مديكندن اكثريا ايشلری اوزايوب كيدييور.

سوء استعماللری ميدانه چيقميانلرك دخی ياپدقلری يانلرنده قاليور. آره‌ده ايسه هم ضعفای اهالی وهم خزينهٔ دولت متضرر اوله‌رق اعشارك اصـول ادارهٔ حاضره‌سی يالكز بعض مرتكب كوچك مأمورلرك ايشنه يرايور.

ايشته بو بداهت درجه‌سنده برحقيقتدركه انكاری غيرقابل وفقط اصول حاضره‌نك بقاسی تقديرنده اصلاحی ده مشكلدر.

زيرا كرك شمديكی كبی موقت اولسون كرك اشبو تحريرات دولتلرنده كوسـتريلان صورت ثانيه‌ده‌كی كبی دائمی اولسـون استخدامنه لزوم كورينان جزئی معاشلی يوزلرجه معشر ومحررلرك هيچ بريسی ارتكابه ميل ايتمز وطريق غير مشروعه كيتمز ديه كيمسه تأمين ايده‌مز.

حالبوكه اصل روح اداره، بونلرك يدنده‌در.

ايمدى ادارۀ اعشارك روحى بومقوله جزئى معاشلى كوچك مأمورلرك النده اولدقجه اولا امر تعشيرى سوء استعمالدن وحقوق صحيحۀ خزينه‌يى ايادئ كتم واختلاسدن قورتارمق اصلا قابل اولەماز .

نته‌كم : بونجه سنه‌لردن برو بونجه ولايتلرده جريان ايدن معاملات، اشبو افادۀ عاجزانه‌مك صدق وصحتنه دلالت ايدر.

ثانياً شمديكى حالده تحصيل وظيفه‌سيله مكلف طوتيلان معشر ومحررلر، بووظيفه‌يى ايفا ايديورلر ظن اولنورسه اوده طوغرى دكلدر .

چونكه آنلر بووظيفه‌يى ايفا ايتسه‌لر وياخود ايده‌بيلسه‌لر ومافوقلرنده‌كى مأمورين عشريه دخى شو وظيفه‌يى تماماً ايفا ايتديرمكه چالشسه‌لردى هريرده نقدى وعينى حاصلات عشريه‌دن بو قدر بقايا قالمازدى.

محقق بيلنملى دركه كوچك بيوك مأمورين عشريه‌دن هيچ بريسى عادتا كندوسنى وظيفۀ تحصيل ايله مكلف بيله طانيمايور.

واقعا مأمورين مومى اليهم بووظيفه‌لرينى انكار ايتميورلرسه‌ده هيچ بريسنك او وظيفه‌يى تماميله ايفا ايتديكى كوريله‌ميور .

بديهيدركه حكومتك معاونت فعليه‌سى منضم اولمادقجه بومثللو استعمال نفوذ وقوته محتاج اولان ايشلردن هيچ بريسى تمشيت پذير حصول اوله‌ماز .

بناءً علیه مأمورین عشریه‌که وظیفۀ تحصیل ایله‌ده مکلفدرلر قائممقاملر، متصرفلر کبی مأمورین حکومتك معیتلری دیمکدر. علی الأکثر تحصیله متعلق ایشلرینی منحصراً مأمورین حکومته کوردرمك ایستدکلرندن بالطبع آره‌لرنده بینونت واختلاف حاصل اولیور.

مأمورین حکومته صورلدقجه اعشار مأمورلرینه واعشار مأمورلری صیقشدقجه‌ده مأمورین حکومته عطف قصور ایدرلر. شو صورتله هر ایکی طرفده کندولرینی بحق معذور کوسترمکه چالشدقلرندن صکره ایشی براقوبده بونلردن هانکی طرفك شایان مؤاخذه اولدیغنی تدقیق وتحقیق ایله‌اوغراشمق لازم کلییور.

ایشته ظن عاجزانه‌مجه اشبو تشتت اداره، پك چوق ایشلری سکته‌دار ایدییور. اوسببدن ناشی حکومتك معاونت فعلیه‌سندن بالکلیه استغنا قابل اولمایان اموردە توحید اداره، مطلق الوجوب حکمنده‌در.

زیرا نظارت مشترکه تحتنده اولان مأمورین ایله سائرلری آره‌سندن شو تضاد افکاری قالدیرمغه حکم قانوندن زیاده حسن اخلاق لازمدر. بوده هرقوله میسر دکلدر. سوزك طوغریسی بودر.

شوراسی‌ده وارکه اهالیمز، اویله معشر تحصیلدار سوزینه پکده قولاق آصماز. بردفعه‌ده برضبطیه نفرینك کوره‌بیله‌جکی

ايشی، اون دفعه‌ده اون معشر ویا تحصیلدار كوره‌مز. اكثر خالقمز جاهلدر. نصلسه ضبطیه قیافتنده اولنلرده بشقه بر نفوذ ومهابت كوردكلری ایچونمی؟ نه‌دن ایسه ضبطیه‌لره انقیاد، تحصیلدارلردن زیاده‌در. تحصیلاتك اسباب مانعه‌سندن بریده بودر دنیله‌بیلور.

تحصیلدارلر یانلرینه ضبطیه آلمادقجه چوق دفعه بر ایش كوره‌مامالری دخی افادهٔ عاجزانه‌مك صدقنه دلیلدر.

آنكچون تحصیلدارلری ضبطیه‌لردن فرقسز برزی وقیافته قویمادقجه تحصیلدارلردن ضبطیه‌لر قدر استفاده غیر ممكن كبی‌در.

تفصیلات مبسوطه تحریرات علیهٔ نظارتپناهیلرنده مبحوث عنها اولان صورت متصورهٔ ثانیه‌نك دخی حصول مقصدی تأمینه عدم كفایتی ایچون دلیل دیكر ایرادینه حاجت براقمامشدر.

بناءً علیه بوبابده برشق ثالث دوشونمك لازم كلوب لدی التذكر اسلم طریق اولمق اوزره ولایت اعشار واغنام نظارتنك مذكرهٔ ملفوفه‌سنده كوستریلن مقطوع صورتی خاطرلره تبادر ایتمشدر.

اعشار حاصلاتنك بدله تحویلیله اراضی اوزرینه طرح وتوزیعی صورتنك كه اوچ سنه‌دنبرو نفس قسطمونی قضاسنده نمونه اتخاذ ایدلمشدر. حسن اداره‌یه مقارنتی شرطیله كرك منع سوء استعمالات، كرك سرعت تحصیلاتجه صور تعشیریه‌نك كافه‌سنه رجحانی فعلاً ومادةً ثابتدر.

نقط معلومدرکه بونك‌ده تعمیمی برآز وقتـه محتاج اولوب شمدی امر واراده بیورلسه دخی بوسـنه ایچون اجراسی قابل دکلدر.

بونکله برابر خزینهٔ جلیله‌، ارکج شو اصول محاسن شمولی قبول وتعمیم بیوره‌جغنده اصلا اشـتباه یوقدر؛ چونکه بوندن بسـیط، بوندن مفید بر اصول اداره ممکن ومتصـور اوله‌ماز. باخصوص قسطمونی ولایتنك هر طرفی بو اصـول مضبوطه‌نك اجراسنه مستعد ومساعددر.

بوحالده تعشیر مصارفندن دخی خزینهٔ دولت سنوی کلیتلو برمبالغ اسـتفاده ایتمش ومأمورین حکومتك بلکه یوزده آلتمش درجه‌سنده مشاغل حاضره‌سی آزاله‌رق آنلرده سائر ایشلره دها ایی باقمغه وقت بولمش اولورکه بوده جداً نظر دقت واعتنایه آلنمغه شایاندر.

واقعا بروجه‌آتی دها برصورت متبادر خاطر اولیور؛ لکن بوده بالکز تحصیل وظیفه‌سنی منحصراً مأمورین حکومته تحمیل ایدرك اعشارك معاملات تحصیلیه‌سنجه اصول حاضره‌ده موجود اولان تشتت اداره‌یی منعدن بشقه برشیئه خدمت ایده‌مز.

مقصود اصلی ایسه امر تعشیرده‌کی سوء استعمالیده منع ایتمکدر. مع مافیه هیچ دکلسه بوصورتك قبولی تقدیرنده جبایت اعشار مادهٔ معتنابهاسی اولسون فی الجمله تأمین وتوثیق ایدلمش اولور.

شويله‌كه اعشار مأمورلرى يالكز تحرير وتعشير وظيفه‌سيله مكلف طوتيله‌رق امر تحصيلى منحصراً وكلياً ناحيه مديرلرى وقضا قائممقاملرى ايله لوا متصرفلرينه حواله ايتمليدر .

اعشار مأمورلرى اعشارى تحرير ايتدكجه بلا تأخير دفترلرينى تابع اولدقلرى حكومته ويرملى ومعاملات تحصيليه‌يه اصلا قارشماملیدر .

اعشار مأمورلرى يالكز تعشير دفترلرينى ياپوب بونلرى قاعدهٔ قديمه‌سى وجهله اعشار واغنام مأمورلرى لوا اعشار واغنام مديرلرينه، آنلرده ولايت اعشار واغنام ناظرينه، ناظر دخى اعشار واغنام امانت بهيه‌سنه كوندروب تحصيلات واقعه‌نك قيود يوميه‌سنى قضا مال مديرلريله لوا محاسبه‌جيلرى طوتملى . هر آى اعشار واغنامه مخصوص تحصيلات جدوللرينى دخى مال مديرلريله لوا محاسبه‌جيلرى ياپوب لازم ايسه لوا اعشار واغنام مديرلرى و ولايت اعشار واغنام ناظرى واسطه‌سيله، وواسطه‌يه لزوم يوغيسه ولايتك تحريراتيله امانت مشاراليهايه تقديم ايدلمه‌ليدر .

معلومدركه اعشار مأمورلرينى اك زياده اشغال واحلال وظيفه‌لرينى‌ده اشكال ايدن شى، معاملات يوميهٔ تحصيليه قيدلرى اولوب نظارت جليله‌لرينى جداً تأمين ايده‌بيليرمكه اليوم بو معاملات، هيچ برقضاده وبلكه لوالرده بيله يوليله وتماميله جريان ايتميور .

سببده بودركه طلب بيوربلان جدوللر وقتيله آلنه‌ميور.

ايشته اعشار مأمورلرندن وظيفهٔ تحصيل، آلنوب حكومت مأمورلرينه نقل ايدلديكى كبى تحصيلاتك معاملات قيديه‌سى دخى بالطبع قضا مال مديرلريله لوا محاسبه‌جيلرينه انتقال ايده‌رك اعشار مأمورلرينك ايشى زياده‌سيله خفيفله‌شه‌جكدر.

بونك ايچون قضا اعشار مأمورلريله لوا اعشار مديرلرى‌كه شمدى قرايى طولاشمغه پك آز وقت بوله‌بيلورلر اول حالده گشت‌وگذاره دها زياده اختلاس وقت ايده‌جكلر. بوجهتله ارباب غيرت وحميتدن آدملر اولوبده اشبو وظيفهٔ تفتيشى لايقيله ايفا ايدرلرسه شمديكى قدر اختلاسات و سوء استعمالات وقوعنه ميدان ويرمه‌مش اولورلر.

فقط بوحالده قضا ولوالرده‌كى اعشار كتبه‌سنك‌ده ايشلرى آزالوب مال مديرلريله محاسبه‌جيلرك ايسه ذاتاً حددن آشقين طاشقين اولان مشاغل حاضرهٔ يوميه‌لرى فوق‌العاده آرته‌جقدر. بونك ايچون اليوم قضالرده موجود و مستخدم اولان اعشار باش كاتبلرينى قضا مال مديرلرى رفاقتنه ويرمكله برابر مجدداً دها برر كاتب ويروب اعشار اداره‌لرينه قالان سائر معاملات قيوديهٔ عشريه‌يى رؤيت وتسويه‌يه‌مأمور ايتملى. لوا مركزلرنده‌ده اعشار واغنام مديريتلرنده مستخدم ايكنجى كاتبلرله اوچر يوز اللى‌شر غروشلى دها برر كاتب لوا محاسبه قلملرينه ويرمليدر.

اعشار مأمورلريله صرف معاملات تعشيريه ايچون معينلرنده قاله جق كاتبلرك موسم تعشيرك غيرى وقتلرده بوش طورمالرى جائز اوله مايه جغندن اولوقت بونلر دخى معاملات تحصيليه ده مأمورين حكومته معاونت ايده بيلورلر.

فقط بونلرك شو معاونتى، فوق العاده برشى ديمك اولوب مأمورين حكومت، اشبو اعشار مأمورين وكتبه سى ايچون « خالى وقتلرنده بزه معاونت ايتمديلرده آنكچون ايشمز كيرو قالدى » ديرلرسه اصلا مسموع وملتفت اولمامليدر.

برده اليوم موجود ومستخدم اولان عساكر ضبطيه نك عددى صرف كندولرينه عائد اولان وظيفه يى بيله ايفايه كافى اولماديغندن اعشارك تحصيلاتى ايچون مطلقا آيروجه تحصيلدارلر استخدامى لابد ولازمدر.

آنجق بالاده دخى بالمناسبه عرض و بيان اولنديغى وجهله تحصيلدارلر، تحصيلدار قيافتنده اولدقجه اهالى بونلرى هيچه صايه رق بناء عليه مطلوب كبى ايش كوره مزلر. بوحال، فعلاً وتجربةً ثابت اولمش برحقيقتدركه انكارى قابل دكلدر.

او جهتله هم اعشار، همده رسوم اغنامى تحصيل ايچون هرقضانك وسعت وجسامتنه كوره تعيينى الزم اولان تحصيلدارلره برر مقدار مناسب معاش تخصيص ايديله رك كندولرينى ضبطيه زى و قيافتنه قويمالى. بومعاشلرى مصارف ضبطيه بودجه سى

خارجنده طوتیله‌جقسه‌ده مأمورین حکومتك تحت نظارت وادارەسنده اولمق اوزره قوماندەلرینی ینه ضبطیه ضابطانـنه ویرملی . آنلری استخدام خصوصنده سائر ضبطیه افرادندن تفریق ایتمه‌ملیدر .

بروجه بالا اعتراف اولنان نقصانیله برابر خاطره کلن شو صورتك اصول حاضره‌یه رجحانی مجلس ادارهٔ ولایتجه‌ده مصدقدر. هرایکی طرفك معاملاتنی سکته‌دار ایتمیه‌جك صورتده محاسبهٔ ولایت و اعشار نظارتی معرفتیله یاپیلان ترتیب جدید پوصله‌سی لفاً تقدیم قلندی.

اشبو پوصله‌نك ذیلنده‌کی میزاندن آکلاشلدیغنه کوره الیوم ولایتده مستخدم بالجمله اعشار و اغنام مأمورلرینك مخصصات سنویه‌سی برملیون آلتی یوز طقسان سکز بیك بشیوز قرق یدی غروشدر.

شو عرض اولنان ترتیب جدید ایچون تخصیصنه لزوم کوریلان مبالغ ایسه برملیون آلتی یوز اون ایکی بیك یدی‌یوز قرق غروشه بالغ اولوب عندالموازنه تخصیصات قدیمه‌دن سکسان بش بیك سکز یوز یدی غروش نقصاندرکه ولایت واردات عشریه‌سنك مقدار مخمن سنویسی بولنان اون سکز ملیون سکز یوز یکرمی یدی بیك غروشك یوزده سکز بچغی نسبتنده دیمکدر.

بو حسابجه مذکور ترتیب جدید مصرفی عموماً مصارف تعشیریه ایچون معین اولان حد نظامیه‌دن بیله یوزده بربچق آزدر.

باخصوص اشبو دائمی موظف تحصیلدارلرڭ اغنام رسومنی ده تحصیل ایدوب رسوم مذکوره ایچون بشقه تحصیلدارلر استخدامنه لزوم قالمایه‌جقدر. شو حالده اغنام رسومنڭ تحصیلی ایچون هرسنه صرف ایدیلن مبالغ دخی کار قاله‌جغی خاطره قیلندن اوله‌رق مجرد امره امتثالاً عرض اولنور.

رد و قبولی منوط رأی رزین اصابتقرین جناب نظارتپناهیلریدر باقی، . . .   قسطمونی   فی ٢٠ نیسان ٨٩

غزل

نه‌در بو اضطراب قلب؟ حمد اولسك رفاهك وار
وجودڭ یپرادیرسه‌ڭ نابجا بالله گناهك وار

نیچون مأیوس اولورسك بویله بیجا حالکه شکر ایت!
جهانده برسه خصمك بلکه بیکده خیرخواهك وار

عدو ممکنمیدر باش قالدیره پیش جلالکده
جهانی لرزه‌ناك دهشت ایلر تیر آهك وار

معین و ناصری طوغریلرڭ اللهدر شکسز
ایناممزسه‌ڭ دیمك عدل خداده اشتباهك وار

نه وار ایلرسه دشمن فتنهٔ دهر ایله استظهار
سنك کهف الامان حق کبی پشت و پناهك وار

طیانسون وارسون اعدای کمالك اهل تزویره
سنك ده التجا کاهك، الهك، پادشاهك وار

او آهندل نصل عادل کواه ایستر دها بیلم
رخ زردك، قان آغلار کوزلرك، آتشلی آهك وار

اك ادنی پایه‌سی باق! عرش اعلادن ده اعلادر
کوکل دیرلر سرای سینه‌ده بر تختکاهك وار

کوکلدن، دیده‌دن، نردنسه آرتق سری فهم ایتدم
حریم لی مع اللهه وارر بر کیزلی راهك وار

غزل

اول نکاه نازك عجب دلشکار ایدی
آهو کوز کده سحر حلال آشکار ایدی
نور سیهمی نه‌یدی رخکده؛ دکلدی خال
دور قمرده بنجه او برفتنه‌کار ایدی.
ایکلر طورردی رهکذرکده بیك اهل درد
تیغ تغافلکله جهان دلفکار ایدی
ناکام ایدی بنم کبی کام دل ایستین
اغیار نابکار، فقط کامکار ایدی

آخر ظهور خط ایله اولمش خللپذیر
اول حسن دلفروزکه پرتونثار ایدی
بلکه اولور وصالك ایله شمدی کامیاب
سری‌ده کیم تحسر ایله زار زار ایدی

غزل

فدانسین، نونهال حسن و آنسین آفت جانسین
کل‌عاشق، بلبل عاشقدر سکا براوزکه جانانسین
کلوب رقـاره دنیایی پرآشـوب ایلدك کتدك
یمانسین، بی‌امانسین، شوخ‌فتان، شور دورانسین
یرك واردر کوکلده، دیده‌ده کرچه کورنمزسین
عیـان ایچره نهانسین، برپری زاد ملکشانسین
بنی بزمکـده محروم تماشـای جمال ایتمه!
کوکل پروانه‌وش شمع رخ تابانکه یانسین
صبا زلف پریشـانه طوقنسه ای پری! شـانه
اولور پرشرحه دیر «حیفا ینه کاکل پریشانسین!»
عجب خار الم می ایتدی سری کوکلك آزرده
نیچون بلبل کبی صبح و مسا معتاد افغانسین

نطق رسمی [١]

افندیلر!

حکومتك علویتنی تصور ایده‌بیله‌جك « حکومت » دن عالی برکلمه اولسه‌یدی، اوکلمه «حکومت» ه علم اولوردی.

حکومتڭ نفسنده بودرجه متعالیدر.

بونکله‌برابر ارباب حکومتك وظائفی دخی حکومتك علویتی نسبتنده مهم وعالیدر.

تقدیر علویتندن‌عاجز اولدیغمز اشبوحکومت‌سنیه‌ڭ حکومت مسروعهٔ حضرت خلافتپناهیدرکه حکم سماوی ایله‌ده مؤیددر.

واقعا حاکم علی‌الاطلاق جناب اللهدر . لکن بزم حکمدار عالی تبارمزڭ، هم معزز برپادشاه، هم‌ده خلیفة اللهدر.

بوجهتله‌درکه، ذات علیالری کبیٔ، حکومت کبرالری‌ده عالی ومقدسدر.

ایشته شمدی اوقونان امر عالیڭ، اویله برپادشاه‌جامع المعالی‌نك حکم شریفیدرکه، مضمون منیفنه اتباعه‌ڭ دیناً وسیاسةً مجبورز.

چونکه طرف آلهیدن اطاعت اولی‌الامر ایله مأمورز.

محققدرکه، اقصای مطالب اولان رضاءاللهڭ رضای پاك خلافتپناهیدن بشقه برشی دکلدر.

---

[١] ٨ ربیع‌الاول و١٤ کانون‌اول ١٣٠٠ تاریخنده انقره‌ده ایراد اولنمشدر.

زیرا بزم متبوع مشروع مفخممز، ولی نعمت بی منتز، شوکتلو سلطان غازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك عنوان منشور خلافتپناهیلری، ظل الله فی العالمدر.

بناءً علیه مجموع مساعیمز، استحصال رضای خلافتپناهی‌یه مصروف اولمالیدر.

رضای پاك خلافتپناهی، عدل واحسان قواعدینی جامع اولان شریعت مطهریه تمسکله استحصال اولنور.

شرع وقانون، کفتین میزان اعتدالدر.

دنیاده، عقباده اعمالمز آنکله طارتیلیر.

بناءً علیه یدیمین همتمزده، شریعتی، یدیسار دقتمزده، قانونی طوته‌رق هرفعل وحرکتمزی آکا تطبیق ایتملی یز.

بوفکر ونیتله ایشه باشلایانلره جناب حقده توفیقنی رفیق ایدر.

توفیق الهی، رفیق طریق اولنجه منزل مقصوده وصول، آسان اولور.

الحاصل صلاح دین ودنیایه فوز وظفر ایسته‌ین، بو دائرهٔ منجیه‌دن اصلا خروج ایتمز.

ایشته بزه الزم اولانده بوراسیدر.

بووظیفه‌یی ایفادن‌صکره محصول مساعیمزك عندالناس مشکور اولوب اولمامسی مساویدر.

آنكچون شايد مساعيمزك مشكور اولماديغنى كورسه‌ك بيله، بوندن اصلا متأثر ومأيوس اولماملى يز.

زيرا خالقك عمومنى خشنود ايتمه‌يى آرزو ايتمك، محالى تمنى ديمكدركه عبثدر.

بزم خلقه، حقه قارشى بورجلو اولديغمز وظيفه‌يى ايفا ايده‌بيلديكمزدن وايده‌جكمزدن وجداناً امين اولمامز كافيدر.

باخصوص قلب انور همايونلرى، مشرق انوار الهامات اولان پادشاه حقائق آكاه افندمز حضرتلرينك نظر دقت شاهانه‌لرندن هيچ برمأمورك هيچ برحالى ستر وخفى دكلدر.

بناءً عليه وظيفه‌شناس برمأمور مقدم ومستقيم ايچون كيم نه‌ديرسه ديسون، شوكتمآب افندمز حضرتلرى آنى نظرمرحمت شاهانه‌لرندن اسقاط بيورمازلر.

كذران سن، كثرت تجارب، انسانه بيلديكنى اوكره‌در، فكرينى تنوير ايدر.

علو همتله خلوص نيت دخى صاحبنه جالب توفيقات وموجب نجات اولور.

بوسبيله‌دركه، بن دخى عجزمى اعتراف ايله برابر بوراده هريردن زياده دولت ومملكته حسن خدمتله طرف اشرف حضرت ولى نعمته جمله‌دن دعوات خيريه استجلابنه موفق اوله‌جغمى الطاف الهيه‌دن اميد ايلرم.

پادشاه رحيم وشفيقمز افندمز حضرتلرينك يگانه مقصد مقدس همايونلرى، بين الاهالى اجراى عدل وداد ايله تعمير بلاد وترفيه عباد قضيه‌سيدركه حكومتلركده علت غائبهٔ تأسسى بودر.

معارف ومعابرك تعميم وتنظيمى، تجارت وزراعتك توسيعى گبى مسائل مهمه، هپ بو واصلك فرعيدر.

ايمدى بو مقصد مقدسه خدمت، هم واجبهٔ ذمت، هم دارينده موجب نجات وسلامتدر. عكسى ده باعث خسران وندامتدر.

نصاب عقله مالك اولانلر شبهه يوق كه، شق اولى اختيار ايدرلر.

بناءً عليه عموماً مأمورين ولايت واركان مملكتى بو فكر ومقصدده متحد بوله جغمى وجمله‌سندن مظهر معاونت كامله اوله جغمى فطانت مسلمه‌لرندن مأمول ايلرم.

همان جناب حق، حبيب اكرمى حرمتنه عمر وشوكت شاهانه‌يى مزداد وجمله‌مزه توفيق آلهيسنى دائما دليل سبيل رشاد بيورسون، آمين.

تحريرات

عواطف جليلهٔ حضرت پادشاهيدن انقره ولايتى واليلكى عهدهٔ عاجزى‌يه توجيه واحسان بيورلمغله بوكره مركز ولايته

مواصلتله مستعیناً ومستنداً بتوفیق الله تعالی رؤیت امورموکوله یه بدأ ومباشرت اولنمشدر.

لله الحمد رفقای کراممك کافه‌سی افکار خیریهٔ حضرت خلافتپناهی‌یه واقف وآکاه ذوات فطانتسماتدن اولدقلری جهتله تلقیٔ وصایای عادیه احتیاجندن مستغنی‌درلر.

بناءً علیه اویولده کلمات زائده اتیانیله بیهوده تکثیر سوادی بی‌لزوم عد ایلرم.

بنده‌کزك رفقای کراممدن بالخاصه رجا ایده‌جکم برشی وار ایسه اوده مجرد احیای وطنه منحصر اولان مقصد مقدس حضرت ولی‌النعمتك تسهیل حصولی حقنده جمله‌مزك ایفاسنه بورجلو اولدیغمز خدمت صادقانه ووظیفهٔ خالصانه‌جه معاونت مخصوصه ودائمه‌لرینی اقبالخواه بی‌اشتباهلرندن دریغ بیورمامقدن عبارتدرکه بوکاده مظهریتمی، مشهود ومسموع اولان محاسن اخلاق کریمانه‌لری تأمینه کفایت ایدر.

همان جناب حق، جمله‌مزی امر الٰهیسندن اصلا منفك اولمایان رضای پاك حضرت خلافتپناهی‌یه موافق و احیای وطن مقصد مقدسنه متعلق آثار وخدمات ابرازینه موفق بیورماسی دعاسنك ایفاسیله اعلان مأموریت عاجزانه‌می حاوی اشبو تحریرات عمومیه تسطیر وتسییر قلندی باقی. انقره ١٢ کانون اول ٣٠٠

تحریرات

مجلس ادارهٔ لوانك فى ٥ تشرین ثانى ٣٠٠ تاریخلى مضبطه‌سى مطالعه‌گذار عاجزانه‌م اولدى.

لچن سنه سوق مامورلغنده و سائر خدمتلرده قوللانلمش اولان بعض کیسه‌لرك طقوز بیك بوقدر غروش استحقاقلرى، طریق عملیاتندن استثنا ایدیلان محلات، عملهٔ مکلفه‌سندن بدل نقدى اخذیله آلندمى؟ یوقسه امور نافعه تخصیصاتندنمى؟ نره‌دن تسویه‌سى لازم گله‌جکى حقنده استفسار رأى اولنیور.

اولا — اوامر ونظامات موجوده ایجابنجه عملهٔ مکلفه‌نك بهمه‌حال تسویهٔ طریق عملیاتنده استخدامى لازم گلیر. ایچلرنده بدلاً خدمت ایتمك ایسته‌ینلر اولورسه، آنلرك دخى بدل ایشلرینه گرك مأمورین حکومتك، گرك مهندسلرك مداخله‌یه حق وصلاحیتلرى یوقدر. او مقوله‌لر، کندى طرفلرندن بدل شخصى طوته‌رق عملیات طریقدن حصهٔ مصیبه‌لرینى او واسطه ایله یاپدیرمغه مجبوردرلر. بناءً علیه عملهٔ مکلفه‌نك برقسمندن بویله بدل آقچه‌سى اخذیله لزوملى، لزومسز قوللانیله‌جق یول مأمورلرى معاشلرینه تخصیص واعطاسى قطعاً جائز اوله‌ماز.

ثانیاً — کیفیت لزومى ولایت واسطه‌سیله نافعه نظارت جلیله‌سنه بیلدیریله‌رك اورادن امر ومأذونیت استحصال اولنمادقچه

بومثللو مأمورين موقته‌نك تعيين واستخدامى غيرى جائزدر . بوبابده ايسه شمدى‌يه قدر بويله برمخابره جريان ايتديكنه ، امر ومأذونيت آلنديغنه دائر ولائحه بركونه قيده ظفرياب اولنه‌مادیغندن مأمورين ومستخدمين مرقومه معـايش مبحوث عنهالرينك امور نافعه تخصيصاتندن دخى تسويه‌سنه بالضروره موافقت اولنه‌ماز. باقى ، ... انقره ١٩ كانون اول ٣٠٠

تحريرات

منافع صندوقلرى ايچون ٩٩ سنه‌سنده آلنان عشرالعشرك يرينه ١٣٠٠ سنهٔ ماليه‌سندن اعتباراً اعشارك سبعيله سبعك ربعى آلنوب ، ثلثانك مذكور صندوقلره و ثلثنك معارفك فضلهٔ مصارفنه قارشـولق اتخاذى حقنده مقدما باب عاليدن آلنان اوامر ساميه تعميماً الويهٔ ملحقه متصرفين كرامنه تبليغ وبوبابده كلن زيرى جدوللى ايضاحنامه دخى ارسال اولنمش ايدى .

بوكره محاسبهٔ ولايتدن ويريلن مذكره مألنه نظراً اعشارك سبعيله سبعك ربعى يرينه يوزده ايكى آلنمقده‌اولديغى آكلاشلمشدر. بو ايسه ارادهٔ عليه‌يه مخالف ومسئوليتى مستلزم ايدوكندن نسبت مقررهٔ مذكوره‌دن زنهار فضله برشى آلديرلمامسى وشمدى‌يه‌قدر وقوعبولان فضله تحصيلاتك سوء استعماله اوغرادلماماسى ايچون

برقطعه جدول عمومیسنك سریعاً تنظیم ایتدیریلوب ولایته کوندرلمسی لازم کلیر .

کذلك اول و آخر اجرا قلنان تبلیغات عمومیه‌دن معلوم عالیلری اولمش اوله‌جغی وجهله یالکز اعشاردن آلنه‌جق سبع وربعك ثلثانی منافع صندوقلرینه وثلثی ایله مسقفات ویرکوسنك یوزده آلتیسی نسبتنده آلنه‌جق حصهٔ اعانه، تماماً معارفك فضلهٔ مصارفنه عائد اولوب اشبو معارف عائداتنك دخی ربعی درسعادت مکاتب مختلطه‌سی مصارفیچون معارف نظارت جلیله‌سنه تقدیم قلنه‌جق ودیکر اوچ ربعی ولایت ولوا مرکزلرنده تأسیسی مقتضای ارادهٔ سنیه‌دن اولان مکاتب اعدادیه مصارفیچون آلیقونیله‌جق وبوندن بشقه بره بر آقچه بیله صرف ایدلمیه‌جکدر .

نظارت مشارالیها وزنه‌سنه عائد ربعك، هر آی نهایتنده تنظیم اولنه‌جق موضح حساب پوصله‌سیله برابر ارسالی وکوندرلدکچه ولایته‌ده معلومات اعطاسی لازم کلوب منافع صندوقلرینك حصهٔ مصیبه‌لری دخی بوبابده شورای دولتجه دردست تنظیم اولان نظامنامهٔ جدیدك نشر واعلاننه دکین قضا مال صندوقلرنده امانةً حفظ ایتدیریله‌جك وبوندن هیچ برمحله بر آقچه بیله صرف ایدلمیه‌جکدر.

تفصیلات مبسوطه، اولجه تعمیماً تبلیغ قلنان اوامر علیه‌نك

تفسیر وتأکیدندن عبارت اولمغله اول وجهله ایفای معامله‌یه همم علیه‌لری درکار بیورلمق بابنده .

انقره ۲۲ کانون اول ۳۰۰

عریضه

اعشار امانتنك افاده‌سیله شرفتسطیر بیوریلان فی ۲٦ تموز ۳۰۰ تاریخ و ۱۵۸ نومرولی تحریرات علیهٔ جناب نظارتپناهیلری مآل سامیسی، قرین ایقان چاکرانه‌م اولدی . فی ۱۰ تموز ۹۸ تاریخنده ولایات شاهانه‌یه شرفتسطیر بیوریلان تلغرافنامهٔ سامیٔ حضرت صدارتپناهیده حرفیاً شو فقرهٔ جلیله مندرجدر .

« بالجمله وارداتك حسن اداره ومحافظه‌سی مکلفیت ومسؤ-
« لیتی، برنجی درجه‌ده ولایتـه عائددر. اموال عشریه ایسـه
« واردات دولتك قسم اعظمی اولمق واعشار مأمورلری والی
« ومتصرفلرك معیت مأمورلرندن بولنمق ملابسه‌سیله اعشار ایشنه
« ومأمورلرینك انتخاباتنه متمادیاً نظارت ودقتله ایچلرندن عزلی لازم
« گلنلرك اعشار نظارتی طرفندن ویریله‌جك تقریر اوزرینه درحال
« اهل ومناسبلرینك تعیینی وحسب الایجاب بجایشی ایجاب ایدنلرك
« اجرای مأموریتلریله خزینه‌جه معاملهٔ رسمیه‌سی اجرا اولنمق
« اوزره مالیه نظارتنه‌ده اشعاری . »

ایشته حرفیاً نقل اولنان شوفقرهٔ جلیله، اعشار مأمورلرندن عزلی لازم کلنلرك اعشار نظارتی طرفندن ویریله‌جك تقریر اوزرینه یرلرینه درحال اهل ومناسبلرینك تعیینیله بعده خزینهٔ جلیله‌جه معاملهٔ رسمیه‌سی اجرا اولنمق اوزره نظارت جلیلهٔ اصفانه‌لرینه‌ده کیفیتك اشعاری خصوصنی آمر وبناءً علیه عزلی لازم کلن مأمورین عشریه‌نك یالکز ولایت اعشار ناظرینك تقریری اوزرینه عزل وتبدیللری حقنده هردرلو قیود مبهمه‌دن عاری وغایت واضح مأذونیت واسعه‌یی حاویدر .

چاکرلری دخی قسطمونی ولایتی والیلکنده بولندیغم وقت ولایت مذکوره داخلنده کائن . . . سنجاغی اعشار واغنام مدیری . . . افندی ایشنی کوجنی ترك ایله متصرفه وارنجه‌یه قدر بالجمله هیئت لوا ایله اوغراشه‌رق وخود بخود برطاقم حرکات ومعاملات غیر معقوله‌یه قالقیشه‌رق عادتا لوانك امور ادارهٔ عشریه‌سنی کلیاً سکته‌دار ایده‌جك حاللرده وباخصوص بعض سوء استعماللرده بولندیغی، کرك متصرفلغك ، کرك مجلس ادارهٔ لوانك وحتی بالذات مدیر مومی الیهك اشعارات متوالیه‌لرندن آکلاشلمغله ولایت اعشار مفتشی ثابت افندی لاجل التحقیق مخصوصاً . . . یه کوندرلمشدی . مفتش مومی الیهك اشعارات واقعه‌سی دخی مدیر مومی الیهك مدیریت مذکوره‌ده بقاسنی تجویز ایتدیرمیه‌جك صورتده اولمغله سالف الذکر فی ١٠ تموز ٩٨ تاریخلو تلغرافنامهٔ

سامئ حضرت صدارتپناهینك بالاده صحیفه پیرای ترقیم اولان فقرۂ جاپلەسیله ولایتلره اعطا بیوریلان مأذونیت قطعیه وصریحه‌یه استناداً ولایت اعشار نظارتنك تقریری وفضله اولەرق مجلس ادارۂ ولایتك تصویب وقراری اوزرینه مجرد وقایۂ مصلحت وصیانت، منافع خزینۂ دولت مقصدیله مومی‌الیه . . . افندی مأموریتندن عزل ایله یرینه الیوم جزائر بحرسفید ولایتی اعشار واغنام نظارتی باش کاتبی اولان علی رضا افندی اصالةً تعیین وکیفیتده برموجب امرسامی، بامضبطه نظارت جلیلۂ اصفانەلرینه عرض اولنمشدی، نقط مدیر معزول مومی‌الیهك اصل عزلنی ایجاب ایدن سوءحال وادارەسندن بشقه کندوسنه برده ساخته‌کارلق اسناد ایدلمش اولدیغندن یالکز بو ساختەکارلق مادەسندن طولایی‌ده استجوابنه لزوم کورینەرك بعدالعزل تحت استجوابه آلنمش ایدی .

مدیر مومی الیهك عزلندن تام ایکی آی صکره چاکرلری طربزون ولایتنه تحویل مأموریت ایتدیکم جهتله قسطمونیدن آیرلدم .

بونك اوزرینه اوراجه جریان ایدن معاملات تالیەدن ومحاکمەنك نتیجەسندن خبردار دکلم .

یالکز بودفعه شرفوارد اولان تحریرات علیه آصفانەلرندن آکلایورم‌که مدیر مومی‌الیه مادۂ مبحوث عنهادن تبریۂ ذمت

ایتمش . شوقدرکه خلفی علی رضا افندی ده امر سامی ایله اعطا بیوریلان مأذونیته استناداً بر وجه اصالت تعیین اولندیغی جهتله بالطبع تام معاش آلمش. بناءً علیه تام آلدیغی معاشك نصفنی استرداد ایچون ولایت مشارالیهایه یازلمش ایسه‌ده سلفی . . . افندینك عزلیله علی رضا افندینك تعیینی سالف‌الذکر فی ١٠ تموز ٩٨ تاریخلو تلغرافنامهٔ سامینك ویریلن مأذونیته مستند ایدوکندن «نصف معاشنك استردادی لازم گلمز» دیه مجلس ادارهٔ ولایتدن بامضبطه جواب ویرلمشکه بوجواب پك طوغریدر .

فقط خزینهٔ جلیله‌جه نصلسه بوجوابه قناعت بیورلمیه‌رق مأخوذات واقعه‌سنك نصفی مومی‌الیه علی رضا افندینك کندو- سندن ده بشقه‌جه طلب بیورلمش . اوده بروجه اصالت تعیین اولندیغندن وایفای وظیفه‌ده ایتدیکندن بحثله معاش مأخوذه‌سنك نصفنی رد ایتمسی حقنده موجب مغدوریت اوله‌جغی جوابنی ویرمش. نهایت بوعزل ونصب ، چاکرلرینك قسطمونی ولایتی والیلکنده وقوعبولمش دیو مومی‌الیه علی رضا افندینك آلدیغی معاشلرك نصفی بولنان ٥٩٢٥ غروشك طرف چاکرانه‌مدن تسویه‌سی مفسوخ شورای مالیه‌نك قراری وامانت مشارالیهانك افاده‌سیله اراده بیوریله‌یور .

مع هذا تفصیلات معروضه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله معاملهٔ واقعه‌نك امر ونظامه تمامیله موافق ومطابق اولوب علی رضا

افندینك خزینهٔ جلیلهجهده تصدیق اصالتی لازم کلوردی.

علی رضا افندی کبی اعشار ناظرلری ایچنده بیله عفت واهلیتجه امثالی نادر بولنان، والیوم ینه امورمعتنا بهای عشریهده مستخدم اولان بر ذاتك مدیریت مذکورهدن عزلی لایق دکل ایدی. نرهده قالدیکه بحق آلدیغی معاشك نصفی استرداد اولنسون.

چونکه سلفی ... افندینك سبب عزلی، جملهٔ مساویسندن بری اولان یالکز معهود ساختهکارلق مادهسی دکل ایدی. اصل عزلنی تعجیله سبب، سوء حال وادارهسی ایدیکه ... سنجاغنك امور ومعاملات عشریهسنی بالکلیه سکتهدار ایتمش ایدی.

نتهکیم معهود ساختهکارلق مادهسندن یقایی قورتاردقدن صکره دخی اعادهٔ مأموریتی، اعشار امانتندن مصرانه طلب اولنمشیکن خلف ذیشرفم بونی ینه ... یه کوندرمکه بروجهله موافقت بیورمامشلر. ایشتدیکمه کوره اك صکره ینه امانت مشارالیهانك اصراری اوزرینه بالضروره بشقه بر سنجاغه کوندرمشلردر. حتی علی رضا افندینك برچوق آیلر ... اعشار مدیریتنده قالماسنه دخی خلف چاکرانهمكده علی رضا افندییی مدیریت مذکورهده ابقا ایتمك ایستهمسی سبب اولمشدر.

آنکچون علیالاصول بر محکمهٔ نظامیهدن حکم اولنمادقجه

مفسوخ شوراى ماليه‌نك سالف‌الذكر امر سامى‌يه مغاير اولان قرار مجوثى بروجه ايله شايان قبول اوله‌ماز. باقى .

تجدد [*]

غبطه بخشاى قرون سلف اولان عصر همايون حضرت عبدالحميد خانى‌ده له‌الحمد والمنه هرشيده براثر تجدد، براثر حيات مشاهده اولنيوركه، اميد استقباله الك زياده قوت وتجدد اقباله الك زياده امنيت ويرن اسباب ظاهره‌دن برى‌ده بودر.

ايمدى بويله بر دور تجددده، بزم زوايا كزين سكون وعطالت اولمامز روامى‌در؟

مساعئ مجدانه‌سيله عدل و احسان. قواعدنى مجددانه وبلكه موجدانه بر صورتده اساسكير ثبوت و استقرار ايدن پادشاه عرفان پناهمز افندمزك اثر عاليسنه اقتفا ايتمه‌ينلر ايچون خيبت وخسران مقرردر.

بناءً عليه ناشر مدنيت، عنوان جليلنه بحقٍ سزاوار اولان غزته‌لركه، هم جهان معرفتك ترجمان بليغ‌البيانى، همده ناقل آثار وافكارى اولدقلرى امم فاضله‌نك برر مرآت صورتنماى دانش و عرفانى‌در، تجددات عصريه‌نك ايجابات والجاآتندن اولان ترقيات فكريه‌يه لائق برلسان ممدوح‌البيان ايله قارئلرينه وظيفهٔ

[*] انقره غزته‌سنه درج ايدلمشيدى .

تلقين صوابى ايفا ايتمزلرسه، شو قصور همتلرى حقاكه، عفو اولنماز برقباحت صاييلير.

ضياى معرفتك بويله كونش كبى اقطار عالمى نورلره غرق ايتديكى بركونده، بزده طريق فيض ترقى يه كيروب برآدم اولسون ايلرى آتمازسه‌ق، بزده آهنك عمومى يه تبعيتله حيات سياسيه‌مزى، نجات اساميزى محافظه اغورنده كيجه‌يى كوندوزه قاتمازسه‌ق بونك ضررينى ينه بز چكه‌جكز.

فضله اوله‌رق انظار اقران واخلافده‌ده منفوركورينه‌جكز!

شهريار معالى آثارمز افندمز حضرتلرى صلاح دين ودنيايى مترتب اولان ترقيات كماليه‌مزى تسهيل ايده‌جك هردرلو مساعداتى بى‌دريغ واحسان بيوريورلر.

بومساعدات سنيه‌دن بحقٍ استفاده يولنى طوتمايانلر حقيقةً آجينير!

ايشته بز، بوكوندن اعتباراً غزته‌مزى آثار قلميه وافكار منوره‌لريله قارئين كرامى كرچكدن مستفيد ايده‌بيله‌جك بعض ايادىٔ اقتداره توديع ومامورين حكومت واهالىٔ مملكتى ايقاظ ايده‌جك هردرلو حوادث و مباحثى سربستجه درج ايده‌بيلمك اوزره صحيفه‌لرمزده برقسم غير رسمى دخى تعيين ايلدك.

معلومدركه، مطبوعات، قانون دائره‌سنده سربستدر.

بناءً عليه حوادث و مباحث ممنوعه‌دن ماعدا صحتى تأمين

اولنەجق و اغراض ذاتیەدن سالم اولەجق هر درلو حوادث ومباحثه، غزتەمزك غیررسمی قسمندەكی صحیفەلری آچیقدر.

محترم قلملرینی، بوخدمت ترقی پرورانەیه وقف ایدن شرفلی محررلرمز ایسه اجرت نامیلەده بر شی قبول ایتمەیوب اشبو خدمت موجب المفخرتی بروجه فخری ایفا بیورەجقلرندن مطبعەمزك مصارف ضروریەسی چیقدقدن صکره كافۀ واردات صافیەسی اولجەده بالمناسبه بیان واعلان ایتمش اولدیغمز وجهله مکاتب ابتدائیەیه خواجه یتشدیرمك ایچون مركز ولایتده تأسیس وكشادی مصمم اولان دارالمعلمین مصارفنه قارشولق طوتیلەجقدر.

هیئت جدیدۀ تحریریەمز دخی داخل اولدیغی حالده مطبعەمزك وآچیلەجق مکتبك ادارەلرینی درعهده ایدەجك، وولایتمزده معارف عمومیەنك كرچكدن انتشاری اسباب ووسائلنی جداً تحری ایله ابراز آثار وطنپروری‌یه چالیشەجق برقومیسیونك‌ده تشکیلی مقرردر.

غزتەمزك اصلاحی و مطبعەمزك انتظامی ثمرەسی اولەرق بویله بر مکتب عالی وجوده كتیرمكه جناب حق بزی موفق بیوررسه، سایۀ شاهانەده مستغرق نعمتی اولدیغمز وطن عزیزه معناً ومادةً بر بیوك خدمت ایتمش اولورز.

بزه تقدیر عمومی‌یه مظهر اولەجغنده هیچ شبهەمز اولمایان

مسلك جدیدمزده ـــ الی ماشاالله ـــ ثبات ایله عهده وفامزی اثباته چالیشه‌جغز.

عموم طرفندن کوره‌جکمز رغبت نسبتنده‌ده غیرتمزی آرتیره‌جغمزده ایسه اشتباه بیورلماسون.

انشاالله تعالی صرف کویلولرکده آکلایه‌بیله‌جکلری برلسان بسیط ومفید ایله یا دیکر بر نسخه دها چیقارمق ویاخود اشبو نسخه‌مزك حجمنی بیولته‌رك بر صحیفه‌سنی کویلولره خطاباً یازیله‌جق بندلره تخصیص ایتمك نیتنده‌یز.

سعیك الندن برشی قورتلماز. چالیشانلری الله‌ده‌سور. عون خدایه مستند اولان، خائب وخاسر اولماز.

عریضه

اثر خامهٔ عاجزانه‌م اولان شرح عقائد ترجمه‌سنك بعض زوائدینی طرح، غوامضنی شرح صورتیله تلخیصی دخی سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده تیسرنمای حصول اوله‌رق «نقدالکلام فی عقائدالاسلام» نامیله تسمیه قلنمشدر.

محصول لیال تنهایی اولان اشبو کتاب فوائدنصاب، بوکره حضور عالیٔ نظارتپناهیلرینه تقدیم ایله شرفیاب اولیور.

کتاب مذکور، نور الهدی کبی بتون عالم اسلامیت

وانسانيتى ضيالنديران، اعتقاد پاك و فكر تابناك حضرت خلافتپناهيدن مقتبس برلمعهٔ حقيقتدر.

شايد، مقبول طبع مشكلپسندان امتاولماسه دخى اومارمكه يته خلوص نيتمله مأجورم.

باخصوص كوريله‌جك خطالرم، صاييله‌بيله‌جك قدر ايسه بوده بنده‌كز ايچون بيوك برشرف ومفخرتدر.

عندالتدقيق طبع ونشره سزا كورلديكى حالده على‌الاصول لازم كلن رخصتنامهٔ رسمينك لطفاً اعطاسنه مساعده بيورلمادى عاطفت جليلهٔ آصفانه‌لرندن مأمول ومستدعادر. باقى . . .

طربزون ولايتنده اميرلر قريه‌سى ٦ ايلول ٣٠٠

مضبطه

محاط علم عالئ جناب نظارتپناهيلرى بيورلديغى اوزره قسطمونى ولايتنك اكثر محللرنده وباخصوص سواحلنده بين الاهالى تكثر ايدن فرنكى علتنك اسباب اندفاعيه‌سى، دولتجه آرانيله‌رق بوندن اقدم سيار طبيبلر واجزاجيلر تعيين واعزام بيورلمش ايدى.

آنجق علت مذكوره ايله معلول اولانلرك اكثريسى قروى اولوب آره‌صره كويلرينه اوغرايه‌رق اوراده نهايت برايكى

گوندن زیاده طورمایان اطبانك كندیلرینه توصیه ایلدكلری تدابیر صحیه‌یه اعتنا و آلدقلری معالجاتی استعمال ایتمدكاری و صحیحلری سقیملرندن ممنوع اختلاط اولمدقلری جهتله اطبانك بو كزیشندن چندان استفاده اولنه‌مادیغی بالتجربه ثابت اولمشدر .

بناءً علیه كچنـده واردات بلدیه‌دن مركز ولایتـده بری ذكوره، دیگری اناثه مخصوص اولمق اوزره اوتوز یتـاقلق ایكی خسـته‌خانه انشـا و طبیب واجزاجی ذاتاً جانب میریدن موظف اولدقلری كبی مذكور خسته‌خانه‌لرك مصارف دائمه‌سی ایچون دخی كذلك مال صندوغندن شهری ۲۳۹۷ بچق غروش صرفنه بالاستیذان مساعدهٔ علیه استحصـال اولنمش اولمغـله اطرافده‌كی معلولین اورایه جلب و جمع ایله اصول صحیـه‌یه توفیقاً تداوی ایدلمكده وبشفاالله تعالی فائدهٔ كلیه‌سی كورلمكده‌در. برچوق نفوس بشریه‌نك صحت وسلامتی تأمین ایدن اشـبو اثر خیرك وجوده كلیشی، محضـا جملهٔ موفقیات جلیلهٔ حضرت پادشاهیدن اوله‌رق حقیقةً شایان تشكر وتحمدتدر.

شـو قدر واركه بو خسـته‌خانه‌لرده اوتوز یتاقدن زیاده بولندریله‌مادیغی كبی اوزاق محللرده اولان معلولین دخی بورایه كله‌مز. بناءً علیه فائدهٔ حاصـله دخی عدد مذكوره و محـال قریبه اهالیسـنه مخصوص اوله‌رق سـواحلده بولنان معلولین استفاده ایده‌مه‌مكده‌در.

حالبوکه معلولینك چوغی سواحلده اولوب بوسواحلده، جانب مبریدن موظف برطبیب ایله براجزاجی دخی وارایسه‌ده اولا: بونلرك کندی باشلرینه طولاشملرندن هیچ برفائده حاصل اوله‌ماز. ثانیاً: بر مدتدنبری اجزای موجوده‌لری توکنوب او جهتله کندولری دخی اینه‌بولی قصبه‌سنده بسط بساط استراحت ایده‌رك هیچ بر ایش کورمدکارینه بناءً هم بونلری اوراده بویله ایشسز طوردیروب‌ده کندیلرینه بیهوده معاش ویرمه‌مك، همده کوندن کونه چوغالمقده و نیجه نفوس بشریه‌یی چورتمکده اولان علت ساریهٔ مذکوره‌نك سرعت اندفاعنه جدی وحقیقی برچاره آرانمق اوزره مرکز ولایتده‌کی کبی اینه‌بولی قصبه‌سنده دخی بری ذکور، دیکری اناثه مخصوص اوله‌رق اوتوز بش یتاقلق ایکی خسته‌خانه انشاسی اهم والزم کورینور.

بوخسته‌خانه‌لرك مصارف انشائیه‌سیله یتاق و لوازم سائره اثمانیچون تخمین قلنان قرق اللی بیك غروش ایسه او خسته‌خانه‌لردن مستفید اوله‌جق قضالر دوائر بلدیه‌سندن تسویه اولنه‌بیلیر. طبیب ایله اجزاجی دخی ذاتاً موجوددر.

اجزای لازمهٔ طبیه‌ده، اوته‌دنبری طرف دولتدن ویریله‌یور.

بو حالده خسته‌لرك مصارف لازمهٔ سائره‌سی قالیورکه بوراده‌کینه قیاساً شهری ٢٣٩٧ بچق غروشه محتاجدر.

بوكون كنديلرى‌ده، كنديلرندن كله‌جك ذريتلرى‌ده حال تهلكه‌ده بولنان نيجه نفوسك تأمين سلامتى ايچون بوقدرجك مصارف شهريه‌نك دخى ضميمهٔ عاطفت سنيه اوله‌رق جانب ميريدن تسويه‌سنه مساعدهٔ سنيه شايان بيوريله‌جغنده كيمسه‌نك اشتباهى يوقدر.

مصلحت ايسه ذاتاً قابل تأخير وتأجيل اولمايوب نه قدر تسريع وتعجيل ايديليرسه اولقدر فائده بخش عموم اوله‌جغندن لطفاًومرحمةً اجراى ايجابنه مساعدهٔسريعهٔ جناب نظارتپناهيلرى سزاوار بيورلمق نياز مخصوصنه اجتسار قلندى باقى،

فى ٢٥ ربيع‌الاخر ١٢٩٩

مكتوب

سعادتلو . . . پاشا حضرتلرى وعائلهٔ محترمه‌سى حقنده واجبى ادادن بشقه بر خدمتده بولنمامش اولديغم حالده ينه برمقتضاى علوجناب، قوللكزى التفات عالئ عاطفتكستريلريله كامياب بيورديكز.

بولطف جليله قارشى، عمرم اولدقجه شكر وثنا ايتسه‌م دخى ربقهٔ رقيتى بار منتدن تخليصه امكان متصور دكلدر.

حسن نظر بنده‌پروريلرينك حق عاجزانه‌مده دوام فيض انعطافنه اميدبخش اولان بو معاملهٔ كريمانه وعاليجنابانه‌لرى،

بنده‌کزی باب احسانماً بلرنده الی‌الابد اسیر ایتمکله بویله بر بندهٔ لطفدیده‌نك ذمت حمیتنه مترتب، وظیفه نه ایسه آنی میسّراً ایفایه حصر وجود وبذل موجود ایتمك اوزره وجدانمله تجدید عهد و میثاق ایلدم. باقی،

بکتاشی درویشانیله درکاه شریفی حقنده بر لایحه

. . . . امتثالاً بوکره حاجی بکتاشی ولی قدس سره العالی حضرتلرینك درکاه شریفنه کلدك. درکاه مذکورك خدمتنه وقف وجود ایتمش قرق قدر بکتاشی فقراسیله مکرمتلو شیخ یحیی افندی و چلبی افندی ایله ملاقات ایلدك. ورود عاجزانه‌مزدن مقدم کرك فقرای مومی الیهمدن، کرك شیخ افندیدن شکایتی حاوی تلغراف و تحریراتلر دخی آلمشیدق. ذاتاً درویشان ایله شیخ یحیی افندی بیننده شمدی‌یه قدر دوام ایدن نزاع و اختلاف، یکی برشی اولمایوب مطالعه گذار عاجزانه‌مز اولان بعض اوراق مألّرندن مستبان اولدیغنه کوره بونزاع و اختلاف، شیخ مومی الیهك بورایه ورودینی متعاقب ظهور ایتمشیدی. بناءً علیه ایلروده تحویل لسان ایله شکایتك ماهیتنی دکشدیرمکه محل براغمامق ایچون هر ایکی طرفك اسباب شکایاتنی و باخصوص شمدی‌یه قدر بی طرف

طوران چلبى افندينك بو بابده‌كى معلومات ومشهوداتنى تحريراً سؤال ايلدك. جمله‌سندن بشقه بشقه آلنان مذيل جوابلرله بعض اوراق متفرعه لفاً تقديم حضور دقايق نشور جناب ولى النعميلرى قلندى .

. . . . . افندينك هر حالى محاط علم عالى اولماسيله آندن بحثه حاجت كورلمز. يالكز دركاه شريف مذكور ايله موجود درويشانك وچلبى افندينك احوال مشهوده‌سنى عرض وبيان ايله تحقيقات واجراآت واقعهٔ چاكرانه‌مزى حكايه‌يه ابتدار ايلرز. شويله‌كه :

دركاه شريف مذكورك طيش قپوسندن طيش حوليسنه كيرلديكى كبى صولنده اهل طريقك اصطلاحنجه آت اوى وصاغنده دركاه شريفك مالى اولان بعض طوار وصغيرلرك آغلى موجوددر. بوحوليدن كوچك برقپوايله ايكنجى برحولى‌يه كيريلور. بوحوليده دخى ميدان اوى، كيلاراوى، اتمك‌اوى، آش اوى، مهمان‌اوى ناميله اوچ دائره‌جك واردركه بواولرك هربرى برر بابانك تحت اداره‌سنده‌در. يانلرنده برر ايكيشرده درويشلرى بولنور. ميدان اونده‌كى بابا، ديكر بابالرك رئيسى ومقتدابهى صاييلور. مذكور اوطه‌لر معمورو آباداندر . يالكز بو ايكنجى حولينك جانب يميننده جنتمكان فردوس آشيان سلطان محمودخان عدلى حضرتلرينك بناكرده‌لرى اولان جامع شريفك طاشلرى صغوغه صيجاغه

طیانماز نوعندن اولماسیله وتعمیرات لازمه‌سنه دخی باقیله‌مامه‌سیله ایچنـه کیرلمسی تهلکه‌دن غیر سـالم بر صورتده مشرف خراب اولمش اولدیغی مع التأسف کورلمشدر .

بو حولیدن دخی بیوجك بر قپو ایله ولیٔ مشـارالیهك تربه‌سی بولنان باغچه‌یه کیریلور. بوباغچه‌، برمزارستان شکلنی آلمش ومنتهاسنده ولیٔ مشارالیهك واولاد کرامندن بالی سلطانك مکلف ومعمور تربه‌لری مبنی‌در . ولیٔ مشـارالیهك تربهٔ شریفلرینـه متصل اوستی قپالی بردائرهٔ نفیسـه دخی واردرکه بونده‌ده بر چوق مزارلر موجود اولمغله برابرجمله قپوسیله مقابر مذکوره‌نك بولندقلری محل بر دیوار ومخصوص قپو ایله تفریق ودرونی کوزلجه تفریش ایدلمش اولدیغندن شمدی اوراجقده جماعت ایله صلوات خمسه ادا اولنور. مذکور تربه‌لرك یان و آرقه طرفلری دخی غایت واسع باغچه‌لرله محاط جنت آسا برمحلدر.

درکاه شریف ایله مشتملاتنك درون و بیرونده‌کی نظافت وطهارت‌، حقیقةً امثالی اماکن مبارکه‌ده نادرکورلمش درجه‌ده اولماسیله درویشانك شو خدمتلری شایان تقدیر واستحساندر .

اوقات خمسه‌ده اذان شریف محمدی قرائت اولنور ودرکاهك مخصوص امامی بولندیغندن موجود درویشانك کافه‌سی مسجده بالمداومه جماعتله نماز قلنور.

دوریشانك مساکنی اولان حجراتی برر برر کوزدن

کچیره‌رك منکراتدن هیچ برشمه استشمام ایده‌مدك.

درویشانك، برسکوت وخاموشی ایچنده لیل ونهار خدمت مخصوصه‌لرنده دائم وقائم اولوب اوستلری باشلری عادتا ایمرهٔ نیله‌جك صورتده پاك ونظیفدر.

بعض کوردیکمز سفلی بکتاشی بابالری کبی بونلرده، محرمات ومنهیاته انهماکه دلالت ایدر هیچ برحال مشهود اولمایوب بالعکس شعار اهل سنت اولان نور ایمان یوزلرنده لمعان ایدییور.

بالذات شیخ افندیدن و سائره‌دن وقوع بولان تحقیقات عاجزانه‌مزه کوره شو کوردیکمز صلاح حال، یالکز بزم درکاهده بولندیغمز زمانه مخصوص بر تقیه‌دن عبارت اولمایوب بونلر، اوقات سائره‌ده ده تمازه مداوم، مواظب وظاهراً محرمات ومنهیاتدن مجتنب ایمشلر.

چلبی افندی‌یه کلنجه: مومی الیهك حاجی بکتاش قصبه‌سنده‌کی بیوت سائره‌یه نسبتله اولدقچه مکلفجه برقوناغی واردر. کندیسی هنوز اوتوز یاشنه وارمامش مزلف بردلیقانلی در. زی علماده بولنور وتحقیقه کوره تحصیل علم شریف ایله اوقات کذار اولوب شیخ یحیی افندی ایله درویشان آره‌سنده حدوث ایدن منازعات معلومه‌دنبری درکاه شریفه بیله اوغرادیغی یوغمش.

آناطولینك بعض ولایات متجاوره‌سنده بولنان حاجی بکتاش ولی محبانی، چلبی افندی‌یی اولاد عزیزدن اولمق حیثیتیله پك

زياده سرور و مخصوصاً زيارتنه كلەرك خيلى هدايا ونذورات كتيررلر ايمش .

چلبى افندينك پدرمانده اينجه عقار واملاكى‌ده بولنديغندن آنك وقت وحالى، دركاه شريفك شمديكى حالندن دها كوزلدر. دركاه شريفه كلن زيارتجيلرك چوغى‌ده چلبى مومى اليهك قوناغنده مسافر اولورلر ايمش.

دركاه شريفك (خان باغى) (دده باغى) ناميله دركاهه چاريك ساعت مسافه‌ده واقع ايكى بيوجك باغى وبر مقدار اراضيسى واردركه بونلرده آز چوق برر مقدار حاصلات كتيرير .

قراى موقوفه اعشار بدلاتندن دركاه شريفك حصهٔ معينه‌سى‌ده ذخيره‌نك رايجنه كوره سنوى اوتوز قرق بيك غروش قدر طوتار. مع مافيه دركاه شريفك مصارف دائمه‌سنه بو قدر ايراد كافى اولماديغندن و دركاهك قپوسى عمومه كشاده اولوب آينده ورونده اكسكسز بولندلغندن مقدملرى شو ايراد مقتن سنوينك برقاچ مثلى دخى صدقات و نذوراتدن حاصل اوليور ايمش . لكن روايات موثوقه‌يه كوره شيخ يحيى افندى بورانك مشيختنه مأمور اولوب كله‌لى اولكى قدر زوار كلديكندن صدقات و نذورات، فوق الغايه تناقص ايتمش . بناءً عليه دركاه شريفك اداره‌سى خللپذير اولمشدر .

تحقيقات واقعه ايله وبالذات كنديسنك اعترافيله ثابت

اولدیغی اوزره شیخ یحیی افندی مشیخته تعیین بیورلدیغی کوندن شمدی‌یه قدر آیین شریف نقشبندی‌یی بالکلیه برایکی دفعه اجرا ایدوب آندن‌صکره بردها اجرای آیینه تقید ایتمه‌مش ودرویشانه اصلا درس اوقوتمامشدر.

درویشان ایسه ورقهٔ جوابیه‌لرنده‌ده بیان ایتمش اولدقلری وجهله: «شیخ افندی نه وقت آیین نقشبندی‌یی اجرا ایتمك ایسته‌مش‌ده بز حاضر بولنمدق. بزه نه وقت درس اوقوتمق ایسته‌مش‌ده بز دکله‌مدك» دیيورلر.

بوراسی‌نی شیخ افندیدن شفاهاً صورلدقده «واقعا بونده قصور ایتدم» جوابنی ویرمش وبونکله برابر «درویشان هرنقدر اویله سویلیورلرسه‌ده آنلرك ینه مضرلری بشقه‌در. حتی بن‌ده مخصوصاً طریقت بکتاشیه‌دن اقرار آلوب آنلرك سرلرینه واقف اولدم» دیمشدر. طرف عاجزانه‌مزدن‌ده [هل شققت قلبه] حدیث شریفی تذکار ایله «بونلرك مادام که ظاهرده صلاح حاللری کوریله‌یور «مادام که درکاه شریفده محرمات و منهیاتدن برشیئه کیمسه جرأت «ایده‌میور و مادام که کندیلری‌ده هم اجرای آیین نقشبندی‌یه «وهمده درس اوقومغه طالب اولیور، سزده مقتضای وظیفه «و مأموریتکز اولدیغی اوزره اجرای آیین شریفه مواظبت «و عقائددن و یاخود احادیث شریفه‌دن بر درس اوقوتمغه همت «بیورمالیسکز» یولنده کندیسنه اجرای نصح وپند ایدلمشدر.

ایشته تفصیلات مبسوطه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله شیخ یحیی افندی شمدیکی موجود درویشاندن حقلی هیچ بر شکایت درمیان ایده‌مه‌مش وشیخ مومی الیه وظیفهٔ موعوده‌سنی ایفا ایچون بحقٍ هیچ بر مانعه ومشکله تصادف ایتمه‌مش اولدیغندن «اجرای وظیفه‌یه ممانعت اولنیور» دیدیکی طوغری دکلدر.

قالدی که اوراق مطویه مطالعه‌سندن محاط علم عالیٔ جناب مشیختپناهیلری بیوریله‌جغی وجهله مقدما دده بابالق مقامنه محمد علی بابای درکاه شریفه کتیرن ینه شیخ مومی الیه‌در. صکره با ارادهٔ علیه مومی الیه محمد علی بابا، مقام مذکوردن قالدیریلنجه ینه «بالم اوی» دنیلن ودرکاه شریفدن یوزاللی، ایکی یوز آدیم مسافه قدر اوته‌ده کائن ولیٔ مشارالیهك دیکر بر زاویه‌سنده مقیم اولان پریشان بابای‌ده بابالق مقامنه کتیره‌رك برمدت او مقامده بولندیردقدن صکره نصلسه آنکله‌ده بوزیشه‌رق بابای مومی الیهی درکاه شریفدن طرد ایلمشدر.

برده، طقسان سکز تاریخیله مؤرخ اولوب چاپی افندینك ورقهٔ جوابیه‌سنده مربوط بولنان عیناً برقطعه تحریراتنك مطالعه‌سندن معلوم اوله‌جغی وجهله شیخ یحیی افندی برآره‌لق روم ایلیده‌کی بکتاشی بابالردن مشهور علیش بابا ایله دیکر بعض بابالری صورت مخصوصه‌ده درکاه شریفه دعوت ایتمش وآنلرده کچن رمضان شریفدن مقدمجه کلوب فقط نصلسه اویوشه‌مادقلرندن

بو بابالر دخی شیخ مومی الیهك مقدما كندیلرینه كوندرمش اولدیغی دعوتنامه‌یی چاپی افندینك نزدنده براقه‌رق وشیخ افندی مشیختی ترك ایله درگاهدن كیتمك اوزره كندیلرندن بروجه پشین برمقدار آقچه ایله شهری اون بشر ایره معاش ایسته‌مش. لكن بوصورته كندیلری موافقت ایده‌مدكلرندن عودته مجبور اولدقلرینی با تلغراف طرف عاجزانه‌مزه بیلدیره‌رك ینه روم ایلی جانبنه كیتمشلردر.

الحاصل شیخ یحیی افندی ایله درویشان آره‌سنده‌كی نزاع واختلاف حادث، مجرد امور اداره جهتندن منبعثدر. بناءً علیه عموم نزدنده پك چركین كورنمه‌سی و بالاخره درگاه شریفك قپانماسنه نتیجه ویرمه‌سی طبیعی اولان شو حالك منع دوامیله برحسن اداره تأسیسی ایچون صورتی، اوراق مطویه میاننده بولنان تعلیمات مخصوصه قلمه آلنه‌رق ینه مومی الیهك تحت ریاستنده اولمق اوزره قدمای درویشاندن آلتی ذاتدن مركب برقومیسیون تشكیلنه قرار ویرلمشدر.

مشهودات وتحقیقات واقعهٔ عاجزانه‌مزه كوره ایجاب حال ومصلحته اوفق كورینان قرار مذكور، شفاهاً طرفینه لدی‌التبلیغ كرچه درویشلر شیخ افندینك شكایات واقعه‌سندن زیاده‌جه ییلمش اولدقلری جهتله «بلكه ایلروده شو وسیله ایله ینه علیهمزه قیام ایدر» دیه‌رك درگاه شریفك حاصلات وواراداتی وضع

ایدیله‌جك صندوقك ایکی آناختارندن برینی کندیلری آلمق ایسته‌مدکلرینی سویله‌مشلر. لکن بوصورت، مضبوطیت اداره‌یی ودفع نزاعی موجب و مستلزم اوله‌جغندن آنلرك بوافاده‌لری قبول اولنمایه‌رق جمله‌جه شیخ افندی ایله بالمصافحه شمدیکی حالده ظاهراً بارشدیرلمش و بو بابده شرفظهور ایده‌جك ارادهٔ صائبهٔ جناب ولی‌النعمیلرینه دکین قرار مذکور مرعی‌الاجرا طوتماسی طرفینه تنبیه اولنه‌رق بمنه تعالی یارینکی کون درگاه شریفدن عودت وعزیمت عاجزانه‌مز مقرر بولنمشدر.

بنه امر وارادهٔ جلیلهٔ جناب مشیختپناهیلری نه‌مرکزده شرفسانح وصادر اولور ایسه آنك انفاذ واجراسنه مسارعت قلنمق طبیعی بولنغله اولبابده وهرحالده . . .

تعلیمات

اعزهٔ کرامدن حاجی بکتاش ولی قدس سره العالی افندمز حضرتلرینك درگاه شریفلرنده پوست نشین اولان فضیلتلو شیخ یحیی افندی ایله درگاه مذکورده بولنان درویشان آره‌سنده برمدتدن بری حصوله کلن مباینت واختلافك دفع وازاله‌سیچون اشبو بیك اوچ یوز ایکی سنهٔ هجریه‌سی شوال المکرمنك آلتنجی جمعه‌ایرتسی کونی تیمناً تشکیلی قرارلشدیریلان اداره قومیسیوننك

صورت حرکتنی مبین تعلیماتدرکه احکامی الی ماشاءالله جاری اولمق اوزره برصورتی عریضهٔ مشترکه ایله حضور حضرت شیخ الاسلامی‌یه تقدیم اولنه‌جغی کبی برنسخهٔ مصدقه‌سی میدان اونده و دیگر نسخه‌سی نزد حکومتده حفظ ایدیله‌جکدر.

برنجی ماده — حاجی بکتاش ولی (قدس سره العالی) افندمز حضرتلری درگاه شریفلرینك احیاسی، نزد عالئ حضرت خلافتپناهیده مطلوب وملتزم اولماسیله درگاه مذکورده با ارادهٔ سنیه پوست نشین اولان فضیلتلو شیخ یحیی افندی مقتضای مأموریتی اوزره درگاه مذکورده آیین شریف نقشبندی‌یی بلامانع ومزاحم اجرا ایده‌جك وموجود اولان درویشانه عقائد حقهٔ اسلامیه واحادیث صحیحهٔ نبویه‌دن دائما مناسب بردرس اوقوته‌جقدر.

ایکنجی ماده — الحالة هذه درگاه شریفده احکام مرعیهٔ شرعیه و آداب طریقت علیه‌یه مغایر برگونه حال وحرکت وقوعی مرئی ومشهود اولمادیغی کبی بوندن بویله‌ده فرد آفریده طرفندن او مثللو احوال وحرکات وقوعنه میدان ویرلمیه‌جك وکما کان اذان شریف محمدی اوقونه‌رق بش وقت نماز جماعتله ادا اولنه‌جقدر.

اوچنجی ماده — صرف مشیختنه متعلق اولان امور وخصوصاته درویشان مداخله ایتمیه‌جك و شیخ افندی دخی احکام مرعیهٔ شرعیه و آداب طریقت علیه‌یه مغایر برحال وحرکتلرینی گوروب کندیلرینی او حال حرکتدن واز گچیرمکدن مأیوس

و نا امیـد اولمادقچه وولایته بیلدیرمدکجه قدمای درویشـاندن اولوب الحالةهذه حسن حاللری مصـدق اولان باباللری درکاه شریفدن طرد وتبعید ایده‌میه‌جکدر .

دردنجی ماده ـــ درکاه شریفده موجود قدمای درویشان ایله شیخ افنـدی بیننده وقوع بولمش اولان اختـلافك جداً وحقیقةً مبدل حسن ائتلاف اولماسی واشبو وفاق واختلافك الی‌ماشاءالله دوامی ایچون شمدی‌یه قدر اصل باعث نزاع اولان درکاه شریفك دخل‌وخرجنه باقمق وشیخ افندینك تحت‌ریاستنده اولمق اوزره درکاه شریفده کائن آلتی اوك الك قدملی باباللرندن مرکب برقومیسیون تشکیل قلنه‌رق امر اداره اشبو قومیسیون معرفتیله بالاتفاق تسویه اولنه‌جقدر.

بشنجی ماده ـــ کرك واردات وقفیه‌دن، کرك نذوراتدن حاصل اوله‌جق مبالغ، ایکی آناختارلی بر صنـدوقه وضع ایله آناختارلرك بری شیخ افندینك، دیکری قومیسیون اعضاسندن الك قدیملیسنك یدنده حفظ اولنه‌رق ایکی آناختار بریره کلدکجه وباخصوص قومیسیونی تشکیل ایدن قدمای درویشـانك لااقل نصفی حاضر وموجود اولمادقچه صندوق مذکور آچیله‌میه‌جقدر.

آلتنجی ماده ـــ درکاه شریفك امورینـه آز وچوق آقچه صرفی مطلقا اشبو قومیسیونك رأی وموافقتنه متوقف اولوب قومیسیون اعضاسی رئیسلری اولان شیخ افندینك اذن ورأی

منضم اولمادقجه يالكز كنديلربنك رأى واتفاقلريله آقچه صرفنه مأذون اولمايه‌جقلرى كبى اعضاى مومى اليهمدن لااقل درت ذاتك رأى وموافقتنى استحصال ايتمدكجه شيخ افندى دخى هيچ بريره بر آقچه صرض ايده‌ميه‌جكدر.

يدنجى ماده — شيخ افندى طرف دولتدن معين ومخصوص اولان معاشندن فضله دركاه شريفك وارداتندن كندى امور ذاتيه‌سيچون بر آقچه وبر حبه آله‌مايه‌جق وشايد آليرسه ضامن اوله‌جقدر.

سكزنجى ماده — آقچه صرفياتى برمنزال محرر قوميسيونك رأى وموافقتنه متوقف اولديغى كبى دركاه شريفك حاصلات عينيه‌سندن وحيواناتدن وسائره‌سندن بيع وفروختى لازم كلن شيلرك دخى بيعى كذلك قوميسيونك انضمام رأى وموافقتنه محتاج اولوب قوميسيونك رأى وموافقتى منضم اولمادقجه برشى صاتيله‌ميه‌جقدر.

طقوزنجى ماده — دركاه شريفده اليوم موجود بولنان اشيانك نسختين اوله‌رق بر دفترى ياپيلوب قوميسيونجه تصديق ايدلدكدن صكره بر نسخه‌سى دركاه شريفده حفظ ايديله‌جك وديكر نسخه‌سى حكومته ويريله‌جكدر.

اونجى ماده — اشبو دفترلرده اشياى مذكوره جنسيله واوصافيله قيد وتحرير اولنه‌جق وهانكى اولرده ودرويشاندن

کیملرك ید حفظنده بولندیغی کوستریله‌جك ودرویشان مومی الیهم یا اختیارلریله، یاخود دیکر صورتله درکاه شریفی ترك ایتدکجه وتبدل وقوع بولدقجه خلفلرینه برموجب دفتر دور وتسلیمه وشاید ضایعات وتلفات وقوعبولورسه تضمینه مجبور اوله‌جقدر.

اون برنجی ماده — بعدازین محبان ومنتسبان طریقت طرفلرندن درکاه شریفه اهدا اولنه‌جق اشیا دخی دفتر مخصوصنه ذیلاً علاوه ایدیله‌جك وحکومته‌ده معلومات ویریله‌جکدر.

اون ایکنجی ماده — کرك شیخ افندی، کرك درویشان، اشبو تعلیمات احکامنه توفیق معامله‌یه مجبور اولوب امر الٓهی ورضای پادشاهی‌یه منافی واشبو تعلیمات احکامنك خلافی حال وحرکت وقوعه کتیرنلر مخالفتلرینك درجه‌سنه کوره طرف حکومتدن توبیخ وتکدیر اولنه‌جق وصلاح حاللرندن قطع امید اولنورسه درکاه شریفدن طرد وتبعید ایدیله‌جکدر.

خاتمه

اشبو تعلیمات احکامی طرف سامی حضرت شیخ الاسلامیدن فسخ ایدلمدکجه مرعی الاجرا طوتیله‌جقدر.

—

اشبو تعلیماتك احکامی، مجلس مشایخ کرام قراریله طرف اشرف حضرت شیخ الاسلامیدن مع التقدیر تصدیق بیورلمشدر.

عریضه

مولای متعال حضرتلری استزادهٔ حیات مملکته مداراولان کافهٔ فیوضات مدنیه‌نك اسباب حصولنی عصر سعید حضرت خلافتپناهی‌یه تعلیق بیورمش اولماسندندرکه الحق اوزون‌زمانلره محتاج اولان نیجه آثار ترقی وعمران له‌الحمد دستیاریٔ توجهات مقدسهٔ ولی‌النعمتله آز برمدت ایچنده جلوه‌کر ساحهٔ تیسر وامکان اولمشدر.

بو موفقیت فوق‌العادهٔ حضرت ظل‌اللهی‌یی مشاهده ایله منورساز عیون افتخار اولان اصدقانه حدوپایانی اولمایان ترقیات صحیحه‌نك دها ایلریسنی طلب واستحصاله بالطبع خواهش‌نما اوله‌رق یر یر افکار ترقیجویانه وتعالی پرورانه اویانمغه باشلامشدرکه بوده له‌الحمد والمنه قوهٔ طالع فرخنده مطالع حضرت کیتی ستانی ایله بردور صحیح ترقی‌یه کیرمش اولدیغمزه بردلیل علنی عد اولنمغه سزادر.

ازجمله آناطولینك اورته قولنده واقع اولان انقره ولایتی‌که وسعت اراضیجه عادتا برملکه معادل وهربری هم زراعته همده رعی حیواناته صالح وقابلدر. بوکون سایهٔ معموریتوایهٔ حضرت خلافتپناهیده باشدن باشه مکمل شوسه یوللره مالك اولمقله برابر اهالیٔ فاطنه‌نه مجرد موفقیات متتابعة الظهور حضرت ملوکانه‌دن

دها زياده اميد وار اولەرق فوائد ومحسناتى اجلاى بديهياتدن اولان بردمير يولنك دخى وجوده كتيرلمەسى حقندەكى نيات محاسن غايات جناب پادشاهيدن استفادەلرينى تسريع ايچون خالصانه عرض خدمته مسارعت ايلمشلردر .

شويلەكه ولايتى تشكيل ايدن الويهٔ اربعەنك مركز وملحقاتنده متوطن ملل مختلفه معتبرانى طرفندن بالتنظيم عتبهٔ علياى حضرت ولى النعمته عرض وتقديم قلنمق اوزره چاكرلرينه اعطا اولنوب طاقميله تقديم حضور سامىٔ آصفانەلرى قلنان محضرلرده خامهٔ گذار بيان اولديغى وجهله بو غيرتلى ، حميتلى اهالى، دمير يولنى حيات مملكته مدار محض متفرد عد ايتدكلريچون آناطولى شمندو-فرينك ولايت داخلندن مرور ايدەجك قسمنك عمليات ترابيەسنى اجرا ايتمك كبى برخدمت ومعاونت مفتخرەنك ايفاسنه تعريفى ناقابل برشوق وخواهش فوق‌العاده ايله حاضرلنمشلردر .

اهالىٔ مومى‌اليهمك عرض ايتدكلرى شو خدمت مفتخرە، بركونه الحاح ملجى ثمرەسى اولمايوب كندى آرزوى خالصانه وترقيجويانەلرى اثريدر. حتى بوعبد عاجز، اثناى دورده قرى اهاليسنه وارنجيه قدر پك چوق افراد وآحاد اهاليدن دخى بلا سبق سؤال وبوبابدەكى آرزولرينى كمال ممنونيتله استماع ايلمشدركه اهالينك بودرجه كوستردكلرى متهالكانه آرزو، مجرد متبوع مشروح مفخملرى ولى نعمت بى منتمز افندمز حضرتلرينه

اولان فرط صداقت وعبودیت وزمان عدالت نشان ظل اللهیلرنده
هر درلو دولت وسعادته مظهر اوله بیله جکلری حقنده کی امید
وامنیتلرندن ایلری کلدیکنه اصلا اشتباه یوقدر .

تحریر جدیددن آکلاشلدیغنه کوره ولایتك ذکور واناث
نفوس موجوده سی ٧٧٦٦١٩ نفره بالغدر . بوندن ٣٩٧١٨٢
ذکور و ٣٧٩٤٣٧ اناث ومجموعنك ٦٦٢٩٦٠ نفری مسلم
و١١٣٦٥٩ غیر مسلمدر . شوسه یوللری حقنده مرعی اولان
اصول وقاعده یه توفیقاً معمول نفوس ذکورك دخی مستثنالری
چیقدقدن صکره ١٦٣٨١١ نفوس مکلفه قالورکه هرسنه اك ایشسز
زمانلری اولان مایس آینده یکرمیشر کون یوله چالیشسه لر
سنوی ٣٢٧٦٢٢٠ کوندهلك ایش کورلمش اولور .

مقدما ایدیلان کشفلردن آکلاشلدیغنه کوره شمندوفرك
کذرکاهی ، همان سراپا دوز اووه لره مصادف اولوب داخل ولا-
یتدن کچه جك اولان قسمنك مبدئندن منتهاسنه قدر تونل آچمق
یاخود طاغ یارمق کبی عملیات جسیمه یه محتاج هیچ برعارضهٔ
ارضیه یه تصادف ایدلمیه جکنه باقیلورسه نفوس مکلفهٔ مرقومه
تقسیم عملیات قاعدهٔ محققه سنه توفیقاً اوچ سنه یکرمیشر کون
چالشدیغی حالده قسم مذکورك عملیات ترابیه سنی بروجه مطلوب
وجوده کتیرمه لری قویاً مأمولدر .

تراورس آغاجلرینه کلنجه : واقعا اورمانجه ، انقره ولایتی پك

فقیر ایسه‌ده ینه بورادن کچه‌جك دمیر یولنه مقتضی آغاجلرك کافه‌سنی داخل ولایتده موجود اورمانلردن تدارك ایتمك آساندر. بو آغاجلرك هپسی اوله‌مازسه‌ده لااقل نصفنك اولسون معاونت اهالی ایله مجاناً وممنوناً قطع ونقلی دخی رهین امکاندر .

دمیر یولنك مملکته بخش ایده‌جکی فوائد ومحسنات لاتحصایی تعدادی، ایضاح واضحات قبیلندن اولمغله عبث وبی لزومدر . یالکز شوراسنی عرضه اجتسار ایلرمکه ولایتك وسعت عظیمه‌سنه نسبتله اهالیٔ موجوده‌نك آز اولدیغندن همان کزلمکله توکنمز برراده‌ده اولان اراضیٔ واسعهٔ منبته‌سنك بلکه قرق قسمنده برقسمی بیله مزروع ومعمور دکلدر. اثنای دورده طولاشدیغم محللرده یوز- لرجه قرای مندرسه خرابه‌لری مصادف نظر تأسفم اولمشدرکه بوکویلرك خراب ویباب واهالیسنك متفرق ونایاب اولماسی، سائر بعض محللرده اوله‌بیلدیکی کبی نه‌موقعلرینك وخامت هواسندن، نه‌ده طوپراقلرینك کندیلرینی اداره‌یه کافی ثمره ویره‌مه‌مسندن ناشیدر .

مجرد وسائط نقلیه‌نك نقصانی وبلکه‌ده فقدانی جهتله زیاده محصول آلندیغی سنه‌لر محصولك خارجه نقلی قابل اوله‌مامسیله چوریوب محو اولماسندن وبحکمةالله تعالی بوحوالیچه همان یکرمی بش، اوتوز سنه‌ده برکره دهشتنمای وقوع اولمق عادت جاریه

حکمنی آلان قحط اثنالرنده خارجدن سهولتله ذخیره جلبی ممکن اوله‌مامسندن ایلری کلدیکنده شبهه یوقدر .

مع مافیه شوکوردیکم قرای مندرسه‌، اوپله قرون سابقه‌دن قالمش آثار عتیقه‌دن اولمایوب کافه‌سی ازمنهٔ اخیره‌ده خراب اولمش کاملاً قرای مسلمه‌دن ایدوکی، مقبره‌لرینك احجار قائمه وعلائم سائره‌سندن آکلاشلمشدر.

بناءً علیه سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت پادشاهیده ساحلدن داخله طوغری بر شمندوفر خطی تمدید ایدیلورسه محال سائره‌دن بر چوق مهاجرینك ورودیله شو اراضیٔ خالیه اعمار واجبار اولنه‌رق ثروت عمومیه‌نك تزایدینه مدار کلی اوله‌جغی کبی اهالیٔ موجوده دخی شمدیکندن چوق زیاده مستفید اولمقله برابر لدی‌الحاجه خارجدنده سهولتله جلب ارزاقه امکان مساعد اوله‌جقدر. بوکا بناءً بعدازان تخریبات واقعه‌سنك تخطری بیله دهشترس افکار اولان بلیهٔ طاقتفرسای قحط وغلادن خوف وهراسه چندان محل قالمامش اولور.

ولایتك سکسان طقوز وطقسان قحطندن اولکی حالیله مذکور قحط سنه‌لرندن صکره‌کی حالنی کوسترمك ایچون قیود صحیحهٔ ولایتدن مخرج برموازنه‌یی دخی بروجه آتی عرض وبیان ایتمه‌یی وجیبه‌دن عد ایلرم. شویله‌که :

سکسان بش سنه‌سندن سکسان سکز سنه‌سنه قدر ولایتك

واردات عشریه‌سی آتیده محرر المقدار بدلات ایله مقطوعاً طالبلرینه الزام واحاله اولنمش اولدیغی قیود مالیه‌دن وینه اودرت سنه ظرفنده ملتزملری طرفندن داخل ولایتده کذلك زیرده محرر المقدار اغنام صایلدیغی، ملتزمین مومی الیهمك دفترلرندن آکلاشلمشدر. [*]

اکرچه کمیت مبایعتجه امانت سنه‌لرنده خیلی تنزلات کورلمکده ایسه‌ده بوتنزل و تدنی، زراعتك تدنیسندن ایلری کلمش برشی دکلدر. بونك اسباب موجبه‌سی، دیکر جهتلرده آرانمتی لازم کلور؛ یوقسه بوصوك سنه‌لرده زراعت پك زیاده ترقی ایتمه‌مش ایسه‌ده قحط سنه‌لرندن اولکی حالندن‌ده اصلا تنزل ایتمه‌مشدر. هله عدد اغنام، یالکز سکسان سکز سنه‌سنك عدد اغنامی استثنا ایدیلورسه قحط سنه‌لرندن اولکی مقداری تجاوز ایلرکه بوده محصولات ارضیه‌نك سنین سابقه محصولاتندن مقدار و کمیتجه تنزل وتدنی ایتمه‌مش اولماسی لازم کله‌جکنه دلیل اوله‌بیلیر.

بوولایتك محصولاتندن هرسنه ازمید، مدانیه، صامسون ومرسین اسکله‌لرندن وقوع بولان اخراجاتك مقداری دخی محال مذکوره کمرکلرنجه قابل تحقیقدر. اکر بوراسیده بیلنه‌بیلسه‌یدی

[*] عریضه‌نك بوراده برموازنهٔ حسابیه‌یی حاوی بولنان برپارچه‌سی طی ایدیله‌رك آخرینه ذیلا و [١] اشارتلی رقم ایله مرقماً درج قلندیغی ارباب مطالعه‌یه بیان اولنور.

موازنهٔ معروضه‌نك صحتنى مؤيد دها بردليل اتيان وارائه ايده‌بيليردى .

هر نه حال ايسه تفصيلات معروضه‌دن دخى مستبان اوله‌جغى وجهله ولايتك مقدما قحط و چكركه كبى بليات متتابعه مناسبتيله رخنه‌دار اولان ثروت عموميه‌سى، له‌الحمد والمنه اسكى حالنى بولمش وبلكه كچمشدى. فقط او وقتلر قيه‌سى قرق بشر، اللیشر غروشه صاتيلان تفتك، شمدى اون اوچ غروشه قدر تنزل وتدنى ايتمكله طوار صاحبلرينك ثروت ويسارى پك بيوك بر صدمه‌يه اوغرامش اولديغندن، و سائط نقليه‌نك فقدان مكمليتى جهتيله زراع طاقمى دخى ادارهٔ ذاتيه‌لرندن پكده فضله ذخيره يتشديرمكه رغبت ايتمدكلرندن، ولايتك وسائط نقليه‌سى ذاتاً قليل المقدار اولان دوه‌لره وسائر يوك حيوانلرينه منحصر قالدقجه زراعت وتجارت محليه‌نك بوندن زياده ترقيسى ناقابل اولديغى عرض وايضاح احتياجندن مستغنى‌در .

ينه متفق عليهدركه اليوم زراعتدن خالى بولنان بونجه اراضئ واسعه وصحارئ متسعه‌نك اعمار واحياسيله ثروت ومعموريت مملكتك استعداد طبيعيسى درجه‌ده ازديادى، مطلقا اوته‌دنبرى دولتجه دخى متصور اولان شمندوفرك انشاسنه محتاج ومفتقردر. برده مطلوبيتى بالنسبه درجهٔ ثانيه‌ده اولان استزادهٔ ثروت ومعموريتدن قطع نظر خدانكرده تكرر وقوعى خوفندن دائما هركسك

لرزه‌ناك دهشت اولدیغی بلیهٔ قحطك شدائد مخربه‌سنی تخفیف ایله اندرون ولایتده ساكن ومتوطن اولان یوز بیكلرجه اهالیٔ صادقه‌نك محافظهٔ حیاتی ده نقلیات ایچون آچیق بویله بر واسطهٔ تسهیلیه‌نك سایهٔ موفقیتوایهٔ شاهانه‌ده وجوده كتیرلمه‌سنه منحصردر.

بناءً علیه مقاصد سنیهٔ حضرت خلافتپناهی یه موافقتی بی اشتباه اولان بویله برخیرلی تشبثك بلطفه تعالی حیز آرای حصول اولماسنی تسریع ایچون كمال خشنودی وممنونیتله عرض خدمته شتاب ایدن عموم اهالیٔ ولایتك معروضات ومستدعیات واقعه‌سی‌نه نزد عالیده قرین قبول واسعاف اوله‌جغنه هركسك امنیت واطمئنان تام ایله امیدوار اولدیغنی عرض وبیانه وساطت كمترانه‌مدن طولایی چاكرلری دخی من غیر حد افتخار ایلرم باقی . . .

بدل اعشار	اغنام	
غروش	عـــدد	سـنه
١٣٦٧٨٢٢٥	٢٣٤٧٤٩٨	.... ٨٥
١٨٦١٧٧٧٢	٢٤٣٢٧٦٦	.... ٨٦
١٨٩٣٢٠٥٤	٢٨٥٣٩٧٢	.... ٨٧
١٥٤٤٩٣٦٦	٣٧٨٠٤٩٠	.... ٨٨

سكسان طقوزده قحط ظهور ایدوب طقسان سنه‌سنه قدر ایكی سنه دوام ایتمش اولدیغندن بو ایكی سنه‌نك اعشار واغنامی

داخل موازنه ایتمکه لزوم کورنمه‌مش؛ فقط طقسان بردن اعشار واغنامك امانةً اداره‌سنه باشلاندیغی تاریخه قدر اعشارك بش سنه‌لك احاله‌سیله اوبش سنه‌ده صاتیلان اغنامك عددی دخی بروجه آتی کوسترلمشدر.

اعشار	اغنام		
غروش	عدد	سنه	
١٢٠٩٤٢٧٣	٠٨٠٦٥٢٩	٩١	
١٠٧٢٥٤٤٥	١٦٩٢٤٧٧	٩٢	
١٢٦٧٢٠٦٠	١٥٣٣١٥٤	٩٣	قائمه زمانی
١٥٩١٤٤٤٨	١٩٣٠٠٢٢	٩٤	
١٥٩٤٤٤٩٥	٢٢٤٠٥٢٥	٩٥	

انقره ولایتنجه اعشار واغنامك امانةً اداره‌لری طقسان آلتی سنه‌سندن باشلار. تاریخ مذکوردن اوچیوز سنه‌سی غایتنه قدر اعشار واردات محققه‌سیله اوچیوز برسنه‌سنه قدر اغنامك رؤس معدوده‌سی دخی بروجه آتی عرض اولنور:

اعشار	اغنام		
غروش	عدد	سنه	
١٧٢٢٩٥٧٠	٢٠٦٣٥٢٩	٩٦	چکرکه زمانی
١٥٩١٧٥٠٣	٢٠٥٣١٦٠	٩٧	
٩٨٢٤١٥٥	٢١٩٨١٢٧	٩٨	
٨٥٣٧٠٩٩	٢٥٣٦٤٤٤	٩٩	
٧٠٩٨٣٤٥	٢٦١٧٧٥٥	٣٠٠	
	٢٨٨٨٩٧٦	٣٠١	[*]

[*] بوسنه‌نك واردات عشریه‌سی مقداری هنوز تحقق ایتمه‌مكله کوستریله‌مه‌مشدر.

التزام سنه‌لرنده حاصل اولان حبوباتك كميت ومقداری دخی بیلنمش اولسیدی كرك قحطدن اول، كرك صكره‌كی سنه‌لر وباخصوص امانةً اداره سنه‌لری واردات عشریه‌سنك مقدارنجه كوریلن فرق وتفاوتك اسباب موجبه‌سی دها كوزل آكلاشیله‌بیلیردی. مع مافیه تحقیقه كوره قحط سنه‌لرندن مقدم نفس آنقره‌ده محصولات ارضیه‌نك باشلوجه‌سی اولان حنطه وشعيرك فیئاتی آتیده كوستریلن راده‌لرده ایمش:

حنطه كيل عتيق من غروش		الی غروش	شعیر كيل عتيق من غروش		الی غروش	سنه
١٢	الی	١٤	٥	الی	٦	٨٥
١٢	الی	١٥	١٠ ٥	الی	٥_	٨٦
١٠	الی	١٣	٤	الی	٥_	٨٧
٠٨	الی	١٠	١٠ ٣	الی	٤	٨٨

قحطدن صكره اعشارك امانةً اداره‌یه قالدیغی سنه‌لره كلنجه‌یه قدر كذلك ذخیره‌نك فیئات مختلفه‌سی بروجه آتی ایمش:

حنطه كيل عتيق من غروش		الی غروش	شعیر كيل عتيق من غروش		الی غروش	سنه	
١٤	الی	١٧	١٠ ٦	الی	٧	٩٢	
٢٢	الی	٢٥	١٣	الی	١٧	٩٣	قائمه زمانی
١٠	الی	١٥	٠٦	الی	٧	٩٤	
٣٤	الی	٢٦	٠٦	الی	٧	٩٥	

امانةً اداره‌یه باشلاندقدن صکره‌کی سنه‌لرده دخی فیئات ذخیره:

حنطه			شعير			
كيل عتيق			كيل عتيق			
من غروش		الى غروش	من غروس		الى غروش	سنه
٢٥	الى	٣٠	١٦	الى	١٨	٩٦
٢٤	الى	٢٨	١٤_	الى	١٦	٩٧چكركه‌دن
١٥	الى	٢٠	١٢	الى	١٦	٩٨
٩	الى	١٢	٤_	الى	٦	٩٩
٧	الى	١٠	٤	الى	٥	٣٠٠

امانت سنه‌لرینك اك فيض وبركتلى سنه‌سى؛ ثبت دفتر ایدیلن حاصلات عینیهٔ عشریه‌نك جنس ومقدارى دخی بروجه آتی عرض اولنور:

كيل عتيق			١١٩٩
٤٩٤١٠٣	حنطه	١٤٠٠	فصوليه
٣١٧٧٨١	شعير	١٧١٢٨	متنوعه
٢٨٩٩	علف	٩١٩٧٢٣	
	قيهٔ عتيق		
٥٣٩٦٩	چودار	١٠٤٧٧٤	ارز
١٧٠١	مصر	٢١٧٦	پاموق
٢٨٦٦٦	بورچاق	١٠٤٩٧	متنوعه
٢٠٧٦	دارى	١١٧٤٤٧	

فهرست

خطا صواب

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
٥	١٣	سؤ نبت	سؤ نیت
٨	١٠	معادلت	معدلت
٩	١٩	رؤیتله	رویتله
١٣	٤	مذکورك	مذکور
١٣	١٤	برفضلك	بر فاضلك
١٤	١٨	طربزونه	طربزونده
١٥	٩	معارفت	معرفت
١٦	١٣	کونشك	کونشنك
١٧	١٠	دارالتعلیمه	دارالتعالیمه
١٩	١٧	تقریر	تقدیر
٢٠	١٠	ایتمکده	ایتمکه‌ده
٢٥	١٤	برطریقه	بوطریقه
٣٠	١٨	البته	الده
٣١	١٦	متعارفه‌دن	معروفه‌دن
٣٢	١٦	تجار و معتبرانی	تجار معتبرانی
٣٤	١٠	رؤیت	رویت
٣٥	١٣	ذوق و حضورز	ذوق حضورز
٣٧	٩	قلب ستمی	قلبی ستمی
٤٥	١٦	شته	شسته
٤٨	٨	نورنار	نجل نار
٤٨	١	کل‌رنکنه	کل رنکینه
٤٩	١٠	نو دفعه	بو دفعه
٤٩	١٢	نر روح	بر روح
٥٠	١١	لمنشیئه	لمنشئه

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
٥١	١	تغافلکله	تیرتغافلکله
٥٢	٨	کعبته	کعبة
٥٦	٨	مادرخك	ماه رخك
٦٢	١١	علی‌تبارك	عالی‌تبارك
٦٢	١٧	ومعابر	، معابر
٦٣	٤	حبیب اکرم	حبیب اکرمی
٦٤	١	ونه‌ده	. نه‌ده
٦٥	٦	ایدلمشدر	ایدلمشدی
٦٦	٧	کندیسی	ینه کندیسی
٦٦	١٢	الویۀ ملحق	الویۀ ملحقه
٦٩	٨	طاشلری	طاشلرك
٧٠	٦	محول الحلول	محلول الحلول
٧٢	١٨	عد اولنه جقدر	عد اولنه‌جغی و
٧٣	٨	نه‌می	نه‌می‌ده
٧٩	٤	اولنلرك	اولنلری
٨١	١١	نیك‌وبدنی هرحالنی	نیك وبد ، هرحالنی
٨٣	١٢	اولیاءالحق	اولیأ، الحق
٨٤	١٢	سحر آفرینکز	سحرآفرینکزه
٨٦	١٠	ولایت	ولایات
٨٩	٢	کیده‌بیله جکنی	کیره‌بیله‌جکنی
٩٢	١٨	آلنه‌جق	النه‌جق شیلر

مکتوبات سري پاشا ـ خطا صواب

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
٩٣	١٦	قبصه‌لرده	قصبه‌لرده
٩٩	٦	حالدن	حالدان
١٠٣	١٤	آه آور	آه آلور
١١٣	٩	افاده	اعاده
١١٤	١٥	تخصیص	تخصیصی
١١٦	١٤	اولمدیغم	اولمدیغی
١١٨	٧	بالآخر	بالآخره
١٣١	١٢	بولنان	بوندن
١٣١	١٧	دردستیجه	درستیجه
١٣٢	٨	وبرلمشدر	ویرلمش،
١٣٣	١٤	آکلاما ـ مقده	آکلامامقدن
١٣٣	١٦	بومرکزدن	برمرکزدن
١٣٥	١٧	تکلیفات	تکلفات
١٣٧	١٠	آرانیجه‌قدر	آرانیجه‌یه‌قدر
١٢٧	١٦	ایدر.	ایدردی.
١٣٨	٢	تاریخ‌مذ ـ کوره‌ده	تاریخ‌مذکورده
١٣٨	١٠	مصبطه سیله	مضبطه سیله وقوع بولان انها اوزرینه

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
١٥٤	٩	مسروعه	مشروعه
١٥٥	٧	مطهریه	مطهره‌یه
١٥٦	٩	ستر	ستیر
١٦٠	١	غیری‌جائز	غیر جائز
١٦٨	٦	اسامیزی	اساسیمزی
١٧٧	١	اولماسیله	اولمامسیله
١٨١	٣	موعوده ـ سنی	مودوعه‌سنی
١٨٢	١٧	لدی	لدی التبلیغ
	١٨	تابلیغ	
١٨٤	١٧	مشیختنه	مشیخته
١٨٤	٠	حال‌حرکتدن	حال وحر ـ کتدن
١٨٥	١٥	قدیملیسنك	قدملیسنك
١٨٦	٤	حرض	حرف
١٨٦	٥	مخصوص	مخصص
١٨٨	١٩	فاطنه	قاطنه
١٩٠	٨	عمول	عموم
١٩١	٨	موجوده‌نك	موجوده
١٩٢	٩	اجبار	احیا

مکتوبات سرّی پاشا

دیاربکر ولایتی والیسی

جلد ثانی

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنک رخصتیله

استانبول

نشان بربریان مطبعه‌سی – اسکی ضبطیه جاده‌سی نومرو ٦١

١٣١٥

صاحب وناشری : کتابجی آراکل

اجزای کلامی تفریق وَطوراق محللریله درجه‌لرینی تعیین ایچون السنهٔ سائره‌ده شو درت اشارت استعمال اولونور. بری: (،) درکه «ویرگول»، ایکنجیسی: (؛) درکه «پوآن ویرگول»، اوچنجیسی: (:) درکه «دوپوآن»، دردنجیسی: (.) درکه «پوآن» ناملریله معروفدر. بواشارتلر، لسان عثمانی ایچون دخی قبول اولونوب اکثر آثار جدیده‌ده استعمال ایدلمکده‌در.

بو اشارتلره، خدمتلرینه وَمقام استعماللرینه گوره بعض ارباب قلم طرفندن سائر بعض مناسب اسملرده ویرلمش ایسه‌ده بز بوراده اکثرمحررلرمزله حروفات دوکه‌جیلری، کتابجیلر، مرتبلر وَمطبعه‌لرك سائر عمله‌لرنجه الڭ زیاده مستعمل وَمعروف اولان اسملری استعمال ایتدك.

«ویرگول» ایله «دوپوآن»ڭ طوراق درجه‌لری بك جزئی یعنی برگوز آچوب قاپایه‌جق قدردر. «پوآن ویرگول»ڭ طوراغی دها زیاده‌جه‌در. «پوآن» کی ده بوندن زیاده‌جه در. آنجق لسان عثمانیده اویله بر طوراق وَتفریق محلی دها واردرکه بونلرڭ هیچ بری او خدمتی ادا ایده‌مز. اوگبی محللر، یا ویرگول ایله گچشدیرلمکده، یاخود بتون بتون اشارتسز براقلقده‌در. بوایسه زیرده ایراد اولنان مثاللردن مستبان اوله‌جغی وجه ایله اوقویانڭ ذهننی تشویش، معنایی اخلال، طوراق حقنی قسماً وَیا کاملاً غائب ایتمك گبی محذورلردن خالی دگلدر. بناءً علیه اوگبی محللر ایچون آیری براشارتڭ لزومی حس ایدلمشدر.

واقعا او یولده عباره‌لرڭ سیاق و سباقندن درحال معنایه انتقال ایده‌بیلن ارباب وقوف، بونڭ لزومندن مستغنی اوله‌بیلیرلر؛ لکن اوقومغه وَمعنی چیقارمغه یکی باشلایان اطفال عثمانیه وَسائر مبتدیلر ایچون حال بتون بتون باشقه‌در. آنلر، درست اوقومق، طوراق محللرینی طانیمق ایچون یاردیمه، واسطه‌یه محتاجدرلر. ایشته اوگبی محللر ایچون آیری بر اشارتڭ احداثنه الڭ زیاده بزی سوق ایدن سبب، بو خصوص اولمشدر.

بو بابده معلمین وَمحررین کرامزدن چوغینڭ رأیلرینه دخی مراجعتمزده بوفکرمز تصویب بیورلمشدر. احداث اولونان اشارت ایسه «پوآنته ویرگول»ڭ عکسی دیمك اولان شو(؛) شکلدن عبارتدر. بونڭ نقطه‌سی بالعکس اوستنده اولماسنه گوره اسمی ده «ویرگول پوآن» تسمیه‌سی مناسب گورلمشدر.

بونڭ طوراق درجه‌سی ایسه صانکه «پوان ویرگول» قدردر. بواشارت،

تعمم ایدنجه‌یه قدر وساطت عاجزی ایله نشر ایدیله‌جك آثارده استعمال اولونه‌جنی گبی اشبو محطره‌ده او اثرلرك باشلرنده بولونه‌جقدر .

مثال : انسان، کامل، فاضل، عاقل، منصف، خیرخواه اولمالیدر .

بومثالده «انسان» لفظی « مبتدا » وَ« مُسْنَدٌ اِلَیْهْ» در . «کامل» ، «فاضل» وَ سائر صفتلرده « خبر » وَ« مُسْنَدْ » درلر . بوراده مذکور اشارتك یرینه « ویرگول » قونولسه ، هم « مسند الیه » ایله « مسند » بربرینه قارشمش اولور، هم‌ده طوراق حق قسماً غائب ایدلمش بولونور. اشارتسز گچیلسه، اوحالده‌ده «کامل» لفظی، «انسان» لفظنك صفتی ظن اولونه‌رق «انسانِ کامل» اوقونمق وَبناءً علیه «کامل انسان» آڭلاشلمق احتمالی واردر .

مثال دیگر : جناب حق، سبزه‌لری، میوه‌لری، مباح حیواناتی وَهرنوع ارزاق انسانه نفقه اولمق اوزره خلق بیورمشدر .

بومثالده‌ده «جناب حق» تعبیرینك اوگنده‌کی یکی اشارتك یرینه «ویرگول» قونولسه، گرچه ذهنی چوقلق تشویش وَمعنانی اخلال ایتمز. لکن طوراق حق قسماً غائب ایدلمش اولور . اشارتسز براقلسه هم طوراق حق کاملاً غائب ایدلمش اولور . هم‌ده «جناب حق» تعبیریله «سبزه‌لری» لفظی بربرینك مضاف وَمضاف الیهی ظن اولونه‌رق اویولده آڭلاشیلمق احتمالی واردر .

« خلقت عالم نه‌در ؟ » سؤالنك جوابی اولان شو آتیده‌کی مثالده دخی مذکور اشارتك درجهٔ لزومی دها زیاده گوروله‌جکدر :

جناب حقك، یری، گوگی، انسانلری، حیوانلری، اوتلری، آغاجلری، الحاصل عالمده گورولن وَگوروله‌مه‌ین سائر شیلری یوقدن وار ایتمه‌سیدر .

بومثالده جملهٔ اصلیه‌نك برقسمی اولان «جناب حقك» اوگنه ویرگول اشارتی قونولسه متممات جمله‌دن بری بولونان «یری» لفظیله سائر متممات آره‌سنده‌کی ارتباط بوزولور، جملهٔ اصلیه‌یه قاریشیر. بوندن باشقه طوراق درجه‌سی‌ده حقیله ادا ایدلمش اولماز. اشارتسز براقیلسه، او حالده‌ده «جناب حقك یری» تعبیرندن ایلك اوگجه اضافت معناسی ذهنه تبادر ایدر .

کتابجی آراکل

افادهٔ مرام

سائر فیوضات مدنیه کبی، ادبیاتمزك ترقیسنیده جناب حق بودور مسعود حضرت «عبدالحمید» خانی‌یه صاقلا‌مشدی.

سبب بودرکه، عالم انسانیت ایچون پك شرفلی برکون عد اولنان روز جلوس همایوندن بری لسان عثمانی دخی ثروت فوق العاده‌سندن افراد ملتی مستفید ایده‌جك صورتده احتشامنمای تهذیب اولمغه باشلامشدر.

بو مدعانك صدقنی اثبات ایچون خلف وسلفك کتبخانهٔ امته اهدا ایله‌دکلری بدایع آثار ادبیه؛ برر شاهد عدلدر.

دولتلو «سرّی» پاشا حضرتلری ایسه ادبای معاصرین میانده حسن تحریرجه تمیز ایدنلرك اڭ اضلندن اولدقلرینی الیوم ایادیٔ ارباب تقدیرده متداول اولان ادبی، دینی، سیاسی نیجه آثار قیمتدارلریله اثبات بیورمشلردر.

ایمدی بتون عرفای امتك مسلّمی اولان اوذات عالیقدرك

فضل وکمالنه دائر سوز سویله‌مك بنم کبی برعاجزك حدی دکلدر. بناءً علیه اوبحثدن صرف نظرله یالکز منتسبان ادبه برخدمت ناچیزده بولنمق اوزره مقدما مشارالیهك بعض مستفیدان کمالی طرفندن جمع ایدیلوب «مکتوبات سری پاشا» نامیله طبع ونشر اولنان مجموعهٔ معتبره‌یه برجزء ثانی علاوه‌سیله هوسکاران ادب ومعرفته عاجزانه برخدمت ایتمك ایستدم.

ایادئ ارباب قلمده وشورادهٔ بورادهٔ پراکنده صورتیله موجود اولان آثار خامهٔ بلیغانه‌لرندن طوپلایه بیلدیکم پارچه‌لرله ایشته شومجموعه وجوده کلدی.

مشار الیهك بو مثللی آثار خامه‌لری ایسه لا تعد وَلاتحصادر. بناءً علیه بوندن صکره برجزء ثالثك ده وجوده کتیرلمسی ایچون مساعده‌لریله آثار قلمیه‌لرینی جمعه تشبث ایلدم. انشاءالله سایهٔ جِدّ واهتمامده آکاده موفق اولورم.

آمد ٣ تشرین اول ٣٠٨ — دیاربکر ولایتی مطبعه مدیری
عبدالعزیز طلعت

نطق [*]

افنديلر !

صنوف تبعهٔ شاهانه‌يى بويله بر رايت اتّحاد آلتنه جمع ايلين [عثمانلى] نام وعنوان جليلنى كمال فخر ومباهات ايله تقديس ايلرم.

بين‌المِلَل، مسالمت عموميه‌نك تأمين استقراريچون يد مؤيّد همايونيله بولواء النّصرى عقد ايدن متبوع مشروع مفخممز، ولى‌نعمت بى‌منتمز، امير المؤمنين افنـدمز حضرتلرينى ربّم طول عمر ايله معمّر، رايات مباركه‌لرينى دائما منصور ومظفر بيورسون.

شو مَوْكِبِ عظيمى تشكيل ايدن نُجَباءِ امّت حقيقةً بختيار ايمشلر! بزده بختيارزكه بويله برجمعيّت متينّه آراسنده بولنيورز.

نور فراستيله حكمت سياستى كشف ايده‌رك هركون بربديعهٔ خارقه

---

[*] ١٣٠٩ سنه‌سى شوال المكرمنك برنجى كونى ياوران حضرت شهرياريدن ميرآلاى عزتلو وهبى بك افندى صحابتيله دياربكره واصل اولان لواى ظفر احتوانك حميديه آلايلرينه رسم تسليم وتسلمنده ايراد ايديلن نطقدر.

ابرازيله ذات همايونلرينى عالمه سَوديرن بو بيوك پادشاهه بندهٔ خاص اولمق، بيوك بختيارلقدر.

اى عثمانلى دلاورلرى! بو بختيارلغك قدرينى بيلكز.

خاكى آلتون ايتمك شانندن اولان فيض نظر پادشاهى، باقكز نصل حسن تأثير كوستربيور!

شو رايت اقبالى، ايادىٔ حماستكزه توديع ايدن بيوك سلطان «عبد الحميد» خانك بيوكلكنى ايشته كوربيورسكز. بويله بر پادشاه معالى پناهك اُغور همايونلرنده جان فدا ايتمك، سزك كبى آرسلان اوغلى آرسلانلره كوره بر ايشميدر؟

سزده او بيوك آدملرك اولاد واحفادى دكلميسكزكه وقتيله صَوْلَتِ شيرانه‌لرندن قلوب اعدا، لرزه‌ناك دهشت اولوردى.

بوكون بيله جهانى حيران ايدن او حماستك وارث صحيحى اولديغكزى منظور نظر استحسانمز اولان شو انتظام عسكريكز اثبات ايدر.

بوده سزك ايچون بر بيوك شرفدر. باباسنك وارث فضائلى اولديغنى اثبات ايتمه‌ين ناخَلَفدر.

سلطنت سنيهٔ ابد مدتك قواى عسكريه‌سنى تزييد، شوكتنى تشييد ايدن شو حميديه آلايلرينك تشكيلاتى، ولى نعمت بى‌منتمز شوكت مآب افندمز حضرتلرينك سائر مآثر موفقياتى كبى عثمانلى تاريخنك الك پارلاق صحيفه‌لرينى تزيين ايده‌جكدر.

سزده، مادام كه بو آلايلرك مؤسِّسلرندنسكز، سزكده ابقاى نامكز

ایچون بوشرف ومفخرت کافیدر. زیرا مؤسّسلك شرفی، اویله برشرفدرکه آنجق مؤسِّس اولمقله قازانیلیر.

بوشرفك الك بیوك برحصّه‌سی ده دردنجی اردوی همایون مشیر بی‌نظیری، پادشاهمزك بندهٔ خاص مصیب‌التدبیری، دولتلو محمد زکی پاشا حضرتلرینه عائددرکه آمال مقدسهٔ حضرت پادشاهی‌یی حیّز حصوله کتیرمکده الحق قصور ایتمه‌مشلردر.

بو عبد عاجزده، محض عاطفت حضرت شهریاری اوله‌رق بوکون دیاربکر والیسی وَاصدقای دولتك طبیعی مُحِبّ ومُوالیسی بولندیغم جهتله پاشای مشارالیه حضرتلرینی شو موفقیت جلیله‌لرندن طولایی حکومت سنیه نامنه اوله‌رق علناً تبریك ایلرم. همان جناب حق، جمله‌مزی آمال همایون حضرت پادشاهی‌یه موافق خدمات حسنه‌یه موفق بیورسون. آمین.

نطق [*]

افندیلر!

فوز عظیم ایله مبشرسکز.

الله عظیم‌الشان، حبیب اکرمنك سنّت وسیرت سنیّه‌لرینه متابعت خصوصنده‌ده نادرهٔ زمان، سرفراز سلاطین‌جهان اولان امیرالمؤمنین، خلیفهٔ جنـاب سیّدالمرسـلین افنـدمز حضرتلرینك ظلّ‌ظلیل عدل واحسانی اوزرکزه سایبان بیورمشدر.

[*] بغدادده ایراد اولنمشدر.

ایمدی شکر ایتملیسکز؛ شکر ایتملیسکز او الله اکبره‌که سزی شو نعمت جلیله‌یه نائلیتله‌ده محسود جهانیان بیورمشدر .

امیر المؤمنینك —که ذات اقدس همایونی روی زمینده التجاگاه مظلومین اولان سایهٔ خدادر — هر برامر جهان مُطاعی، رهنمای رُشد و هُدادر؛ آنکچون واجب الامتثالدر.

بندهٔ فرمانبری اولانلر ایچون صلاح دین ودنیا مقرّردر؛ زیرا اللّهه، رسول اللّهه اطاعتدن صکره اولوالامره‌ده اطاعتله مأمورز.

ایشته شو صلاح مستلزم الفلاحه نائل اولانلر، حقیقةً بختیاردرلر.

افندیلر!

خطهٔ وسیعهٔ عراقیه‌نك ملکاً وَسیاسةً حائز اولدیغی اهمیت عظیمه‌یی بحقٍ تقدیر بیوران مِلکك صاحب وَ وارث مشروعی، عموم عثمانلیلرك مقدّس، معزّز متبوعی، او پادشاه خبیر وآگاهدرکه بو عبد صادقی ترفیعاً وَتلطیفاً ولایتکزه والی تعیین بیوردیلر.

ذرّه قدر استحقاقم اولمدیغی حالده بنی شو فضل عظیمه نائلیتله کامکار ایلین، مجرد لطف الٓهی، حسن نظر پادشاهیدر. ان شاءالله بنده حسن سلوکمله بو لطف ونظری اِدامه‌یه موفق اولورم.

والی، «متحمّلِ اَعباءِ اهالی» دیمکدر. بوایسه برآغر یوکدر . لکن اللّهك حَوْل وقُوّتی، رسول اللّهك وَ اهل بیت رسول اللّهك مدد وروحانیّتی، ظلّ اللّهك لطف وعاطفتی، ان شاءالله بزه اویوکك آغرلغنی حسّ ایتدیرمز .

اومارم که او امر عليهٔ الٓهيّه يه اطاعتم، سُنَنِ سنيّهٔ نبويه يه متابعتمله خاندان جليل‌الشان رسول‌اللّٰهه حرمت و محبتم، سوكيلی، شوكتلی پادشاهمزه صداقت وعبوديتم، بلطفه تعالی بكا هرمشكلی آسان ايلر.

توفيق الٓهی، علوّ همته، خلوص نيّته عاشقدر! همّتمز عالی، نيّتمز خالص اولنجه جناب اللّٰه‌ده بزه توفيقنی رفيق ايدر.

شريعت مطهّره — كه حَبْل اللّٰه المتين‌در — يگانه مدار اعتصامز اولورسه حالمزده، استقبالمزده امين‌در. قانون، شرع شريفدن آيرلماز؛ شرع وقانون، دُوكَفّهٔ ميزان اعتدالدر.

عدلدن عدول ايدنلر ايچون فلاح متصوّر دكلدر. عدلسز، صلاح ميسّر دكلدر.

سز صلاحه ملازم اولدقچه، عُمّالكزدن‌ده اميد وار صلاح اولورسكز؛ زيرا عُمّالكز، اَعْمالكزدر.

قصورسز انسان اولماز.

كمال مطلق، اللّٰهه، عصمت، انبياءاللّٰهه مخصوصدر.

اداى واجباتده غفلت ايدرسه‌م، بنى ايقاظ ايديكز! قصور ايدرسه‌م، بنى اخطار ايديكز.

انساندن خطا صدورى، عيب دكلدر.

عيب، او خطاده اِصرار كوسترمكدر.

ان شاءاللّٰه بوعبد عاجزده او اِصرارى كورمزسكز.

حق، اِتّباعه احقدر.

طوغری سوز - کیمك لساندن صادر اولورسه اولسون - التفاته سزادر.

شوقدرکه دنیاده اڭ مقدّس طانیدیغم شیلردن بریسی‌ده وظیفه‌مدر. هرحمیّتلی انسان ایسه وظیفه‌سنی معشوقه‌سی کبی سَوَر؛ معشوقه‌سی کبی قیصقانیر. او سَوکی، او قیصقانج بالطبع بن‌ده‌ده واردر.

مع هذا سائر هرکسك وظیفه‌سنده‌کی قدسیّتی‌ده اعترافله برابر، التزام مالایلزمدن بغایت اجتناب ایلرم.

افندیلر!

سیاستسز، ریاست اولماز. بناءً علیه شرع وقانونك تعیین ایتدیکی حد داخلنده نام نامیٔ حضرت پادشاهی‌یه اوله‌رق اجرای سیاستده انشاءالله ضعف وفتور کوسترمم.

هر یرده اولدیغی کبی بو ولایت مهمّه‌ده‌ده ولیّ‌نعمت بی‌منّتز، ولیّ نعمت عالم، شهنشاه منصور العَلَم افندمز حضرتلرینك اڭ صادق، اڭ مطیع، اڭ رضاجو بر بندهٔ اَخلَصی اولدیغمی یالکز قَولاً دکل، فِعلاً دخی اثباته چالشمق وَطرف اشرف ملوکانه‌لرینه جمله‌دن دعوات خیریه استجلابنه بذل ماحصل مقدرت ایلك اوزره ولیّ‌التوفیق اولان الله ذوالجلال ایله عهد ومیثاق ایلدم.

بوخصوصده رُفقای کرامَمدن، اَعیان اهالیدن مظهر معاونت کامله اوله‌جغمی قویّاً امید ایلرم.

همان جناب رب‌العباد، عمر وشوکت شاهانه‌لرینی مزداد، توفیقات سبحانیه‌سنی جمله‌مزه دلیل سبیل سداد بیورسون آمین.

٤ کانون ثانی سنه ٣٠٥

تلغرام

جناب مالك الملكه شکر فراوان اولسون که دارَینْده باعث سعادت وسلامت أولان عبودیت فاخرهٔ ولیّ نعمت حمید الخصال ایله بو بندهٔ ناچیزکده فرق مباهاتنی حضیض خاکدن ذروهٔ افلاکه اِصعاد و اِعلا بیورمشدر .

طمرلرمده‌کی دم سیّال بیله ـ که مادّة الاصل حیاتدر ـ حضرت پادشاه عمیم الاِفْضالك ماحَصَلِ نَوالیدر. اول پادشاه جهان‌پناه کریمك که ـ ربّم زوالنی کوسترمه‌سون ـ دائما شانی متعالی، احسانی مُتَوالیدر. بنده‌کز ـ که برکمتر قُولی‌یم ـ ذرّه قدر دکرم وَمکافاته لایق اثرم اولمامقله برابر هر بار تجدّد لطف لطیف خلافتپناهیلرینه امیدوار ایدم . چونکه خاکی کیمیا ایتمك خاصیت خارق العاده‌سنه مالك اولان حسن نظرهمایونلرینك یك لحظه انعطافی، محقَّقدرکه بنده‌کزکبی الك عاجزلره‌ده فیض بخش تعالی اولمغه کافی‌در.

ایمدی مجرد فضل واحسان خداوند جهان اولمق اوزره بوکره‌ده نائلیتیله مباهی بیورلدیغم عاطفت جهانقیمته قارشی ذمت عبودیمه ترتب ایله‌ین وظیفهٔ مقدّسه‌یی، نَفَسِ واپسینه‌دك کمال دقت وصداقتله ایفا ایده‌رك حسن انتخاب وعنایات بی حساب جناب ولی نعمته ذرّه‌جه اولسون لیاقت کمترانه‌می اثباته چالشمق اوزره جانمله، وجدانمله عهد ومیثاق ایلدم .

همان ربّم، عمر وشوکت شاهانه‌لرینی روز افزون، هرآن فیض

افشانلرینی انواع فوز و ظفر وَفتوحه مقرون بیورسون، آمین. باقی امر وفرمان حضرت ولی الامرکدر. فی ١٩ تشرین ثانی ٣٠٥

تلغرام

عواطف سنیهٔ حضرت ولی نعمت بی منتدن احسان علی الاحسان اوله‌رق بوکره لطفاً رتبهٔ سامیهٔ وزارتله‌ده کامیاب اولدیغمی تبشیر ایله‌ین امر تلغرافینك شرف ورودنده کافهٔ حواس وقوای بندکانه‌م، بر ر لسان ناطق کسیله‌رك متوجه محراب ملکوت اولدیغم حالده من‌القدیم زینت زبان صدقبیانم، غدای روح روانم اولان ادعیهٔ خیریهٔ حضرت خلافتپناهی، کمال اخلاص ایله مرفوع بارکاه جناب رب عزت وَبوالطاف متتابعهٔ ولی نعمت اعظمینك تشکرات واجب الاداسنی مهما امکن ایفایه مسارعت قیلندی.

مدت حیاتمده صداقت وعبودیت مقتضاسی اولان طریقهٔ ناجیه‌دن سرمو انحراف ایتمه‌یه‌جکمه؛ رضای حضرت پادشاهی هرنه نقطه‌ده ایسه آنده ثبات ودوام ایله اغور همایونلرنده فدای سر وجان ایده‌جکمه عالم السّر وَالخفیات اولان الله، شاهد اولسون.

همان «جناب حق، عمر وشوکت وَاجلال حضرت ولی نعمت بی‌منتی مزداد بیورسون» دعاسنی تکرار ایله رابطه‌بند مقالهٔ مملوکیت اولورم. باقی فرمان . . . فی ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٥

تلغرام

وقتیله بوخاکه صالدیغکز حسن نظرك فیض انعطافی، بوکون اشراقات توجهات جناب امیرالمؤمنین ایله پرتوساز تاریکخانهٔ دل مستمند اولمغله خاکپایکزه یوز سوره‌رك ایفای وظیفهٔ نعمتشناسی‌یه جرأت ایلرم.

٢٠ تشرین ثانی ٣٠٥

§

خاندانکزه اولان نسبت قدیمه‌مك الك قیمتدار ثمره‌سنی‌ده بوکون اقتطاف ایله‌دیکمدن . . . پاشا نام مقدسنی رحمتله یاد؛ وَانشاءالله خلف ذیشانی‌ده قریباً بورتبه‌ده کورمك تمنیات خالصانه‌سیله عزم بغداد ایلرم.

فی ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٥

§

ذات حکمتسمات اصفانه‌لری کبی بر حکیم کاردانه خلف سلف اولمق شرف جهان بهاسنه نائلیتمدن دولایی اعلان بختیاری ایدر، وَمقارنت وجود بهبودلریله آطنه‌یی تبریك ایلرم . . .

فی ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٥

عریضه

عمر عزیز انسان — كه حقیقتده بر نَفَسدن عبارتدر — مظهرِ سِرّ قبض و بسط اولدیغندن اربابِ جدّ وسعیه کوره هم وظیفهٔ دینیّه ورسمیّه‌یی ایفا، هم‌ده معاصرین واخلافه آره صیره برر یادکار عمر اهدا ایده‌بیله‌جك قدر وقت بولمق، دائرهٔ امکان خارجنده دکلدر.

چاکرلری من غیر حدٍّ طربزونده ایراد ایله‌دیکم بر نطق رسمیده:
«انسان ایچون اویقوسز یاشـامق قابل اولایدی، اویقو زمانمی دخی «عباد اللهك ایشنی کورمکه حصر ایدردم» دیمشدم. مکر انسان مراد ایدرسه اویقو زمانی‌ده قصر ایده‌بیلیرمش ! !

ایشـته بو عبد عاجزك استراحت وجوده مخصوص اولان اویقو زمانی قصر صورتیله اختلاس ایده بیلدیکی اوقات خالیه‌یی حضرت پادشاه اسلامه استجلاب دعوات خیریه‌یه مدار اوله بیلمك اوزره بعض کتب محترمهٔ دینیه‌یی ترجمه وَتألیفـه حصر ایده‌رك له الحمد مددکاریٔ روحانیت حضرت رسالتپناهی ایله ایکی اوچ بیك صحیفه‌لك آثار مفیده وجوده کتیرمکه موفق اولمشدرکه جمله‌سی اهل ایمان آره‌سنده متداول ایادیٔ اعتباردر. بوسوزك زبان‌خامه‌دن صدوری، حاشا مباهات ایچون دکل، بلکه [وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ] فرمانِ الهیسنه امتثال ایچوندر.

اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ قُرْآناً عَرَبِيّاً لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

نص بلیغنجـه حضرت قرآن ـ که کافهٔ ناسـه رُشـد وهُدی اولمق اوزره حضرت اعلم الرّسل افندمزه نازل اولمشدر ـ مجرّد مادّة الاسلام اولان قوم نجیب عربك معانیٔ منیفـه‌سنی، احکام شریفـه‌سنی تعقل وتفهّم ایده بیلسـونلر دیه متکلّم اولدقلری لغت عرب اوزره نازل اولدیغی کبی صدر اسلامده بین المسلمین لسان عمومینك لسان عذب‌البیان عرب اولدیغیچون اَجِلّهٔ علماءِ دین طرفندن یازیلان تفاسیر شریفه دخی او لسـان حکمت بیانده یازلمشدی. مقتضای حال‌ده او ایدی. آنجق

مرور زمان ایله نور دین مبین، ضیای نظر ربای شَفَق کبی، اَقطار عالمه منتشر اوله‌رق، دائرهٔ مُنجیهٔ اسلامه دخول ایدن اقوام مختلفه ایچنده لسان عربك تعلّمی، بناءً علیه تفسیر وحدیث کبی کُتُبِ محترمهٔ دینیّه‌نك تفهّمی، ارباب اختصاصه انحصار ایده‌رك اکثریتی تشکیل ایدن جماعت مسلمینك کندی لسانلرنده یازلمامش اولان آثاردن استفاده‌لری غایتله محدود قالمشدر.

احکام دین اسلامده ایسه، کیزلی برشی یوقدرکه ارباب اختصاصه خاص اولسون‌ده لسان عربی تعلم ایتمه‌ینلردن ستر واخفاسی واجب اولسون؛ بالعکس طبقهٔ سفلاده بولنان آحاد امتّه وارنجه‌یه قدر تعلیم حکمت دین، واجبهٔ ذمت علماء مسلمین‌در.

زیرا قضایای مسلّمه‌دندرکه: [دین اسلام، جهل ایله پایدار اولماز] حتی فقه شریف حنفینك معاملات قسمی لسان عثمانی‌یه بالترجمه [مَجَلّه] عنوانیله طبع ونشره ارادهٔ سنیهٔ امام المسلمین، شرفصدوری‌ده بولزوم مجزومه مبنی اولدیغنه شبهه یوقدر. مَجَلّهٔ جلیله‌نك ترتیب وتحریری ایسه، دولتجه برهیئت مخصوصهٔ علمیه‌یه تودیع ایدیلوب، فقط کلام وتفسیر کبی عقائد دینیه وَعلوم قرآنیه‌یه دائر کتب محترمه‌نك ترجمه‌سی حقنده هنوز اویله برتشبث رسمی وقوع بولمادیغندن بوعبد عاجز، معقلّة البضاعه مجرد ترکی زبان اولان اِخوان دینه عاجزانه برخدمت جالب المغفرة اولمق اوزره اوّلا طلبهٔ علوم آره‌سنده تداول ایله فوق‌العاده حائز شهرت واعتبار اولان مولانا [سعدالدّین تفتازانی] نك [عقائد نَسَفی] یه یازدیغی شرح شهیری اکثر حاشیه‌لریله برابر ترجمه وَ نشر ایلدکدن

صکره، بوکتاب مترجم ومطبوعی [نقدالکلام فیعقائد الاسلام] سر-
لوحه‌سی آلتنده‌ده بالتلخیص کذلك سایهٔ عرفان سرمایهٔ حضرت ولی-
النعمتده طبع ونشره موفق اولمشدم.

شـو ایکی اثرك قیمتشـناسان امت بیننده نائل اولدیغی رغبتدن، باخصوص نقدالکلامك مصـادف نظر کمالات اثر حضرت ولی‌النعمت عرفان منقبت اولمسی اوزرینـه مظهریتیله حالا مُباهی اولدیغم سـلام والتفات جهانگیریدن فوق‌العاده شوقه‌کلەرك مسـتنداً بتوفیق‌الله تعالی سَراسَر، قرآن مُبینه مکمّل بر ترکجه تفسیر یازمغه عزم ونیت ایلدم.

اکرچه بو برامر خطیر ایسه‌ده علوّ همته خلوص نیت مقـارن اولنجه جناب حقده توفیقنی رفیق ایدر.

ایشته بو امیدّ ایله روحانیت جلیلهٔ حضرت پیغمبری‌یه متوسّلاً اوّل باوّل سورهٔ کریمهٔ فاتحةالکتاب ایچون حضرت امام فخر رازینك [مفاتیح‌الغیب] ندن اخذ واقتباس صورتیله بلطفه‌تعالی [سرّ قرآن] نامی آلتنده بیوجك بر تفسیر تحریر و نشریله مشرّف اولدیغم کبی سُوَرِ جلیلهٔ قرآنیه ایچنده اشتمال حقائق، احتوای دقائق جهتیله بالخاصـه شهرتشـعار اولان [سـورهٔ کریمهٔ یوسف] علیه‌السّلام ایچون دخی معتَبَرات کُتُبِ تفاسیردن کذلك اخذ و اقتباس صورتیـله سـکز یوز بو قدر صحیفه‌یی حاوی بر مفصّل تفسیر قلمه آلوب [احسن القصص] تسمیه وَ [تدقیق مؤلّفات دینیّه] جمعیت محترمه‌سنجه لاجل‌التدقیق کچنده حضور عالیٔ جناب مشیختپناهیلرینه تقدیم ایلدم.

بندهٔ کمینه‌لری کبی مشاغل حکومتله مستوعب الاوقات بولنان بر

عاجزه کوره، کشف وحلّندن متبحّرین علمایی بیله بحقٍ عاجز براقان او قدر حقائق ودقائقی جمع وتلفیق ایله بویله برکتاب کبیری وجوده کتیرمکده‌کی صعوبتی تقدیر ایدن اهل انصاف، حسب‌البشریّه هیچ کیمسه‌نك ادّعای برائت ایده‌میه‌جکی سهو و خطادن مصون اولمسه دخی او بابده معذرت عاجزانه‌می تصدیق واعتراف ایدر.

وَمَنِ الّذی ما ساءَ قَطْ
وَمَنْ لَهُ الْحُسْنٰی فَقَطْ

بناءً علیه هیئت مشارالیهاجه کوریله‌جك سهو وخطالرك اصلاحیله تعمیم فائده ایچون طبع ونشرینه مساعده بیوریله‌جغی قویاً مأمولدر.

مع هذا اك بیوك امید وانتظار کمترانه‌م، حمیت مجسّمهٔ اسلامیه اطلاقنه سزاوار اولان جناب مُعلّاالقاب دین پرورانه‌لرینك صحابت جلیلهٔ ولی‌النعمیلرینه منحصر اولوب بعض مسموعات وَ مستبشرات بندکانه‌م دخی بو امیده برقات دها قوت ویرمش وَبوده حقا که روحانیت حضرت یوسف صدّیقی خشنود ایلمشدر. خدمت ترجمه وَتألیفده بولنمش اولمق شرف اضافیسندن طولایی بوعبد عاجزی‌ده درجهٔ نهایه‌ده حائز نصاب فخر ومسار ایدن بو لطف عال‌العال اوزرینه [خَیْرَیِ الدُّنْیا وَالْآخِرَة] کبی ایکی فوزفاخره نائلیت سنیهٔ جناب ولیّ‌النعمیلری دعاسی مرفوع بارکاه مولای متعال قلندی.

الحاصل بولطف وعاطفت سنیهٔ جناب مشیختپناهیلرینك شکر وسپاسیله لسان وجنانم فوق‌العاده ذوقیاب استیناس اوله‌رق نفس

واپسینه‌دك ذائقهٔ دل و جان، درود مسعدت نمود ولی‌النعمیلریله استلذاذدن خالی قالمیه‌جغنی کمال تعظیم ایله عرض ایلرم. باقی . . . . .

آطنه ۱۷ ایلول سنه ۳۰۵

نطق [*]

افندیلر!

شهنشاه اعظم وارحم افندمز حضرتلری که عدالت الٓهیه‌نك پرتوزنده مثال مشخصی‌در. هیچ شبهه یوق که بوعالمده برقارنجه‌نك بیله بغیر حق اینجیندیکنی ایستمزلر.

عموم تبعه وَزیر دستانك حضور وراحتی نخبهٔ آمال همایون ملوکانه‌لریدر. بزمده الك مهم وظیفه‌مز شومقصد مقدس حضرت ولی نعمته خدمتدن عبارتدر. همان بز چالیشه‌لم‌ده جناب حق ایسترسه توفیقی رفیق ایدر.

افندیلر!

مجاری ثروت وتجارتی آچمغه چالیشیرسه‌کز مستعد ترقی اولان وطنکز سزی بختیار ایده‌بیلیر. واقعا ولایتك اعمارینه مصروف اولان مساعی جمیله‌کزی ممنونیتله مشاهده ایدییورم. مع مافیه معلومکزدرکه احتیاجات مدنیه تناهی پذیر اولماز. مملکتی جداً مسعود ایده‌بیلمك ایچون دها چوق شیلره محتاجز. شوقدرکه سزك اومشهور

[*] ۲ آغستوس ۳۰۲ تاریخنده سیواسده ایراد ایدلمشدر.

آفاق اولان سعی وغیرت وطنپرورانه‌کزه اعتمادم برکالدر .

اسلاف کرامیمك وظائف مهمه‌سنی تسهیل ایدن معاونات حمیتمندانه‌کزی البته بو اقبالخواهکزدن‌ده دریغ ایتمزسکز . اومارم که توفیق باری وتأثیر نفوذ شهریاری ایله استکمال وسائط بختیاری ایچون بمله‌ده همدست وفاق اولورسکز . ایشته بن شمدیدن سزه عرض دست تعاون ایدییورم . احیای وطن اوغرنده شایان بیوریلان عنایات ومساعدات سنیهٔ حضرت خلافتپناهیدن تمامیله مستفید اولمق ایسترسه‌کز بواله یاپشمغه مسارعت ایدیکز! مسارعت ایدیکز! زیرا وقت، نقددر . مسارعت ایدیکز! زیرا کافهٔ ترقیات مدنیه، اتحاد مساعی وتعاون عمومی ایله حصولپذیر اولور .

افندیلر!

مسعود اولمق ایسترمیسکز؟ هرشیده نقطهٔ اعتدالدن آیرلمایکز . زیرا عدالت که روح الروح انتظامدر پرتونثار انتشار اولدیغی ممالك وبلدان معمور و آبادان اولور . حتی شمدی کمال تعظیم ایله اوقونان امر عالیده ولی‌نعمت بی منتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلری شرع وقانون احکامنه توفیق معاملات ایتمه‌مزی محضا بوحکمته مبنی امرو فرمان بیوریورلر . دیمك که بزمده هرفعل وحرکتمزده قواعد عدل واحسانی کوزتمه‌مز لازم کلیر .

زیرا اهالینك مسعودیتی ملکك معموریتنه، ملکك معموریتی نشرعدالته وابسته‌در، که بوده سایهٔ شاهانه‌ده استقرار آسایش وبین الاقوام تشیید روابط حسن آمیزشله افزایش پذیر اولور .

بناءً علیه بوبابده‌ده ذمت حكومته ترتب ایدن وظیفه‌یی بعون الله تعالی حسن ایفایه چالیشه‌جغم. اگرچه بووظائفك حائز اولدیغی اهمیت عظیمه‌یی تقدیر ایلرم؛ لكن علو همته مقارن اولان خلوص نیتله ایشه باشلایانه جناب حق‌ده توفیقنی رفیق ایدر.

بنم‌ده یكانه نقطهٔ استنادم بودر. انشاءالله معیار عدالتی الدن براقمام. شاید بعض امورمده اثر غفلت حس ایدرسه‌كز بنی ایقاظ ایدیكز! حقیقته مفتونم — كیمك لساندن صادر اولورسه اولسون — حق سوزی حسن تلقی ایله قبول ایدرم. اما حقكولقده بن‌ده لوم لائمدن حذر وتوقی ایتمم. امر سیاست ووظیفهٔ ریاستده اصلا ضعف وفتور كوستر-میه‌جكمدن امین اولكز!

منع مظالم خصوصنده اجرا آتم پك مؤثر ایسه‌ده عادلانه‌در. بوتأثیره متحمل اوله‌میانلره تبدیل مسلكله تعدیل حركتی توصیه ایدرم.

تلذذم، وظیفه‌مله اشتغاله منحصردر. كیمسه‌نك وظیفهٔ خصوصیه‌سنه مداخله ایتمیه‌جكم كبی كندی وظیفهٔ مقدسه‌مه‌ده كیمسه‌یی تشریك ایتمم. رهبر حركتم، شرع وقانوندر. عدل وحقدن آیرلمایان، سعادت عمومیه‌یی عدالتده آرایان برپادشاه بنده‌سنی سوه‌جككزدن امینم. تحصیل رضای ولی‌نعمت ایچون حسن خدمت، صداقت، استقامت كبی لوازم عبو-دیتكاری‌یه رعایت ایدنلره، بن ده رعایت، حرمت، محبت ایتمكلكم طبیعیدر. ایشته امور اداره‌جه هریرده متخذم اولان مسلكك پروغرامی بودر.

انشاءالله رفقای كرامله عقلای مملكتی‌ده بوفكر ونیت تعالی

پرورانه‌ده متحد بولورم. ایفای حق وظیفه ایله طرف اشرف ولی نعمت ایچون استجلاب دعوات خیریه‌یه موفق اوله‌بیلیرسه‌م بنم ایچون نه بیوك بختیارلق، نه بیوك شرف وافتخاردر!

همان جناب حق عمر وشوکت شاهانه‌یی مزداد وتوفیقات الٓهیه‌سنی جمله‌مزه دلیل سبیل سداد بیورسون امین.

٢ آغستوس ٣٠٢

مکتوب

سعادتلو پرتو پاشا حضرتلرینی سومکده افندمزه تفوق ادعا ایده‌مزسه‌مده پیرو مسلك محبتکز اولدیغمه‌ده دیه‌جك یوقیا! حقیقت، طربزونده سومك ایچون بر انسان کامل انتخاب ایتمك لازم کاسه‌ده اوسویملی مملکتك اکابری بربربر کوزدن کچیرلسه پاشای مومی‌الیهدن بشقه‌سی نظر دقته ایلشمز دیه بیلیرم. ایشته شو حسن انتخابکزدن طولایی افندمزی‌ده تبریك ایلرم. پیرولکده اصابتمدن ناشی کندیمی‌ده تقدیر ایده‌بیلیرم.

بحق مظهر اولدیغی عاطفت سنیه‌دن طولایی پاشای مومی‌الیهی تبریکده بو قدر تأخر ایلدیکم تعییب اولنمسون! تاریخ توجهده‌بنده‌کز بغداد چوللرنده یووارلانوب کلیوردم. دیاربکره مواصلتمدن صکره اکرچه آغزدن آغزه اویله بر مسرتلی خبر بزه‌ده واصل اولمامش دکل؛ فقط صحتنی آکلایه‌مامشدم. برده یول غائله‌سی اوستنه بشقه غائله‌لرده ظهور ایتمکله؛ دها طوغریسی خصوصی مکتوبلر تحریرنده

بنده‌کزه غایت برکوشکلك، بر تنبللك عارض اولمغله نصاسـه بو کونه قدر او مقدس وظیفه‌یی ایفایه موفق اوله‌مامشدم.

ینه جناب مرؤتمآبکزه عرض شکران ایلرمکه اخطار وایقاظ عالیلری اوزرینه بوکون ایفای وظیفه‌یه شتاب ایله کامیاب اولیورم. جوابنامهٔ عاجزانه‌می، مومی‌الیهه ارسال ایچون مجرد امرلرینه امتثالاً شو عریضه‌جغمه لف ایدییورم.

یورغون، طورغون وجوددن پارلاق فکرلر امید و انتظارنده بولنمیه‌جغکزی بیلدیکم ایچون کلیشی کوزل اولمق اوزره شو عریضه‌جغمی املا ایلدم. عفو دولتلری مرجودر. افندم حضرتلری.

مکتوب

ذات والای بی مدانیلری کبی فطرةً محبوب القلوب یارادلمش بروجود کاملك مفتون خصائل حمیده‌سی اولمامق انسان ایچون ممکنمیدر؟ بناءً علیه بوکره انواع مآثر جمیلهٔ دلشکاری‌یی حاوی احسان بیوریلان تحریرات بدیعةالنکات سعادتلرینی ید احترام وکمال شوق وغرام ایله اخذ و مطالعه ایدنجه مفتونیتم دوبالا، حرمت و محبتم واصل مرتبهٔ علیّ‌الاعلی اولمشدر.

همان مولای متعال حضرتلری نیل آمال ایله مسند آرای عزّ واقبال بیورسون دعاسیله رابطه بند مقالهٔ اخلاص واختصاص اولورم باقی

نطق [*]

جناب حق عمرو شوکت شاهانه‌لرینی مزداد بیورسون. ولی نعمت بی منتز شوکتمآب افندمز حضرتلری بلاد مهمهٔ شاهانه‌لرندن (دیاربکر) کبی مجمع اذکیا اولان بر ولایت جسیمه‌نك والیلکنی بوعبد صادقلرینه توجیه بیورملرندن طولایی قلباً حس ایتدیکم ممنونیت ومفخرت عظیمه‌یی، شو جمعیت محترمه حضورنده‌ده علناً بیان ایله اوزرمده مقدس بر بورج اولان وظیفهٔ تشکری ایفا ایلرم.

فیّاض مطلقك قطعات ارضیّه‌یه تجلّیسی صُوَرِ مختلفه‌ده واقع اولمغله بر یرك استعداد واحتیاجی، دیکرینه اصلا مقیس اوله‌ماز.

طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن ادارهٔ امور مملکت اللرینه تودیع بیوریلان دولت آدملرینك ایسه، مساعئ مصروفه‌لری نتیجه بخش حسن موفقیت وَمطابق رضای ولیّ نعمت بی منّت اوله‌بیلمك ایچون استعدادات وَاحتیاجات ممالکه وقوفلری لابد درکه بومقصد مقدّسك حصولی‌ده بصیرت اوزره دَوْر بلاد ایله استکمال تجاربه موقوفدر.

انشاءالله بومأموریت عاجزانه‌مده‌ده اللّهیه، پادشاهه قارشی مکلف اولدیغم وظائف مهمه‌یی علی قدر الاستطاعه حسن ایفا ایله هم او، اولو اللّهمزك، همده شوکتلو پادشاهمزك رضالرینی تحصیله موفق اولورم.

جهانقیمت اولان شوسعادته نائلیتم، مجرّد دستیارئ توفیق باری

[*] ایلك والیلکلرنده دیاربکرده ایراد ایلمشلردر.

ایله مأمورین حکومت وَ اهالئ مملکتك انضمام معاونت همکاریلرینه وابسته‌در.

علوّهمته مقرون اولان خلوص نیّت صاحبی ایسه، تشبثات خیریه‌سنده جناب موفّق الامور، خائب وخاسر ایتمز.

مادۀ تعاونه گلنجه: بوبدیهیدرکه بنم امور مأموره‌مجه حسن موفقیته مظهریتم، کندمدن زیاده مملکتی بختیار ایده‌بیله‌جکندن اوّلا: جناب ربّ‌العزتك، ثانیاً: حمیتکاران مملکتك هر امرخیرده معین وظهیرم اوله‌جقلرینی قویاً امید ایده‌بیلیرم.

رفقای کرامم ایسه بکا معاونته قانوناً مکلّف اولدقلری جهتله آنلرده بومکلفیت قانونیه‌لرینی انشاءالله حسن ایفا ایدرلر.

ایشته بوصورتله مقاصدعالیۀ حضرت ولی نعمته خدمت وَحکومتلرك علّت غائیۀ تأسسی اولان عدل واحسان قواعدینه رعایت ایدلمش اولور.

اعلای شان دولت، احیای ملك وملت حقنده‌کی اقدامات وَاجتهادات سنیۀ حضرت پادشاهی جمله‌نك معلوم ومسلّمی اولمسیله اول خلیفۀ مؤیّد ومقدّس افندمز حضرتلرینك کافّۀ آمال ونیّات سلامت بیّنات ملوکانه‌لرنده مظهر توفیقات سبحانیه اولملرینه عن صمیم القلب دعا ایتملی یز!

امّتك سعادت حالنه جِدّاً خدمت ایتمك ایستین ارباب حمیت دخی اِثْرِیلرك حضرت خلافتپناهی‌یه اقتفا ایله نائل امل اوله‌بیلیرلر.

آنك ایچون بزده دائما امرو فرمان حکمت بیان جناب پادشاهی‌یی

کندیمزه دلیل ورهبر ایدرك هدف الحرکاتمز اولان نقطهٔ نجات بخشای سعادت وسلامتی طوتمغه نصب نفس اهتمام ایده‌جکز. بوعزم ونیتله ایشه باشلایانلره ایسه توفیق باری رفیق اوله‌جغنده شبهه یوقدر.

افندیلر!

بویله بریوم مشهودده سویلنن سوزك تأثیر بلیغی انکار اولنه‌ماز. بناءً علیه سزه برر ئیس عائله صفتیله وَبرلسان صفوتله شونی‌ده سویله‌مك ایسترم‌که علم ومعرفت، اگرچه حامل وصاحبنی عزیز ایدر؛ امّا باعث سعادت دارَین اولان فضیلت صحیحه، یالکز علم ایله دکل، علمه مقارن اولان عمل صالح ایله اکتساب اولنور. بوراده عمل صالحدن مقصد حسن اخلاقدر. دیمك‌که تحصیل علمه سعیمز نسبتنده تهذیب اخلاقه‌ده چالشمامز لازم کلیر.

انسان، مألوف عجز ونقصاندر؛ ناقصده ایسه کمال آرانمز. یترکه انسانك محاسنی مساویسنه غالب اولسون؛ یوقسه بوعالم نقائصده قصورسز آدم آرامق، انسانده مَلَکیّت، نقصانده مکمّلیت تحریسی کبی برعبث جستجو، بربیهوده آرزودر.

بتون جهان مدنیتك انظار دقتی ایسه بزه منعطفدر. هرحالمزی، هرقالمزی انتقاددن خالی قالمیان یار واغیار، محاسن و مساویٔ ملّتی، دائما سنجیدهٔ میزان اعتبار ایدرك یا لهمزده، یا علیهمزده البتّه برحکم ویریرلر. افکار عمومیّه نامنه اولان محکمهٔ کبرادن ایسه، اویله برحکم صادر اولدیمی؟ آرتق آنك استیناف وتمییزی یوقدر. اوآنده قطعیت حائی کسب ایلر. ضرر ایسه هیئت اجتماعیه‌یه عائددر.

ایمدی دائما دولت وملّتك اِعلای شانی نخبهٔ آمال ایدینن عدالتلی، مرحمتلی پادشاهمز افندمز حضرتلرینك رضای همایون ملوكانه‌لرینه مغایر اوله‌رق حقمزده مُضِرّ حكملر ویردیرمكه سبب اولمقدن زیاده‌سیله اجتناب ایتملی یز.

حال و وقتك اهمیّتنی، ولیّ‌نعمتك علوّهمتنی تقدیر ایدن افكار منوّره اصحابی، عین‌حقیقت اولان بوسوزمی جان قولاغیله اِصغا ایدر.

ان شاءالله صلاح حالكزی كورمكله برمدتدنبری اذهان عامه‌یی اشغال ایدن یاكلش ذهابلری تصحیح ایدنلرك برنجیسی بن اولورم.

افندیلر!

هرشیئك میزانی عقلدر. سزده مادام‌كه عاقلسكز؛ البتّه طوغری‌یه اكری، اكری‌یه طوغری دیمكه تنزّل ایتمیه‌جككزدن اومارام‌كه ترقیات صحیحهٔ مملكته خدمت وَ طرف اشرف حضرت خلافتپناهی‌یه هركسدن دعوات خیریه استجلابنه مسارعت خصوصنده جمله‌كز بنمله یكدل وَیكجهت اولورسكز.

همان ربم شوكتمآب افندمزك ایام عمر وشوكت شاهانه‌لرینی بی‌حد وَبی حساب، توفیقات الٓهیه‌سنی جمله‌مزه دلیل راه صواب بیورسون. آمین.

٢٣ نیسان سنه ٣٠٤

نطق [*]

افندیلر!

مأموریت امر عالیسنك رسم قرائتی عقیبنده بر نطق مختصر ایرادیله طوتیله‌جق مسلك اداره‌یه دائر بعض ایضاحات اعطاسی دأب دیرین وُلاة اولمسه‌یدی، شو مَوْقِفِ خطیرده دعای واجب الأدای حضرت پادشاهیدن ماعدا برکلام ایچون شقّ شفه ایتمکه بیله لزوم کورمزدم.

چونکه شمدی اوقونان امر عالیده ولیّ‌نعمت بی منّتمز ولیّ‌نعمت عالم افندمز حضرتلری رعایا اوزرینه بسط جناح رأفتله طرف مستجمع المجد وَالشرف حضرت خلافتپناهیلرینه هرکسدن دعوات خیریّه استجلابنه دقّت اولنمسنی فرمان بیورمیوزلرمی؟

ایشته بزم اصل واساس وظیفهٔ مأموریّتمز بودر. معاملات سائره هپ او اصلك فرعیدرلر. بو خط حرکتدن ایسه قیل قدر انحرافه امکان یوقدر. بوحالده ایضاح زائد، زائد دکلمیدر؟

باخصوص بنم مسلك متخذم، سزك مجهولکزده دکلدر. مأموریت سابقه‌مز بوبابده سزك ایچون تردده محل براقمامشدر. مجربکز اولمق لازم کلن حسن نیّتمه، شوق و غیرتمه‌ده اصلا تغیّر وَفتور عارض اولمامشدر.

اقدم آمال وافکارم، مملکتك تزیید عمران و سامانه خدمتله

---

[*] دفعهٔ ثانیه‌ده دیاربکر والیلکنده ایراد اولنمشدر.

ولی نعمت بی منتز شوکتمآب افندمز حضرتلرینه دائما خیر دعا آلدیرمغه وسیله اوله بیله جك بریاد جمیل براقمقدن عبارتدر.

بو امل و آرزوی عاجزانه مك تسهیل حصولیچون مقدما معاونت وطنپرورانه لرینی بزدن دریغ ایتمیسان ارباب همت و حمیت ایسه، ینه او ارباب همت وحمیتدر.

ایمدی جناب اللهك حَوْل وقُوّتی، حضرت رسول اللهك مدد روحانیّتی، بالجمله مأمورین وَاهالیمزك انضمام همت ومعاونتی ایله سایهٔ حضرت امیرالمؤمنینده امور مأمورهمزجه مظهر توفیق اوله جغمزی الطاف الهیه دن امید ایلرم.

همان ربّم ولی نعمت بی منتز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینی الی الابد اریکه پیرای شوکت وشان بیورسون آمین.

۲۰ آغستوس سنه ۳۰۷

عریضه

تشکرات متقدمهٔ کمترانهم لدی العرض موجب محظوظیت سنیهٔ حضرت ولی نعمت بی منت اولدیغنی تبشیر ایلین امرنامهٔ عالیٔ فخیمانه لری؛ حق نامستحق بندکانه مده دها برچوق تلطیفات مکارم بیناتی حاوی اولمسیله چاکر شاکرالاحسانلرینی ناقابل تعریف برصورتده حائز نصاب فخر ومباهات ایلدی.

بو عالمده جناب اللهدن وَ خلیفهٔ رسول الله اولان حضرت پادشاه

دل آکاهدن ماعدا هیچ بر معین ونصیری، هیچ بر دستکیری اولمیان بو عبد صادق حقنده محض سجایای عالیهٔ دینداری وَبیکس پروری اثری اولەرق لطفاً ابراز بیوریلان صحابت جلیلەنك قدروشکرینی بیلیرم.

چاکر کمترلری کبی کیسەسزلری مجرد رضای باری ایچون صحابت وَحمایەیە تنزل بیوران افاخم واکابرىدە کیسەسزلرك کیسەسی اولان الله عظیم‌الشان دارینده مظهر توفیق و احسان بیورەجغی بی ریب وَبی کماندر.

بندهٔ دیرینەلری، ایشته بویله هیچ کیسەسز اولدیغم حالده صلاح دین ودنیایی، آنجق ولی نعمت بی منتزه صداقت، دولت وممکتمزه حسن خدمتله عفت و استقامت یولنده تحرّی ایدرك لەالحمد وَالمنّه دلالت توفیق رب شفیق ایله بو مقصد اقصایه رهیاب وصول اولمغه جد وجهد ایلرم.

شو مسلك راستی وَاستقامتدن آییرمامسنی جناب واهب‌العطایادن طلب وتمنی ایتدکجه اوفیاض عمیم‌الاحسان‌ده بندهٔ بی مقدارلرینه ابواب فیوضاتنی فتح ایدرك ازجمله جناب معلاالقاب اصدقا پناهیلری کبی برحامیٔ حسبی دها احسان ایله کامبین وکامران ایلشدر.

همان اول مسبّب‌الاسباب اولان خدای بیچون، عمر و شوکت واجلال حضرت ولی‌نعمتی افزون، ذات‌علیای بیهمتالرینی دخی جناب غازیٔ عظیم‌المغازی ایله برابر همیشه خدمت مقدسهٔ همایونلرینه مقرون بیورسون. باقی... ٢٨ حزیران سنه ٣٠٥

عریضه

جناب رب العالمین، ولی نعمت بی منتز خلیفهٔ سیدالمرسلین افندمز حضرتلرینی دائما مظهر نصر مبین، ذات معالی صفات داورا کرمیلرینی ده او پادشاه دین پناهه مقارنتله همیشه کامران وکامبین بیورسون.

دنیایه مثلی کلمه مش اولان اویله بر بیوك پادشاهی جناب معلّا القاب فخامتپناهیلری کبی بیوکلکك شانی بحقٍ اعلا ایلین بر قرین امینه موفَّق بیوران جناب موفِّقِ الاموره عرض شکران ایلرمکه بو عبد عاجزی ده او درکاه مراحم پناهه کسب عبودیت و منسوبیتله مفتخر ایتمشدر.

بونجه سعادات دنیویه یه نائلیت کمترانه مه سبب ظاهری اولان او وجود مسعود مقدّسی خدای بیچون، آسیب روزکاردن مصون بیورسون. لسان صداقت بیانم شو دعای خیری ایفایه مقصوردر. او دعای واجب الادادن برآن خالی قالمق، نعمدیدکان بندکان ایچون حقیقةً عین قصوردر.

رضای عالی که احسن المعالی در، وَاللّه العظیم بوعبد صادقك اخص آمالی در. نیل امل ایسه، وابستهٔ توفیق خدای عز و جل در. صدق نیّت، خلوص طوِیّتله ایفای وظیفه یه چالیشانلری ده اللّه، محروم ایتمز؛ زیرا شان اُلوهیتی بُخل وامساکدن عالی واَجل در.

الحاصل مخاطبات مرحمت پرورانه لری بندهٔ کمینه لرینی مرك شادی یه اوغراته جق برحاله دوش ایتمکله معروضات چاکرانهم محروم انتظام،

معدوم الانسجام اولسه‌ده قرین عفو وصفح جمیل داور اکرمیلری اوله‌جغنی امید وَبو وسیله ایله رابطهٔ عبودیتمی تشدید ایلرم باقی.

نطق رسمی [*]

جناب حق، وجود مسعود همایونلرینی الی‌الابد سریر سلطنتده دائم وَبرقرار بیورسون.

ولی‌نعمت بی‌منتمز، پادشاه عالم پناه افندمز حضرتلری کبی عثمان عرفان، منوّرالوجدان، بر خاقان خلافت عنوانك عهد سعید عدلنه یتشمك، سایهٔ عاطفتنده یاشامق شرفنه نائل اولان بختیاران انامدن اولدیغمز جهتله ارواح سُعدای اسلاف، بالای غُرَفاتِ جناندن بزه نِنگنه اندازِ غبطه وَاشتیاق اولسه کرکدر.

ایمدی جهان‌قیمت اولان بونعمت جلیله‌نك ادای حق تشکری، آنجق او پادشاه رحیم و عادلك رضای همایون شاهانه‌لرینی استحصاله حصر مساعی ایلمکله تمشیت پذیر حصول اولور.

باخصوص، عالم اسلام وَانسانیتی شرفلندیرن ذات اقدس همایونلری، بو ملك وملّتك اکمال سعادت و سلامتی ایچون جناب حقك بر عطیهٔ نادرهٔ الٰهیّه‌سی اولمغله دعای دوام عمر ودولتی، دیناً وَسیاسةً جمله‌مزه واجب وَلازمدر.

بناءً علیه ایفای وجائب ذمتله اویله بر حکمدار حکمت شعارك شرف عبودیتنه لیاقتمزی اثباته چالیشه‌لم.

[*] آطنه‌ده ایراد اولنمشدر.

تعمیر بلاد، ترفیه عباد کبی قضایای اصلیه‌نك اقامت مراسم عدل وداد ایله قائمدرکه بوده: استحصالیله مکلّف اولدیغمز رضای همایون حضرت خلافتپناهی تحتنده مندرجدر.

ایشته بنم هریرده طوتدیغم مسلك اداره بودرکه شو عرض ایتدیکم فهرستِ مُجمَلك تفصیل وانبساطی مراد اولسه هرحرفی برکتاب اولور. بو بابده جناب حقدن، نائل توفیقات، رفقای کراممدن، ارکان مملکتدن مظهر تأییدات اوله‌جغمی قویاً امید ایدرم. صلاح عامه‌یه متعلّق مسائلده ایسه روحانیت جلیلهٔ حضرت پیغمبری، دائما یکانه مدار توسّلمزدر.

همان جناب حق، عمر وشوکت شاهانه‌یی مزداد وتوفیقات سبحانیه‌سنی جمله‌مزه دلیل راه سداد بیورسون آمین.

مکتوب

سعادتلو پرتو پاشایه تشکر ایدرمکه سزکله فتح باب مخابره‌یه وسیله اولمشدر؛ چونکه مخابره‌مزك همان انقطاع کلّی حالنه کلمشدی. واقعا بونك سببی‌ده سز دکلسکز. بو سببدن ناشی سرزنشه حقم یوقدر؛ فقط سزی اولادی قدر، بلکه‌ده آندن زیاده سَوَر برمحبّ خالصکز اولدیغم ایچون دائما ترقیات مادیه ومعنویه‌کزه دائر اخبار سارّه استماعندن لذتیاب، بناءً علیه انقطاع مخابره‌دن دوچار اسف و اضطراب اولملغم طبیعیدر.

ایشته شو حال وطبیعتده یارادلمش بر مخلص مشفقکز اولدیغم حالده بنه ادامهٔ مخابره‌یه چالشمقده قصور ایدیشم، بیوك بر صایغیسزلق صاییله‌بیلیر؛ لکن بوکاده بنده‌کزی مجبور ایدن، محبتك نقصانی، یاخود حقوق قدیمه‌نك نسیانی مثللی عوارض اولمایوب محضا کثرت غوائل ومشاغل کبی مجبرلردر، که بو حقیقت، نزد والای عرفان پیرالرنده البتـه خفی دکلدر. بناءً علیه مسامحه طلبنه‌ده حاجت کورمکسزین الطاف مخلص‌پرورانه‌لرینه قارشی لازمهٔ تشکری ایفا ایله اکتفا ایلرم.

هر سطری بر اینجی دیزیسندن زیاده حائز قیمت واعتبار اولان او نظر ربا، او شوق‌افزا نامه‌کزی، سائر برچوق امثالی کبی محفظه پیرای احترام ایلدیکمی‌ده شوراجقده بیان ایله خاتمه‌کش افادهٔ مرام اولورم اوغلم افندم.

مکتوب

اخوّت اسلامیه‌یه لایق تلطیفات بی‌نهایه‌یی حاوی اولان کرنامهٔ بلاغت پیرالری، مالِشـکاهِ نکاهِ ایقان وَحقیقةً مسرتبخش دل و جان اوله‌رق شو وسیله ایله‌ده ذکر جمیل سعادتلری یاد وتذکار قیلندی.

اسالیب کلامك هر درلوسنی حسن اداده، قلم معجز نمای عرفانپیرالرینك اقتدار بی‌نهایه‌سنه نامهٔ نامیٔ مذکورك هر فقرهٔ دلاراسی، بلکه هر حرف محاسن آراسی، برر دلیل ناطق، برر شاهد صادقدر.

بویله بر انموذج بلاغته جواب لایق تسطیرینه ایسه، خامهٔ کم‌بِضاعهٔ

عاجزیده قدرت نابود، استطاعت مفقود اولمغله اوبابده طلب عفو ایله خاتمه‌کش تصدیعات اولدم .

عنـدمده گرانقیمت اولان محبت صحیحه‌لرینك دوامنـدن، بلکه‌ده ازدیادندن امینم. باقی لطف وارادہ، برادر صاحب افاده افندمکدر .

١٦ تشرین اول ١٣٠٧

مکتوب

. . . افندی کلدی. اراده نامهٔ عالیٔ فضائلپناهیلرینی کتیردی؛ کمال تعظیم ایله آلدم، اوقودم. بووسیلهٔ جمیله ایله‌ده شرف خطاب منعمانه‌لرینه نائلیتمدن طولایی درجهٔ نهایه‌ده مبتهج وَمباهی اولدم .

حسن شهادت علیهٔ قدردانیلرینه مظهر اولان افندیٔ مومیٰالیهك ناصیهٔ حالنده اقتدار واهلیت آثری نمایان اولمسیله ان شاءالله ترقیٔ فیض واقبالنه دلالتده وَدائما حمایه وَصحابتده قصور اولنمیه‌جغنی تأمین ایلرم.

بزم [احسن القصص] حقنده سعادتلو ... بك افندی حضرتلری ذات سـامیٔ شیخ الاسلامینك بردرجـه‌یه قدر موافقتلرینی استحصال ایتمش کبی اولدیغی صورت اشعارندن آکلاشلمغله طرف اشرف دولتلرندن دخی تعقیب کیفیته مساعدهٔ جلیله‌لرینك سزاوار بیورلمسی مسترحمدر.

باقی . . . ٢٦ تشرین اول ٣٠٧

نطق [*]

افندیلر! سزی تبریك ایدرم.

بختیارسکز. ابوینکزده بختیار درلر!

سز بختیارسکز؛ چونکه برپارلاق استقبالك امید مشخصیسکز.

ابوینکز بختیار درلر؛ چونکه شوکتلی پادشاهمزه، سوکیلی وطنمزه خدمت ایده‌جك ذکی، مستعد بویله اولادلر یتشدیرمشلردر.

بزده بختیارزکه سزك کبی بختیاران امتك توزیع مکافاتی رسمنده حاضر بولنیورز.

اوغللرم!

ایشته بو برنعمت عظمادر. بو نعمتك قدرینی بیلملی؛ شکرینی اوده‌ملیسکز!

قدرینی بیلمك، سالك اولدیغکز مسلك ترقیده دوام ایله نقطهٔ منتهای کماله ایرمکله اولور. شکرینی اوده‌مك، شوکتلی پادشاهکزه، سوکیلی وطنکزه قارشی اولان مقدّس بورجلرکزی ایفا ایتمکله اولور.

اوغللرم!

بونی‌ده بیلکزکه اکرچه بختیارسکز؛ اما بختیارلغکزك ثمره‌سنی اقتطاف ایده‌بیلمکز ایچون دها چوق چالشمکز لازمدر!

شمدیکی معلومات مکتسبه‌کزده کرچه شایان تقدیردر؛ لکن بنم حقکزده همتم عالیدر. سزی وَوطنکزی جداً شرفلندیره‌جك بر

[*] اطنه‌ده‌کی مکتب اعدادیده ایراد اولنمشدر.

مرتبۀ اقصی الکمال واردرکه ایشته بن آکا واصل اولمکزی آرزو ایدرم.

سزکده همتکز عالی اولسون! علمك پك آزینه قناعت ایتمیکز؛ زیرا واهب حقیقی، انسانلره علمدن ذاتاً آز بر شی احسان بیورمشدر. [وما اوتیتم من العلم الا قلیلاً]

تناهی ناپذیر اولان علوم ومعارفك، دائما بیلدیککزدن، اوکرندیککزدن دها زیادەسنی استحصاله چالیشکز. کورمزمیسکزکه اعلم الانبیاء افندمز، وارث علوم اولین و آخرین ایکن جناب مقدسلری بیله، ازدیاد علمی طلبله مأمور اولمشلردر. [وقل ربّ زدنی علماً]

اوغللرم!

علم نەدر بیلیرمیسکز؟

علم، برنورانی منهاجدرکه — سالکلرینی مهالکه اوغراتمقسزین — واصل سرمنزل مقصود ایلر. انسانی حیوانات سائرەدن ممتاز ایدن خاصۀ جلیلەده، علمه استعداددن عبارتدر. آنك برتعبیر دیکریده عقل طبیعیدر، که بوکا: «عقل غریزی»ده دیرلر. عقل طبیعی ایسه عقل سمعی درجەسنه وارمدقجه صاحبنه ثمرەبخش منفعت اولەماز.

عقل سمعی، افواه رجالدن اخذ علوم وکثرت تجارب ایله تنور ایلین عقلدرکه ارباب عرفانك عقول سلیمەسندن کنایەدر.

ایشته لسان شرعده [امانت] تسمیه اولنان بو عرفان وادرا کدرکه نیجه مخلوقات آرەسنده انسانه مدار تکریم اولمشدر.

حاصلی اعتبارات اضافیەدن تجرید نفس ایدیلنجه کوریلورکه، هر کس، آنجق علمی نسبتنده حائز شرف امتیاز اولور.

برده بودار امتحان جهانه کلیشمز، مجرد اللهی بیلمك ایچوندر. امام المفسرین، فخر رازی ایسه دیمشدرکه: «هرهانکی فندن اولورسه اولسون «مثلا طبدن، تشریحدن برمسئله زیاده بیلن کیمسه، معرفت ربوبیت «جناب رب العالمینه بردرجه دها زیاده تقرب ایتمش اولور.»

بوندن آکلاشیلیر که: علم نامنه هرنه وارسه انسانك دنیاسنه‌ده، عقباسنه‌ده یارار.

اویله ایسه اوغللرم! تحصیل علمه چالیشکز!

چالیشمقدن اصلا فتور کتیرمیه‌رك زیاده چالیشکزکه حقك‌ده، خلقك‌ده نظرنده مرغوب وممتاز اوله‌سکز.

محصول تحصیلکزی، وطنکزك مسعودیتنه، پادشاهکزك اعلای شان وشوکتنه صرف ایتمك اوزره جانکزله، وجدانکزله، شمدیدن عهد و میثاق ایدیکزکه اللهك‌ده، ظل اللهك‌ده عندنده مقبول وسر فراز اوله‌سکز.

ینه تکرار ایدرم که صحیحاً بختیارسکز!

زیرا بویله بر دور مسعود ترقی ایچنده وَبر پادشاه شفیق ورحیمك سایهٔ لطفنده پرورشیاب فیض عرفان اولیورسکز.

همان جناب حق، ولی نعمت بی منتمز، پادشاهمز بیوك عبدالحمید خان افندمز حضرتلرینی، سریر سلطنتده دائم وَبرقرار بیورسون دعاسنه برآغزدن [آمین] دیه‌لم.

آطنه ۷ ایلول سنه ٣٠٥

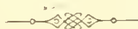
مکتوب

بیوکلکك اك بیوك شانی، عالی جنابك عظمتلی نشانی، دائما اصدقای بندکان حقنده «معامله بالمجامله» ایله لطف واحسانی ارزانی قیلمقدرکه قدرت فاطره نك بو اخلاق فاضله جهده ذات بیهمتای اکملانه لرنده کوستردیکی آثار کمال، صحیحاً سزاوار اعزاز واجلالدر.

چاکرلری دار الخلافه ده شرفیاب صحبت بزرکواران امت اولدیغم مدتجه، پك چوق لطف والتفاتلرینه مظهریتله کسب شرف ایتدیکم برخاندان جلیل الشانه لایق، تعظیمات واحتراماتك حسن ایفاسندن عاجز، وبو عجزم، نیاز عفووده حاجز ایکن افندمز، عالیجنابانه برصورتده جرائم کذشته یه کشیدهٔ قلم عفو ایله برابر بزرکوارانه بر مکتوب بدیع الاسلوب ارسالیله ده بو ذرّهٔ خاکی، اعتلای قدر ومنزلتده همسر افلاك بیوردیکز.

ایشته بو، ادای شکری واجب بر نعمت عظمادر، که بنده کزی حقیقةً فخر وشرفله دلسیر، ویکیدن باب احسانکزده اسیر ایتمشدر.

بناءً علیه غدای روح روان وزیور زبان صدقیانم اولان ثنای جمیل واجب التبجیللری، دائما مجالس انس والفتده نُقل طبقچهٔ تقدیس، اوقات تنهاییده ده خیال بیمثال عالیلری، بندهٔ مستدیملرینه نعم الانیس اوله جغنی لسان تعظیم وسرور عظیم ایله عرض ایلرم باقی . . .

عریضه

نام عاجزانه‌مك نقش افکن خاطر عرفان پیرالری اولمسی کبی هراهل تقدیره کوره رُتَبِ رسمیّه‌نك، حیثیّات اضافیه‌نك کافه‌سندن بالاتر برشرف عظیمه نائلیتمدن دولایی منتدارانه عرض واجبات محمدت وشکرانه اجتسار ایلرم.

خمیر مایهٔ طینتلری، بر خاك فیضناکه اضافتله علاقه‌دار اختصاص اولان ایکی نیکخواهك حسّیات قلبیّه‌لری‌ده یکوجودانه براتّحاد معنوی تشکیل ایتمسی طبیعی‌در. دیمك‌که مشتاق شرف دیدارلری اولان کوکلی مالامالِ سرور وافتخار ایدن تبریکات وَتلطیفات دولتلرندن قلباً نه‌درجه متحسّس اولدیغمی عرض وبیان ایچون وساطت خامهٔ ترزبانه مراجعت احتیاجندن مستغنی‌یم. بومثللو تلذّذات روحانیه وَمعاملات قلبیه‌یه ذاتاً حرف وصوت، ترجمان اولمقدن عاجزدر. بناءً علیه شرح وتفصیل ماجرا، تقدیر وجدان باهرالعرفان دولتلرینه بالحواله نقد جان، جائزهٔ شعر آبدار حَسّان، استحسانلری اولمق اوزره نثار خاکپای کرم پیما قیلنور.

١٥ شباط ٣٠٥

مکتوب

جناب فضیلت مأبلریله برلکده کچیردیکم ایّامی – که عهد شبابمك الك سعادتلی، الك فیضلی کونلریدر – نه قدر اختیار اولسه‌م، حتّی اَرْذَلِ عُمره ده وارسه‌م، اونوتورمی‌یم صانیرسکز؟ حاشا!

عزیزم! نقش دلارای محبتکز، یورکمك اَتْ لوحه‌سی اوزرینه قلم قدرت وَدست مشیئت جناب رب‌العزّته یازلمش اولدیغندن امین‌اولکزکه آنی امواج دریای حوادث، سیلمکه مقتدر اوله‌ماز. هُوِیّتم باقی اولدقجه اوده دائم وپایدار اولور. ظاهرده‌کی تنائیٔ بلدانه، تباعُد جُثمانه باقوب ده قُربِ معنوی‌یی نَفْی وَانکار ایتمك، کُوتَهْ بینلرك کاریدرکه ایکیمزده له‌الحمد او زمره‌دن دکلز. بز:

— در راه عشق، مرحلهٔ قرب وبعد نیست —

دیین سرائر شناسانِ بزمِ قدیمِ اَلَسْتدنز، دکلمی؟ بنده‌کز، کندمکبی سزی‌ده بویله بیلیورم. شو عریضه‌مه برتُحفهٔ دیکرده علاوه ایلدم. اوده [سرّ فُرقان] نامیله سورهٔ جلیلهٔ فُرقانه یازدیغم مفصّل تفسیردن مُفْرَز اولمق اوزره آیریجه طبع ایتدیردیکم «اِستِوأ» رساله‌سیدر. بورسالهٔ شریفه، آیچقدن پوسته‌یه تودیع قیلندی. بمنه‌تعالی حائز عزوصول اولدیغنه دائر برخطاب مستطابلریله تشرّف ایلرسه‌م بنده‌کز ایچون نه بیوك بختیارلقدر. صحائفنك عددی، آلتیوزه تقرب ایتمسی مأمول اولان سرّ فُرقانك‌ده طبعی، قریب ختامدر. ان شاءالله هدیهٔ عیدیه اولمق اوزره آنك‌ده برنسخه‌سنی تقدیم ایلرم.....

مکتوب

اوغلم!

ایکی مقدس نامی محتوی اولمسندن طولایی مکتوبکزی اِلك عالی

بر حس ایله متحسس اولدیغم حالده سَوَه سَوَه مطالعه ایلدم . صد بارك الله ! معلم ناچیزی، سزك کبی «خارقهٔ ادب» اطلاقنه سزاوار اولان ذکی طالبلر یتشدیرمکده اولمسیله افراد ملتز ایچنده ناقابل نسیان بر یاد جمیل براقه‌جقدر. وار اولسون !

پدر محترمکز حقنده‌کی توصیه‌یی حسن تلقی ابدرك اعتلای قدر ومنزلتنه چالیشه‌جغمدن امین اولکز. سزك کبی عثمانلیلرجه مدار فخر وشرف اوله‌جق اولاد یتشدیرن برپدری حقیقت! شایان تبریك وتقدیسدر.

میرآلای جمال بك ایله الفت ومناسبتکزده حسن خصالکزك علائم باهره وَظاهره‌سندندر؛ چونکه «لاتسأل عن المرأ . . .» قضیه‌سی معلومکزدر افندم .   ٥ تشرین ثانی ٣٠٤   دیاربکر

مکتوب

مبارك آینهٔ خاطر دولتلرینی ژنکدار ایلین خبر کاذب، بنده‌کزیده جِدّاً متأثر وَمضطرب ایتمشیدی. جناب حقّه شکر وسپاس ایلرم‌که مرأت خاطردن او پاسی کیدرمش ؛ آنی اسکیسی کبی صورت حال ومآل عاجزانه‌مه جلوه‌کاه ایتمشدر .

ـ ولو بر لسان واثقدن اولسون ـ خبر واحده قناعتله بر محبّ مجرّب الاطواری حقنده سوء ظن ایتمك، کامللره کوره بر نقیصه‌در. بنده‌کز ایسه اکرچه اونسبتده حائز کمال دکلسه‌مده پیر وَاهل کمال اولدیغمه ، ازجمله جناب مروتمأبلریله عقد ایدیلن روابط محبّت ، کمال

وضوح ایله دلالت ایلدیکندن اویله برنقیصه‌دن نزاهتمی مطلقا وجدان باهر العرفانکز تصدیق ایلردی .

مع هذا عریضهٔ متقدمهٔ عاجزانه‌مك ازدیاد اطمئنان قلبه مدار اولدیغی، بوکره‌ده دولتخواه بی‌اشتباهکزی شرفلندیرن ۲۳ تشرین‌اول سنه ۳۰۷ تاریخلی کرمنامهٔ کرامیلرندن استنباط اولنه‌رق مضطرب قلبم کسب سکون وراحت، قلمم شو وادیده حسبحال ایله اسالهٔ مداد شکر ومحمدته مسارعت ایتمشدر. بُعد صوری، قُرب معنوی‌یه حائل اوله‌مازسه‌ده، امتداد ایّام فراقه‌ده شو فانی دنیانك تحملی اولمدیغندن «ربّم قریباً مظهر حسن تلاق بیورسون» دعاسیله تصدیعاته نهایت ویررم.

مکتوب

غالبا اشتیاقمزی آرتیرمق ایچون لطف خطابکزی محبّ مشفقکزدن اسیرکه‌مك ایستیورسکز! سزی‌سونلری، مخاطبات روح پرورانه‌کزدن متلذذ اولانلری بویله اوزدیرمك روامیدر؟

۲۹ تشرین اول ۳۰۷ تاریخلی کرمنامه‌کزی، مشتاقانه برحسّ ایله متحسّس اولدیغم حالده اخذومطالعه ایده‌رك سزکله کوروشمش، قونوشمش قدر مستفید وَ مستلذّ اولدم.

موسم، مساعد اولیدی؛ صیت فضل و عرفانی تا موصلدن بری ایشیده ایشیده قولاقدن عاشقی اولدیغم فضیلتلو نائب افندی ایله برلکده تشریفکزی رجا ایده‌جکدم. بو، هربار ممکن اوله‌مازسه، باری

آرالقده ارسال رسائل ایله نصف‌المواصله نشوه‌سنی اولسون اِشراب بیورمزمیسکز؟ الباقی هوالله.

عریضه

ارغنی محکمهٔ بدایت باش کاتبی عبدالله خلوصی افندی‌زاده مسعود افندینك خلاصهٔ مألی، بیان ضرورت وَ برمأموریته تعیینی ایچون استدعای عاطفتدن عبارت اولان عریضهٔ متقدمه‌سنك وَ مطویاتنك لفیله شرفتسطیر بیوریلان ٢٤ ایلول سنه ٣٠٧ تاریخلی وَ ٩ نومرولو امرنامهٔ سامئ جناب فخامتپناهیلری، هامه‌پیرای تعظیم واجلال اولدی.

افندئ مومی‌الیه، — عریضه‌سنده‌ده بیان ایلدیکی وجهله — عن‌اصل زیله قصبه‌سی اهالیسندن مومی‌الیه عبدالله‌خلوصی افندینك اوغلی‌در. چاکرکمینه‌لریله برنجی‌دفعه اوله‌رق ملاقاتی، یکرمی کون مقدم‌دیار بکرده وقوع بولمشدر. شویله‌که: معمورة‌العزیز ولایتنك برقطعه توصیه‌نامه‌سنی مستصحباً دیار بکره کلوب برقاچ کون قالدقدن صکره تکرار خرپوته عودت ایتمش وَ الآن اوراده بولنمش اولمغله حکم ارادهٔ جلیلهٔ جناب صدارتپناهیلرینك کندوسنه تبلیغی، امرنامهٔ سامئ مذکور صورت جلیله‌سنه ذیلاً ولایت مشارالیهایه یازلمشدر.

روش حال وقالندن آکلاشلدیغنه کوره افندئ مومی‌الیه، فن کتابتدن بهره‌دار ایسه‌ده شمدی‌یه قدر معیشتنی تأمین ایده‌بیله‌جك برمأموریت استحصالنه موفق اوله‌مدیغندن اخیراً آناطولی قطعه‌سنی

سیر و سیاحت ایتمك هوسنه دوشه‌رك صامسون، سیواس، ملاطیه، خرپوت طرفلرینی طولاشمش وَ ارباب کرمك بخش قلندرانه یوانده‌کی اعانه‌لریله کچینه‌بیلمش اولدیغنی آکلاشلمشدر.

مع‌مافیه سوء فکر وحالنه دلالت ایدر برشی ایشیدلمیوب کندوسنی سیاحت نامیله کربت غربته دوشورن دخی محضا سائقهٔ ضرورت مفرطه اولمسیله وَخدمت کتابتده قوللانیله‌جق اولسه قلمندن استفاده مأمول بولنمه‌سیله ایلك آچیله‌جق بر لوا تحریرات مدیرلکنه تعیینی خصوصی؛ مرجع مخصوصنه امر و فرمان بیوریلورسه سایهٔ قدرتوایهٔ حضرت پادشاهیده بر بی‌وایه وَ بی‌چاره‌نك حال واستقبالنی تأمین ایله سفالتدن خلاصنه دلالت و عنایت بیورلمش اوله‌جغنی عرض ایلرم.

باقی. دیاربکر ۲۰ تشرین‌اول سنه ۳۰۷

عریضه

عزّ خطاب مستطاب دولتلریله شرفیاب اولمق، بنده‌کز ایچون حقیقةً نه بیوك شرفدر. هله کائناتك برنجی جلدیله برلکده نشری مقرر اولان دفتر معاونتده نام کمترانه‌مك بولنمسنه‌ده مساعده بیورلمسی، احسان علی الاحسان قبیلندن اوله‌رق دیکر بر شرفدرکه هرایکیسی ایچون‌ده عرض شکران فراوان ایلرم.

ایکنجی جلد ایچون بر مقاله تقدیمی دخی فرمان بیوریلیور. هر امرلری مُطاعدر؛ لکن بضاعه‌سزلك، قورقارم‌که بوامر شرفمآله مانع

امتثال اولور. مکرکه فیض انفاس روح پروانه‌لری، مددرسم اوله ! شو وسیلهٔ جمیله‌دن‌ده بالاستفاده پك قدیم برنسبت وخصوصیته ترتب ایدن وظیفه‌یی ایفایه مسارعتله زینتساز صحیفهٔ مفخرت اولورم. باقی ...

مکتوب

برماضیٔ مسعودك خاطرات مسرت غایاتنی احتواسی جهتیله عند عاجزیده غایتله قیمتدار، نوادر آثاردن معدود اولان کرنامهٔ کرامیلری که هرجملهٔ جمیله‌سی، علوجناب عالیلرینه بردلیل ناطقدر؛ بوکره رَوح‌افزای روح روان وَحلاوت مندرجاتی لذتبخش ذائقهٔ وجدان اوله‌رق دعای اعتلای قدر ومنزلت سعادتلری تکرار قیلندی. باقی افزایش محبت قلبیه‌لری اخص متمنیات اولمغله اولبابده ... ۹ ایلول ۳۰۷

مکتوب

برزمان لسان عذب البیان تازی ایله مظهر آثار دلنوازی اولوردم. بوکره‌ده او شاهد گلچهرهٔ التفات، آشنای قدیمی اولدیغمز قبای زیبای ترکی‌یه بورونه‌رك جلوه ریز بزم مباهات اولدی.

حقاکه شومعاملهٔ دلشکاری وَخاطرسازی، جناب حقك، حضرت مخدوم نجابت موسومه مخصوص برنشانهٔ امتیازی‌در. بناءً علیه عرض شکران فراوان ایله افزایش توجهات مخلص پروریلری نیازینه شتابان اولدم. باقی نماند هرکه نخواهد بقای تو .

عریضه

. . . خاندانندن . . . پاشانك مخدومی . . . بکی توصیه وسیله‌سیله وَمجرد چاکرلرینی احیا مقصدیله بوکره شرفتسطیر وتسییر بیورلان ۲۶ تشرین ثانی ۳۰۷ تاریخلی امرنامهٔ عالیٔ ولی‌نعمیلری هامه‌پیرای تعظیم وَمبارك خط وخاتم اصفانه‌لرینك مشاهده‌سی، موجب من وفخر عظیم اوله‌رق من القدیم مواظبی بولندیغم دعوات خیریهٔ مرحمتپناهیلری زیور لسان مصادقت قیلندی.

پاشای مومی‌الیه بنده‌لری حقیقةً . . . نك اسکی خاندانندن اولوب کرك کندیسی، کرك عائله‌سی خلقی، شایان احترام ذواتدن بولندقلری جهتله طبق امر وفرمان داور اکرمیلری وجهله دائما ایفای لازمهٔ حرمت وصحابتده تجویز قصور اولنمیه‌جغنی عرض ایله کسب شرف ایلرم. باقی، بقاسندن امین اولدیغم توجهات مستلزم الفیوضات داور اکرمیلرینك ازدیادی وَبالخاصه عمر وعافیت وَاجلال آصفانه‌لرینك امتدادی، اخص آمال اولمغله اولبابده امر وفرمان . . .

۱۸ کانون اول ۳۰۷

تذکره [*]

جناب حق، دستیاریٔ توجهات مقدسهٔ حضرت پادشاهی ایله اکمالنه موفق بیورسون.

[*] بغداد مجلس ادارهٔ ولایت هیئتنه خطاباً یازلمشدر.

شو آرالق کمال کرمی ایله بدأ وَمباشرت اولنان (هندیه) سد عملیاتندن ولایتجه دها مهم برمشغولیتمز یوقدر. حیات مملکته تعلق اولان بویله برایشه ایسه نه قدر اهمیت ویرلسه سزادر!

بناءً علیه هیئت محترمه‌کزك قرار وتنسیبیله عملیات مذکوره‌نك مفردات معاملاتنه نظارت ایتمك اوزره مخصوصاً برقومیسیون تشکیل قیلنمش ایسه‌ده مصلحتك حائز اولدیغی اهمیت فوق‌العاده حسبیله وَعملیات مهمهٔ مذکوره‌نك بمنه تعالی بوسنه اکمالی دولتجه آرزو اولنقده بولنمسی سببیله تسریع اعمالات وَمنع سوء استعمالات ایچون والئ ولایتك دخی ارکان مملکتدن وَاصحاب شرف وحثیتدن برذات ایله برابر صورت دائمه‌ده موقع اعمالاتده حاضر بولنمسی الزمدر.

حتی بغداده یکی کلدیکمده ینه بومسئلهٔ مهمه موضوع بحث اوله‌رق هیئت محترمه‌کز طرفندن «موسم اعمالات حلولنده جمله‌مز سزکله برابر موقع عملیاته کیدر، اوراده چادرلرمزی قورار، ختام انشاآته قدر سزکله برابر اقامت وَایشه نظارت ایدرز» بیورمشدکز.

ینه سزلردن مسموع عاجزانم اولدیغنه کوره اسلافمز زمانلرنده انشا اولنان سائر عادی سده‌لرك بیله اثنای انشاآتنده ارکان کرام مملکتدن برر، ایکیشر ذات والیلرله برلکده موقع انشاآتده حاضر بولنمشلر ایدی.

دیمك که بو، فائده‌سی مجرب برقاعده حکمنه کیرمشدر.

ایمدی مخلصکز دخی بمنه تعالی اوکمزده‌کی بازار ایرتسی کونی مذکور سدك انشاآت موقعنه عزیمت ایتمك اوزره اولدیغمدن، تخفیفاً

للمشقّه هر اون بش کونده بر دکیشمك اوزره علی طریق المناوبه اعضای کرامدن بر ذاتك، رفاقت عاجزانه‌مده بولنمسنی وایلك نوبت هر کیمه اصابت ایلرسه یوم مذکورده بزمله برابر کیتمسنی آرزو ایلرم.

همان جمله‌نك حضورنده قرعه کشیده‌سیله نوبت ایامنك تعیین واشبو ورقهٔ عاجزی‌یه ذیلاً بامضبطه تبیین بیورلمسی مرجودر. والله الموفّق. بغداد ٧ تموز ٣٠٦

تلغرام [*]

بعض تزیینات وترصیناتی اکمال ایچون سرمهندس، حله قنالنك رسم کشادینی بوکونه تعلیق ایتمشیدی.

هندیه سده‌سنك طبقهٔ تحتانیه‌سی کاملاً ختام بولوب الیوم طبقهٔ فوقانیه‌سنك اکمالیله اشتغال اولندیغی کبی یوز بو قدر مترو عرضنده وبیك ایکی یوز مترو طولنده آچیلان قنالك حیرت بخش عقول اولان اوجسیم حفریاتی، له الحمد سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت خلافتپناهیده تیسّر نمای حسن حصول اولمشدر. ارکان ولایتدن، امرای عسکریه‌دن، ولایتك الویهٔ ثلاثه‌سی علماسندن، ساداتندن، معتبراندن خیلی ذوات ایله بغدادده مقیم دول متحابه قونسلوسلری و بشبیك قدر عمله و بر باندو موسیقه حاضر بولندیغی حالده بوکون ساعت اوچ بچق راده‌لرنده رسم افتتاح اجرا اولنه‌رق تخمین سابق وجهله قنالك صدرندن برمترو ارتفاعنده صولر حِلّه جهتنه سیل منحدر کبی جریانه باشلامشدر.

[*] زوراء غزته‌سندن منقولدر.

تقدیر رب العالمین، امر امیر المؤمنین ایله نهر فراتك بویله مجرای قدیمنه طوغری جریان وَعین ماء الحیاة کبی بر ملك جسیمك احیاسنه شتابان اولمسی، محض کرامات سنیه وموفقیات جسیمهٔ حضرت خلافت‌پناهیدن اوله‌رق دعوات مفروضهٔ حضرت شهنشاهی، بیکلرجه آغزلردن کمال خلوص ورقتله مرفوع بارگاه اقدس الٓهی قیلندیغی وَسدك دخی برآیه قدر اتمامی، الطاف الٓهیه‌دن مأمول وَمستدعا بولندیغی مع التشکر عرض وتبشیر اولنور. ١٣ تشرین اول ٣٠٦

مکتوب

موسیو!

سزی عن صمیم القلب تبریك ایدرم.

هندیه سدینك انشاسنده هم سزی، هم سوکیلی وطنکزی شرفلندیره‌جك بیوك برمهارت کوستردیکز.

اگرچه وسائط لازمه‌نك عدم مکملیتی جهتیله بومهم عملیاتك اجراسنده چوق زحمت چکدیکز؛ لکن حکومت محلیه‌نك‌ده ممکن اولدیغی قدر تدارك مالزمه وایفای وظیفه خصوصنده سزی بحق شکایته مجبور ایتمدیکنی حسب الانصاف اعتراف ایدرسکز صانیرم.

بو فقره‌یی یازمقدن مقصودم، نقصان وسائط جهتیله چکدیککز زحمتدن دولایی حکومت محلیه‌یی معذور کورمکزی رجا ایتمکدر.

شوراسنی‌ده علاوةً رجا ایدرمکه: بوجسیم عملیات مهمه‌نك اخیراً

طرز انشاسی، ایجابات ومقتضیات فندن اولمق اوزره طرفکزدن قسماً تبدیل ایدلدیکی جهتله سزك وَ بزم بغداده وقوع مأموریت وَمواصلتمزدن اول، مثلا: احطاب، طوغله، طاش وَسائره کبی تدارك ایدلمش اولان لوازم انشائیه‌دن نه قدر استفاده ایدلمشدر؟ یعنی: بونلردن نه‌قدری بو انشا آتده استعمال اولنمشدر؟ یوقسه بونلردن، یعنی شو مقدما تدارك ایدلمش اولان لوازم انشائیه‌دن موفقیت حاضره‌یی حصوله کتیرن عملیات مهمه‌ده هیچ برشیمی استعمال اولنمامشدر؟

برده، اسکیدن «عمر پاشا جدولی» نامنی آلمش اولان وَشمدی «حله» جدولی نامیله یاد ایدلمکده بولنان ۱۲۰۰ مترو طولنده‌کی قنالی، سز بورایه مأمور اولوب کلدیککزده نه حالده بولمشدیکز؟ وَبوقنالی، اول وَآخر قاچ بیك مترو مکعب طوپراق حفریله وجوده کتیرلمشدر؟ نصل تحکیم ایدلمشدر؟ وَبوحفریاتك نه مقداری سزك — بزم بغداده وصولمزدن مقدم — نه مقداری سزك بزم ورودمزدن صکره اجرا اولنمشدر؟

کذلك همت مهارتکارانه‌کزله یاپیلان سدك انشاسیچون طلبکزله بزم زمان مأموریتمزده حکومت محلیه‌، طاش، طوغله، عسپیه، کراسته وَسائره کبی نه‌قدر اشیا تدارك ایتمش؟ وَبوتدارك اولنان اشیایی حکومت محلیه نره‌لردن؟ نصل واسطه‌لرله؟ وَنه‌قدر مدت ظرفنده وجوده کتیره‌بیلمشدر؟ وَشوعملیات جسیمه‌نك هیئت مجموعه‌سی اعتباریله، نه‌قدری بزدن اولکی؟ وَنه‌قدری بزدن صکره‌کی زمانلره عائد بولنمشدر؟ بورالرینی ممکن اولدیغی قدر سرعتله، حسابلی، مفرداتلی غایت واضح اوله‌رق طرفمزه بیلدیره‌سز.

نهایتسز، اهمیتلی مشغولیتکز آراسنده سزی شویله برموازنه اعطاسنه دعوت ایتمك، مناسبتسزکبی ایسه‌ده ولایتی سزدن بویله برموازنه ایسته‌مکه مجبور ایدن بعض سببلر واردرکه بو سببلری، باخصوص مسببلرینی بیلسه‌کز، حسب الانسانیه هم غایتله متأسف اولوردیکز، هم‌ده ولایتی بوخصوصده کرچکدن معذور کوروردیکز.

او سببلردن بریسی‌ده، بغداددن (طاهر) امضای مستعاریله درسعادتده طبع اولنان غزته‌لردن (ترجمان حقیقت) غزته‌سنه کوندریلوب درج ایدیلن ساخته برمکتوبدر.

ایشته شو استیضاحاته سبب، بومکتوبدر.

سزی دها زیاده اشغال ایتمش اولمامق ایچون او ساخته مکتوبك معلّل بالاغراض اولان محتویاتنی ترجمه وَنقل ایتمکدن صرفنظر ایلدم.

شوقدر وارکه: بروجه‌بالا سزدن طلب اولنان ایضاحاتی، صورت مکمله‌ده اعطایه خامه‌زن همت اولورسه‌کز مکتوب مذکورك کافهٔ محتویاتنه ردی ناقابل برجواب مُسکِت ویرمش بولنورسکز.

معلوم اولان مشغولیت مهمه‌کز آره‌سنده سزی شویله بر زحمته قوشدیغمدن دولایی تکرار بیان معذرت ایلرم. حرمت و محبت مخصوصه‌مزك تلقئ توثیقاتی مرجودر.

مکتوب

توجهات قدسیت آیات فاضلانه‌لرینك بقاسنی مبشر اولان ۹ ایلول

۳۰۷ تاریخلی تحریرات کرم بینات رشادتپناهیلری – ملفوفی بولنان ایکی قطعه استدعانامه ایله برابر – رسیدهٔ دست تکریم اولدی. مذکور استدعانامه‌لر اوزرینه ماردین متصرفلغنه یازیلان ایکی قطعه تحریرات، لفاً ارسال قلندی.

جهت جامعهٔ اسلامیه وَاخوت دینیه حسبیله بیننزده جایگیر رسوخ و استقرار اولان محبت حقانیه، تأکیدات رسوم عادیه‌دن مستغنی اولمقله برابر آرالق آرالق مخاطبات علیهٔ رَوح افزالریله مطیّب اولدقجه، نائل فیض روحانی اولمقجه‌سنه مستغرق انوار سرور اولدیغم ایچون بو خطاب مستطاب ایله دائما حصه‌یاب اولمقلغمی تمنی ایلرم.

درسعادت ایچون طلب بیوریلان توصیه‌نامه‌لر دخی حین عزیمت علیه‌لرنده ان شاء الله تحریر وتقدیم اولنور. باقی، بقای فیض نظر سامیلری، اخص متمنیاتدر. الباقی هوالله والامر لولیه.

۱۸ ایلول سنه ۳۰۷

مکتوب

بوکرده جوابی وَانواع نوازش والتفات بی‌حسابی حاوی احسان بیوریلان فارسیّ العباره برقطعه لطفنامهٔ وفاعلامهٔ نجیبانه‌لری، راحه زیب ورود وَ مستلزم مسار نا معدود اوله‌رق ذکر جمیل بی عدیل مرؤتپناهیلری زیور لسان مصادقت بیان قلندی.

حقا که مقتضای اصالت و نجابتی اجرا بیوریبیورسکز. ابراز خلوص ومحبتده دائما احراز شرف تقدّمله بوخیرخواه بی اشتباهکزی

محجوب وَشرمسار ايديورسكز. بيوكلكك الك بيوك شانىده بودر.

همان جناب كردكارِ، عمر و عافيت وَ اقبال عاليكزى دائم وَ پايدار بيورسون. بندهٔ نوزاد (محمد على كامران) مبارك اللركزدن اوپر. نجابتلو ناظم الشريعه حضرتلرينه عرض تعظيمات ايدەرم. باقى اوله‌سين هميشه باقى.

مكتوب

٥ ايلول سنه ٣٠٧ تاريخلى لطفنامهٔ والاى كراميلرى كمال ممنونيتله اخذ ومطالعه اولندى. اربيلدن اثناى مرورمزده جناب سعادتلرندن مشاهده‌سيله منتدار اولديغم آثار جميلهٔ مهمانوازى ومروّتِ، كوكلمده اويله برحسّ شكركذارى وَمحبت اوياندرمشدركه جسمده حسِّ حيات باقى اولدقجه آنى تقديردن، نام سعادتلرينى خير ايله ياد و تذكيردن كرى قالميه‌جغمى تأمين ايلرم.

شو لطف والالرى ايسه اوحسِّ احترامى تزييد ايده‌رك افزايش محبته سبب اولمغله بالخاصه بيان تشكرله ختمِ مقالهٔ اخلاص ومودت اولورم. باقى....

مكتوب

١٩ تشرين‌اول سنه ٣٠٧ تاريخلى مكتوب وفا اسلوب عاليلرندن دخى مستفاد اولان مأثر حقوقپرورىِ، موجب مزيد ممنونيت عاجزى اولدى.

ذات سامیٔ جناب نظارتپناهیدن بحق امید و انتظار اولنان مکافاتك، ان شاءالله قریباً شرفظهوریله‌ده ایفای لازمهٔ تبریك وتهنیته موفقیتمی، الطاف آلهیه‌دن امید ایلرم؛ فقط معلوم عالیلری‌درکه هرشی وقت مرهوننده حیزآرای حصول اولور.

بناءً علیه امید وانتظارك خلافی اوله‌رق شاهد مهجمال امل، شاید برآز کجه عرض دیدار ایتسه‌بیله ینه نومید ومأیوس اولمایوب وقت مرهوننك حلولنه انتظار ایدلمك لازم کله‌جکی بیان واخطاردن مستغنی‌در برادرم افندم.

مکتوب

مأموریتله تکرار دیاربکره کلمك مقدّر ایمش؛ کلدك. بوعاطفت جلیلهٔ حضرت ولی‌نعمت بی‌منته‌ده عرض شکران فراوان ایلرم.

تبریکات واقعهٔ مخلصپروریلری دخی بونقطهٔ نظردن واقع اولمش اولماسنه بناءً شو لطف والتفات دلشکاریلرینه‌ده عرض تشکر وَمحمدت وَ منتداری اولدیغم توجـه وَمحبت قلبیه‌لرینك ازدیادینی نیاز و رجایه مبادرت ایلرم.

یوزغاد، یك سودیکم، غایت دلنشین برمملکت؛ اهالیسی‌ده علی الأکثر جمیل الصوره، حمید السیرة اولمغله اکابری، اصاغری حقلرنده حسن نظر کریمانه‌لرینك انعطافنی‌ده بشقه‌جه رجا ایدرم باقی...

مکتوب

واقعا بنده‌کز قصورمی معترفم! دیاربکره کلنجه بر مواصلتنامه یازوب یوللامق بورجم ایدی؛ چونکه موصلده کرك ذات سعادتلرندن، کرك سائر ارکان ولایت و معتبران مملکتدن کوردیکم حسن معامله و رعایتی، سزاوار شکر و محمدت اولمغله بو وظیفهٔ منتداری‌یی تحریراً دخی ایفا ایتمك لازمه‌دن ایدی.

لکن عریضه تقدیمنه مسارعت ایتمش اولیدم، شمدیکی کبی شرف مسابقتی ذات عالیکز قازانه‌ماز ایدیکز. ایشته بنده‌کزك تنبللکم، سزه بویله برشرفی ده قازاندیرمش اولدیغندن بو بابده‌کی قصورمزدن‌ده استفاده بیورمش اولدیکز.

کرمنامه‌کزی غایت لذتله اوقودم. موصلده کچیردیکم شرفلی ساعتلری تخطر ایده‌رك کوزلرمدن سرشك تحسر آقتدم. جامع‌المشتاقین اولان الله، بزی ینه خیرلوسیله قاوشدیرمغه قادردر.

.... افندی و بزم خانه صاحبی بك افندی برادرلرمزه احترامات فائقه‌مزك تبلیغی مرجودر، باقی ...

مکتوب

٣ تشرین ثانی ٣٠٧ تاریخلی تحریرات بهیه‌لری آلندی. حقوقه رعایتکز موجب ممنونیت اولدی.

سزك کبی محاسن‌شناس اولانلری، الله تعالی برخوردار ایدر.

عتبات عالیاته یوز سورمك شرفنه نائل اولدقجه بو محب خیرخواه‌
هکزی‌ده دعادن فراموش ایتمه‌مکزی رجا ایده‌رم.
سدّه‌نك احوالنه دائر آرالقده معلومات ویررسه‌کز اوده بشقه‌جه
موجب ممنونیت اولور. ٢١ تشرین ثانی ٣٠٧

مکتوب

ذات والای رویتکاریلریله برلکده کچیریلان ایام مسعوده‌نك یاد
جمیلنی متضمن اولان ٢ ایلول ٣٠٧ تاریخلی لطفنامهٔ والای کرامیلری
صحیحاً موجب سرور وانبساط اوله‌رق مکرراً تلاوت وَمطالعه ایله
استفاده واستلذاذ قلندیغنی کمال ممنونیتله بیان و اشعار وَحسن توجه
وَمحبت قلبیه‌لرینك دوام واستقرارینی رجایه ابتدار ایلرم. باقی لطف
واراده برادرم افندمکدر. ٩ ایلول ٣٠٧

مکتوب

ماردین جزا رئیسی . . . . . افندی داعیلرینك توصیه‌سی
وسیله‌سیله دودست اشتیاق و افتخاره آلدیغم وَ مطالعه‌سیله حقیقةً
مفتخر و مباهی اولدیغم لطفنامهٔ قدرشناسیلرینك مندرجات بدیعه‌سی،
مخلص بی ریالرینی مادام‌الحیاة خاطر عنایت مظاهردن چیقارمامق
وَهرکون بوصورتله یاد ودلشاد بیورمق کبی برشرف و مزیت جهان

قيمتى تأمين و تبشير ايتمسندن طولايى حاصل اولان فخر و مباهات وجدانيه‌مى فى‌الجمله شرح وتفسير ايله عرض لوازم شكرانيته جرأت ايلدم. هرحالده.

١٠ ايلول ٣٠٧

مكتوب

ديار بكره مواصلت عاجزانه‌مى بيلديرمك وَموصلدن گچركن حق عاجزانه‌مده گوستريلان مآثر جميلهٔ مهمانوازانه‌دن طولايى قلماً دخى بيان تشكر ايتمك، انسانيت اقتضاسندن ايكن، كايرگلمز مشاغل‌طاقتفرساى حكومته طالەرق شمدى‌يه قدر اومقدس وظيفه‌يى ايفا ايده‌مديكم ايچون بحقٍ محجوب وشرمسار ايدم.

بو دفعه كرمنامهٔ سعادتلرينك شرفورودى، حجابمى آرتيرمش وَبنده‌كزى، جناب مرؤتمأبلرينه ايكى قات اوله‌رق بيان تشكره مجبور ايتمشدر.

شو تأخر ضرورى الصدوردن عبارت اولان قصورمك مظهر عفو وصفح جميل اوله‌جغنى، الطاف عليه‌لرندن اميد و انتظار وَشو وسيله ايله رجاى بقاى توجهات قلبيه‌لرينه‌ده ابتدار ايلرم، برادر اكرمم افندم.

١٦ تشرين اول ٣٠٨

مكتوب

بالسّلامه مدينة السّلامه وقوع حسن مواصلت سعادتلرينى مبشر

اولان بلاغتنامهٔ نامیٔ کرامیلری، رسیدهٔ دست توقیر وَشو وجهله‌ده ابراز بیوریلان مآثر جمیلهٔ دلشکاری ومودّت، موجب منّ وحظّ وفیر اوله‌رق دعای اعتلای قدر ومنزلت سعادتلری خلوص قلب ایله زیور زبان مخالصت قلندی.

آرالقـده ارسال رسـائل ایله قاعدهٔ مرغوبهٔ مخادنت وموالاته رعایت وَاوصورتله‌ده جام دل محبّت مائلك لبریز سُلافة الصهبای مسرت بیورلماسی متنادر. باقی. . . ١٦ تشرین اول ٣٠٧

مکتوب

لچن سنه شدت حرارت زمانلرنده چکدیککز زحمتك وَکوردیککز خدمتك مکافاتی اولمق اوزره عواطف سـنیهٔ حضرت پادشاهیـدن عهده‌کزه توجیه بیوریلان رتبه‌دن دولایی بیان تشکری حاوی مکتوبکزی ممنونیتله آلوب مطالعه ایلدم.

سزك کبی محاسن‌شناس اولانلرك استقبالی امیندر.

بومسلك مستقیمده ثابتقدم اولدقجه، انشاءالله سایهٔ حضرت ولی نعمت بی منتده دها چوق ترقی ایدرسکز. همان تبریکات خالصانه‌مزك قبولیله بزی خیر دعادن اونوتمامکزی رجا ایدرم اوغلم. ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٨

مکتوب

بوکرّه‌ده ذوق بلاغت عربیه‌دن ذائقهٔ جانی مستفید ایدن ٥ ربیع

الاوّل ۳۰۹ تاریخلی لطفنامهٔ مروّت علامه‌لری، اُدبای آمِد میاننده الدن اله کزمش، وَاکرچه اشارات خفیّه وَدلالات لفظیّه‌سنه وقوف، بیوك بر عرفانه موقوف ایسه‌ده ینه هرکس عقل وادراکی قدر نصل بر ناثرِ دُرْ نثارِ سحر آفرینك اثر بدیعی اولدیغنی سزمشدر.

موسمك برودتندن قریحه‌مزه جُمود عارض اولمامش اولیدی بالمقابله لغت شریفهٔ عربیه ایله تحریر جوابه جرأت وَاو مبارك لسان ایله تفصیل ماجرای محبّت ایتمك ایسترردم؛ لکن نه چاره که شمدی قریحهٔ قریحده او قوّت مفقود، خامهٔ شکسته زبانده اسکی جسارت نابود اولمغله ینه بِزم معهود اسکی ترکجه‌دن استمداده مجبوریّت الویرمشدر.

حلّه متصرفلغنه تحویل مأموریّتی ایشیدیلن سعادتلو انیس افندی حضرتلری، حقیقةً خیر الجلیس، برکتابِ نفیسِ فضائل دینمکه لایق اولمغله حلّهٔ فَیحایی، آنك مقارنت وجود مبارکیله تبریك ایلرم. الباقی هو الله والامر لولیّه

مکتوب

بوکرّه‌ده اخذ ومطالعه‌سیله تشرّف اولنان ۱۱ ربیع الاخر سنه ۳۰۹ تاریخلی عربی العباره مکتوب بلاغت اسلوبلرینی کتیرن کیسه‌یی کورمك نصیب اولمادیغیچون شو جوابمز بوکونه قدر تأخر ایتمشدر.

اوّل و آخر، حق عاجزانه‌مزده سزاوار بیوریلان حسن نظر

مخلصپروریلرینه بنده‌کزی ادای حق تشکرندن حقیقةً عاجز براقه‌جق درجه‌ده اولوب شو فیض سارینك دوامنی استدعا ایلرم.

ماردینه مخصوص فواکه لذیذه‌دن احسان و ارسال بیوریلان [مُلَبَّس]نه حقیقةً غایتله انفس برشیدر. تناول ایتدکجه یاد جمیل بی‌عدیلرینه برقاتدها حلاوتبخش ذائقهٔ جان اولمقده‌در. اوته‌دن بری سزاوار بیوریلان حسن نظر رشادتپناهیلرینك حق عاجزانه‌مده دوام فیض انعطافی اخص متمنیات اولمغله اولبابده...

مکتوب

همشهریمز یوزباشی فتوتلو علی افندی بنده‌لری واسطه‌سیله‌ده برقطعه تلطیفنامهٔ کرامیلری بالورود مسرتبخش فؤاد صدق معتاد اولدی.

تحویل مأموریت مناسبتیله اولجه‌ده تبریکات و تلطیفات مخالصتپر-وریلرینی حاوی دیکر برقطعه کرمنامهٔ دولتلرینه پیرایهٔ دست افتخار اولمشدی. بعد صورینك قرب معنوی‌یه دخل و تأثیری اوله‌میه‌جغی مسلماتدن ایسه‌ده مسافه‌جه مقاربتنه بعونه‌تعالی حصول مقارنته مقدمه اوله‌بیله‌جکی دخی غیرمنکر بولنماسیله شو تحویلدن حقیقةً ممنون اولدم. همان «ربمزنه جمله‌مزی رضای عالیٔ همایون حضرت ولی‌النعمت بی‌منته موافق خدمات حسنه ابرازینه موفق بیورسون» دعوات خیریه‌سنه دعای اعتلای قدر ومنزلت دولتلری تردیف قیلنه‌رق وَمبارك کوزلرکزدن اوپه‌رك عرض اخلاص صدق اختصاصه مسارعت ایلرم باقی.

مکتوب

٥ تشرین ثانی سنه ۳۰۷ تاریخلی تحریرات بهیه‌لری مع الممنونیه اخذ ومطالعه اولندی. صدق واستقامت، وفا ومروّت، انسانك یگانه زینتیدر. بونجه رفقاکز ایچنده شو صفات ممدوحه ایله تمیّزکز، سزك ایچون حقیقةً بر بیوك شرفدر. ایشته بوشرفه نائلیتکزدن دولایی سزی تبریك ایده‌رم. بومسلك مستقیمدن انحراف ایتمزسه‌کز سزی هرکس سَوَر، سزه هرکس ابراز امنیت و محبت ایدر. بر خوردار اول اوغلم.

۲۰ تشرین ثانی سنه ۳۰۷

مکتوب

پیاده . . . آلایك میرآلایی . . . بك افندی، بوکره بالورود ۱۷ ایلول سنه ۳۰۷ تاریخلی تحریرات علیهٔ کریمانه‌لرینی اعطا ایله فرق مباهاتمی تزیین ایلدی. میر مومی الیهك ناصیهٔ حالنده دخی آثار نزاهت وحصافت نمایان اولمغله آرقداشلغی جانه منت بیله‌رك انشاءالله تعالی استحصال رضای عالیٔ ولی نعمت بی منت خصوصنده همدست وفاق وَ دعای بی ریای دولتلرنده‌ده متّحدالقول اتفاق اوله‌جغمزی عرض ایلرم. باقی ازدیاد توجهات جلیله‌لری اخص آمال عاجزانه‌مدر.

مکتوب

بوکره کمال ممنونیتله اخذ ومطالعه ایلدیکم کرمنامه‌لری، قلبمده‌کی

حسّیات محبتی یکیدن اویاندیرمش وَعلوّ قدرکزی بر قات دهـا تقدیر ایتدیرمشدر .

خطهٔ عراقیه اهالیسی ایچنده پك نادر بولنان ذات مرؤتسماتلری کبی وفاکار، حقوقپرور برمحبّم‌ده بولندیغنه حقیقةً ممنون ومتشکرم.

بغدادده ایکن خدمت سعادتلرینی تقدیر ایتمش وَفیض و رفعت کریمانه‌لرینه‌ده دلالت ایتمك ایسته‌مش ایسـه‌م ده قدرك حصول امله حیلولت ایتمش ایدی؛ آنکچون قلباً حالا متأثرم .

مع مافیه ذات والای رویتکاریلری کبی اصدقای بندکان سلطنت سنیه‌نك خدمات صادقانه‌لری، سایهٔ حضرت ولی‌نعمتده هیچ بر وقت ضایع اولماز. انشـاءالله تعالی برکون‌کلیرکه استحقاقکز اولان مکافات سنیه‌یه‌ده نائلیتله کامیاب اولورسکز. باقی ازدیاد محبّت قلبیه‌لری اخص آمالدر . ١٦ تشرین اول ٣٠٧

مکتوب

٢٣ تشرین ثانی ٣٠٧ تاریخـلی وارد اولان تحریرات والالری، مع‌الممنونیه اخذ ومطالعه اولندی. جناب حقك، ذات مرؤتسماتلرینه براحسـان مخصوصی اولان ذکا واستعداد فطری، دائما رهبر نجات وَمدار جلب فیوضات اوله‌جغنـده اشتباه یوقدر . صدق واسـتقامت ایسه شعارکزدر .

همان حامیٔ راست روشان راه صواب اولان جناب ملك وهابه

متوکلاً ایفای وظیفه‌یه دوام بیوریلور ایسه، ارکج مظهر عاطفت حضرت پادشاهی وَبین الاماثل نائل شرف امتیاز ایله مفتخر ومباهی اوله‌جغکزی، عدل واحسان الٰهی ضامن وکافلدر اوغلم!

مکتوب

غرهٔ ربیع الاول ۳۰۹ تاریخلی لطفنامهٔ عالیٔ کرامیلری، مخاص خالص الجنانلرینی حائز نصاب مباهات، وَ علوّ جناب مکارم مآب نجیبانه‌لرینی برقات دها اِعلا واثبات ایلدی.

بینمزده جایگیر رسوخ واستقرار اولان موالات صمیمیه ایجابنجه اِخبار سلامت مواصلت، وَاستفسار حال وخاطر و عافیت ایچون عریضه تقدیمی، بنده‌کزه عائد بردَین واجب الادا ایدی؛ لیکن نه‌چاره‌که بوراده تفصیلی نامناسب اولان بعض اسباب، بنده‌کزی او وظیفه‌یی‌ده ایفادن منع ایتمکله بو بابده‌ده ذات دولتلری حائز شرف مسابقت اولدیکز.

مع مافیه، خصال مکارم اشتمال نجیبانه‌لری، بوقصورمزکده معفو ومعذور طوتیله‌جغنه الده بربرات امنیت واعتماد اولمغله مبحث اعتذارده اختیار اختصار وَ رجای افزایش حسن توجه وَمحبت عالیه‌لرینه ابتدار قلندی. الباقی هو الله والامر لولیه

مکتوب

سالماً سلیمانیه‌یه مواصلات علیه‌لری، ۱۳ کانون ثانی ۳۰۷ تاریخلی

کرمنامهٔ رشادتپناهیلرندن استبشار اولنمغله موجب مزید ممنونیت اولمشدر .

ولوکه لمحة البصر قدر اولسون، دیاربکردن اثنای مرور مستلزم الحبور عالیلرنده صحبت روحپرورانهلرندن ایدیلن استفاضهنك، دل محبت مائله القا ایلدیکی ذوق روحانی، قابل زوال دکلدر . او آیینهٔ معنوی یه عطف نظر اولندقجه، مشاهدهٔ جمال بی مثال فضیلتپروریلریله استفاده واستلذاذ ایدلمکده اولدیغنی مع التشکر عرض ایلرم .

نکاه معالی پناه مرشدانهلرینك حق عاجزانهمده بقای فیض انعطافی اخص آمالدر. الباقی هو الله

مکتوب

مآثر مفاخری عصرمز تاریخنك الك پارلاق صحیفهلرینی تزیین ایدهجك بر ادیب کاملك شرف خطابنه وبوسیله دولت انتسابنه نائلیت عاجزانهمه باعث اولدیغیچون . . . افندی حقنده قرداشجهدن زیاده قپویولداشجه معاملهیی بردین واجب الادا بیلهرك وهیچ برغرض دنیوی تحتنده اولمامق شرطیله چوقدنبری هوسکار اولدیغم معارفهٔ جمیلهلرندن — ولوکه غائبانه اولسون — بووجهله مشتاقانه استفاده ایدرك کندیمی افندیٔ مومی الیه قدر اولهمزسهده آنك بر منسوبی نسبتنده افندمه سودیرمکه چالیشهجغمی قول صادقمله تأمین وبوعاجزی قرداشلغه دکلسهده سزجه مقدس اولان قرداشلغك مفتونلری زمرهسنه قید

وَقبول بیوره‌جقلری امیدیله تسلیت قلب حزین ایلرم . باقی نه‌دیه‌م کاولمیه معلوم شریفك .

۲۰ تشرین اول ۹۵

مکتوب

بودفعه دخی کتاب نفیس افضلانه‌لری — که سَرّا وضَرّاده انیس دل وجان وَمدار سکون جناندر — انمله زیب تکریم وَتقدیس اولدی .

حقوق پرورا ! مخاطبات‌غمزدالرندن مستلِذّ ومستفید اولورسه‌مده اسکی برترك شاعرینك :

فراق اودینه نیدر؟ کفتکوی وصل حبیب
صدای آب روان قاندیررمی عطشانی ؟

دیدیکی کبی نه ممکن که نائرهٔ حسرت و اشتیاق ایله یانمش اولان قلب حزینه بر مراسلهٔ کریمه رشاشه پاش تسلیت اوله‌بیلسین! یعنی: لهیب دوزخ شرار فرقتی ممکنمیدرکه برطامله صو سوندرسون ؟

بونکله برابر مفتخرم که حقیقةً :

لقد زاد الهوی فی البعد بینی
وَ بین البین بعد المشرقین

باقی . . .

۲۲ تشرین اول ۱۲۹۵

عریضه

معارف نظارت جلیله‌سنك، صورتی ملفوف تحریرات مذیله‌سنده مبحوث عنه اولان قری مکاتبی مسئله‌سی دیناً وَسیاسةً غایتله مهم اولوب

بناءً علیه بو امرك سائر وصایای عادیه کبی اهمیتسز تاقی ایدلمه‌مسنی اخطاردن صکره صور اجرائیه‌سنه دائر خاطره کان بعض شیلر بروجه آتی بیان اولنور.

شویله‌که: جمله‌نك معلومی اولدیغی اوزره قرای مسلمه‌نك اکثرنده مکتب وَمسجد مفقود اولدیغی کبی اطفال اهالی‌یه عقائد دینیه‌لرینی اوکرته‌جك وَاوقات خمسه‌ده ادای صلوة ایله برابر اجللری کلوبده وفات ایدنلرك جنازه نمازلرینی قیلدیره‌جق اهل علمدن کیمسه دخی بولنمدیغی جهتله اهالینك چوغی عقائد دینیه‌سنی بیله اوکرنمکسزین بیوبوب کتمکده وَجنازه‌لری وقوعنده غسل وَتکفینی اجرا وَنمازینی ادا ایچون محال بعیده‌دن خواجه جلبنه مجبوریت کورمکده‌در. بو جهالت سببیله ایسه حسابه کلمز نیجه فنالقلر تولد ایتمکده بولندیغندن شو امردن بالاستفاده حالی متحمل اولان وَمکتب ومسجدلری اولمیان کویلرده مختصر برر بنا انشاسیله مسجد ومکتب اتخاذ قلنمسی وَاجرتی اهالینك صدقهٔ فطر وَنذورات کبی دائما مشایخ وَعلمایه ویرمکده اولدقلری صدقاتدن وَکویجه تعهد ایدیله‌جك ذخیره وَ بکمز کبی سائر عینیاتدن تسویه ایدلمك اوزره هرکویه امامته وَتدریسه مقتدر برخواجه انتخاب وتعیین اولنمسی لابد وَلازم ایدوکنی اهالیٔ قرانك سوز آکلارلرینه بالاطراف تفهیم ایده‌رك بووجهله بالاقناع موافقتلری استحصال قلنان کویلره بلا تأخیر معلملك وَامامتق وظیفه‌لرینی برلکده ایفایه مقتدر خواجه‌لرك تدارك وَتعیینیله برابر موسم مساعد حلولنده مسجد وَمکتبلرك ینه کویلیلر معرفتلریله انشاسی وَالیوم هانکی کویلرده مسجد

وَمکتب وَامام وَمعلم موجود، هانکی کویلرده مفقود اولدیغنی وَمفقود اولان کویلردن هانکیلرنده مسجد وَمکتب انشاسی قرارلشدیرلدیغنی وَبو کویلرك امامت وَمعلملك وظیفه‌لرینی ایفا ایچون نه قدر عائدات ایله کیملرك انتخاب وَتعیین قلندیغنی مبین هرناحیه وَهرقضا ایچون بشقه بشقه برر قطعه دفترك تنظیم وَارسالی ضمننده اهالی‌یه سوز آکلاتمغه وَبو ایشلری بجرمکه مقتدر علما وَمشایخدن مناسب اولانلری مدیر وَقائمقاملر رفاقتلرینه آلوب بالذات کویلره چیقملری وَبوایشی طول مدت اوزاتمایوب کانون ثانی ایچنده بهمه حال حد ختامه ایصال ایله دفاتر مطلوبهٔ مذکوره‌یی یاپوب کوندرملری لازم کلیر. چونکه شو مصلحت مهمه دولتجه فوق‌الغایه نظر دقت واعتنایه آلنمش اولوب حتی ولایتڭ ملفوف تحریراتی ملحقاته تبلیغ ایتمکسزین نتیجهٔ اجرا آت تلغراف ایله استعلام وَاستعجال بیورلمش اولدیغندن هرهانکی مدیر وَقائمقام مساجد ومکاتب لازمه‌نك انشاسنه وَخواجه‌لرك تعیینه موفق اولورسه نزد عالیده بغایت ممدوح، موفق اولمیانلرك دخی بالعکس مقدوح اولملری طبیعیدر.

کرك مأمورینڭ، کرك تشویق وَاقناع ایچون برلکده کوتوره‌جکلری مشایخ وَعلمادن بوبابده ابراز آثار موفقیته مسارعت کوسترنلرك مناسب رتبه وَنشانلرله تلطیفلرینه دخی ولایتجه توسط اولنه‌جغی صورت صحیحه‌ده وعد اولنور.

دنیوی، اخروی باعث اجر جزیل اولان شو امر خیرك حیّز حصوله کلمسیچون دریغ همت ومعاونت ایده‌جك برکیمسه‌نك وجودی متصور

اولمادیغندن بروجه محرر سریعاً ایفای مقتضاسنه همت بیوریله‌جغی قویاً مأمول ومنتظردر. وبالله التوفیق.

۱٦ کانون اول ۳۰۷

مکتوب

نه موطلو سزك کبی نورسیدکان معرفته‌که سایهٔ پدرده تحصیل علم و هنره سعی و ورزشلر ایده! نه قوطلو ایمش پدرکزکه ثمرهٔ فوأدینه ایللر بیله بویله نوازشلر ایده!

سزك امرنامهٔ لطیفکزکه هرحرف رنکینی بیلنه برکتاب حکمت، هرفقرهٔ دلنشینی آکلایانه بردرس عبرت ایدی.

خامهٔ سحر آفرینلرینه هزاران آفرین اوقوتدی. حقا که نساج قدرت، بالای استحقاقکزه حریری نامنی، بدیع همدانی اڭامنی آکدیره‌جق بر پرنیان بیان طوقوتدی.

همان مولای متعالی، ذات معارف سماتکزی اصابت عین الکمالدن مصون؛ فیوض نامتناهیسنه مقرون بیورسون برادرم افندم.

فی ۲۲ تشرین اول سنه ۹۵

مکتوب

حکیم حکمت شناسم افندم!

چوقدن بری مهجور التفاتکز اولدیغم حالده کچنده برقطعه کرمنامهٔ کرامیلرینك شرفورودی، ذهنمده دوران ایدن اندیشه‌لری ازاله

ایلدی. لكن مأل اشعار سامیلرندن مستبان اولدیغنه كوره برطاقم توهّمات بیهوده ایله اتعاب فكر ایتمكده بولندیغكز آكلاشلمغله تأسف ایلرم. بومثللو اوهام باطله‌یه وجود ویرمك، ذات حكمت سماتلری كبی بركامل خِرَد كاردن جِداً استبعاد اولنور.

شو توهّمات خِرَد فَرسانك دفعیچون دواء برؤالسّاعه اولمق اوزره همان عربه سوار اقبال اوله‌رق آطنه‌یی تشریف ایله برمدت بوراده خیرخواه قدیمكزله برلكده امرار اوقات بیورمكزی توصیه ایلرم.

مفتون صحبت والتفاتكز اولان بنده‌كز كبی برمحبّ صادقی شو لطفدن محروم ایتمكه مرؤت عالیجنابانه‌كز قائل اولمسه كركدر. ینه لطف واراده افندمكدر.

...

مكتوب

برادر محترم افندم!

مؤمنلر، یكدیكرك مرآتی اولدیغنی بیلدیرن مخبر صادق افندمزه هزاران صلاة وسلام اولسون! هرشیئه فیض افشان شمول اولان بوحكمت نبوّیه‌یی ایكی قلب صفوت مآبك تعاكس حسّیاتنده تطبیق ایله تصدیق ایده‌بیلیرز. بناءً علیه فی ١٨ تموز سنه ٣٠٥ تاریخلی كرمنامه‌كز یالكز سزك دكل، مخلص خالص الجنانكزكده حسّیات قلبیه‌سنه ترجمان بیان اوله‌جق كلمات حقایق بیّناتی متضمّن اولمسیله شو اتّحاد فكر وحِسدن دولایی ایكیمزكده شایان تبریك اولدیغمزی بیانده تردد ایلمم.

ازدیاد فیض ورفعتکزی خالصانه آرزو ایلین بواقبالخواه بی‌اشتباه هکزك حرمت و محبتی ذات والای حقوق پروریلرندن هیچ بر وقت مُنْفَك اولمیه‌جقدر برادرم افندم.

مکتوب

استاد مکارم خصلت افندمز!

مستفیدان کمالکزدن اولدیغم جهتله عِزِّ خطابکزه نائلیّت کبی بر عاطفتك قدرینی بحقٍ تقدیر ایلرم. بوجهتله شرفنامهٔ فضائل پیرالرینی جوابسز براقق کبی قیمت ناشناسانه بر حرکتك بنده‌کزدن صدورینه امکان تصوّر ایتمك، بیهوده وباله‌کیرمك دیمك اوله‌جغندن استاد فضائل منقبتم افندمی آندن اسیرکه‌مك ایسترم.

. . . افندی پدرمزه اولان مکتوبمده ذات فضائلپناهیلرینه عائد بروجیبه‌یی ایفا ایدیشمدن دولایی تنزلاً بیان بیوریلان ممنونیت، محضا علوحال وکمال عالیلری اثری اوله‌رق متقابلاً عرض کمال شکران ومحمدت ایلرم.

ضم معاش امرینك شرفورودی، مخدوم نجابت موسوم فاضلانه‌لرینك توظیفی کبی طبیعیّ‌الحصول اولان شیلر ایچون بو عبد عاجزه هیچ بر منتکز یوق ایکن اولبابده‌ده بیان تشکّره اجالهٔ کُمَیْتِ همت بیورلمسی، مجرّد خیر خواه بی اشتباهلرینی تلطیف مقصدینه مبتنی اوله‌جغندن بوده علوّ جنابکزه دلالت ایدر بر بیوکلکدرکه جداً سزاوار تقدیردر.

آره‌مزده‌کی بُعْدِ صوری، شرفِ قُرْبِ معنوی‌یه حائل اوله‌میه‌جغندن فیض همتکزدن همیشــه مســتفید اوله‌رق دعای دوام عمر وعافیت استادانه‌لرینه دوام ایلرم.

ترویجی اراده بیوریلان پوصله مندرجاتندن عاجزلرینك تکرار خبردار بیورلمسی مرجودر. باقی، امر واراده افندم حضرتلرینکدر.

فی ۳۰ اغستوس سنه ۳۰۵

مکتوب

اخ فی الله، یار حقایق آکاهِ عرفان پناهم افندم!

نه وقت کوکلکزه مراجعت بیورســه‌کز، هیولای وَلای بیریامی آنده منعکس کوره‌جککزدن امین اولمســه‌م، بنده‌کزده بحث طویل الذّیل تَوَدُّدی هیچ دکلسه افندم قدر اوزاته‌رق مقالهٔ شوق انکیز محبّت، مستقل برکتاب، فقرات حسرت آمیز مودّت، اوکتابه بشقه بشقه برر فصل وباب اولوردی.

مراتب صوریه‌نك منتهاسی عندمده رواتب حقیقیّه‌نك قَدَمهٔ اُولاسی اولان حُبِّ فی الله یولنــده نیم نکاه تعارفه بیــله مُعادل دکلکه، حتّی مدار سعادت دارَیْن بیلدیکم محبّت حقانیّه‌مزه شو بولندیغم حالت –که حقیقتده برجزئی تقصیر ایله جالب سخط رب العزتدر– ایراث خلل ایده‌بیلسین!

مراسلهٔ لطیفهٔ کرموریلرنده‌کی مقدّمات مبسوطه‌نك الجاسیله بویله برخیــالی تصویره، یعنی: شو مقالی تحریره بیله کوکلم راضی دکلدی.

چونکه انسان، قصد رؤیتله مرآته باقینجه کندی هیولاسندن غیری برشی گوره‌میه‌جکی اَجلای بدیهیّاتدن اولوب ایکیمزکده الندہ ایسه بویله بر سَجَنجل مُصَیقَل، موجود وهمه‌آن، آنده صُوَر وتماثیل بدایع نکارِ امانی مشهوددر.

ایشته بومشاهدات معنویّه، اثبات روابط قلبیّه‌یه بنده‌کزجه اعدل شهوددر.

بناءً علیه بحث تَحابّ، علی وجه الاستحباب، قصر وایجاز ایله اولباب‌ده خلاصهٔ کلام، بو وجهله مسکی الختام قلندی. باقی، اخوّت ومحبّت، مستزاد ومستدام باد بالنّبیّ وآله الامجاد.

٣٠ تشرین اول ١٢٩٥

عریضه

جناب حقك مجرّد احیای دین ودولت ایچون بو امت مرحومهٔ محمدیه‌یه الك بیوك لطف واحسانی اولان ولی‌نعمت بی‌منّتز امیرالمؤمنین خلیفهٔ رسول رب العالمین افندمز حضرتلرینك نام اقدس همایونلرینی الی الابد خیر دعا ایله یاد ایتدیرمکه بشقه‌جه بر وسیلهٔ جمیله اولمق اوزره حسب البشریّه استراحت بدنه مخصوص اولان اویقو زمانندن تصرّف صورتیله اختلاس ایدیلن اوقات چاکرانه‌می قرآن عظیم الشّانه ترکجه برتفسیر تحریرینه حصر ایدرك، مقدّما سورهٔ کریمهٔ فاتحه تفسیری یازیلوب طبع ایدلدیکی کبی اخیراً سورهٔ شریفهٔ یوسف علیه السّلام ایله سورهٔ فرقانه، سورهٔ هل أتی‌یه برر تفسیر تحریرینی جناب مُنْزِل القرآن تیسیر بیورمش ایدی.

اوچ جزء اوزرینه مرتّب اولوب [احسن القَصَص] ناميله توسيم قلنان سورهٔ یوسف علیه‌السلامك برنجی، ایکنجی جزءلری بوکره سایهٔ معارف سرمایهٔ حضرت خلافتپناهیده طبع وتمثیل اولنمش وَجزء ثالثیده دردست طبع بولنمش اولمغله شمدیلك جزئین مطبوعینك ایکی نسخهٔ مجلده‌سی بالواسطه حضور سامیٔ آصفانه‌لرینه تقدیم قلندی.

بونلردن برنسخه‌سی وساطت جلیلهٔ دین پرورانه‌لریله بالعرض مشمول نظر کمالات اثر حضرت ظل اللهی بیوریلورسه شو اثر عاجزانه‌مك اجر جزیل دنیویسنه نائلیتله حقیقةً کامیاب اولمش اولورم. ینه هر حالده امر وفرمان حضرت ولی الامرکدر.

٢٥ ربیع الاول ١٣١٠

عریضه

حکومته متعلق ایشلرده دائما حسن خدمتلری، دولت ومملکت حقنده مآثر صدق وحمیّتلری مشهود اولمقدن ناشی مکافاة سنیه‌یه استحقاقلری درکار اولان بعض بندگانك اسامیسنی مبین پوصله لفاً تقدیم قلندی. بندگان مومی الیهمك اسملری بالاسنده اشارت اولندیغی وجهله تلطیف وتسریرلری انواع لطف واحسان بی پایانی، عموم تبعهٔ صادقه‌سی حقنده مبذول وَرایکان بیوریلان ولی‌نعمت بی‌منتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینك علوّ شانِ مکارم نشانِ ملوکانه‌لری اقتضای عالیسندن اولمسنه نظراً مجرّد خاکپای معالی احتوای حضرت

ظل اللهی‌یه درکار اولان صدق وعبودیتلرینك ازدیادینی موجب اولمق اوزره اجرای ایجابی خصوصنه مساعدهٔ لطفعادهٔ جناب نظارتپناهیلرینك بی دریغ وسزاوار بیورلمسنی بالخاصه نیاز واسترحام ایلرم. باقی، هرحالده ١٧ کانون ثانی ٩٥

عریضه

مأمورین ولایت ایچنده خالصانه ومُقدِمانه ایفای حق وظیفه ایدنلرك شوق وغیرتلرینی تزیید ایچون مکافات سنیّه‌یه مظهریتلرینه دلالت ایتمکی حسب الصّداقه بر دین واجب الادا حکمنده بیلدیکمدن وایکی آیدن بریدر رفاقت چاکرانه‌مله ملحقات ولایتی طولاشه‌رق کرك کندی امور مأموره‌لرینه متفرّع خصوصاتك حسن تمشیتی، کرك یکرمی سنه‌یه قریب زماندن بری کورلمیان محاسبات مالیه‌نك تدقیق ورؤیتیله محللرنجه عادتا متعسّر الحصول عد ایدیلان بونجه حقوق مشروعهٔ خزینه‌نك کمال یُسر وسهولتله یرلو یرندن تحصیلی کبی ایشلرجه همّمات حمیتکارانه وخدمات حسنه‌لری مشهود اولان ولایت اعشار مفتشی رتبهٔ ثانیه اصحابندن عزتلو مختار افندی ایله ولایت تحریر املاك ممیّزی مدرسیندن مکرمتلو سلیمان رشدی افندی بنده‌لرینی صحیحاً او مکافاته لایق کوردیکمدن سایهٔ فیضوایهٔ حضرت پادشاهیده بونلر دخی ولی نعمت بی منتز افندمزك چراغ مخصوصلری عدادنده بولنمق اوزره احمد مختار افندینك رتبه‌سنك متمایزلغه ترفیعی وسلیمان رشدی افندینك دخی رتبهٔ علمیه‌سنی ملکیه‌یه تحویل ایله عهده‌سنه رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسنك

توجیهی خصوصنه استحصال مساعدهٔ سنیه‌یه عنایت جلیلهٔ اهلپروریٔ داور اعظمیلرینك شایان وَسزاوار بیورلمسنی نیاز وَاسترحامه اجتسار ایلرم. باقی...

۲۹ تشرین اول ۹۵

مکتوب

اضطراب حالکزی مصوّر اولان ۲۰ تموز ۳۰۵ تاریخلی تحریرات علیه‌لرینی آلمازدن اوّل، درسعادتدن عودت ایدن . . . افندی برادرمزك ویرمش اولدیغی معلومات، خیرخواه قدیمکزی دوچار انواع کدورات ایتمش ایدی. «هر ایشك باشی، صاغلقدر» مثل مشهورینی تخطر ایدرك تسلیت بخش خاطر اولملی، جناب حقدن دائما صحّت وَ عافیّت طلبنده بولنملی یز.

ذات سعادتلری، هنوز متقاعد اوله‌جق چاغه رسیده اولمامشسکز. دولت وَ مملکته دها پك چوق خدمت ایده‌جك بر سن و سالده بولنیورسکز. مع مافیه اقدم مطالب اولان کوکل راحتنی متقاعد اولمقده بوله‌جغکزی جزم ایتمش ایسه‌کز، بوخیرلی تشبثکزی تعقیب ایدیکز. شو قدرکه اصلا اندیشه وَمراق ایتمیوب دائما کوکلکزی معتاد قدیمکز وجهله شن طوتکز.

آطنه‌نك صیجاقلرینی صوریبورسکز؛ حقیقت جای سؤالدر! یالکز شوراسی بزم ایچون مدار تسلیتدرکه آطنه‌نك اکرچه صیجاقلری تحمّلکداز در؛ فقط عقربلری همان یوق دنیله‌جك قدر آزدر! الباقی هو الله.

مکتوب

کچنده قائن پدرکزك وَدها صکره سزك بقای توجّه ومحبّتکزی مشعر اولان ایکی قطعه مکتوبی آلوب لذّتله مطالعه ایلدم. حقوقه اولان رعایتکزی وَدوستلقده ثبات کبی انسانیتکزی کوردکجه حقکزده حرمت وَمحبّتم افزون اولمق طبیعیدر. سزك کبی محاسن شناس، اصحاب حمیتك وجودی هریرده عزیز وَنادر در. ایشته مجرّب وَمعلومکز اولان بونجه مشاغل عظیمهم آره‌سنده بویله هر مکتوبکزه جواب یازمق کبی برغیرت موالات پرورانه‌ده بولنمقلغم دخی محضا بوسجیّهٔ رضیّهٔ‌کزی کمال تقدیردن ایلری کلیور. قائن پدرکزه‌ده بورالرینی تفهیم ایله برابر سلام مخصوصمزك تبلیغی مرجودر.

ایکیکزك ده عیدکز سعید، عمرکز مدید اولسون اوغلم!

مکتوب

کلمات طیّبه‌کزله جسم علیله افاضهٔ روح ثانی بیوردیغکزه‌می، یوقسه [سرّ قرآن]ی تقریض ایله ایفای حرمت سبع المثانی بیوردیغکزه‌می؟ الحاصل شو بنی متّدار ایدن الطاف علیه‌کزدن اوّل باوّل هانکیسنه شکرکذار اوله‌جغمی تعیینده متحیّرم. ایشته اوبدایع مشحون، نامهٔ کرامیلری بنده‌کزی بویله بروَلَهٔ وحیرت ایچنده براقمشدر!

جلب فیض وفتوحِ حضرت سبّوح امیدیله یازدیغم رسالهٔ روح دخی تعلّق نظرکمالات اثرلریله شرفیاب اولمغه کیدییور!

[سرّ قرآن] ك دردست طبع وتمثیل اولان جزء ثانیسیده، ثالثنیده، اخیراً یازدیغم [آراء الملل] ی ده انشاءالله قریباً تقدیم ایله کسب شرف ایلرم.

ذائقهٔ جان، مخاطبات ادیبانه‌لرینك مشتاقی، وجدان وجنان ایسه حسرتکش تلاقیدر. مع مافیه خیال بی‌مثالکز بزم الستدن بری دیدهٔ تَرْده منطبع وَباقیدر.

مکتوب

رتبهٔ متینّهٔ جدیده‌لرندن طولایی اخِ صدیقکزجه حاصل اولان مسرّت، پك بدیهی وَطبیعی بر حالت اولدیغندن آنی عرض وبیانه تصدّی، یالکز تصدیعی مؤدّی اوله‌بیلیر. تبریك وتهنیته کلنجه بنده‌کز او وظیفهٔ متحتّمه‌یی ایفا ایچونده رونق وَبهجتی بوندن چوق زیاده دیکر بر زمان مسعودك حلولنه ترقّب وَانتظار ایده‌کلدیکم جهتله اواُمنیّهٔ سنیّه‌نك حصولنه، وَوقت منتظرك حلولنه مقدّمهٔ نتیجة الخیر اولان بوتوجیه وجیهی فقط تجدید روابط اختصاص، واستزادهٔ توجه ومحبت حقانیه‌لریچون عرض مراسم اخلاصه نعم الوسیله اتخاذ ایله بالاستبشار اشبو ورقپارهٔ ناچیزی ترقیم وتقدیمه اجتسار ایلدم.

باقی بویله بر طرز لااُبالیانه‌ده ادارهٔ مقاله باعث جرأت اولان اخوّت وَمحبتزك دوام وازدیادندن بشقه امل وَآرزوی عاجزانهم اولمامغله اولبابده

٢٠ تشرین اول ٩٥

عریضه

اخلاق فاضلەنك مُتَمِّمی دینمکە شایان اولان دلشکارلق خصلت مقبولەسیلەدە اتّصاف دولتلرینە بیوك بر دلیل وَبندۀ مستدیملرینی باعث اعزاز وتبجیل اولان ٢٤ شوال ٩٦ تاریخلی کرمنامۀ نامیٔ کرامیلری هامە پیرای تعظیم وَموجب من وفخر عظیم اولدی.

ذات دولتلری کبی بر وجود کاملك مخاطبات علیۀ ادیبانە وَملاطفات بهیۀ بندە پرورانەسنی استجلاب ایدەجك هردرلو وسائلدن استفادەیە چالشمق بندەکزجە عادتا مجبوری اولدیغیچون کرمنامۀ دولتلرندە مبحوث عنە اولان مسئلۀ توسطڭ فائدەسی ینە بندەکزە عائد بر وظیفۀ متحتّمە حکمندە بولنمقدن ناشی تشکّرە دکل، تذکرە بیله دکمز طبیعی برحال، وَدوام حسن نظر کریم رحیمانەلری اخص مآرب مافی البال اولمغلە اولبابدە

٢٠ تشرین اول ٩٥

عریضه

نام اقدس همایون حضرت خلافتپناهی‌یی الی الابد زیور السنۀ تبجیل وتقدیس ایدەجك مآثر بدیعۀ جلیلەدن اولەرق لجّندە عملیات وتحکیماتنك ختامیلە رسم کشادی اجرا قلنان حِلّە قنالنك وَتفرعاتنك مخصوصاً فوطوغرافلە آلدیریلان متعدد رسملری، هانکی نقطەلری ارائە ایلدکلرینی مبین یاپیلان اوفاق برخریطەڭ مشمعەیە صاریلی اولدیغی حالدە پوستەیە تودیعاً پیشکاه سامیٔ نظارتپناهیلرینە تقدیم قلندی.

ولی نعمت بی منتّمز، نفائسپرور وَمراحمکستر افندمز حضرتلرینك بدایع موفّقیات وَجملهٔ مبرّات سنیّهٔ شاهانه‌لرندن اولدیغیچون مناسب کوریلورسه مشمول لحاظهٔ حکمت افاضهٔ جناب خلافتپناهیلری بیورلمق اوزره عرض عتبهٔ علیا بیورلمسنی وَبوعملیّات نافعه وَجسیمه‌ده حسن خدمتلری سبق ایدن، ملفوف پوصله‌ده محرّر الاسامی بندکان صداقت نشانك اسملری بالاسنده اشارت ایدیلن رتبه وَنشانلرله تلطیفی خصوصنه ارادهٔ مکارم افادهٔ حضرت ظلّ اللّهینك استحصالنه‌ده مساعدهٔ سامیهٔ آصفانه‌لرینك بی‌دریغ طوتلمسی صورت مخصوصه‌ده نیاز واسترحام اولنور، باقی . .

مکتوب

مفتون اهلیّت واستقامت اولدیغنی ذات دولتلرینی سومکله اثبات وَبوسوکی ایله عالم انسانیّته قارشی اعلان مباهات ایدن عبد راقم الحروفك طریق اخلاصدن انحرافنه امکان، تصوّر بیوریلورسه حقیقةً الك شامل معناسیله تأسّف ایدرم .

تعارف ازلی مقتضاسی اولان شو محبت خالصه‌یی لوح اعجاز نمای دلدن سیلمکه پنجهٔ سختکیر ملك الموت بیله مقتدر اوله‌ماز. اوبر برکذار لاهوتیدرکه هوّیتم باقی اولدقجه ثابت وپایدار اولسه کرکدر.

شوراسنی ده علاوهٔ مقال ایتمه‌یی وجیبه‌دن عد ایلدم که شمدی‌یه قدر نائلیّتیله مفتخر اولدیغم عنایتنامه‌لرینك هیچ بری جوابسز براغلماامش.

هربری شرفوارد اولدقجه کوزم، کوکلم نورسرور ایله طولارق وَاو نور سرور، مداد مشکین فامه انقلاب ایله درحال میزاب خامه‌دن ساحهٔ قرطاس بیانه دوکوله‌رك عرض ماجرایی دل زاره ترجمان اولمغه کیتمش‌در.

امّا بعض عوائق سببیله عریضه‌لرم حائز عزّ وصول اوله‌مامش ایسه آنك‌ده مسئولیّتی البته بنده‌کزه عائد دکلدر.

هرحالده صدق واخلاص عاجزانه‌مك الی‌الابد تغیّرناپذیر اولدیغنه امنیّت واعتماد بیورلمسنی رجا ایدرم، باقی..

مکتوب

رُوح البیانی رَوْحبخش دل وجان اولان نامهٔ بلاغت نشان فضائلپناهیلری مالْشِکاةِ نکاهِ ایقان اولدی.

بصر حِسّی، هنوز مشاهدهٔ جمال جمیل بی‌مثیللریله منوّر اوله‌مامش ایسه‌ده بصر بصیرت، بزم اَلَستدن بری سُلافَة الصّهبای اُنس وشهود ایله مُستدر.

جناب حق، راحت ابدان ایچون انسانه تخصیص وَاحسان بیوردیغی اویقو زماندن تصرّف صورتیله خدمت مقدّسهٔ حضرت قرآنه‌ده اختلاس وقت ایدن برعبد عاجزك سعیی، نزد ناقد نظران اولی الابصارده مظهر تقدیر اولدیغنی شومکتوب مرغوب دولتلری تبشیر ایتمکله سجده برِ شکرِ یزدان اولدم.

ان شـاء الله عهد اقدس همايون حضرت عبد الحميد خان غازيده دستيارئ همّت معنويّهٔ دين پرورانه‌لريله سراسر، حضرت قرآنه بو طرزده برتفسير تحريريله تركى زبان اولان اخوان دينه بريادكار عمر اهدا ايچون جناب مُنزِل القرآندن اميدوار عون وتوفيقم. باقى: حسن نظرِ كمالات پروريلرينك حقّ عاجزانه‌مده بقاى فيض انعطافى اخص آمال اولمغله اولبابده . .

من والئ ولاية بغـداد المنصوب من قبل ظلّ الله على العباد خادم امير المؤمنين خلّد الله خلافته وَادام لنا عنايته وَ رعايته الى الشيخ النبيل ابن راكان عجل رئيس الدهامشـة الّذى سهام حزمه غيرطائشه من عشيرة عنزه

الحمدلله الّذى جعل آدم خلفة فى الارض والصّلوة على نبيه المبعوث الى كافّة النّـاس المنتشرين فى هذه السـاحة الغبراء بالطّول والعرض وَالسلام على اله الاطهار و اصحابه الاخيار.

امّا بعد فلّما تبين عنـدى مافُعل بابيك المرحوم الّذى قتل وَهو مظلوم قلت انا للّه ان هذا من عمل الشيطان . فسيصل على فاعل هذه الفَعـلة المنكرة غضب الرحمن فانه تعـالى قال فى محكم كتـابه وعزيز خطابه وَمن يقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فيها وغضب الله عليه ولعنه واعدّله عذابا عظيما

وَ بعد ماجرى ماجرى بينكم ثبت عندى بالتحقيق ان الدهامشة

وهم خير فريق لايمكن بعد هذا ان يرحل منهم احدا وينزل تحت امر من كان رئيساً لكم من قبل فالتمستك فجئت طايعا وَلامتثال امرنا مسارعاً. فوجدتك حريّا بالرّياسة عارفا بامور السياسة فنظرتك بنظر الرّأفة وَالعناية وَارسلتك الى مركز الولاية. فواجهت فيه اركانها وَشافهت اعيانها فرجَعتَ الىّ بكتاب ينبئ عن القرار الّذى تقرّر بعدما جرت المذاكرة والمشاورة حسبما يقتضيه القانون بمجالس الادارة وَهو مرجع امور الولاية بانه اجتمع رأى اهل المشورة على اقامتك مقام ابيك و توليتك امر عشيرتك و اقربيك و انت اعطيت المواثيق بانك تؤدى كل عام فى شهر ايلول الى الخزانة الجليلة ستين الف غرش صاغ عوض ماكان يؤخذ من عشيرتكم ايام رياسة فهد بن هذال فها انا ذا امضيت ذلك القرار وتلك الكتابة لما رأيت فى سيماء وجهك من اثر النجابة ولاشك انك الّذى استجار بالحكومة السنيّة فاجارته وبسيف حمايتها حمته بعدماكان ابن عمك قدجار عليك وَوجه سهام بغضائه اليك.

فاوصيك ان لا تنقض العهد ولاتتبع غير سبيل الرشد كماهو الظن بك والمتوسم من حسبك ونسبك فان استقمت كما امرت تنال البر وترتع وَتستريح تحت ظل حماية السلطان فى البرّ وان بدلت وَغيرت سيرة الامراء المطيعين لامور المؤمنين وَاتبعت سبيل المفسدين فاذن انت لست بحرّ وحرىّ ان ينزل بك منا الضر ان الينا ايابك ثم ان علينا حسابك.

ثم اعلم يا اخا العرب انك وان وليت امر عشيرتك على وفق القوانين النظاميّة لكنك لست عليهم بمسيطر بل انك راع وَمسئول عن الرعيّة

فارفق بهـا واتق الله البصير السميع وَ امنع عشيرتك عن الاذارة حيثما تستطيع فان مَن حَولكم من الاعراب اخوانكم فلاتقطعوا الرحم الموصول لديكم وان حدثت بينكم حادثة فاصلحوا بين اخويكم لان المؤمنين اخوة فلتأخذك عليهم الغيرة والنخوة كما قال الله سبحانه (وان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا بينهما) كما امرنا الله به و اياك وحلّيه الاشياء المحرّمة واحذرك وقومك عن قتل النفوس المحترمة. لقوله جل شانه فى كتابه العزيز (ولاتقتلوا النفس التى حرم الله الابالحق) وقوله عزمن قائل (من قتل نفسا بغير نفس او فساد فى الارض فكانما قتل الناس جميعاً ومن احياها فكانما احيى الناس جميعاً) فاختر ماشئت من القتل والاحياء وعذاب الله اوالجزاء

وما اظنك ايها الرجل البصير والحازم الخبير تؤثرالقتل على الحيوة والجحيم على نعيم الجنات و تخلقوا باخلاق اولياءالله الكرام واقتفوا آثار النبي والصحابة عليه وعليهم السلام وكونوا اشداء على الكفار رحماء بينكم ولاتنازعوا فتفشلوا وتذهب ريحكم ولازموا طاعةالسّلطان لانه ظل الله فى الارض والطاعة له فى رقابكم فرض كما قال الله تعالى (اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم)

فعليك وعلى عشيرتك بالسمع والطاعة فان فى طاعتكم لاميرالمؤمنين سعادة الدارين وسارعوا الى الخيرات واجتنبوا الفواحش ماظهر منها ومابطن وادوا فرائض الله سيما الصّلوات لان الصّلوة تنهى عن الفحشاء ولاتهملوا اداء مافرض عليكم وتعهدتم من رسوم الودى فانه زكوة مالكم

التى امرنا الله باداۤئها كل سنة الى بيت مال المسلمين فان تفعل ما اوصيتك به من امر الله وامر نبيّه وامر السّلطان تفوز فوزاً عظيماً والعاقبة للمتقين لازلتم فى امان بظلّ السّلطان مستظلين ادام الله دولته واعلى كلمته الى يوم الدين.

مكتوب

اعزّ الله السيّد الجليل النبيه النّبيل؛ لقد زبّر وافاد وحرّر واجاد، بألفاظٍ رائقةٍ معانيها فائقةٍ مبانيها، وأتى بكتابٍ وأىَّ كتابٍ عنوانه مُنبِئٌ عن شأن كاتبه بأنّه ممّن أوتىَ جوامعَ الكَلِمِ وفصل الخطاب. شرح الله صدره للاسلام فجاء بعونه تعالى بأنوارٍ ساطعةٍ برهانها، مُفيضاً فيض الاِشراق على قلوب الاصحاب بلُبّ اللبّاب، من فنون الحكم والآداب التى خُصّت بها ذاته الشريفة من بين الاتراب، فَوَعزّةِ العلم وحرمة الادب. انّه لَحَقِيقٌ بِأن يقال فيه: «هذا افصح العرب وهو حَرِىٌّ ببلوغ الا ربِ فى البلاغة بفضل الرّب» حارت العقول فى فيفاء فيحاء مضامينه ونكاته، فلو قيل فى شأنه انّه نبىّ الايجاز، لكُنْتُ اوّل مصدّقٍ به لِانّ كتابه هذا احدى معجزاته، فها انا أُقسِم بالله وآياته، انى لمّا امعنتُ النظر فى لطائف مطويّاته، فهمتُ ما فهمتُ من دلائل اِعجاز بيّناته، وكلّما سَبَحَت عيناى فى تيّار كراماته، لا زلت مستغرقاً بأنوار المسار من سبحات لطفه والتفاته. هذا

وانا الفقير اوّل من آمن بفضله واقرّ بكماله، ونال مانال من عميم

افضاله، حفظه الله مع اخيه و آله من صروف الدهور، مادار القمر المنير فى بروجـه و طلعت البدور فى السّماء و طوّل الله عمرهم و رفع قدرهم بالنّبىّ و آله . واُقدّم و اُوفى واجبات التّحية والتسليم الى ذاك الاخ الكريم خلاصة سـلالة القادرية الحسينية وغصن رطيب للدّوحة العلوية . والسّلام عليكم اهل البيت . حرّر فى اليوم السابع من رمضان لسنة ١٣٠٧ .

تحريرات

بعداداء ما وَجَبَ اَقولُ الحقّ وَلاعجبَ كيف يُقَوِّمُ اِزْوِرارَكِ الوُزرآء وانتِ يازَوْرآءُ منذ خُلِقْتِ لازِلْتِ زَوْرآء وكيف يمكن تأليفُ قلوبٍ شتّى للاُمرآء وعينُ اَعيانِكِ مُنْذُ انفتحتْ لازلتِ عورآء لابل يمكن بتوفيق موفّقِ الامورِ وبمَدَدِ مَن كان مِداد اقلامه مركّباً مِن سواد عيون الحور

نَعَمْ وَمَنْ مِدادُ اقلامِهِ بذلك التركيب العجيب مركّب لاشكّ انّ سحر كلامه يُسَخِّرُ فى هذه البسيطةِ الغبرآءِ افئدةَ كلِّ بسيط ومركّب. بديعُ الجمال رفيعُ الكمال الذى وَسِعَ كرسىّ قلبِهِ الشريف سموات العُلىٰ فورَبِّ الّذى كان عرشُهُ على الماء اِنْ هو الاّ سيّدُ سادات النقبآء حضرةُ الفاضلُ السّمحُ النّبيلُ النّبيهُ ابوالهُدىٰ واحدُ كُمَّلِ ورثةِ الانبيآء وارثُ فتاةِ المكارم والفضائلِ والعُلا مِن آبائه البَرَرَةِ الكرام النُّجبآء

واَيْنَ هذا واَخلافُ العُربان فوحقّ القرأن لوصَحِبَهُ سحبانُ وائل لَبَقِيَ عنـده متحيّراً اَعيٰى من باقل ولورآه حسّان لاستحسنـه احسنَ الاستحسان «اَجَل»

[وكيف يُنكَرُ فضل بعد ماشهدت، آيُ الكتاب به والعقلُ والاثرُ]
اَلَيسَ قال الله تعالى فى كتابه العزيز «وَ اِنَّكَ لَعَلىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ»
وَمَنِ الْمخاطَب بهذا الخطابِ الكريم اَلَيسَ جَدُّ ذلك الرّجلِ العظيمِ واَلَيْس
قال النبي عليه وعلى آله السّلام (اَنَاسَيِّدُ وُلْدِ آدمَ) ومنْ حاز هذا السُّودَدَ
بالارث و الاستحقاق سِواه والحقُّ كما قلتُ مرتجلاً فى وصفه وثناه:

شعر

عَلا فوقَ العُلى مَجْداً وقدراً ادام الله مولانا عُلاه
فهيمٌ يفهم الاسرار طرّاً عليمٌ فاق علماً مَنْ سِواه
بِفيه مَنْهَلٌ عذبٌ فراتٌ مَن استمع الحديثَ كذا رواه
هو الغوثُ الغياثُ اوانَ جدبِ يُغاث النّاسِ فيه مِنْ نَداه
توارَتْ بالسحاب غداةَ يوم كَأَنَّ الشّمسَ تَخْجِلُ مِنْ سَناه

فها اَنَا اَشْرَعُ فى جواب كتابه المنيف جليلِ الشّان، عظيمِ البرهان،
النّاطق بالحقّ والصّواب، وكلّ ماحواه عينُ الحكمةِ وفصلُ الْخطاب

الحمدلله الذى مَنَّ عَلَيَّ بِاِمالة قلبٍ سليمٍ اِلَيَّ هو اَصفىٰ مِنَ الياقوت
وزيّن لسانى وجنانى بدُرر جميلِ ذِكرِهِ وذُكرِهِ وَجَعَلَهُ لى غذاء الرّوح
والقوت والصلوة والسّلام على علّة الوجود وخلاصةِ الموجود صاحبِ
الحوضِ الموردِ والكتابِ الموقوتِ

امّا بعد، فقد يَعْرُضُ المحبّ الى حبيبه وحبّةِ قلبه انّه لافخر اَفخر
مِنْ فخرٍ يناله المخاطَب بعزّ خِطابكم اللّطيفُ اهل البيت، بِاَن تتفضّلوا
وتأمروا على من يحتاج الى نصحكم الشّريف بكيت وكيت،

نَعَمْ جآء فی الاَثَرِ (انّ الدّین النّصیحةُ) ولا یُعرِض عنها سوی الضالّ نعوذ بالله من سوء الحال فالمرجو من الله العلیّ المتعال، اَن یُوفّقنی لحسن الامتثال، فیما امرتمونی فی الحال والاستقبال،

واَمّا آلُ الآلوسیِ فوالله هم خیر الآل، اَمْرُ الفَضل والتّقیٰ فی الزّور آءِ مِن قبلُ ومِن بَعْدُ اِلَیْهِم قَدْ آلَ. لاسیّما اِنّهم من مُحبّیکم ومُنْتَخبیکم فلولالهم غیرُ هذهِ الفضیلة لَکَفَتْهُمْ، وبهذه الوسیلة الاثیلة لاشکّ اِنّ وُلاةَ الْاَمْرِ لاَکْتَنَفَتْهُمْ. وکفی بهذا الاِفصاح تأمیناً لِصحابتی ایّاهم، مادُمْتُ متشرّفاً بِلُقیاهم، اَحیاهم اللهُ وحَیّاهم.

ایُّها القلم الی متی السّجود فی محراب بساط القرطاس، قُبالةَ قِبلةِ العلماءِ وخیرِ النّاس، ارفع رأسَكَ وقُمْ واَحْمِدِ الّذي شرّفك بتحریر جوابٍ شافٍ کافٍ، لذلك الفهّامةِ الاَلمعیّ مَنیع الجنابِ عن زَلَلِ مثلك عافٍ و اَوْجِزْ کلَّ الایجاز، واَحْتَرِزْ من الاطناب لانّهُ غیرُ مجاز. والتطویل، لاینبغی لدی الحَبْرِ الجلیل واَکْتَفِ بالقلیل، کما قدقیل: «خیر الکلام ماقَلَّ ودَلَّ» وبه الکفایة سلامٌ علیکم اَهْلَ الْبَیْت.

تحریرات

الحمدلله الذی شرفنی بوصول کتاب ایّ کتاب، واعزنی ببدیع خطاب مستطاب، فوربّ نوح ان سطوره کانها امواج فوق امواج، او کنجوم سماء لها اَفکارکُم السّامِیَةُ اَبْراجٌ، او نسیم قبول حمل متن مَهَبّهِ غالیات اللطائم، او فرائد درر قذفها یم الفضل من بحر علمکم المتلاطم،

فحسبنى الناظر لما تناولته مغشيا علىّ، لابل ظن انى غريق به من شدة اشتياقى حين تلقيته بيدىّ فوالذى ارسل رسوله بالهدى ودين الحق، لانـنطق عن الهوى وقولنا الصدق، إنْ هذا الآ كتاب كريم، اتى من سيد كريم، كيف لا وقد اعرب عن خالص المحبة والوداد، وكامل الالفة والاتحاد، فاقر الناظر، وسر الخاطر، واطرب قلبا لا يزال يشتاق لجمال كمالكم، فها هو المرأت المنطبع بها جميل جمالكم، حارت العقول بما فيها حين غدى طرفى اليها ناظر، مشاهدا بها غصن دوحة مجدكم الناضر، مع انه لايرى فيها سوى الصور والاشباح، لكن الارواح لشدة غرامها اليها ترتاح، فَأنّىٰ لى اذا تشرّفت بلقياكم، ابقاكم الله و حيّاكم، ومنّ على الواله المشتاق بنظرة محيّاكم،

هذا وانى قد تأملت فى الفضائل التى خصها الله بذاتكم الشريفة، انها وان كانت عزيزة فرأيتها على سائر الفضائل منيفة، و هى فيكم غريزية جبلّية، وفرعية فى سواكم وفيكم اصلية، وماحصلت الا ببركة القرب وشرف الجوار، من سيدنا حضرت حيدر الكرار، وصهر النبى المختار، و القاصم فقار الكفرة بسيفه ذى الفقار، رزقنا الله شفاعته وشفاعة اولاده الطيبين الاطهار، واسعدنا بمشاهدة مشهد ذلك الامام الاطهر، واحلنى بفناء محل مرقده الازهر، وآنسنى بلقاء مواليه لا المُغالين فيه، والمفاوضة بطيب الاحاديث مع مُجاوريه، لكى افوز فوزا عظيما واعده مغنما جسيما والحمد لله ربّ العالمين

مكتوب

الحمدلله الذى اعز راقم الحروف بعز خطابكم الشريف حيث اراح قلبه المستهام، وازاح عنه علل الحسرات والاسقام، حفظالله سبحانه بدر فضلكم من الخسوف وحمى شمس افضالكم من ان يعتريها الكسوف، ٣٨

اما بعد فلما تزينت حدقة الناظر، بشرف تلاوة ذلك الكتاب الباهر، الوارد من همام كريم، جنـاب الشيخ الاجلّ الواجب التبجيل والتكريم، عطف طرفه نحو سـواده، فكحل جفنه باثمد مداده، فاشرق منه نوراً يتلألأ تلألأ الهدى، على من استهدى، فكأنّ هذه السطور، ارتسمت من سواد عين الحور، حاكية بانتظامها قلادة النور فى النحور فسـارعت قدماه فى المسعى واحسن الله مسعاها، واقتبس منه قبساً يضاهى فى اشراقه الشمس وضحيها. «ان هو الّا نور على نور يهدى الله لنوره من يشاء»

هذا واَمّا ما اَمَرَ بسرعة انفاذه واَكَّدَ، فامر يَسيرٌ ليس له الرد، ولكن لو علم الموصى مافعل الموصى له بشيعة الوصى فى الْغَرِىّ مِن تقصير فى التحقيق، لما رأه للوصية بحقيق، ومع ذلك انا باذل جهدى فى انفاذ ذاك الامر المطاع، اللازم الاتباع، دمتم سالمين مستريحين فى اطيب زمان واحسن مكان.

تحريرات

اخص بمزيد السّـلام، يامن بفضائله فاق الانام، كتابك الذى فُزْتُ بمطالعته مُعرِبٌ عمّا كان عندى مُعْجَماً بعد تلاوته من غزارة علمك وكمالك، لاسيما من فصاحة مقالك فالآن حصحص الحق، وتَقَيَّد ماهو المطلق، لو رأى

نثرك البديع الهمدانى، لخجل من مقاماته وقال للحريرى يا جامع اشتات البديع والمعانى، أزاعِمٌ انت بانك المفرد فى جمع ماتشتت من كلا العرب وليس لك مدانى؛ لاوحق البيان، ان هذا الرجل العظيم الشان، كماترى أتى كل ماأتى فى كتابه هذا باحسن تبيان، حيث تعجز عن اتيان مثله البلغاء ولوكانوا فى الفصاحة امثال سحبان وانجال يعرب بن قحطان، هذا هوالحق وان كنت عاجزا عن تقرير مزاياه، بل عن ادراك معناه، لسبق العجمة فى لسانى فاعذرنى ايها السيد الالمعى، واقنع فى تقريظ كلامك بما معى،

واما ماقلدت به جيد تفسير سر الفرقان من اللؤلؤ المنثور فما لنسبة الى المفسَّر لاالمفسِّر لحرى بان يكتب بماء الذهب اوبالنور، على صفحات الحور، وانا قاصر عن اداء شكره الواجب الاداء، فلذلك اقتصرت بهذا الدعاء، اجلك الله اجلات العلم، وحزت رتبتى الفضل والحلم هذا.

ورجائى منك يا قرة عينى ان كان عندك شرح عقائد النسفى للسعد فارسله الىّ مع حاشية الخيالى، حتى بمراجعتى اليهما يتقوى مافى خيالى، و انا معيدهما مع من اتى بهما فورا، حفظكم الله اهل الحلة من ان اصبح ماؤكم غورا والسلام.

تحريرات

اعزّ الله الفاضل النّبيل النّبيه، حيث تلطّف على محبّه واخيه، بارسال رسالة منبئة عن كامل المحبة و خالص الوداد، مؤكدة بالوفاق والاتّحاد، وانالاازال شاكرا لتلك الهمّة العالية الى يوم التّناد. ممّا جرى به

يراعكم و ذكرتموه، والى نحونا ارسلتموه. من الحادثة الواقعة يوم عاشوراء، بالغرّى على ساكنه افضل الثنآء. فوالله لما رمقتها المحاجر، واطّلعت عليها النواظر، كادالعقل يطير، وتطيش الحواس فلا ادرى الى اين تصير وسيرى المعتدى شدّتى وباسى، وستجول فى ميدان العدالة افراسى، ونحن امس قبل غروب الشمس حرّرنا لصاحب العادة جلال پاشا متصرف كربلا بان يرتّب لجنة من ذى العقول، واصحاب الرأى الذى لهم الى المطالب وصول، لتحقيق هذا الامر الخطير، وجبر الكسير، وانتم انشآءالله آمنون مطمئنون؛ وسيعلم الذين ظلموا اىّ منقلب ينقلبون.

و اعلموا انّ سوطَ الدّولة العليّة معدّ لمجازات المجرمين لا يرحم مستظلّين بظلّ اميرالمؤمنين هذا وسلامى على العلمآء والسادات المقيمين بِالغَرِيِّ النّاظرين، ماتفعل الحكومة فى الظالمين، وما يلزم لنا من جزآء المعتدين وسيجزى كلّ امرئٍ بما عَمِل، وتداوى بكأس العقوبة علّة من جَهِلَ، وليكن هذا الكتاب جوابا لجنابك العلىّ ولاخينا الشّيخ على افندى واقتصرت على الميسور لقلة البضاعة، فى مثل هذه الصّناعة، ولفرط الاسف ومزيد الحجاب، من وقوع هذه الحادثة ايّام ولايتى فى مرقد ابى تراب ودمتم سالمين.

تحريرات

لمّا تشرّفت بوصول كتاب الحضرة العليّة العلويّة، وطراز العصابة الفاطميّة، وامتلأ قلبى بالانوار السّنيّة الحسنيّة والحسينيّة، فاعترتنى الرأفة

بما حكيتم من تأوّه المرأة العلويّة، و على نجلها النجيب المستحق للتربية والتأديب، على مافرط منه فى حقّ خاله العالم الجليل الاريب.

وكانى كما تعلمون قد أُنبِئتُ من قبل بما امرتم به، واشرتم اليه، فاصدرت امرا بتخلية سبيله، بشرط اَنْ يوثق الحكومة بارائة كفيله، يتعهّد بحسن ادبه مع خاله فى استقباله وحاله، واعطيت ذلك الامر الى السّيد الاعزّ كيلانى زاده عبدالرحمن افندى يواصله اليكم ويقدّمه لديكم هذا ولايخفى على جناب المستطاب انه من كان ولىّ الامر يراعى حقوق الام والابن والخال، متساويا على مقتضى الحال، فيفعل بما يجب وتقتضيه الحكمة، فيما فيه صلاح الامّة فانّى للمصلحة هكذا رأيت، فآمل ان لااعاب من قبل هذا على مافعلت، والسلام عليكم اهل البيت.

تحريرات

لله درّك ايها الفاضل الذى امتلأ صدره الرحيب من الفضل والادب، فتفجرت على لسانه ينابيع الحكم، والكامل الذى حاز من الفضائل مايوجب العجب، فلذا فاق اقرانه وتقدم، فلقد ابهرنى تحريرك المنتظمة سطوره من فرائد عقود نحور الحور، وحيرنى تقريرك الذى ترك بفصاحته سحبان وائل فى دثور، فوالذى انزل نون والقلم ومايسطرون، ان كتابك هذا لحرىّ ان يجعل رقية سليم، وتميمة فطيم، ولابدع فانت سمى الحيدر الكرار، والمقتبس من علوم ذلك الامام الذى لم ترمثله فى العلم عين الليل والنهار.

وكتاب مقاتل الطالبيين الذى تفضلتم بارساله قدوقع موقع القبول

واستوجب ممنونيتى قدر تفصيله واجماله فلا زلتم للمكارم اهلا، وللفضل والفضائل محلا، والسّلام عليكم ورحمةالله وبركاته.

تحريرات

حسبكم قرابة المصطفى فخرا فهو خير وصف جليل، يغنيكم عن كل وصف جميل، ولذلك اقتصرت على افادة المرام فاقول ايّها الامام الهمام ان من المعلوم انّ امورنا مربوطة بحبل القانون فالجانى مايراه القانون انّه جان، وان زعم الناس كمال نجاته، والناجى مابرّأه القانون وان تكلم الخلق فى فساده وسيئاته، هذا والّذى تكرهون لقاءه وتمنعون وجوده فى بلدكم بل تحبّون فناءه قد برّأه القانون مما نسب اليه، وصار ذلك سبباً لردّ ماتكلّم عليه، ولم نر وجهاً للسؤال والجواب، فضلا عن التنكيل والعقاب ومن برّأه القانون دام على عمله وآمن فى حله ومرتحله و والى الولاية وان تولّى امر العموم لكن ليس له التصرف فى الامور القانونيّة بل عليه ان يمضى القرار الصادر من مرجعه ومعتمده، وان كان خلاف معتقده، ومع ذلك فلمزيد مالى معكم من الخلوص، سئلت المتصرف عن هذا الخصوص، فان اجاب بما يمكن معه التعديل ويهديه الى سوآء السبيل امضيت ذلك الامر، ورفعت عنكم وعنه الضرّ هذا منتهى جهدى رعاية لكم وللدين واخر دعوانا ان الحمد لله ربّ العالمين والسّلام عليكم اهل البيت.

بغداد نطقنك ترجمه سيدركه بالاده بيان اولنديغى وجهله اطنه علماسندن قزاز زاده فضيلتلو الحاج محمد نورى افندى طرفندن زورا غزتەسنه ارسال واهدا بيورلمشدى.

ايها السّادات، ابشروا بمُعظم الفوز والسّعادات. لقد بسط الله عليكم ايادىَ نعمه، ونشر عليكم صحائف منّه وكرمه، وشرّفكم بمتابعة السّلطان الجليل، واظلّكم بظلّه الظّليل. وامدّكم بعوارف عدله واحسانه فجعلكم اخياراً، ونظّمكم فى سلك عبيده فترككم احراراً.

مِلكٌ يدين بسنّة وشريعة ورع يفوق على الملوك جليل

فهو الّذى عمّ البرايا عَدْلُهُ انّ الزّمانَ بمثله لبخيل

فاشكروا الله على مادعاكم، و هديكم و وقاكم. واشكرو اله على ما انعم عليكم ظلّا ممدودا، وخصّكم بجلائل الطافه فصرتم للخلائق محسوداً.

ملك يلوذ اليه كلّ خليقةٍ هادٍ الى سُبل الرّشاد دليل

فمن اقتدى بهداه فهو سابق، بصلاح دينٍ والصّلاح جميل

فاسمعوا الى طاعته وانيبوا، واصغوا الى اوامره واجيبوا. فعليكم بمتابعة الامر قال الله تعالى [اَطِيعوُا اللّهَ وَاَطِيعوُا الرَّسُولَ وَاوُلى الامْرْ] فطوبى لمن نال هذا الفلاح والصّلاح، وَرَقىٰ مراقى ذلك الفوز والنّجاح

ايّها السادات اعلموا انّ السّلطان الاعظم وخليفة رسول الله على العالم، صاحب النَّجْدَةِ والجلالةِ ووارث السلطنة العظمى لاعن كلالة، لحظنى بعين عنايته ومدّ علىّ ظلّ رعايَتِهِ، ورفع قدرى وشرح صدرى وميّزنى باجل الخلاق، وقلّدنى صارم ولايةِ العراقِ، وهو اعظم الولايات موضعا، واهمّها موقعاً، وادقّها سياسةً، واشقّها رياسةً. واعلاها منارا واوضحها شعاراً، واحسنها ارضا، وايمنها طولا وعرضا، وما انا وعروج هذا السّماء واين الحضيض من السّماك الاعزل الاسمى، ولكن اكسير نظره يجعل

اللجين تبراء، والعقيق درّاء فها انا اقيم بواجب الوظائف تصديقاً لظنّه، واريدالتوفيق لادامة لطفه ومنّه،

اعلموا انّ الوالى لاعباء الرعيّة حامل وهى حمل عظيم تُثقِلُ الكاهل، والولاية امانة، مكفولة بالحفظ والصيانة، ومن شعباتها دفع المظالم وجلب المغانم وتعمير البلاد، وترفيه العباد، فهذه قباب غالية ذات ابواب، تنقطع قبل نيلها الاسباب، ومراحل كثيرة نائية الاقطار، تنقضى دون وصولها حبال الاعمار، فلئن استعنّا بحول الله وقوّته، وتوسّلنا برسول الله وعترته واطعنا سلطاننا، وشنفنا باوامره اذاننا. واعتصمنا بالشّرع المبين، والحبل المتين. وقوّمنا نيّاتنا، واخلصنا طيّاتنا. فعسى الله ان يرفع عنّا اصراً، ويسهّل لنا امراً ويعطينا توفيقاً وما احسن رفيقاً.

واعلموا انّ الشرعَ والقانونَ تَوْأَمَانِ، بل هما فى الحقيقة مثل كفتى الميزان. فمن تحلّى بحليتهما فقد خلص من شين العذل و من عدل عنهما فقد برئ من العدل. ولايستقيم بدونه صلاح، وهل تقوم اجساد بلا ارواح فاذا صلحتم تنالون بصلاح عُمّالِكُمْ، فانّهم بمنزلة اعمالكم. وانا لا آمَنُ من عثراتى، وزلّاتى وهفواتى واىّ صارم لاينبو، واىّ جواد لايَكْبُو فان رأيتم منّى قصورا فاخبرونى، اوغفلة اوذهولا فاخطرونى، فانى اتجنّب بالانصاف عن الاعتساف. واتوقّى عن الاصرار بعدالاخطار وانتهج محجةالحقّ ولا ادع، فانّ الحقّ احقّ ان يتبع. واتفحص الموارد والمناهل، واطمح نظرى الى القول لاالى القائل. فكم للسحاب دَرَّةٌ وفى الذَرّة دُرَّةٌ. وللخامل مزايا، وفى الزّوايا خبايا. بَيْدَ اَنّى اصون شانى وازرى، ولا اشرك احدا فى امرى. فان وظيفة المرءله عشيقة، مصونة

عن ايدى التعرض عتيقه. فاشاوركم، ولا احاوركم واخالطكم فى المجاملة
وامتاز عنكم حين المعاملة. ومع هذا لا اقتحم فيما منعته، ولا اعترى الى
ماقذعته و اعترف مافى وظائفكم من الامر الاهم و اجتنب عن التزام
مالا يلزم .

ايها السادات. ان السياسة، من اركان الرياسة، فانا ان شاءالله تعالى
أَحْمِى مَقَامَكُمْ، و احرس مُقَامَكُمْ واقيم العدل والاحسان، واقوم قواعد
السلطان. واقدّر لكل صادق صدقه، واعطى كل ذى حق حقه، واخفض
جناح الرأفة على المظلوم، واجيبُ السآئل والمحروم. واُعَمِّرُ بلادكم،
واورق عيونكم وفوأدكم و اشرع لكم من السياسة منهاجاً، واوقدلكم
من الحراسة سراجا وهّاجاً. فسترون بلدتكم هذه روضة بانوار النباهة
تَزَيَّنَتْ، واخذت من المحاسن زخرفها وَازَّيَّنَتْ. وشموس الرفاهية بازغةً
فى ذراها، وزهور السرور نابِئَةً على رُباها. وَلَتَجِدُنّى ارفق على الرعيّة،
واشفق على الضعفآء فى الخفيّة والجليّة، واصدق الولاة فكراً واطوعها
للسلطان علانيةً وسرّا. ولتدعن بدوام عمره على توالى انعامه وليشكرنه
كل منكم بِأَلْسِنَتِهِ واقلامه. فاطال الله عمره واجلاله وبسط على الورى
عدله وظلاله ولازالت سرادقات امانه على البرايا منشورة والوية حماسته
فى الافاق منصوبة ومنصورة آمين وارجو من الرفقآء الكرام والاعيان،
المعونة الكاملة فى كل حين و زمان، والله الموفق لسبيل السداد ومنه
العناية والاستمداد.

جزء ثانی مکتوباتك خطا صواب جدولی

صحیفه	سطر	دیزیلشی	صحیحی
۷	۱۵	ایدیدیلن	ایدیلن
۱۰	۲۰	ورروحانیتی	روحانیتی
٦۷	۱۷	عریضه	تحریرات عمومیه
۸۰	۱۸	برخریطهٔ مشمعه یه	برخریطه ایله برابر مشمعه یه

